This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

WIDENER
HN NAUJ -

Scan 6680.8

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

Bought from the Fund for
CURRENT MODERN POETRY
given by
MORRIS GRAY
CLASS OF 1877

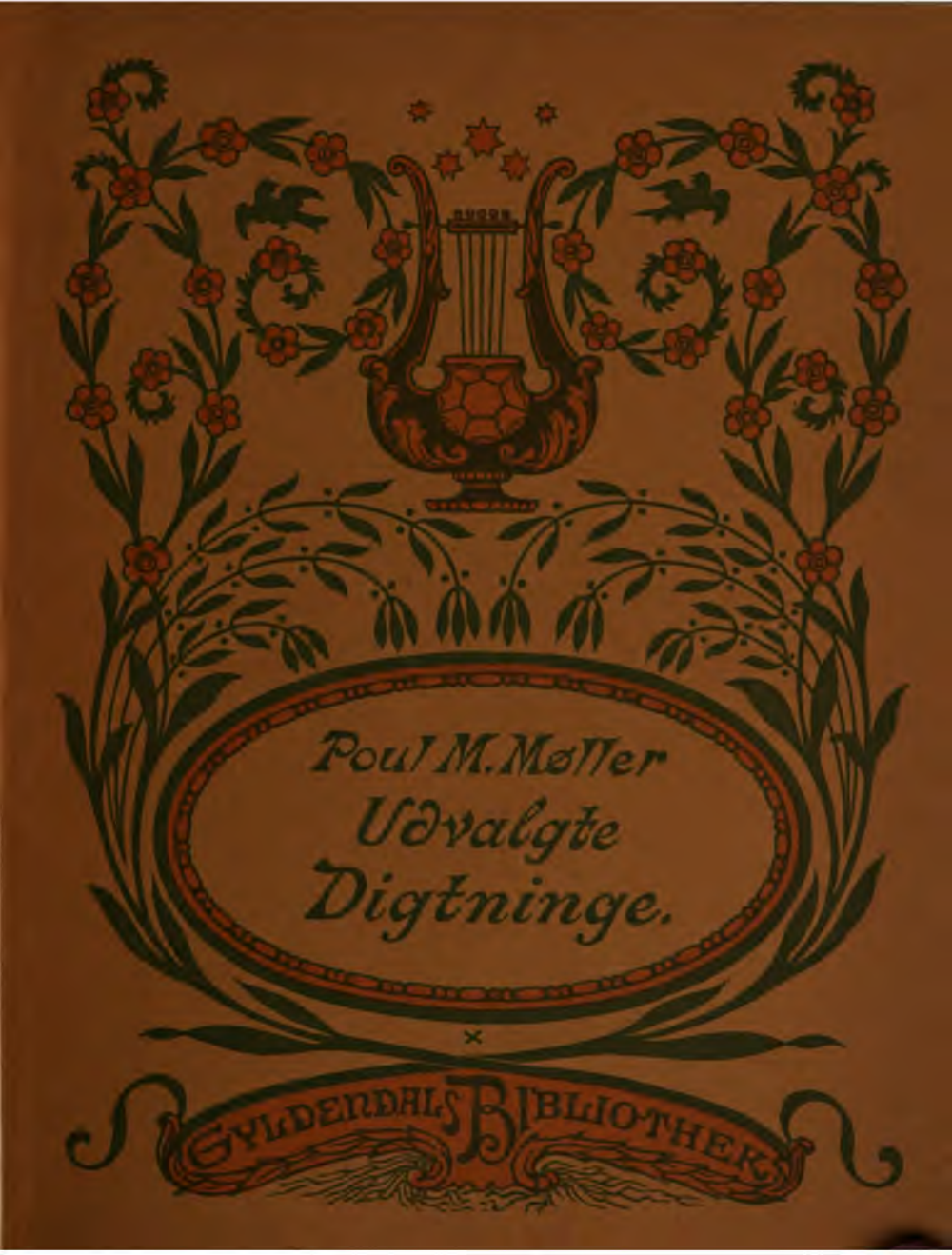
Poul M. Møller
Udvalgte
Digtninge.
GYLDENDALS BIBLIOTHEK

POUL M. MØLLER

UDVALGTE DIGTNINGE

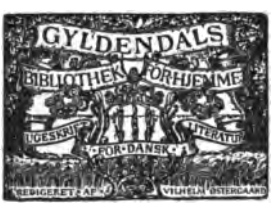

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1901
Printed in Denmark

Scan 6680.8
HARVARD COLLEGE
SEP 21 1939
LIBRARY
Thomas Gray fund

Nærværende Udgaves Text følger i alt væsentligt „Poul Møllers Efterladte Skrifter i Udvalg ved Christian Winther", I—II Bind (C. A. Reitzels Forlag 1873). Af nævnte Udgave er imidlertid udeladt de populærfilosofiske Afhandlinger og Studier samt Lystspillet „De opdigtede Historier" — hvilket sidstnævnte Arbejde ikke heller findes i Dr. Vilh. Andersens Poul Møller-Udgave — medens der kun er optaget et mindre Udtog af Strøtankerne

Naar Gyldendals Bibliothek hermed bringer et Udvalg af Poul Møllers Digtninge trods de mange, allerede foreliggende Udgaver — og deriblandt særlig Dr. Vilh. Andersens mønsterværdige Udgivelse af „Udvalgte Skrifter af Poul Møller" — har Bibliothekets Opgave fortrinsvis været at yde sit Bidrag til at gjøre det bedste og ejendommeligste af Poul Møllers Digtning kjendt i de videst mulige Kredse.

Red. af Gyldendals Bibliothek.

POUL M. MØLLER

UDVALGTE DIGTNINGE

INDHOLD

Side

En dansk Students Eventyr, ufuldendt Novelle 1

Digte:

Til Nicolaj Sætoft 113

Fuglenes Konge 115

Holger Danske og Skrædderne 118

Romanze 123

Til Laura. Sonet 126

Torbisten og Fluen 126

Den Eenbenede 129

Den gamle Elsker 131

De vilde Jægere 134

St. Laurentius 136

Om Jenses Lidenhed 141

Epigrammer I—XI 143

Aprilsvise 145

Scener i Rosenborg Slotshave:

En gammel Pedant 147

Mads og Mikkel 149

En Reconvalescent 150

En Tigger 151

En Moder med sit Barn 153

Hans og Trine 154

Side

Før og nu 159
Den ubekjendte 161
Farvel 162
Sonet: I Løvens Fødeland en Jomfru pranger 164
Frejdigt Liv 164
Glæde over Danmark 166
Laus Tabaci 168
Gjertrud 173
Til Kammerjunker L. C. Hauch 176
Studentersang: Heel sjelden rørtes Pen og Bog 176
Sonet: Til Frøken Mandix 178
Musene, Fabel 179
Hendes Fingre, Sonetter 180
Sonet: Den Svend, som Tabet af sin Elskte frister 183
Et Blad af Dødens Dagbog 184
Studentersang: Hvad er imod Studentens Kaar 189
Drømmen. Efter Lord Byron 190
Til Knud Lyne Rahbek: Den Slotsklokke gaar i den ældgamle Lund 198
En Hilsen til Henrik Steffens 199
Sang til Knud Lyne Rahbek: En Ridder liig i blanke Vaabenklæder 201
I K. L. Rahbeks mindre Stambog 202
Til min Betty 203
Sang til Professor Hansteen 204
Sang ved et Promotions-Gilde 206
Sang ved et Sølvbryllup 207
Ved G. H. Waages Bortrejse 209
Til Selskabet for de skjønne Videnskaber 211
Revuen 213
Kunstneren mellem Oprørerne 218
Fragmenter I—VIII 228

Side
Sandfærdig Krønike om Eyvind Skaldaspiller 241
Lægdsgaarden i Ølseby-Magle 303
Forsøg til et Himmelbrev 327
Optegnelser paa Reisen til China 332
Udtog af Strøtanker 368

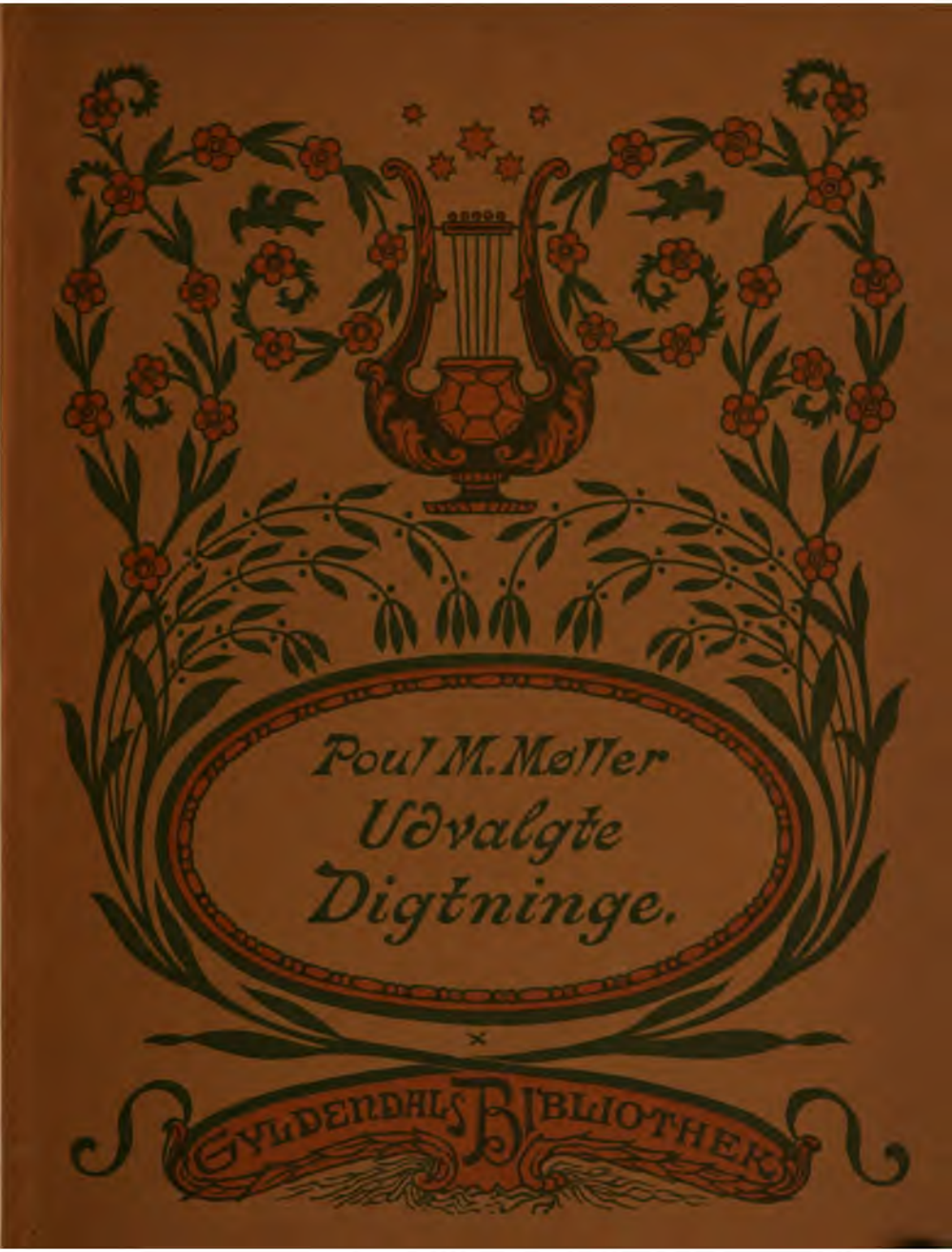
Poul M. Møller
Udvalgte
Digtninger.
GYLDENDALS BIBLIOTHEK

POUL M. MØLLER

UDVALGTE DIGTNINGE

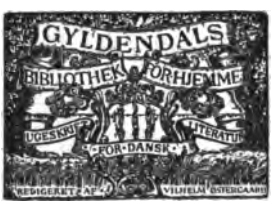

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1901
Printed in Denmark

veiebragt. De dampende Contoirkopper vinkede dem paa Bordet udenfor Døren, og de styrtede ned ad Trapperne bag efter den gjæstfrie Vært, der bar en Flaske gammel Rom under Armen. Somme satte sig paa Stole, Somme paa opreiste Fjerdinger, og Somme strakte sig saa lange, som de vare, paa Grønsværet; men alle drak med Graadighed af den glødende Theevandspunsch. Den oplivende Drik bragte snart Overgivenhed og høirøstet Underholdning tilveie.

»Havde vi nu den krøllede Frits,« yttrede En af Selskabet, »da kunde vi være vis paa en herlig Aften.«

»Han kommer vel sagtens,« tog en Anden Ordet. »Han pleier sjelden at svigte, hvor han kan vente et godt Laug. Forresten er jeg langt fra at ansee hans Nærværelse for nogen særdeles Lykke. Jeg finder ingen Behag i at see mit Medmenneske saa reent berøvet al Selvstændighed. Det oprører mig tvertimod, at et Væsen, der er skabt i Guds Billede, driver omkring som en Bold for Tilfældet. Hvori bestaaer vel hans hele Elskværdighed? Han tænker aldrig et Døgn frem i Tiden, men taber sig med blind Ubesindighed i Øieblikkets Nydelse. Det er et af Tidens værste Tegn, at de Fleste snarest fatte Godhed for den Letsindige. Den charakteerløse Chamæleon, der bestandig antager sin Omgivelses Farver, bliver let Alles Afgud. De forgude den slappe Villie, fordi deres egen Afmagt i den ikke finder nogen ubeqvem Modstand. Nævn mig engang en eneste Fuldkommenhed hos dette Vidunder, hvem saa Manges Hjerter hænge ved.«

»Sandt at sige,« svarede den Første, Christian, »har jeg ondt ved at sige, hvorfor jeg har Godhed for ham. Jeg vil endogsaa troe, hans Levnet ikke saa gandske kan bestaae for en streng Sædelæres Domstol; derfor bliver han jo ligefuldt en elskværdig Selskabsbroder.« Moralisten vilde tage

til Gjen[mæle, men] — —*) Christian fortsatte saaledes sin Tale til det øvrige Selskab:

»Ingen af Eder kjender den krøllede Frits saa godt, som jeg. Vi have fulgt med hinanden som Brødre lige fra vor første Barndom til vore Universitetsaar. Derfor kunde jeg fortælle tusinde snurrige Scener, vi som Drenge have oplevet sammen; men jeg anfører blot et Par Træk fra hans Drengeaar, som ville give dem, der Intet kjende til ham, et Slags Begreb om hans Charakteer. Han er opdraget hos sin Onkel i Jylland paa et gammelt Herresæde ved Liimfjorden. Da Onkelen selv ikke havde Børn, besluttede han at anvende al Tid og Flid paa at skaffe Brodersønnen den meest fuldendte Dannelse. Til den Ende forskrev han med store Omkostninger de dueligste Lærere i alle Videnskaber og Kunster. Men ved hans Opdragelsesplan var det en stor Feil, at den opvakte Dreng fra Morgen til Aften saaledes var plaget med Sproglærere, Tegnemester, Fægtemester o. s. v., at han havde Dagens Timer besatte fra Morgen til Aften. Denne Tvang kunde Frits ikke taale. Han sagde derfor til den gamle Herremand Aftenen efter en saadan møisom Dag:

Onkel! jeg kan ikke læse saameget om Dagen.

Snak, Dreng! sagde Onkelen; man kan Alt, hvad man vil.

Ja, saa vil jeg ikke, svarede Frits.

Ih, blev Onkelen ved, naar der ikke er Andet i Veien, skal vi nok komme Din Villie til Hjelp.

Hvorledes vil Du gjøre det? spurgte Frits.

---

*) Her findes i Manuskriptet en Lacune af 2 Blade. Det sees let, at Indholdet har været en Fortsættelse af den begyndte Samtale om Frits, saaledes at de Talende (Moralisten Zacharias, den speculative „Tydsker" Bernhard, den følsomme Christian og den gjæstfrie Valentin) derved tillige fik Leilighed til at udfolde deres egne Charakterer.

Det finder jeg vel sagtens paa, sagde Herremanden. Jeg kunde jo f. Ex. lade Dig sulte, til Du lærte Dine Lexer.

Dermed skal Du ikke kunne tvinge mig, thi jeg veed meget godt, at Du ikke tør lade mig sulte ihjel; Du vilde da selv blive dræbt af Bøddelen.

Jeg har flere Midler endnu, blev den Gamle ved. Jeg kan jo indspærre Dig i et eenligt Kammer, til Du giver Kjøb.

Det har Du ikke Lov til; man kan indspærre Folk for Tyveri, men Ingen har Ret til at berøve mig min Frihed, fordi jeg ikke vil lære Latin, Fransk og andre unyttige Ting.

Herremanden svarede: Du er kun tretten Aar og forstaaer Dig kun lidt paa, hvad Lærdom er nyttig til. For det første maa Du i den Henseende blindt rette Dig efter min Villie.

Vil Du da ikke fritage mig for nogle af de mange Læretimer? spurgte Drengen.

Nei, svarede Onkelen bestemt, ikke for en eneste.

Efter en Pause begyndte Frits igjen: Onkel, det gjør mig ondt, at jeg maa bedrøve Dig. Jeg har altid holdt meget af Dig, og veed, at Du holder meget af mig. Men i den senere Tid er Du blevet saa urimelig, at jeg ikke længer vil blive hos Dig.

Naar agter Du da at tiltræde Din Reise? spurgte Onkelen.

Strax, var Svaret.

Herremanden ringede, og raabte til den indtrædende Tjener: Luk Porten vel i Laas og sæt den store Jernstang for! Derpaa vendte han sig atter til Drengen med de Ord: Da jeg nu er sikker for at Din Udenlandsreise just ikke

skeer saa strax, som Du mener, vil jeg sige Dig god Nat. Imorgen tales vi nærmere ved om den Sag.

Da Herregaardens Klokke slog tolv, sprang Frits op af sine Matratser. Hans Tante havde ved Fødselsdage og andre Familiefester skjenket ham nogle Kroner, Ducater og andre Myntsorter af den Slags, som gamle Koner kalde hele Penge. Disse stak han i Lommen og tog i Haanden en liden Jagtflint. Derpaa listede han sig gandske sagte ind i Tantens Soveværelse, drog Omhænget tilside, og hviskede:

Tante! Tante!

Ja, svarede hun, halv i Søvne.

Farvel, gode Tante! sagde han og kyssede rørt hendes Haand. Farvel, og tusind Tak for al den Kjærlighed, Du har viist imod mig.

Konen, som imidlertid var vaagnet rigtig op, spurgte gandske forundret: Hvad skal dette betyde, Frits? hvor agter Du Dig hen i Bælmørke midt om Natten?

Jeg har ikke Stunder til at fortælle Dig det nu, svarede Frits; jeg er nødsaget til at reise bort over Hals og Hoved. Hils Onkel imorgen fra mig, og tak ham for alt det Gode, jeg har nydt i hans Huus. Han vil ogsaa kunne fortælle Dig Anledningen til min Reise. Jeg har alt iaftes sagt ham Besked derom.

Den gamle Frue greb ivrig til Klokken. Da Frits blev det vaer, sagde han til hende:

Bliv ikke vred, gode Tante! jeg har for en Sikkerheds Skyld seet mig nødsaget til at overskjære Din Klokkestræng.

Da han havde sagt dette, gik han ud af Døren. Hans Tante sprang op af sin Seng og tog fat i Dørens Haandgreb for at skynde sig efter ham.

Jeg har skudt Slaaen for, sagde Frits paa den anden Side. Læg Dig endelig ufortøvet til Sengs igjen, ellers veed

Du selv, Du bliver forkjølet og faaer Din slemme Tandpine paa ny. Det er Dig en reen Umulighed at komme fra Dit Kammer førend imorgen tidlig, naar Stine bringer Din Kaffe.

Gaarden var omringet af en høi Teglsteens-Muur, der var besat med spidse Jernpigge. Derfor havde Frits medtaget en Reebstige, ved Hjelp af hvilken han steeg over Muren, skjøndt ei uden stor Fare for at blive spiddet eller brække sin Hals. Den næste Dags Middag ankom han gandske mødig og forpustet til en Landsbykro, der laae flere Miil fra hans Onkels Gods. Han kastede nogle nyskudte Krager og Spurve paa Bordet og bad Krokonen deraf at tilberede ham et Maaltid. Imidlertid havde den gamle Herremand bragt sin Gaards hele Besætning tilhest, for at eftersætte sin bortrømte Brodersøn. Uheldigviis kom han just i egen Person til den samme Kro, hvor Frits sad ved Bordet og snakkede med de drukne Bønder, mens man i Kjøkkenet plukkede hans Fuglevildt. Saasnart han saae sin Onkel træde ind i Skjenkestuen, sprang han igjennem et aabent Vindue ud paa Marken. Inden Onkelen var kommet paa sin Hest igjen, havde Frits allerede faaet et saa betydeligt Forspring, at han ikke meer stod til at indhente. Han fortsatte sin Flugt tværs over Grøfter og Gjærder, indtil han kom til en stor Bøgeskov, hvor han let kunde forstikke sig. Herremanden havde fra sin høie Hest holdt Øie med Flygtningen og gik nu paa Raad med Bønderne, hvorledes man bedst skulde fange Drengen, som ufeilbarlig for det første vilde søge sig et Skjulested i Skoven. Man fandt det raadeligst, at samle Byens Bønder, omringe Skoven paa alle Kanter og anstille en formelig Klapjagt efter ham.

Da nu den store Kreds af Klappere ret forsigtig var draget omkring Skoven, saaledes at intet Levende syntes at

kunne slippe bort imellem dem, befalede Herremanden dem, at rykke langsomt frem og vel at randsage hver Busk, som de mødte paa deres Vei. Selv reed han tværs igjennem Skoven, ledsaget af sin Gaardsdreng Jochum, der bar en Favn Reeb, hvormed den opbragte Herremand vilde binde sin forlorne Fostersøn, naar han atter fik ham i sin Vold. Omtrent midt i Skoven standsede han sin Hest, og saae med Tilfredshed de befippede Harer og Hjorte springe for sig; thi disse Dyrs Trængsel var ham et Pant paa, hvor nøiagtig Kredsen var sluttet.

Hold nu Dit Reeb i Beredskab, Jochum! sagde han; om en halv Times Tid har vi sikkert Fingre paa den balstyrige Krabat.

Da hørte han en Røst fra Luften, som raabte: God Dag, Onkel!

Han saae sig i Veiret og opdagede sin Brodersøn i den øverste Top af et anseeligt Bøgetræ.

Frits vedblev: Du seer, det havde været mig en let Sag, her imellem de tætte Løv at undgaae Din Eftersøgning; men jeg vilde nødig, Du skulde blive til Nar for en fremmed By, naar Du i Stedet for Din Brodersøn, kuns fik et Dusin Grævlinger og Ræve. Derfor vil jeg strax komme ned og give mig i Dine Hænder, hvis Du lover mig i Fremtiden at holde mig under mindre Tvang, end hidtil er skeet.

Nei, Brorlil! sagde Herremanden, Du skal smukt overgive Dig paa Naade og Unaade. Siden jeg nu eengang har Dig saa vel fat, maa Du slet ikke vente, jeg lader mig foreskrive Vilkaar af Dig.

O, svarede Frits, Du skal just ikke rose Dig af, at Du har mig fat endnu. Hvorledes vil Du faae mig ned af dette Træ? Der gives ikke paa denne Qvadratmiil no-

gen levende Sjæl, der tør driste sig herop paa disse tynde Grene.

Fald blot ikke ned og bræk Din Hals, Knegt! sagde Onkelen, saa skal Resten nok give sig. Jeg savner ikke Midler til at bringe Dig ned paa Jorden. Jeg vil ei engang gribe til det simple Huusraad, at lade Træet fælde; men jeg stiller blot en Vagt ved det, som i al Mag kan modtage Dig, naar Lysten til en Bid Brød tager Overhaand hos Dig. En dygtig Brandstige kan vel ogsaa række derop til Dit Fristed. Nu gaaer jeg bort et Øieblik for at træffe de nødvendige Foranstaltninger. Du skal snart see mig her igjen. — Hold Du imidlertid min Hest, Jochum! og pas mig vel paa Knegten i Træet. Kan Du bringe mig ham bundet, naar jeg kommer igjen, da giver jeg Dig en af mine gamle Kroner.

Da den Gamle var vel borte, steeg Frits i en Hast ned af Træet og tiltalte Gaardsdrengen paa følgende Maade: Siig mig, Jochum! hvem af os to Du vel anseer for den stærkeste.

Det maa vel jeg være, svarede Drengen, da jeg er en god Deel ældre; men jeg vil for den Sags Skyld gjerne lade det komme an paa en Prøve. — Med disse Ord gik han, i Fortrøstning til sin Kraft, ind paa Livet af Frits, og var i sit Hjerte forvisset om, at han let skulde fortjene den belovede Krone.

Frits veeg et Par Skridt tilbage, mens han vedblev: Tag Dig i Agt, Jochum! Du er kanskee mig overlegen i Styrke; men Du forstaaer neppe saa godt som jeg at bruge Dine Kræfter. — Idet han gjorde denne Bemærkning, kastede han Jochum ved en uventet Vending baglænds omkuld i Græsset. Medens denne meget overrasket atter reiste sig langsomt i Veiret, begyndte Frits anden Gang paa den afbrudte Fredsunderhandling.

Seer Du nu, sagde han, at det er saare tvivlsomt, hvo af os to der gaaer af med Seieren? Dersom Du vedbliver Dit Forsæt, at bruge Magt imod mig, er Du jo fuldkommen vis paa Næsestyvere, Ribbeensstød og andre ubehagelige Følger af Slagsmaal; derimod er det høist rimeligt, at Du endda nødes til at lade mig gaae. Hvis Du derimod finder Dig i Billighed, giver jeg Dig en Ducat.

Synet af Ducaten var særdeles fristende for Jochums ringe Grad af Dyd, og han stod et Øieblik gandske raadvild. Da tog Frits en Lommepuffert frem og sagde: Hvis Du nu ikke strax gjør, som jeg befaler, skyder jeg Dig paa Stedet ihjel.

Lad mig da see, om han har Ducaten, sagde Jochum, som just ikke frygtede meget for Iværksættelsen af denne Trudsel, men som dog heri fandt en antagelig Undskyldning at forsvare sig med for sin Husbond. Frits bad ham nu i største Skynding vexle Klæder med sig, bandt Drengens Hænder paa Ryggen og forbød ham under Dødsstraf at oplade sin Mund. Selv besteeg han Hesten og førte sin Fange ved Rebet igjennem Skoven. Da de nærmede sig til Klappernes Linie, raabte Frits: Hurra, her har vi Skjelmen! nu gjøres der ingen videre Jagt behov; min Husbond giver Jer Lov til at gaae hen i Kroen og drikke Jer en dygtig Ruus paa hans Regning.

Klapperne gjorde strax Plads for Rytteren, og denne saae sig snart i Sikkerhed paa den aabne Landevei. Her saae han sin Onkel komme imod sig med to Mænd, der bar en Brandstige. Saasnart Herremanden saae Toget, tvivlede han slet ikke paa, det var hans Gaardsdreng, der i Vadmelsjakken og med den bredskyggede Hat sad som Seierherre paa den blissede Hingst.

Bravo, Jochum! raabte han derfor, det var meer, end jeg havde troet om Dig. Du har som en ærlig Karl for-

tjent Din Krone. Træk nu Synderen hen i Kroen og gjem ham under Laas og Lukke, til jeg har afgjort min Regning med Byfolkene.

Strax efter dette Tilraab slap Frits Rebet og reed i Galop forbi sin forbausede Farbroder. Idet de krydsede hinanden paa Veien, sagde Frits:

Jeg rider blot nogle faa Miil med Din Hest. Imorgen skal den i forsvarlig Stand blive bragt til denne Kro.

Efterat Frits havde strøifet en fjorten Dages Tid omkring i Jylland, mærkede han, at den Tid snart vilde komme, da han ikke meer havde noget at bestride sine daglige Udgifter med. Aarsagen hertil var deels, at han i Almindelighed fik sine hele Penge vexlet paa en for ham høist ufordeelagtig Maade, deels at han aldeles manglede Naturanlæg til at holde paa de tilbyttede Smaaskillinger. Nu maatte han da for første Gang i sit Liv tænke paa Midler til at erhverve sig sit daglige Brød. Til den Ende kjøbte han sig en Violin, og vilde søge sin Underholdning ved at spille for godt Folks Døre. Han begav sig til en afsides liggende Bondegaard for at prøve sine Gaver til denne nye Haandtering. Midt i Gaarden spillede han een Engelskdands efter en anden, men stirrede forgjeves paa de smaa, forbrændte Ruder efter en taknemmelig Tilhører. Blot Bondens Døttre holdt Døren paa Klem og kastede nysgjerrige Blik ud til den fremmede Spillemand. Men en vranten Kjærling greb dem med Skjeldsord i Skjørterne og trak dem baglænds ind i Stuen.

I Ravneunger! skreg hun, hvo har givet Eder Lov til at høre paa Musiken? Har kanskee nogen af Jer Penge til at betale med? Her inden for i Smug kan —

Aa Herre Gud, Mo'er! sagde eet af Børnene, vi kunne jo dog ikke lukke vores Øren til.

Her inden for i Smug, gjentog Konen, kan I høre efter

saameget, I lyster; men I skal ikke stille Jer til Skue, ellers troer han strax, han skal fortjene Guld og grønne Skove.

En Karl med kroget Ryg og spinkle Been havde været i Stalden for at give Kreaturerne Foder. Han sagde til Frits, i det han gik forbi: Gaa Din Vei, Dreng! her faaer Du ingen Ting. Hvor kan saadan stærk, arbeidsfør Knegt, som Du, vente nogen Almisse? Fy, skamme maa Du Dig!

Jeg trygler Intet af Dig, sagde Frits, hvis Stolthed blev fornærmet ved denne Tiltale. Hvo der Intet vil give mig, har sin Frihed. Jeg vil heller ikke længer staae her og kaste Perler for Sviin.

Pukker Du til, go' Karl! sagde Hakkelseskjæreren, da skal jeg snart hjelpe Dig paa Porten, Din studse Knegt!

Nu løste han Gaardhunden og hidsede den paa den ubudne Musikanter. Men Børnene kom springende bag efter og tyssede paa Hunden, saaledes at Frits slap usaaret igjennem Porten. Da han var kommet paa den grønne Plads udenfor Huset, greb de Smaa ham i Kjolen og sagde: Spil os dog et Stykke, gode Herre! Han opfyldte strax deres Begjering, og de sprang omkring ham af Henrykkelse. To stumpede Tvillinger lagde de tykke Arme om hinandens Hals og gave sig til at dandse rundt med hinanden. De lysegule Krøller flagrede løst omkring deres Skuldre; thi de to fattige Huepulde, som de forlængst vare voxede fra, bedækkede kun deres Hovedisse. Tre à fire Gjæs, som næsten havde gnavet Græsset af til Bunden og blot levnet de lave Gaaseurter, hvæsede ad det dandsende Par, som forfærdet kaldte den ældre Søster til Hjælp. Hun søgte med en Pind at drive den meest frygtede Gasse tilside, da Moderens skjeldende Stemme blev hørt i Portrummet. Da sagde de forskrækkede Børn god Nat, og ved Afskeden gav Frits enhver af dem en Toskilling til Hvedebrød. Den

Ældste vilde kysse hans Haand, og Tvillingerne klyngede sig fast om begge hans Been.

Moderen kom ud og raabte: Vil I pakke Jer ind, I Rollinger! Og hvad tænker Du paa, Ellen? Vil Din lange Tøs see, Du kan gjenne Dine Ællinger i Huus, eller jeg skal snakke med Din Ryg.

See, Moder! raabte den Ene i Munden paa den Anden, sikken deilig Skilling, Manden har givet os til Hvedebrød.

Vil I hid med Pengene, raabte Konen, at I ikke taber dem i Græsset! Tænk I aldrig paa Hvedebrød, I Stodderunger! Nye Træskoe skal I have, det har I mere nødigt. Vor Herre bevares! Hvedebrød, det er ikke Kost for Usselrygge som Jer. Tak I Gud, om I kan faae en Bitte Knapost til Jeres Grovbrød. — Gud velsigne Jer, Spillemand! for Jeres gode Villie. Tag ikke fortrydeligt op, at I blev jaget paa Porten. Den ene Kjeltring render os paa Døren efter den anden, og det falder os selv suurt nok at holde Livet i de mange Børn, vi har at trækkes med. Den Tid er længst forbi, da jeg kunde forlystes ved Musik. Da jeg var en ellevild Tøs paa Jeres Alder og løb gal i Julestuen, da var det en anden Sag. Den Tid var det min største Lyst at høre den krogryggede Spillemand, naar han sad paa en Sildefjerding og spillede paa Fiol.

Frits, som opmærksom havde betragtet Bondekonen, der talte til ham, udbrød pludselig: Seer jeg ret, eller bedrager mit Syn mig?! Det er jo min Barndoms trofaste Pleiemoder, min egen Amme Christiane, der staaer for mig. Du var mig gandske fremmed, saalænge Du var opbragt. Jeg var aldrig vant til at see Dig vred, da jeg var en liden Pog, der sad paa Dit Skjød. Nu, da Du taler mig til i en venligere Tone, gjenkjender jeg strax Din milde Røst.

Ja, sagde Konen, det er min Frits, mit eget velsignede

Barn. Hvor har mit Øie dog været henne, siden jeg ikke strax kjendte mig ved Dig! Jeg har dog tidt nok betragtet Dine deilige smaa Træk, naar Du sov i min Arm om Natten, og Lyset stod i en Vandkjedel foran Sengen. Gud naade mig for Dig, Dit arme Pus! er det nu kommet saavidt med Dig, at Du maa gaae paa de brede Veie for at faae Dit daglige Brød?

Med disse Ord trykkede hun Frits tæt op til sit Bryst, og begge bleve rørte til Taarer.

Dit stakkels Barn! vedblev Konen, Du er sagtens reent forkommet af Sult og Tørst. Kom Du med mig ind i Stuen til den varme Bilæggerovn, saa skal jeg give Dig en Potte varmt Øl og en lille Fleskekage. Sidst Du var i min Kakkelovnskrog, da var Du en ussel Stump, der knap kunde staae ene. Da satte jeg Dig til Støtte ved en Stol, og gav Dig en Messingknap af Kakkelovnen at lege med i Din Faldehat. Siden den Tid er Du, Gud skee Lov, blevet en Karl, der seer ud til at kunne baade staae og gaae paa Din egen Haand.

Men, Christiane, Christiane! hvorfor har jeg ikke før vidst, at Du var blevet til en saa fattig Kone? Jeg kan ikke tilgive mig selv, at jeg i saamange Aar reent har glemt at spørge til Dig.

Efterat det var kommet til en fuldstændig Forklaring mellem Frits og hans Amme, blev det besluttet, at de den næste Dag i Selskab med hinanden vilde begive dem til Drengens Farbroder. Bonden spændte den næste Dag sine Plougøg for en Pindevogn, og bragte baade Frits og sin hele Familie til Herregaarden. Der fandt det hele Vognlæs en forønsket Modtagelse. Christiane fik en anseelig Foræring, og Frits blev til Belønning for sin bodfærdige Gjenkomst fritaget for en Deel af sine Arbeidstimer.« —

Christian havde netop endt sin Fortælling, da Selskabet

blev forøget med en ny Gjæst. En *Studiosus juris*, ved Navn Bertel, en stor fiirskaaren Forpagtersøn fra Jylland, kom ind igjennem Stakitporten.

»Hvorfor bringer du ikke Frits med dig?« sagde Christian til ham, saasnart han blev ham vaer.

»Han kommer strax bag efter,« svarede Bertel. »Den arme Stymper staaer hist henne paa Veien og bader Næsen i koldt Vand. Han er saaledes tilredt i Ansigtet, at hans gode Faster neppe skulde kunne kjende ham. Enhver af os veed, at han mellem Aar og Dag i det Mindste gjør 365 dumme Streger; men igaar Aftes har han gjort det vel galt. Han har i en to, tre Dage været gandske dødelig forelsket i en Pige fra Landet, som han blot har seet et Glimt af paa en Concert. Efter en møisommelig Efterspørgsel havde han igaar opdaget, at hun opholdt sig hos en Familie paa Nørregade, og han tilbragte nu den hele Dag med at udtænke de urimeligste Planer, hvorved han vilde skaffe sig Adgang i Huset. Jeg bildte mig ind, at jeg ved fornuftige Forestillinger havde bragt ham til at lade sine luftige Anslag fare. Men deri tog jeg meget feil. I Aftes, Klokken elleve, kom jeg forbi det Huus, hvori den Usynlige befinder sig; da faldt endeel løsrevne Kalkstumper ned paa Gaden foran mig, og et Pigebarn, som gik ved Siden af mig, sagde til sin lille grædende Broder, som hun førte ved Haanden: Hys! ti stille! seer Du ikke Skorsteensfeieren paa Taget? Han kommer ned og tager alle uartige Børn. Jeg slog Øiet i Veiret, og — døm om min Forskrækkelse! Frits krøb ud af Skorstenen og kravlede omkring paa Taget. Mit Blod isnede; jeg havde knap Mod til at see op til ham, da jeg hvert Secund ventede at see ham ligge knust for mine Fødder. Jeg hørte ham glide mellem de raslende Tagstene, hvoraf een kladskede ned paa Brostenene. Dog fik han atter Fodfæste og klavrede som et Egern ned ad Tagrenden. Ende-

lig naaede han en Stige, som var stillet til Muren. Imidlertid var endeel Folk tilstimlede. En havde det ulykkelige Indfald at skrige: Der er en Tyv, er Tyv!

Dette Skrig lød fra Mund til Mund; Vægteren, hvis Taalmodighed indtil dette Øieblik havde været mig uforklarlig, da han gandske tydelig ei havde villet blive Opløbet vaer, spillede nu den Overraskede, og kaldte med Piben sine Kammerater til Hjelp. Til den nedstegne Frits sagde han: Herhid, Din Tyveknegt!

Hvordan? svarede denne; har Du ikke selv skaffet mig en Stige, uforskammede Karl? Har jeg ikke forud givet Dig en ublu Betaling?

Ingen Ræsonneren her! svarede Vægteren, og greb vores gode Ven i Brystet. Men han sled sig løs og gav Vægteren et saa eftertrykkeligt Næveslag i Ansigtet, at denne laae udstrakt paa Gaden. Frits vristede ham Pryglen af Haanden, og da to fra Nabogaden tililende Vægtere i sluttet Trop vilde gaae løs paa ham, traadte han et Par Skridt tilbage med det erobrede Vaaben, og sagde til dem: Hvis I love mig at føre mig op i dette Huus, som jeg falskelig beskyldes for at have bestjaalet, da giver jeg mig uden Modstand i Eders Vold, og I skulle snart see mig retfærdiggjort.

Ja vist gjør vi det, svarede Vægterne, det forstaaer sig.

Da han nærmede sig til dem, viklede den ene sin Næve fast i hans lange Hovedhaar, medens de to andre sloge hver et drøit Tag i hans Skuldre. — Kom kuns nu med, go' Karl! sagde de, saa skal vi snart skaffe Dig en Huusleilighed herinde paa Gammel Torv, hvor hverken Sol eller Maane skal skjære Dig i Øinene.

Findes der da aldeles ingen Tro og Love hos Jer falske Pak? skreg Frits, i det han uden Frugt gav sig til at brydes med de haandfaste Karle, der førte ham.

Jeg nærmede mig til den mishandlede Vægter fra Nørre-

gade, som naturligviis var meest opbragt. Gode Ven! sagde jeg, det er dog Skade, det stakkels unge Menneske nu skal offentlig beskjæmmes for en Ubesindigheds Skyld.

Ubesindighed? svarede han. Ja hænges ved Benene paa Lygtepælen burde det Hundetøi, som løber om og gjør Mudder paa Gaden. Skal saadan Springgaas understaae sig at slaae Kongens Folk i deres Embedsforretninger?

Jeg lod et Par Skilling glide ned i hans Haand, og vedblev: Noget burde man dog holde hans Ungdom tilgode.

Af Ondskab kommer saadanne Streger jo rigtignok ikke, svarede Vægteren; men det skader ikke, han faaer en liden Lexe for en anden Gangs Skyld.

Det er et net ungt Menneske; han er sikkert smukke Folks Barn, blev jeg ved, idet jeg listede nogle flere Smaaskillinger i hans Haand.

Han har et eviggodt Ansigt, sagde Vægteren. Det skjær mig i Hjertet for ham. Jeg skal paa Ære heller ikke være ham haard i min Rapport; men der maa dog være en Slags Orden i Alting.

Jeg gav ham nok et Par Skilling med de Ord: Eders Øine skulde vel ikke have slaget Eder feil? Har I ikke taget ham for en Anden?

Det bedste Syn har jeg rigtig nok ikke, sagde Vægteren, i det han betragtede Pengene; jeg trænger haardt til et Par Glarøine, men de koste fire Mark, og jeg usle Stodder eier kun de tre, jeg har her i Næven.

Her er den fjerde, sagde jeg, kjøb saa et Par nye Øine og see Jer for, om I ikke har taget feil af Manden.

Tør De da indestaae mig for, sagde han, at denne hersens Knegt er ikke den Samme, som krøb i Skorstenen, saa slipper jeg ham strax løs.

Var det den Samme, sagde jeg, da kunde let en og anden Omstændighed blive berørt i Forhøret, som kunde

bringe Jer i stor Fortræd. Eders Tjeneste var vist nok forloret, og I maatte takke Gud, om I slap fra Slaveriet. Men naar I tager ham ret i Øiesyn, vil I bedst overbevise Jer selv derom.

Vægteren betragtede Frits og raabte: Ja, De har Ret; det er sandt for Gud en gandske feil Person! — Kammerater! denne gode Mand er langt fra ikke Tyven. Det var Liigheden, der gjorde det. Forskjellen var blot, at den Anden var skrutrygget og havde kun eet Been. Det var formodentlig ham, der løb. Alt hvad trække kunde, hist om ad Studenstrædet.

Derpaa blev Frits øieblikkelig løsladt. Vægterne fulgtes ad ned i en Kjelder, hvor de gjorde sig en glad Nat ved at bekoste sig for fire Mark Brændeviin, og jeg bortfjernede mig med vor Ven Frits. Nu forklarede han mig Tingens rette Sammenhæng. Af Vægteren, som hver Helligdag havde for Skik, at ønske Familien en glædelig Fest, havde han faaet en fuldstændig Beretning om hele Husets Leilighed. Deraf vidste han, at der i den skjønne Sophies Værelse fandtes en rummelig Kamin, som om Sommeren var tilspærret med en stor Trælaage. Hvis han befandt sig i den, vilde han kunne høre Pigens fortrolige Samtale med sine Legesøstre. Ja, hvis han paa Laagen blot havde en liden Aabning, kunde han jo ret i Mag besee hendes hulde Skikkelse og efter Sengetid ved Skinnet af en Lampe, der hver Nat hang i Værelset, betragte den Sovendes Træk. Vægterens Betænkeligheder overvandt han ved et godt Greeb i sin Pung, og krøb, forsynet med et Fritboer, igjennem Skorstenen ned til den beskrevne Kamin. Alt var tyst i Kammeret, og han begyndte forsigtig at bore i de tynde Fyrrebræder. Inden han havde fuldført sit Arbeide, gik Døren op, og to Piger traadte ind i Værelset. Uagtet han nu lagde

sin Haand lettere paa Fritboret, knagede det dog lidt i Bræderne.

Eia, skreg den ene Jomfru; der er en Muus i Kaminen!

Aah Snak, raabte den anden; det er kuns Indbildning.

Jo, svartes der, jeg hørte kun altfor tydelig, den gnavede paa Laagen.

Og om nu saa var, tog den anden Ordet; det var da ingen Ulykke. Jeg kan godt lide de smaa løierlige Dyr. Deres Haar ere jo saa bløde som Silke. Jeg skal aabne Kaminen, hvis Du vil hjælpe mig at fange den.

Derpaa nærmede hun sig og forsøgte paa at løsgjøre Laagen. Frits trak forsigtig sit Værktøi til sig, og den formeentlige Muus holdt sig saa stille, som en Muus i hans Sted vilde have gjort. Til al Lykke sad Laagen saa fast, at det gik over en Jomfrues Kræfter at aabne den. Desuden skreg den Frygtsomme:

Ak, sødeste Sophie, lad dog være, lad dog være! jeg døer af Skræk.

Nu vel, svarede Sophie, jeg vil hente Mads Gaardskarl og befale ham at tage Soliman med; den tager godt Muus.

Frits havde hverken Lyst til at give sig i Kast med Mads Gaardskarl eller Soliman. Han steeg derfor tilbage gjennem Skorstenen, inden Jagten gik for sig, høist nedslagen over sit Anslags uheldige Udfald. Hans følgende Gjenvordigheder veed I. Nu befinder han sig i høieste Velgaaende, naar undtages en svulmet Næse, lidt Værk i Lemmerne og et Par blaae Øine, som han fik i Vægterfeiden.« —

Zacharias gjorde den Bemærkning, at hvad der især mishagede ham hos Frits, var hans hyppige Forelskelser, der

ofte reiste sig af de meest tilfældige Foranledninger, og efter kort Tids Forløb opløstes i Intet.

»Det vil jeg da just ikke regne,« tog Bertel Ordet; »det kan fortage sig med Tiden. Hvor kan man vente sig saamegen Fornuft af en Person i hans Alder? Først i dette Foraar har han hørt op at være Rus og er endnu kuns temporært Medlem af Studenterforeningen. Den stadige Kjærlighed kommer nok hos ham engang med Aarene. Jeg er endnu mine 27 Aar, uden at jeg nogensinde har følt noget Spor til Kjærlighed; men jeg vil just ikke sværge paa, det ikke skeer endnu.«

»Saa kommer Du heller aldrig til at elske,« svarede den følsomme Christian. »Mennesket har kuns een Blomstertid; naar den er forbi, frembringer Livet kuns Sildinger. Den egentlige, hellige Kjærlighed fødes kuns eengang hos ethvert Væsen. Livets rette Mai kan aldrig indtræffe hos en Qvinde, der er meget over sexten Aar, og aldrig hos en Mand, der er meget over tyve. Al senere Kjærlighed beroer paa Selvbedrag; det er en kunstig Drivhuusplante uden Duft og Friskhed.«

»Det er nu ret den indskrænkede Synsmaade,« faldt Bernhard ham i Talen. »Hvor d e n dog gandske maa have tabt Sympathie med Livets og Historiens altid vexlende Skikkelser, der saa trøstig tør sige, der er kuns een Slags Dyd, een Religionsform, een Kjærlighed — og i sit Hjerte mener sin egen. Hver Tid, hvert Folk og hvert Individ har sin egen Viis at elske paa. Baade Minnesangerens og Hottentottens Kjærlighed ere nødvendige Frembringelser af Klodens Skaberkraft. Det falder mig ogsaa høist utroligt, at den frodige jydske Natur i Bertel aldrig skulde have bragt nogen Kjærlighed til Verden.«

»Jeg takker mangfoldig,« sagde Bertel, i det han bukkede. »Siden da vores Underholdning er blevet til et Slags

platonisk Symposium*), anseer jeg mig forpligtet til ogsaa at levere min ringe Skjerv i Lauget. Jeg har nu tidt nok maattet høre, at jeg besidder en plat prosaisk Tænkemaade; men idag haaber jeg at aflægge Beviser paa et dybt og sindrigt Blik i Livets Dyb. Inden jeg fremstiller mit System om Kjærlighedens Væsen, vil jeg med et Par Ord oplyse mit eget Hjertes Tilstand. I min Ungdoms tidligere Dage, da jeg endnu var bestemt til Ploven og altsaa besad en grovere Beskaffenhed end nu, da Videnskaberne have forfinet mig en Smule, da forelskede jeg mig dybt i en Smededatter. Til al Lykke var Faderen Kleinsmed og førte kuns en liden Hammer, ellers havde jeg aldrig kommet til at sidde her i
" denne Kreds; thi da han var langt fra at billige vores Lidenskab, kastede han mig sin Hammer saaledes i Hovedet, at jeg siden den Tid har tabt Organet, Modet og Lysten til at betræde denne Livets Rosenvei. Siden den Tid har jeg som en rolig Tilskuer betragtet andre Forelskedes Lader, og vil nu fremstille Resultatet af min mangeaarige Tænkning over denne Ting. For at være Bernhard til Behag har jeg efter min ringe Evne søgt, at komme noget paa Spor efter den Analogie, der i saa Henseende synes at gaae igjennem hele Universet. Jeg henregner alle Elskere til tre Classer. Den første kunde for saavidt ligesaa godt være den sidste, da den er sammensat af høist forskjellige Stænder. Den bestaaer nemlig af Huusmænd, Fyrster og Stuterihingster. Partierne sluttes ved Befuldmægtigede, uden at Vedkommende lade sig bedaare af eget upaalideligt Øiesyn. Den kaldes med Rette den fornuftige, da deri tages billigt Hensyn til Kroner, Jerngryder, Flaader, hvide Sokker og Blis-

*) Symposium: Drikkelaget; det er Navnet paa et af Platons Skrifter, hvori en Række Personligheder fra det 5. Aarh.'s Athen (f. Ex. Socrates og Aristophanes) indføres samtalende om Elskov.

ser. — I den anden Classe sætter jeg de huuslige Elskere, nemlig Forpagtere, Kammerraader og Duer. Deri sees meest paa at have det ret hyggeligt varmt inden Vægge, som Blommen i et Æg. I denne Classe hersker ei sjelden en aldeles uegennyttig Kjærlighed, der er fuldkommen hævet over tilfældige Omstændigheder. Man gifter sig da tidt med en Qvinde blot for hendes egen Skyld, uden at tage Hensyn til Dyder, Forstand, Skjønhed eller Penge. — Til tredie Classe regnes de rasende Elskere: Riddere, Studenter, Lieutenanter og Elephanter. Deres Øiesyn har den Skavank, at de bestandig see deres Elskede med en Glorie om sin Tinding, som en hellig Jomfru, der gaaer paa solbeskinnede Skyer. Til at blive Gjenstand for denne Classes Kjærlighed udfordres slet ingen Egenskaber; dem lægger Elskeren aldeles til af egne Midler. Men min daglige Bøn er, at hverken jeg eller Mine maae komme saadan en Elsker i Veien paa hans Bersærkegang; thi i sin Fortvivlelses Blindhed skyer han hverken Ild, Vand, Pistoler eller Træstammer.«

Valentins Gjæster befandt sig saa vel paa Pladsen uden for Norges Minde, at det gik langt ud paa den smukke Sommeraften, førend de skiltes ad. Frits, der imidlertid med sin skamferede Næse havde sluttet sig til det øvrige Selskab, sad skrævs i det aabne Vindue, saaledes at det ene Been hang ud i den frie Luft, det andet i Stuen. I denne Stilling spillede han paa en Guitarre, som han havde truffet i Værelset, og begyndte dertil paa følgende Sang:

Søde! siig, hvornaar jeg Dig skal finde?
Alle mine Tanker til Dig rinde,
Du mit unge Livs udkaarne Mø!
Smalle Jomfru med det store Øie,
Dig jeg seer paa Østens røde Høie,
I den blanke Nat paa Dig jeg tænker,
Naar jeg stirrer i den dybe Sø.

O, letskridende, sneehvide Pige!
Jeg saameget haver Dig at sige:
Hvordan jeg saa trolig Dig har søgt.
Naar jeg gaaer med Bøssen dybt i Lunde,
Mine vaagne Drømme til dig stunde,
Og i skjønne Morgenphantasier
Har jeg tidt fortrolig med Dig spøgt.

Hisset, hvor de flye, de hvide Duer,
Hvor bag Hav det fjerne Blaae jeg skuer,
Ahner jeg, Du har Din stille Bo.
Korn for Dine Kyllinger Du spreder;
Mon da ogsaa efter mig Du leder?
Savner mig Din stille Pigetanke?
Blonde Jomfru! ja, det er min Tro!

Men naar under Sommerfuglens Vinger
Pintselilien i Blomster springer,
Blinkende med Duggens klare Daab,
Mon da Skovens lille brune Flyver
Atter for den Længselsfulde lyver,
Naar om Dig dens Nattefløite sværmer?
Rene Jomfru! nei, det er mit Haab!

Frits var ikke færdig med sin Vise, da han blev afbrudt af Bertel.

»Forskaan mig endelig for disse vaade Rim,« sagde han; »Du veed ikke, hvilken Pine det forvolder mig at høre derpaa. Mod min Villie bringes jeg til at bryde mit Hoved, for at holde fast paa Noget af disse spinkle Phantasier; men Alting forsvinder for min Betragtning, som en himmelfalden Sneeblomst paa den varme Haand. Dersom Nogen af Jer nogensinde har havt den skrækkelige Drøm,

at det var ham paalagt, at bringe en fast usynlig Silketraad gjennem en londonsk Synaal af Størrelse som et Haar, da vil han kunne gjøre sig en Forestilling om min Qval, naar disse smaa Luftbilleder falde i min Synskreds. Jeg har mangen Gang i dannede Cirkler maattet staae til Skamme, fordi jeg er saa uskyldig, at jeg i denne Region slet ikke formaaer at gjøre Forskjel paa Godt og Ondt. For mit grove Blik flyder alt dette sammen til en poetisk Melkevei, uden at jeg kan gjøre Forskjel mellem de lumpne Drabanter og Fixstjerner af første Rang. Nei, der henne paa Veien kommer en rødmusset Bondedreng, som synger ret af Hjertens Grund. Lad os heller høre paa hans Viser; de have formodentlig et mere haandgribeligt Indhold.«

Under sin Vandring spillede den omtalte Dreng Bold med sin Hat, imedens han med gjennemtrængende Røst afsang følgende Ord:

Farvel, min velsignede Fødeby!
Min Moders Gryde ryger i Sky,
Min Faders Qvie gumler i Stald,
Min Søsters Hane sover paa Hald.
Jeg vil løbe min Vei.

Farvel, Du min Farfaders gamle Huus!
Hav Tak for Øl af vort Gildekruus,
For Dørtræet, hvor jeg med Ranglen sad,
For Moders Melk og for Tyggemad
Og Springom i vor Lo.

Leerstampede Gulv, hvor med Skjorte paa
Jeg lærte krybe, jeg lærte gaae!
Nu kjedes jeg plat ved saa stakket Gang,
Og Stuen bliver mig alt for trang.
Jeg maa løbe min Vei.

Lad Oxen bindes ved Huusmands Plov,
Jeg priser den vildene Hjort i Skov.
Naar Anden rokker i Rendesteen,
Er den sneehvide Maage dog vel saa reen
Mellem Himmel og Hav.

Jeg vandrer og seiler foruden Ro,
Jeg slider vel hundrede Soller af Skoe;
Al Verdens Kringel og snurrige Bold,
Baade hvor den er varm, og hvor den er kold,
Vil jeg rigtig besee:

Appelsiner og Druer og Granens Tap,
Frøkener, Fruer og Ridder og Knap!
Jeg vil glide paa Ski ved Nørrepol
Og gaae nøgen for Otaheitis Sol
Med en Krands af Koral.

Sin Skjebne frister den friske Mand.
Kanskee jeg som Ridder fra fremmed Land,
Med sneehvide Heste for Gyldenkarm,
Kommer hjem med en Kongemø i min Arm
Til min Moder igjen.

For det Første den rygende Grød jeg flyer,
Og synger op udi vildene Skyer:
Hurra, blaatrøiede danske Knøs!
Heis Pjalten i Veiret og Skuden øs!
Snart vi flyver afsted.

Da Drengen var gaaet forbi Stakittet, og hans Sang efterhaanden tabte sig i det Fjerne, udbrød Frits: »Det var en lykkelig Tid, jeg kom til at høre disse Vandrings-

riim. Jeg betragter denne Sang som en Røst fra Himmelen, der opfordrer mig til at styrte mig ud i den vide Verden, for at opsøge min ubekjendte Skjønne. Jeg veed, at hun idag er reist fra Byen igjennem Vesterport. Laaner Du mig Din Knortekjep, da begiver jeg mig strax uden videre Tros paa Veien. Jeg skal nærmere skrive Dig til, hvorhen Du skal skikke mit Tornister efter mig.«

»Min gode Ven!« sagde Christian, »naar Du nu har opsøgt Din Tilbedede, veed Du jo slet ikke, hvad Modtagelse Du vil finde.«

»Troer Du da, jeg besidder mindre Kjækhed end saamangen spædlemmet Fugl i Luften, der trøstig begiver sig paa Flugten over de mange tusinde Bølger, uden at være sikker paa at finde det Træ, den flyver efter?«

»At Du besidder Kjækhed nok, har Din Næse nys maattet føle. Lykke paa Reisen da! Naar Du engang har faaet et Indfald, veed jeg nok, Pokker selv kan ikke bringe Dig derfra. Lov da i det Mindste, snart at lade Dine gode Venner høre fra Dig.«

Herpaa gav Frits sin Haand og gik strax ud af Porten, for at tiltræde sin Vandring.

ANDET CAPITEL

Møllekroen

En Søndag Eftermiddag var det sædvanlige Studenterlaug igjen forsamlet paa Norges Minde, hvor de sadde paa Bænken udenfor Valentins Dør, for at betragte de brogede

Tog af Ryttere, Gigge, Fodgjængere og Børn i Trillevogn, som paa den støvende Strandvei droge til Charlottenlund. Valentin blev spurgt, om han ikke for nylig havde havt nogen Efterretning fra den krøllede Frits, og oplæste da for Selskabet følgende Breve, som vare stilede til den hele Vennekreds:

Brødre!

Idag faae I Brev fra et af Jordens lykkeligste Mennesker. I maae være mig stor Taknemmelighed skyldige, fordi jeg afbryder min lange Rad af Fornøielser, for at meddele Kammeratskabet en Fortælling derom. Jeg forekommer mig virkelig som en medlidende Herremand, der i Glandsen af ti Lysekroner holder sit blomstrende Bryllup. Han seer en Hob nysgjerrige Stoddere, der staae paa Tærne for at kige igjennem hans Vinduesruder. Den tjenstivrige Laquai vil fordrive den ubudne Flok, som er bedækket med Pjalter i Stedet for Høitidsklæder. Men den høitfølende Konge (tilgiv mig den høie Titel, jeg af Venskab pryder ham med), den høitfølende Konge vinker til sin Træl, at han ei med uværdige Slag maa fordrive den sparsomt klædte Betler — thi Himlen er den Fattiges Ven — og, vigende for sit Sinds Mildhed, lægger han usigelig meget Kjødmad paa det blomstermalede Porcellains-Fad, og skikker sin Tjener dermed ud til de selvbudne Gjæster. Og en anden Tjener sender han efter, sammesteds hen, med en Tvillingpocal fuld af den purpurfarvede Viin. De udsende da de graadige Hænder mod det veltillavede Maaltid, og gjemme Levningerne i deres velsammensyede Tiggerposer. Saaledes taler da een Stodder, rækkende Hovedet til sin Nabo: Ikke skal vi den Dag i Morgen have nogen Uleilighed af den uforskammede Mave, som altid byder at fyldes. — Nu drikke de sig en Ruus i den lette Viin, og raabe med forenet Røst: Gid den af Gud

opfostrede Konge maa længe leve med sin Ungdomsbrud! Gid hun maa føde ham raske Sønner, der vel forstaae at svinge den kobberbevæbnede Landse, og gid Fruerstuen maa blomstre med deilige Pigebørn, der ligne deres Moder! Saaledes tale de, men den liliearmede Jomfru bøier sit Hoved ned til den vellugtende Urtekost for at skjule sine Kinders Rødme. Den høihjertede Konge seer paa hendes solskinlignende Ansigt og betages af en sød, uendelig Længsel og vikler sin dristige Høire omkring hendes guldombeltede Liv. Og han fylder en Guldpocal, og drikker de herlige Betleres Skaal. Han ønsker dem, at de maae finde Ly under tætløvede, bredskyggede Lindetræer, naar Regnen overfalder dem paa den brede Landevei; at Gud Fader vil forbyde de blodgjerrige Hunde, som bjæffe ved Porten, at sønderrive deres lappede Kjole, og at Bondens Viv alle Dage maa fylde deres Pose med Ost og Brød. — Ei anderledes gaaer det den gudlige Kongesøn, som til Eder skriver dette Brev. Jeg føler Medynk med Eder arme Stoddere, der ikke som jeg have Mod til at rive Eder ud af Livets Trældom og styrte Jer ud i den uendelige Verden*). —

»Det var en lang Lignelse,« bemærkede Bertel.

— I Stedet for at opsøge den ubekjendte Skjønne, der først har givet Anledning til min Vandring, har jeg slaaet mig til Ro i en Møllekro, hvor jeg alt har opholdt mig i fem Dage, og kan ikke forlade dette mit Opholdssted, uagtet jeg lige for mine Øine, naar jeg om Aftenen spadserer langs med Søen, seer de gyldne Fløie paa Ravnshøi, hvor jeg veed min Tilbedte befinder sig. Jeg vil dog beskrive Eder

*) De i det foregaaende Stykke forekommende Udtryk: „højtfølende", „usigelig meget Kjødmad", „purpurfarvet Vin", „den af Gud opfostrede Konge" o. s. v., ere ordrette Oversættelser af Talemaader, som bruges i de homeriske Digte. — Det maa erindres, at Poul Møller har oversat de sex første Bøger af Odysseen.

Møllerens Familie, som saa aldeles har fængslet mig, at jeg forekommer mig selv at høre dertil, som et nødvendigt Lem. Konen er en skikkelig Kone, som passer sit Huus og giver sin eneste Datter Irettesættelse fra Morgen til Aften. Faderen har først tjent som Soldat hos en tydsk Fyrste, siden været Jæger paa Ravnshøi. Han er derfor meget langt fra at være nogen almindelig Møller, der blot tænker paa at tolde Bondens Sæk. Han forstaaer sig næsten paa Alting og kan underholde sine Gjæster saa godt ved sine Samtaler, at de, naar deres Reiseplan tillader det, gjerne tilbringe Natten i hans Huus. Hver Morgen Kl. 4 vækker han mig op, fører mig paa Jagt, og fortæller mig morsomme Historier fra sin Reise. Han uddanner omhyggeligen mit hidtil halv slumrende Talent for Jagten. Jeg har idag hjembragt to Beccasiner og sex Lærker til Møllerens Kjøkken. Han siger, jeg har Anlæg til at blive en dygtig Jæger, naar jeg bare kan lægge mig efter noget mere Koldsindighed. Thi hidtil har jeg unegtelig gjort mange Feilskud. Paa stille Maal træffer jeg gandske godt; men naar jeg seer en Fugl i Flugten, kommer mit Blod saaledes i Kog, at jeg i Almindelighed skyder forbi. Ved slige Leiligheder bliver Møller[illegible]en gjerne meget opbragt; men det tilgiver jeg ham gjerne, thi han mener det godt og ønsker af Hjertet, at jeg ret maa blive til en færdig Skytte. Forleden vare vi dog nær blevet Uvenner. Ved en Feiltagelse skjød jeg hans røde Støver i Stedet for en Hare. Da overøste han mig i den første Forbittrelse med saamange Eder og Skjeldsord, at jeg besluttede, snart at forlade hans Huus. Men medens jeg nu gik gandske modløs ved Siden af ham, søgte han paa saa rørende Maade at gjøre sin Opfarenhed god igjen, at jeg ikke længer k[illegible]nde være vred paa ham. I maae ingenlunde troe, at vores Forsoning skete med Taarer, eller at vi styrtede i hinandens Arme, som det gaaer til i en Roman. Nei,

da han mærkede min Misfornøielse, holdt han ei engang op med sin haarde Tiltale, men nedstemte blot Tonen lidt, saaledes, at han øiensynligen lod Fortsættelsen følge, blot fordi han skammede sig ved en pludselig Overgang til Venlighed, og maatte gjøre Vold paa sig selv for at vedligeholde den Fortørnedes Rolle.

Alting, sagde han, griber han saa keitet an, naar han gaaer paa Jagt. Hvad er det for et gudsjammerligt Krudthorn, han har? Han spilder jo hver Dag et halvt Pund af det gode polerede Krudt, fordi den tossede Tøndetap ikke passer i Hullet. Smid det tossede Pølsehorn i Grøften! Her vil jeg forære ham et andet, som har tilhørt Fyrsten af Katzenellenbogen. Der hænger et godt Krudtmaal ved, af ægte Sølv. Pas nu paa, naar han lader den spanske Flint. Den taaler sine sex Grader. Men det vil jeg sige ham — han maa passe vel paa Maalet. Jeg kan ikke være tjent med at faae min bedste Bøsse spoleret af saadan en — saadan en Herre fra Kjøbenhavn, som han.

Møllerens Datter er meest efter mit Hoved. Ja, hvorfor skal jeg lægge Dølgsmaal paa det, det er egentlig hende, jeg ikke kan fjerne mig fra, og min Kjærlighed til hendes Familie kommer blot deraf, at jeg veed, der flyder samme Blod i hendes Aarer, som i deres. Ja jeg maa tilstaae, jeg kysser gjerne Møllerens lille snottede fire Aars Dreng, fordi hans Næse ligner Søsterens. Jeg undseer mig virkelig meget for Eder allesammen, at jeg maa bekjende det for Jer. Jeg drog ud i Verden ret som en vandrende Ridder, der leder efter en yndig Riddersfrøken, som han blot saae et Glimt af, da hun fløi ham forbi paa sin hvide Ganger. Eders Ønsker ledsagede mig paa mit eventyrlige Tog, og nu maa jeg bede Eder om at give dem en anden Retning. Kunde jeg nu blot faae Jer omstemte saaledes, at I ligesaa varmt

ville interessere Eder for min Møllerpige, som for den Skjønne paa Borgen. Jeg forlader aldrig dette Sted —

»Hvorfra dateres Brevet?« spurgte Bertel.

»Fra Møllekroen,« sagde Valentin.

»Ei, ei!« udraabte Bertel. »Der støder han sammen med en snurrig Person, med den lærde *Licentiatus medicinæ* Claudius. Inden I høre Fritses Udladelser om ham, vil jeg først fortælle Jer et Par Ord om denne aandelige og legemlige Krøbling; thi jeg kjender ham bedst, da han, med Skam at tale om, er mit kjødelige Søskendebarn.

Licentiaten

For tre Aar siden havde Familien paa Ravnshøi og adskillige af deres velhavende Naboer, der ei have nogen offentlig beskikket Medicus i deres Nabolaug, forenet sig om at holde sig en Læge for egen Regning. Jeg besluttede da at gribe denne Leilighed, for at bringe min kjære Frænde til et Slags Virksomhed. Thi selv er han alt for lam paa Villien til at udføre nogen Beslutning. Jeg gav ham et Brev i Lommen, satte ham paa en Fragtvogn og troede, Sagen var fuldkommen i sin Rigtighed. Men da jeg et Aars Tid efter begav mig derud for at see, hvorledes han skikkede sig i sin nye Stilling. og i denne Hensigt lod mig føre til Stedets Læge, fandt jeg til min store Forundring, at en anden Medicus øvede sin Kunst der i Egnen. Nu vilde jeg igjen reise til Staden, for om muligt der at opspørge Licentiaten. Paa Veien overnattede jeg i Møllekroen og saae der, mens jeg i Aftenskumringen sad med den lystige Vært og betragtede Kakkelovnsilden, en lang, kroget Skikkelse liste sig langs med Væggen og forsvinde gjennem en af Dørene. Denne Skikkelse vil jeg beskrive; thi med det Samme beskriver jeg min Fætter. Han er halvfjerde Alen lang, og

af Skamfuldhed over denne overnaturlige Længde, som ved hans Smekkerhed endnu mere bliver iøinefaldende, bøier han sin Ryg saameget, at hans Hoved falder under et almindeligt Menneskes Synskreds. Naturen har lettet ham denne Stilling ved at forsyne hans Rygrad med to Led, saaledes at den, i Særdeleshed naar han sidder, udgjør tre Linier, der danne to stumpe Vinkler med hinanden. Forresten er der Intet at mærke ved hans Ydre, naar man undtager en Klumpfod, som gjør ham det nødvendigt, til Brug for sin høire Fod at holde sig en Snørestøvle.

Hvad var det for et Menneske? spurgte jeg Værten.

Det er een af mine Gjæster, gav han til Svar; han kom for et Aar siden til mit Huus og lod til at have stort Hastværk, thi han bestilte Theevand til næste Morgen Kl. 4, for ret betids at fortsætte sin Reise. Men den næste Dag lod han Vognen afsige. Dette gjentog han siden hver Dag i det første halve Aars Tid; men nu lader det til, at han har slaaet sig til Ro her i mit Huus. Det er et godt Stykke Karl, som aldrig kommer nogen Sjæl for nær; men jeg troer, sandt at sige, han er ikke vel forvaret. Hans Lærdom har gjort ham forrykt i Hovedet.

Vælg Deres Ord forsigtig, sagde jeg; thi han er mit kjødelige Søskendebarn paa mødrene Side.

Ja, sagde han, saa maa De jo bedst selv vide, hvordan han har det. Han er forfærdelig folkesky. Igaar lod han en Stige sætte til sit Kammervindue, for at kunne komme ned i Haven [og gjøre sig sin sædvanlige] Motion, uden at gaae igjennem Gjæstestuen. Sommetider ligger han en heel Dag i Dvale, sommetider spanker han op og ned ad Gulvet og giver sig til at præke for sig selv. Men det er jo gandske overflødigt, at jeg fortæller Sligt til Dem. De maa jo selv bedst kjende hans Underligheder. Han gjør os, som sagt, ingen Bryderier. Vi ere blevne saa vante til at see ham

humpe omkring her i Huset, at jeg endogsaa troer, vi vilde savne ham, dersom han reiste sin Vei. Min Datter Marie passer meget omhyggelig paa, at han i betimelig Tid faaer sin Mad og Drikke, ellers troer jeg, han af Glemsomhed sultede reent ihjel. Jeg siger tidt nok til hende: Lad os engang see, om ikke hans Natur selv kan minde ham; han er dog saa lang, at han maa kunne kræve sig selv. Men hun er altfor blødhjertet til at anstille Forsøget. —

Jeg sad oppe til langt ud paa Natten for at skrive Breve, og hørte ham imidlertid bestandig pusle paa sit Værelse. Snart phantaserede han nogle faa Minuter paa sin Fløite, snart spadserede han taus og med stærke Skridt omkring paa sit Gulv. Jeg gik ud i Haven, for at kige gjennem hans Vinduer. Lyset paa hans Bord var brændt langt ned i Pladen, da han i sine overjordiske Tanker havde forglemt at skyde det i Veiret. Luen steeg og sank i Blikrøret, der var gandske blaat af Heden, og den smeltede Talg udbredte sin Stank i hele Værelset. Halv liggende, halv siddende befandt han sig i en meget lav Lænestol, med sine lange Been udstrakte paa Gulvet. Han var fordybet i Betragtninger og stirrede stivt hen for sig igjennem sine Briller. Begge hans Hænder, der endnu holdt fast paa Fløiten, hvilte aldeles ubevægede paa hans Skjød. Jeg betragtede ham flere Minuter, uden at han gjorde Mine til at røre noget Lem. Naar jeg ikke havde seet det brændende Blik igjennem Brillerne, vilde jeg have taget det for en heldig Voxafstøbning af min Fætter Licentiaten. Tilsidst raabte jeg til ham gjennem det aabne Vindue: God Aften, Fætter! — Han foer sammen uden at bringes ud af sin forstenede Positur. Nu krøb jeg ved Hjelp af den nylig anbragte Stige gjennem Vinduet ind til ham, og bragte ham ved mine Nævers Kraft ud af sin Dvale. Han reiste sig op med endeel forlegne Bukninger og fremstammede nogle ufuldbaarne Compli-

menter, hvormed han yttrede sin Taksigelse, fordi jeg saa gjerne paatog mig den Uleilighed at hjelpe lidt paa hans Leveplan, og gjorde mig endeel Undskyldninger, fordi han ikke havde fulgt den Bane, jeg havde foreskrevet ham. Hans Tanker skride saa langsomt, at han undertiden mangler Aandsnærværelse til at svare paa det eenfoldigste Spørgsmaal. I Særdeleshed er han uforstaaelig, naar han nylig har været hentaget af sine metaphysiske Phantasier. Da hersker der en saadan Skilsmisse imellem hans Ord og Mening, at han ei er i Stand til at fremføre nogen fuldstændig Sætning, men alle hans Tanker komme dødfødte til Verden. Da nogen Ligevægt var tilveiebragt i hans adspredte Sind, aflagde han sit Skriftemaal, der, med Forbigaaelse af hans hyppige Pauser og mislykkede Perioder, lød saaledes:

Dagen efterat jeg var kommet hid, var det mit faste Forsæt at begive mig til Ravnshøi; men det var mig umuligt at finde min Lommesax, og Du vilde dog neppe forlange, jeg skulde fremstille mig for et Herskab med uklippede Negle. Da jeg den følgende Dag greb en Brand paa Skorstenen, for at tænde min Pibe, brændte jeg mig en stor Vable paa den høire Pegefinger. Med en saadan legemlig Smerte, begriber Du vel, jeg manglede det frie Hovedomløb, som udkræves, naar man skal indføre sig selv med en passende Hilsen hos en virkelig Justitsraadinde. Da Møllerkonen den tredie Dag, efter min Anviisning, skulde forbinde min syge Haand, og med en tændt Praas vilde brænde Sytraaden over, dryppede syv store Talgpletter paa min sorte Kjole. Da den første Draabe var faldet, forudsaae jeg, at der vilde følge flere paa; men jeg var saa betaget af Taknemmelighed over hendes Omhu, at jeg ikke havde Mod til at gjøre hende opmærksom derpaa. Nu gik lang Tid hen, inden jeg fik anskaffet noget Terpentin til at tage disse Pletter af med. Imidlertid vare mine skjønneste Kraver

smudsede, og endeel Uger forløb, inden jeg fik dem besørgede til en Vaskerkone. Med saadanne smaa Uheld, som en ond Dæmon sendte mig paa Halsen, forløb et Aars Tid, uden at det var mig muligt at komme til Ravnshøi, som blot ligger en halv Miil fra denne Kro.

Men min Gud, udbrød jeg, hvorledes er det tænkeligt, at Du ei paa en eneste af de 365 Dage fik det Heltemod, til Trods for alle Hindringer at gjøre det herkuliske Tog!

Saaledes, svarede han, taler bestandig Du og Enhver, der har det Held at kunne handle uden at tænke over sit Liv. Naar jeg havde kunnet indsee nogen tilstrækkelig Grund til, at Reisen snarere skulde skee paa een Dag end paa en anden, da vilde den have gaaet for sig. Men Ulykken bestaaer egentlig deri, at jeg altfor tydelig indseer den Sandhed, at enhver Gjerning uden stor Skade kan opsættes en Dag.

Men deri tager Du just feil, Fætter, gav jeg til Svar; ingen Ting i Verden, som kan udføres idag, bør udsættes til imorgen.

Negter Du mig det, tog han atter Ordet, da maa Du nødvendig indrømme mig, at den muligviis ligesaa godt kan udføres et Minut eller et Secund senere; og denne forbistrede Mulighed varer ved, saalænge man drager Aande. Ingen kan bevise mig, at en Opsættelse, der varer en Secund eller Terts, skulde have fordærvelige Følger, og fordi Ingen kan bevise mig det, derfor gaaer mit Liv reent i Staa. Min uendelige Gransken derover gjør, at jeg Intet udretter. Fremdeles kommer jeg til at tænke paa mine Tanker derover, ja jeg tænker over, at jeg tænker derover, og deler mig selv i en uendelig tilbageskridende Rad af Jeg'er, der betragte hinanden. Jeg veed ikke, hvilket Jeg der skal standses ved som det egentlige, og i det Øieblik jeg standser ved eet, er

det jo igjen et Jeg, der standser derved. Jeg bliver ør og betaget af Svimmelhed, som om jeg stirrede ned i en bundløs Afgrund, og Tænkningen endes med, at jeg føler en rædsom Hovedpine.

Kjære Fætter! sagde jeg rolig, med slige Grublerier vil Du pine Dig ligesaa forgjeves, som om Du endevendte Din Goliathskrop, og forsøgte at spadsere paa Hovedet med Dine lange Been i Veiret. Jeg kan slet ikke staae Dig bi med at sortere Dine mange Jeg'er. Det ligger aldeles uden for min Virkekreds, og jeg maatte enten være eller blive ligesaa gal som Du, hvis jeg indlod mig i Dine overmenneskelige Drømmerier. Min Viis er at holde mig til de haandgribelige Ting og vandre paa Forstandens brede Landevei; derfor komme mine Jeg'er aldrig i Ulave. Forresten seer jeg nok, at Forseelsen er min. Jeg burde have ført Dig lige til Maalet, aabnet Justitsraadindens Døre, og stødt Dig ind i Stuen saaledes, at Du havde seet Dig nødsaget til at gribe det første det bedste Jeg, for at byde Fruen og hendes gode Familie god Dag. Men siig mig nu, hvad har Du taget Dig for her i et udslaget Aar!

Jeg har, sagde han, samlet Materialier til mit store Værk over Menneskets physiske og intellectuelle Natur.

Au, svarede jeg, tænker Du paa det endnu? For ti Aar siden havde Du den samme fixe Idee. Det maa blive ret et grundigt Stykke Arbeide. Jeg troede, Du studerede Mineralogie, siden jeg saae den store Mængde Stene her paa Dit Gulv.

De findes her alene for Værkets Skyld, sagde han. Jeg har bemærket, at Tankerne glide bedst fra Pennen, naar man besidder aldeles hensigtsmæssige Skriveredskaber. For at faae gode Penne, maa man have gode Knive, og for at skjærpe dem, maa man besidde ret udsøgte Slibestene. Derfor har jeg, inden jeg gik videre, forskrevet alskillige Steen-

arter, og rigtig nok, som Du seer, maattet trænge temmelig dybt ind i Mineralogien som et forberedende Studium.

Herpaa gav jeg til Svar: Dette synes at være ret en grundig Fremgangsmaade, naar Du hertil føier et flittigt Studium af Ornithologien, for at løse den Opgave, hvilke Fugles Fjær der yde de bedste Penneposer, og tillige opoffrer nogle Aar til Pædagogiken for at udfinde, hvorledes en Dreng bedst opdrages, for engang i Tiden at blive en dygtig og retsindig Knivsmed.

Egentlig talt var det slet ikke for vidt drevet, sagde han. Du spotter, fordi Du ikke forstaaer mig. Disse Forsøg paa at lette den aandelige Virksomhed ved Materiens Beqvemhed afgive jo tillige Bidrag til Værket selv, ligesom ogsaa Betragtningen over, hvorledes jeg bragtes til Undersøgelsen, udgjør et nyt Capitel. Fremdeles —

Ja, stop nu, Fætter! afbrød jeg ham, ellers løbe vore Tanker atter Surr, ligesom da vi kom i Vilderede med vore Jeg'er. Man bør ikke roe saa langt ud, at man taber Landet af Sigte.

For at rede mig selv og min Fætter ud af det filtrede Hjernespind, hvori han gjerne saaledes indvikler os, at jeg med min jydske Forstand tilsidst veed hverken ud eller ind, gav jeg mig til at undersøge, hvad Forfatning hans Klæder befandt sig i; thi han er i enhver praktisk Dont aldeles raadvild og hjelpeløs. Jeg erfarede da, at hans Garderobe ved den menneskekjærlige Maries Bistand var bragt i bedre Stand, end jeg havde troet. Medens jeg syslede hermed, blev jeg vaer, at han, ved at holde Frakken opknappet, gav sit Liv et bredere Gjennemsnit, for at spærre mig Udsigten til en vis Krog. Naar jeg vilde kaste mit Øie derhen, trippede han omkring foran min Synslinie som en Gaas, der med opspilede Vinger søger at forsvare sit nys udrugede Kuld mod Hønsepigens Hænder; men hun sparker den kortsynede

Gaas tilside med sine Træskoe og tæller alle Gjæslinger i sit Sold, for at bringe dem i Nattely. Saaledes greb jeg, der havde mærket Uraad, den fortvivlede Licentiatus ved Armen og sagde: Gaa tilside, Fætter! jeg maa see, hvad det er for Contrabande, Du har skjult her i Krogen. Her opdagede jeg en Stabel skimlede Kraver og Halsklude, som han meget omhyggeligen havde vidst at skjule for Maries Speiderblik. Med en Lineal rørte jeg op i det ilde tilredte Linned, og forstyrrede derved en heel Slægt Ørentvister i deres huuslige Lyksalighed. Den flygtende Sværm af Insekter undslap ved Hjelp af sine mangfoldige Been og smidige Kroppe for største Delen mine morderiske Forfølgelser; men jeg udbrød i Harme:

Hjertenskjære Fætter! hvorfor i al Verden skjuler Du Din Skrøbelighed for mig? At Du dølger Din Uhumskhed for den smukke Møllerdatter, kan jeg finde forklarligt; men at Du vil undsee Dig for Din kjødelige Fætter, der saa tidt har seet Dig i Din hele Nøgenhed, det gaaer dog altfor vidt.

Bertel! svarede han, jeg forstaaer det neppe selv. Det er et mærkeligt psychologisk Problem. Det gaaer mig, som en dødelig Syg, der ei engang har Mod til at aabenbare Lægen alle sine farlige Tilfælde. Saaledes deler Mennesket ved mange Leiligheder sig selv i to Personer, af hvilke den ene søger at føre den anden bag Lyset, imens en tredie, der i Grunden er den samme som de to andre, forundrer sig høilig over denne Confusion. Kort sagt, Tænkningen bliver dramatisk og spiller i Stilhed de meest forviklede Intriger med sig selv og for sig selv; men Tilskueren bliver bestandig paany Skuespiller. Derom anbringer jeg et langt Capitel i mit Værk.

For at han ikke skulde partere sig selv i altfor mange Personer, bragte jeg igjen Talen paa det mishandlede Lin-

ned. Jeg udfoldede en hvid Halsklud, som ved sine mange sorte Striber og Spor af Hagen tydelig røbede den Sindrighed, hvormed han havde vidst, bestandig saaledes at sammenlægge den, at en taalelig Yderside kunde føres frem for Dagens Lys. — Kjære Fætter! sagde jeg, man seer af dette Klædes Behandling, at Du aldeles ikke mangler Kunstflid. Nødvendigheden vækker af og til endeel slumrende Kunstdrifter hos Dig. — Imidlertid havde han tabt sig i Betragtningen over sit eget Hoveds dramatiske Natur, og gav mig intet Svar. Møllerens Gaardhane lod sig høre første Gang, og jeg steeg igjen ud af Vinduet, for at opsøge mit Natteleie.

Nu har I hørt min Fremstilling af min Fætters Væsen og Egenskaber; lad os nu høre, hvorledes Frits udlader sig om ham.«

Valentin tog igjen fat paa Brevet, hvor han var bleven afbrudt:

— Jeg forlader aldrig dette Sted. Dersom I ønske Eders Møllesække vel behandlede, da slaaer Eders Bo op her i mit Nabolaug som Præster, Byfogder og Læger. Her er godt at boe. Jeg forlader aldrig dette Sted —

»At sige, hvis Møllersken er af samme Tanker som han,« afbrød Zacharias Læsningen.

»O, det har ingen Fare,« svarede Bertel. »En Pige fra Landet er ikke vant til at have en saa smidig Tilbeder. Hans Medbeiler, om han har nogen, er sagtens en drøi Forpagter, som taler med Faderen om Rapssaat og Vexeldrift, og hvis høieste Kjærlighedsyttring bestaaer i, at han lægger Piben eller spytter sin Skraa ud og, mens han udstikker sit Glas Finkel, nikker med et møisommeligt Smiil halv omvendt til Datteren, idet han siger: Hendes Velgaaende, Jomfru!«

Zacharias sagde: »Det ærgrer mig ellers, at den Gjek

bilder sig ind, at vi Alle med vore Ønsker følge ham paa hans Narrevandringer. Hans Liv er bestandig halv Alvor, halv Skuespil. Derfor er det ham en Nødvendighed at have Tilskuere til sine Marionetstykker, og det gjør ham ondt, at han allerede i første Act maa adsplitte vor Interesse, ved at føre en ny Elskerinde paa Bræderne.«

»Man kalde det, hvad man vil,« svarede Bernhard; »vi kjende jo Alle tilsammen hans Væsen og Egenskaber. Han har den Aabenhed eller, om man vil, den Svaghed — thi af Sprogenes Armod nødes man nu eengang for alle til at betegne enhver menneskelig Beskaffenhed med et Ord, der tillige indeholder Roes og Dadel — at han ønsker, Andre skulle deeltage i hans Liv og ligesom leve det i Fælledsskab med ham. Han kjender unegtelig ei til den dybe Lidenskab, der ligesaa lidet i Livet kommer over Læberne, som naar disse bedækkes med Liigstenens Segl. Hans Characteer er omskrevet af en saa elastisk Ring, at den bestandig omformes efter den Kreds, han befinder sig i. Jeg kan ret forestille mig, hvorledes han gaaer Møllerkonen tilhaande i hendes huuslige Arbeider, og hvorledes det i slige Øieblikke forekommer ham, at oeconomiske Undersøgelser ere Livets høieste Opgaver. Saadanne bøielige Væsener ere de Baand, der gjøre Overgangen og ligesom Forsoningen mellem de skarpt udtalte Personligheder. Var der ikke slige smigrende Tolke, der ligesom jævnede de skjærende Modsætninger og lærte de stærkt prægede Mennesker at forstaae hinanden, da vilde disse som steile Fjelde fiendtligen staae imod hinanden. En saa voxblød Yngling bliver altid elsket, hvor han træder frem, og jeg tvivler ikke paa, at han i Møllerens Huus antager en Farve, som behager den uerfarne Landsbypige.«

»Lad os nu høre mere af Brevet,« sagde Bertel, der ikke var en Ven af Tydskerens lange Betragtninger.

Valentin svarede: »Jeg gotter mig ret ved at høre Eders aprioriske Betragtninger, da jeg dog er den, som af Alle er den bedst oplyste og sidder med Slutningen af Historien i min Frakkelomme. Ja jeg venter endogsaa hvert Øieblik Postbudet, for at modtage Begyndelsen til en ny.« Derpaa læste han videre:

Hun — I husker nok, at denne Hun er Møllerens Datter — bærer bestandig et rødt- og hvidtærnet Forklæde. Spotter kun, saameget I ville. Dette tærnede Forklæde hører saa uadskilleligen med til hendes Person, at man nødvendig maa tænke sig det med, for at faae en tydelig Forestilling om hende. Hendes Paaklædning er overhovedet det klareste Udtryk af den stille Ligevægt og Ynde, der hersker i hendes hele Væsen. Den høieste Grad af Simpelhed og Reenlighed hersker bestandig deri; enhver Naal er bestandig fæstet med den høieste Grad af Nøiagtighed og Correcthed. Hun taler kun lidet og aldrig uden at foranlediges dertil. Om jeg ogsaa her i dette Brev anførte endeel af hendes Yttringer, vilde det dog kuns give Eder et høist ufuldstændigt Begreb om hendes skjønne Tilværelse; thi I fik den jo at høre af Valentins Basmæle, i Stedet for af hendes bløde, hjertegribende Stemme. Enhver af hendes mindste Bevægelser udtrykker mere end noget Ord den reneste, beskedneste Qvindelighed. Det er intet Under, at Stadens Damer lægge Vind paa smuk Gang, naar de vide sig betragtede af en lang Rad Forbivandrende. Men ved at see Marie, naar hun troer sig ubemærket, skride hen over Gulvet, faaer man først et Begreb om, hvorledes et skjønt indvortes Liv med uberegnet, ufrivillig Tækkelighed bevæger en liflig Skikkelse. Imorges tidlig gik hun over Gaarden for at lukke Døren op for sine Høns, og denne korte Vandring staaer bestandig som det skjønneste Maleri for min Phantasie. Det havde nylig regnet; derfor maatte hun vaerlig flytte sin Fod

fra Steen til Steen, for ei at blive vaad. Med den venstre Haand samlede hun bestandig sin Kjoles Folder om Fodens Ankel og den sneehvide Strømpesvikkel, medens hun med den udstrakte høire holdt sin lette Gestalt i svævende Stand.

Det falder meget vanskeligt at komme i nogen fortrolig Samtale med hende. Hun har en egen Gave til at holde Folk adskillige Skridt fra Livet. Endogsaa jeg, der, som I veed, ei er frygtsom, og som Nogle paastaae, ei engang beskeden, kommer ingen Vei med min Fripostighed. Hun bringes aldrig i Forlegenhed ved min spøgende Paatrængenhed; men uden at synke ned i den fjasende Region, hvori jeg for Beqvemmeligheds Skyld vil drage hende ned, svarer hun paa Alting med en venlig Alvorlighed. Igaar Aftes lagde vi Sukkerærter sammen. Jeg gik foran og skar med en Lugespade Linien efter den strammede Snor, og hun fulgte bag efter med et Kræmmerhuus, og lod Ærterne falde ned i Furen. Hendes Straahat hængte let tilbagekastet paa Hovedet, og det blegrøde Hattebaand, som var gaaet løst, flagrede omkring hendes Hals og hendes Kinder. Ogsaa hendes vægtige Guldkrøller befriede sig ved den idelige Bukken tidt fra Kammens Tvang, og hun maatte bestandig med sin Haand stryge dem tilside. Da i det samme uheldigvis Lyset af den nedgaaende Sol skinnede paa hendes Ansigt, blev jeg betaget af en usædvanlig Henrykkelse og sagde ret af Hjertens Grund: Gaa lidt mere langsomt, Jomfru! Kom mig ikke saa nær med Deres Ansigt, ellers kysser jeg Dem.

Nei, De gjør ikke, Hr. Klinger! svarede hun ligegyldigt. Dertil er De altfor artig.

Artig? svarede jeg; det forekommer mig ogsaa at være en Slags Artighed.

Vil De have den Godhed at følge Snoren med lidt

mere Nøiagtighed, gav hun til Gjensvar, saa skal De have Tak.

Jeg vilde ikke saaledes lade det første Thema fare, men tog igjen Ordet: Var De blevet vred, hvis jeg havde kysset Dem?

Det vilde gjøre mig ondt at erfare, at jeg uforsætlig ved min Opførsel kunde have givet Dem Anledning til at tage Dem en saa upassende Frihed.

Det stred aldeles mod min Regning, at Samtalen skulde tage denne Vending ind i det høitidelige Foredrag, hvor jeg slet ikke kunde følge med. Naar man saaledes i en Kjøkkenhave taler mig til i den høiere Stiil, bliver jeg tilmode som en Strandmaage, der med sine Svømmefødder staaer paa et Stuegulv og forgjeves basker Sandet med sine brede Vinger, uden at kunne løfte sig i Veiret. Jeg greb da til et Huusraad, som jeg gjerne betjener mig af ved slige Leiligheder. Jeg har bemærket, at blot et ringe Gran af Ugudelighed, som en Eed, er en god Hjertestyrkning, der strax hjelper til at forflytte Conversationen fra de ætheriske Regioner over i den daglige Verden, hvor jeg bevæger mig med langt mere Lethed. Derfor tog jeg igjen fat paa den gamle Traad med følgende Ord: Kjære Jomfru! jeg kan min Sjæl ikke ret forestille mig, hvad De vilde gjøre, hvis jeg havde kysset Dem.

Jeg vilde gaae min Vei fra Dem, svarede hun, og aldrig mere give Dem Leilighed til at være alene med mig. Det Samme seer jeg mig nødsaget til at gjøre nu, hvis De længer trænger ind paa mig med en Slags Underholdning, som langt fra er efter min Smag.

Ved saadan alvorlig Tiltale bragtes jeg reent ud af min Fatning, og fuldendte med stor Ydmyghed mine Furer i Bedet. Saaledes besidder hun bestandig en vis Sikkerhed i Udtrykket, som aldrig svigter hende. Aldrig bringes

hun i Forlegenhed for Svar, fordi hun aldrig siger Andet, end hvad hun mener. At hun holder meget af mig, derom er nu slet ingen Tvivl. Thi jeg anstillede mig idag, som om jeg vilde reise; da nærmede hun sig til mig, mens jeg snørede min Randsel:

Er De saa hurtig blevet kjed af vort Huus? sagde hun med en meget venlig Tone.

Nei, svarede jeg, men jeg befrygter, at Huset skal blive kjed af mig.

De maa endelig lægge Reisetøiet tilside, tog hun atter Ordet. De er jo blevet min Fader gandske uundværlig. Han har aldrig været saa oprømt som i de Dage, De har opholdt Dem i vor Kreds.

Dem selv, sagde jeg, kunde det vel være gandske ligegyldigt, om jeg tog min Hat og Stok og gik til Tobolsk eller Irkutsch?

Nei, ingenlunde, svarede hun. Jeg seer Dem ogsaa ret gjerne hos os. Naar De blot i visse Henseender forandrede Deres Opførsel noget, vilde Deres Nærværelse være mig yderst behagelig.

Det Eneste, jeg har imod den fortræffelige Marie, det er, at hun for tidt taler til mig i en vis Formyndertone. Hun kan vel være et Par Aar ældre end jeg; men jeg er jo dog heller ingen Dreng. Jeg fylder jo snart de nitten Aar, og har i eet Aar været myndig med Curator. Om fire Dage skal her paa Søen holdes en Andejagt, hvortil jeg glæder mig umaadelig. Inden den Tid vil jeg gjøre Marie en ordentlig Kjærlighedserklæring. Jeg kan dog ikke ret nyde det friske Jagtliv, inden jeg har det fra Haanden. Derpaa vil jeg strax skrive det til min Onkel, og den 21de i næste Maaned vil vi holde Bryllup. Det skulde gjøre mig ondt, hvis ikke Valentin til den Høitid begav sig herud med sit hele Følge. Her var forgangen en Forvalter, som for-

ærede mig et gandske fortrinligt Valdhorn. Jeg kan allerede ret taaleligt blæse Livjægernes Marsch derpaa. Det er mig en herlig Tidsfordriv at tage Tonerne derpaa om Aftenen i Skoven eller ved Søen. Jeg har ogsaa megen Moro af en tyk Pudelhvalp, der vralter omkring paa sine korte Been og tilhører Møllerens Dreng Peiter. Det koster mig meget Hovedbrud, hvorledes jeg skal faae det Dyr lært, at bringe hid. Den har tygget mange Lommetørklæder itu for mig. Send mig endelig med næste Post Fichtes transcendentale Idealismus*). Man maa dog have nogen Philosophie, at slaae sig igjennem Livet med. Det angrer mig, at jeg hørte Sibberns Forelæsninger saa høist forsømmelig. Nu kan jeg først ret studere. Jeg fik en usigelig Sindsro og Tilfredshed, siden min lykkelige Skjebne har ledet mig til min evig elskede Marie.

Nu har jeg længe nok i Livet sværmet,
Ret som en Fuglefjær for alle Vinde.
Naar jeg mig havde Lykkens Stjerne nærmet,
Jeg saae den som et Lys i Sumpen svinde.
Nu ligger jeg i Havnen trygt beskjermet,
Jeg fundet har en deilig Frelserinde!
Jeg aldrig faaer min Frydesang udsjunget,
Nu er min Rosenstok i Blomster sprunget!

Før ilede jeg snart blandt Skovens Hjorte,
I dyben Snee jeg fløitede paa Hunden,
Snart med Hyrdindens Lokker ravnesorte
Jeg spøgte ved en Hybenbusk i Lunden;

*) Fritz forvexler Fichte med Schelling, der i Virkeligheden er Forf. af „System des transcendentalen Idealismus“, et Skrift, som er grundlæggende for Romantiken.

Snart var min Sjæl i sjette Himmel borte,
Naar Bægeret jeg tømte ned til Bunden.
Dog hastig disse vilde Glæder døde,
Og i min Aand der var saa tomt og øde.

Hør mig, Du Aand, som gjennem Dine Stjerner
Til den Gjenfødte saa fortrolig skuer!
Jeg elsker Dig, Du Gamle i det Fjerne!
Jeg seer Dit Smiil i alle Nattens Luer.
Nu for Dit Rige kjæmper jeg saa gjerne!
Kom frem, Du Djævlehær! jeg ikke gruer,
Jeg seer min eneste Forsonerinde,
Ved hendes Haand jeg Himlen nok skal finde.

O, stod jeg i en Lund med hende ene,
Hvor Elskovsfugle høit i Løvet gynge;
O, vilde Du mig ei den Lyst formene,
Min Høire om Dit ranke Liv at slynge
Og see paa Dine Øine jomfrurene;
Og vilde hvert et Næb i Luften synge:
Da —

Da — derpaa kan jeg ingen Slutning sætte. Jeg mangler et Riim, og har desuden ingen Stunder. Møllerens Hønsehund giver Hals i Skoven, jeg maa derud,

Eders trofaste
Frits Klinger.«

Da Brevets Oplæsning var endt, sagde Zacharias: »Hvad var det for Snak, der stod om Hyrdindens ravnesorte Lokker. Jeg har dog hidtil ikke troet, at han har ført noget egentlig ryggesløst Liv.«

»Nei ingenlunde,« svarede Bertel. »Det er en poetisk

Fiction, som staaer der blot for at pynte, uden at det skal have nogen egentlig Betydning. Han kjender slet ingen Hyrdinde; thi Korøgteren paa Ørnholm, hvor hans Onkel boer, har, saavidt jeg veed, ingen Døttre. Svinerøgteren har vel een, men hendes Haar er ikke ravnesort, det falder omtrent i samme Farve som en Kakkelovnstørv.«

»Hvad synes I forresten,« sagde Valentin, »om vor gode Vens glimrende Udsigter?«

»Hvis hun ikke,« sagde Bertel, »troer det tjenligt for ham, at gaae lidt Trængsel igjennem først, for ret at styrkes i Troen, saa seer det unegtelig noget betænkeligt ud for ham. Jeg anseer det ikke for umuligt, at en Landsbypige, der ei har studeret, ved heldige Naturanlæg paa egen Haand kan komme til at erkjende Sandheden af Digterens Ord: *irritant obstacula magis**). Hvad grunder Du paa, Bernhard?«

»Jeg tænker paa,« var dennes Ord, »hvorledes Naturen har ladet den qvindelige Charakteer uden egentlig bestemte Omrids. Der er fast ingen Forskjel i Sind paa de bedre Væsner af det hele Kjøn. Deres bedre Side bestaaer i en reen hvid Flade, uden Mangfoldighed af Farve. Det er ikkuns ved Skyggerne, de skjelnes fra hinanden. Medens man i den mandlige Halvdeel af Menneskeslægten seer en utallig Vrimmel af bestemt ridsede Polygoner, har Naturen i Tegningen af den qvindelige Charakteer betjent sig af lutter concentriske Cirkler. Næsten ethvert reent qvindeligt Væsen vilde jo have behandlet vores Eventyrer paa samme Fod, som denne Marie. — Men lad os nu høre det næste Sendebrev, Valentin! Jeg længes dog efter at vide, hvad Udfaldet bliver.«

Valentin tog Brevet frem og læste:

---

*) Hvad der hæmmer, det fremmer.

»Farvel, Brødre! Naar I modtage dette Brev, har jeg selv gjort Ende paa mit Liv. Tak for Eders Venskab. I min Dødstime forsikkrer jeg Eder om, at jeg har elsket Eder Alle ret af Hjertet. Jeg troer ogsaa, I have været mine Venner, og tilgiver Zacharias fuldkommen, at han har været saa streng i sin Dom over mig. Du, Christian, har altid elsket mig meest; Dig giver jeg mit Valdhorn. Jeg bliver ventelig begravet her i Skoven; sæt Dig da en Aften paa min Gravhøi i stille Veir, og blæs en Sørgemarsch ud over Søen. Giv Møllerens lille Søn min Brystnaal. Skjul min Dødsmaade ved een eller anden rimelig Opdigtelse for min Onkel i Jylland, og send ham mit Krudthorn. I min Kjolelomme findes en Brevtaske med Penge; giv den til den gamle Soldat, der børstede mine Støvler i Kjøbenhavn. Jeg slog ham engang paa Øret, fordi han havde traadt en Stær ihjel for mig. Ellers troer jeg ei, jeg har fornærmet Nogen. Der findes ingen Kugler i min Haglpung, og jeg er ei i Stand til at støbe mig en, thi ethvert Arbeide falder mig væmmeligt. Jeg hænger mig i et blomstrende Æbletræ ved et Ærtebed i Haven. Nys vilde jeg have sagt Farvel til min Vært, som jeg mødte; men det var mig modbydeligt at bevæge Læberne. Jeg føler mig saa beklemt, at jeg med Nød drager Aande. O, min Hals er, som om den var fuld af Naale. Fy, hvor mit Liv forekommer mig at have været stygt, elendigt Gjøglespil! Jeg kan ikke skrive meer. Lever vel, trofaste Venner!«

»Nu kjender jeg Dig ikke mere, Valentin!« sagde Christian dybt bevæget. »Hvorledes har Du kunnet paa saa kold og hjerteløs en Maade meddele os et saa sørgeligt Budskab?« — Meer sagde han ikke, men bedækkede sit Ansigt med sine Hænder. Valentin svarede Intet, men gik ligegyldig fra Bordet. Der herskede en dyb Stilhed i den hele

Kreds, og Alle stirrede tause hen paa det mørke Sund, over hvilket der hang nogle sorte, ubevægelige Tordenskyer.

»I Sandhed,« sagde tilsidst Tydskeren, »jeg havde aldrig troet, at en saa flygtig opstaaet Lidenskab kunde saa hurtig overvælde ham med en saadan Voldsomhed.«

Pludselig blæstes fra Salen bag ved deres Hoveder en høitidelig Dødningemusik paa et Valdhorn. Først skraldede blot lange, sønderrivende Toner der udtrykte Rædsel og Fortvivlelse og klang som revnet Metal; men efterhaanden opløstes de i bløde Rullader, og endte som med et afbrudt Suk. Taarer strømmede Christian ned over Kinderne, da i det Samme Valdhornet fløi gjennem Luften ud i Græsset, og da man vendte sig tilbage, svang den krøllede Frits sig frisk og rødkindet, med den høire Arm om Vinduesposten, ned fra Salsvinduet iblandt dem.

Efterat de første Glædesyttringer og Hilsener vare tilende, sagde Valentin: »Nu holdes jeg vel undskyldt for den Kulde, hvormed jeg bragte den bedrøvelige Tidende, da jeg var mig bevidst, at jeg havde den Afdøde gjemt i mit Sovekammer.«

Bertel begyndte med et skalkagtigt Smiil: »Da jeg saae de mange Sørgeminer, havde jeg ikke Mod til at lade mig forlyde med min ringe Betænkning; men jeg trøstede mig selv med den Formodning, at Frits havde fattet en bedre Beslutning, naar han havde følt Strikkens ubehagelige Kildren om Adamsæblet.«

»Der tænkte Du feil,« sagde Frits. »Jeg hængte mig virkelig som en brav Karl. At man skar mig ned igjen, det skete gandske mod min Villie og mit Vidende. Men nu skal jeg kortelig fortælle min Død og min Gjenfødelse. Dagen før Andejagten begav jeg mig ned i Møllerens Have, hvor jeg formodede at træffe hans Datter Marie. Hun spadserede virkelig mellem Blomsterlandene, som paa gammeldags

Viis indfattes med høit Buxbom og gjennemskjæres af Gange, der ved kunstigen at krydse hinanden danne mangfoldige Vinkler og Buer. Hun undveeg mig øiensynligen, fordi hun endnu var fortrydelig over Scenen i Ærtebedene. Jeg tænkte med Ovid: *militat omnis amans**), og forfulgte hende ufortrøden igjennem de labyrinthiske Gange, saa at vi mellem de blomstrende Qvadrater paa en vis Maade kom til at lege Skaktavl. Hun var mig for saavidt overlegen, at hun kjendte Terrainet bedst. Jeg havde paa min Side den Fordeel, at jeg som Springer kunde sætte over Qvadraterne, medens hun med sine smaa jomfruelige Skridt maatte holde sig paa Blomsterlandeveien. Endelig fik jeg hende ved mine fiint udtænkte Træk drevet om i en Vinkel, hvorfra hendes eneste Retirade var til Lysthuset af Træ. Derind gik hun og slog Døren i Laas efter sig, og jeg steeg i samme Minut ind ad det aabne Vindue.

Hun sagde til mig i en bestemt Tone: Hvad vil De mig?

Jeg tog hendes Haand og sagde: Marie! jeg vil uden Omsvøb sige Dem, hvad der bringer mig til at opsøge Dem, at jeg ei kan leve uden Dem. Jeg føler en uimodstaaelig Trang til at sige Dem, at De gjør mig grændseløs ulykkelig, hvis De ei slutter en evig uadskillelig Forbindelse med mig.

Min Herre! svarede hun, jeg føler stor Agtelse for Dem —

Det er ikke sandt, Jomfru! sagde jeg; hvorledes skulde De komme til at føle Agtelse for mig?«

»Det var et meget vel betænkt Spørgsmaal af Dig, Frits!« faldt Zacharias ham i Talen.

Frits vedblev: »Hun taug et Øieblik, men uden

---

*) Enhver Elsker er Soldat.

mindste Forvirring. Derpaa begyndte hun paa ny med følgende Ord:

Jo, i visse Henseender føler jeg virkelig Agtelse for Dem. Jeg anseer Dem for et godt, naturligt Menneske. Men naar De endelig ønsker det, vil jeg ret af mit Hjerte tale Sandhedens strengeste Sprog til Dem. Maaskee De har aldrig hørt en saa oprigtig Dom over Deres Liv og Væsen som den, De nu fornemmer af min Mund. Jeg anseer Dem for at være meer uskyldig og ufordærvet, end største Delen af Deres Jævnaldrende. Men De er endnu halv Mand og halvt Barn. De finder Behag i Spøg og Leeg som et Barn, og Deres Forstand er dog i flere Henseender udviklet. Denne Mellemtilstand bibringer Dem den Lyst, at ville forvandle Naturens helligste Forhold til Leeg og Fjas. Oplever De en mere moden Alder og bliver i Stand til at føle virkelig dyb Kjærlighed, da raader jeg Dem som en sand Veninde, gjem Deres Følelse dybt i Deres Bryst, og lad Knuppen i Stilhed udvikle sig, før De bringer den for Lyset. Drag ei enhver ufuldbaaren Sindsbevægelse saa voldsomt frem; thi den ætheriske Blomst visner hen, naar den idelig slæbes i Støvet. Troer De virkelig, nogen fornuftig Pige kan finde sit Livs Beroligelse ved at slutte sig til en Mand, der, saaledes som De, blot ledes af Øieblikkets Indtryk? Vil De vinde nogen agtværdig Qvindes Tilbøielighed, da bortkast Deres flagrende Væsen og læg Dem efter en mere alvorlig Stræben under Deres jordiske Vandring. Jeg veed, at Deres Godmodighed ikke tillader Dem at opbringes over den frimodige Tone, hvormed jeg tiltaler Dem, og jeg ønsker saa inderlig, at De ret maa føle den Sandhed, der ligger i mit Ord.

Denne Tale holdt hun med en overordentlig Kraft og Fynd, som jeg aldrig havde troet kunde huses i et jomfrueligt Bryst. Under Talen blussede hendes Kinder stærkt;

hendes Kam faldt af Haaret, de lange Haarfletninger havde frit Spil, og hun stod for mig i det dunkle Lysthuus som en gudbetaget *Pythia Delphica**). Jeg blev naturligvis yderst forbittret og slog i Bordet, saa det hele Træhuus rystede.«

»Nu lyver Du,« sagde Bertel.

»Det gjør jeg rigtig nok,« svarede Frits. »Forbittret blev jeg, men slog ikke i Bordet, saa Træhuset rystede. Derimod gav jeg hende det hidsige Svar: Ho, ho, smukke Jomfru! troer De, jeg er kommet hid for at veiledes i de første Grunde til en fornuftig Sædelære? At gaae anden Gang op at læse, har jeg just ikke behov. Jeg blev ret grundig confirmeret af Pastor Butfeldt i Ølseby. Det smerter mig, at De har maattet anstrenge Deres spæde Bryst for et Auditorium i Enkelttallet. Havde jeg forud anet, at Aanden i denne Stund saa skjønt vilde tale gjennem Deres elskværdige Mund, havde jeg i det Mindste dog kaldt Møllerkarlen, Bryggerpigen, Røgteren og Deres Broder Peiter herop, for at et sømmeligt Antal Øren kunde husvales ved Deres liflige Formaninger. Det var meer, end jeg kunde og burde forlange, at De skulde sætte Deres fortrinlige Talegaver i Bevægelse blot for at tildele min spinkle Person en Times Lysthuus-Anlagt. Gud bevares! Landet er jo fuldt af Præstemænd, der hver Søndag deels med Skriftens Ord, deels paa fri Haand, paa deres Embedsvegne nødsages til at revse hver Liebhaver. Jeg er Dem uendelig forbundet, ja jeg savner Ord til ret at udtrykke min ubegrændsede Taknemmelighed. Tungen tier, men Hjertet taler sit tause Flammesprog. De har echaufferet Dem, Jomfru! Træk Deres

---

*) Præstinden ved den pythiske Apollos Orakel i Delphi; hun fremsagde sine Sandsagn siddende paa en Trefod over en mørk Hule.

Shawl sammen om Halsen, ellers bliver De forkjølet og paadrager Dem rheumatiske Tilfælde.«

»Nu løi Du igjen, Frits!« sagde Bertel. »Jeg kunde see paa Dig, at Du i dette Minut opfandt den hele Tale. Du har for megen Ridderaand til at tee Dig saa ubelevent hos en Dame.«

»Ja, naar I endelig ere saa vantroe, at I slet ikke fæste Lid til saa sandsynlige Fictioner, maa jeg bekjende reent ud, at jeg følte mig gandske sønderknust og tilintetgjort. Jeg troer endogsaa, jeg græd.«

»Ja det gjorde Du sikkert,« tilføiede Bertel.

»Ja, det gjorde jeg rigtig nok,« vedblev Frits, »og med krampagtig Heftighed flød der en Strøm af tosset Snak fra mig, som jeg har glemt igjen, og hvilken jeg, selv om jeg erindrede den, neppe beqvemmede mig til at føre over mine Læber for Eder. Gandske hovedsvimmel og tumlende tog jeg i Grebet af Døren, uden at huske paa, den var lukket i Laas.

Bi lidt, sagde hun, jeg har Nøglen hos mig. — Derpaa lukkede hun mig gandske rolig ud af Døren, som om Intet var forefaldet.

Jeg ilede til mit Værelse, hvor jeg skrev et Afskedsbrev til Eder, og styrtede derpaa gjennem Havestuen for at udføre mit Forsæt. De to Glasdøre, der førte til Haven, stode paa viid Gavl, og paa Trappen var udbredt en Serviet med Lavendler, der skulde tørres i Solen. Ved Siden af Servietten stod Licentiaten og solede sig. I det jeg nu, for at gaae uden om Lavendlerne, vendte mig paa Kant for at trænge forbi ham, blev han mine forvirrede Miner vaer og greb mig i Armen. I min Iilfærdighed raabte jeg blot: Slip mig! og stødte ham bort, saa at han styrtede baglænds ned af Trappen. Jeg hørte Dørglassene klinge; men uden at see mig tilbage skyndte jeg mig hen til Æble-

træet og iværksatte min Plan. Jeg tabte snart min Bevidsthed; først følte jeg en behagelig Drøm om deilige Marker og Enge, derpaa Intet.

Da jeg atter vendte tilbage til Livet, befandt jeg mig i Møllerens Havestue, hvor der staae to Senge med høit opstablede Dyner. Jeg laae i den ene og Licentiaten i den anden. Møllerens Kone gned mig i Tindingen med Æddike, og Marie badede Licentiatens Nakke med lunknet Viin. De første Ord, jeg hørte ved Gjenkomsten til dette Liv, var følgende Udbrud af Møllerkonen:

Ak, Du Fredsens Gud! vi have jo nu lige med Eet faaet et reent Hospital her i Huset! Kathrine, løb og hent Glarmesteren, at vi kan faae nye Ruder i Døren.

Licentiaten var nemlig i Faldet tørnet mod den ene Fløidør, og Glasset havde skaaret ham et Hul i Nakken. Jeg befandt mig i en modbydelig nedspændt Sjælstilstand, som naturligen fulgte paa min forrige krampagtige Stemning. Stuens Tusmørke, Møllerkonens huuslige Puslen og prosaiske Bemærkninger, der droge mig ned i en lav Region, hvor Hvergarn, Finker, Sulevælling og Uldhoser have deres Hjem, bidrog til at gjøre min Forfatning piinlig. Det var mig heller ikke vel tilpas, at Marie hellere bestræbte sig for at skaffe den fordømte Licentiatus frisk Hud i Nakken, end at skaffe mig igjen tilbage til Livet. Saasnart Møllerkonen saae, jeg paa ny drog Aanden, sagde hun til mig:

Naa, De har rigtig baaret Dem net ad, min Herre! Det maa man sige! Herre, Du Fredsens Gud, hvor De har gjort en Forstyrrelse her i Huset! —

Saasnart jeg havde samlet mine Tanker lidt, besluttede jeg at opgive Dødstanken for denne Gang; jeg var for mat, til længer at være fortvivlet. Da jeg om Aftenen befandt mig alene med Mølleren, sagde han til mig:

Idag har han gaaet hen og gjort en dummere Streg, end dengang han skjød den røde Støver.

Det er Dem umuligt, svarede jeg ham, at gjøre Dem en fjern Forestilling om, hvor inderlig jeg elsker Deres Datter.

Aa, Snak! faldt han mig i Talen, strabadseer han sin Krop dygtig om Dagen, og lig paa en haard Madrats om Natten, saa gaaer det nok over. Saa maa han ogsaa røge brav Tobak; det hjelper forbistret godt.

Man hører nok, bemærkede jeg, at De aldrig har følt Kjærlighed.

Utallige Gange, svarede han; jeg har været forliebt i Fruentimmer af alle Slags Farver, baade sorte, brune, hvide, og de blakkede derovre fra Vestindien. Skulde jeg have hængt mig, hver Gang jeg havde havt slige Griller, da kunde jeg gjerne have forbrugt Oplaget i en heel Reberbane. Tro han mig, det er kuns en halv Snees af de første Gange, at det svier noget for Hjertet, siden er det kuns en Overgang, ligesom Tandværk og Snue.

Han forlod mig, og jeg var ved Dagens Begivenheder blevet saa aarvaagen, at jeg følte liden Lyst til at sove.

Jeg aabnede Vinduet ud til Skoven, hvor den blanke Maane skinnede paa de tætsluttede Trætoppe, medens Gjøgen af og til lod mig høre sin Røst. Jeg tænkte paa den Grav, der saa nær havde kommet til at reises for mig i Skyggen af det Krat, over hvilket jeg nu saae de vrimlende Myg i Skumringen at optaarne deres bevægelige Skyer. Jeg tænkte paa, hvorledes den store Natur saa rolig bevæger sig frem i sin uendelige Fred, medens det saakaldte Fornuftvæsen yttrer sin Egensind som et uregjerligt Barn; hvorledes Natten, igjennem sine gyldne Briller, vilde have seet paa min Grav med samme Blik, som den nu saae paa mit Ansigt. Da forestillede jeg mig ret levende, hvorledes Christian da

havde siddet med et Flor om sit Horn og blæst en veemodig Melodie, mens Fiskeren holdt stille med sit Blus paa Søen og strøg Haaret bort under sin laadne Kabuds, for at høre paa Musiken. Under disse Betragtninger forfattede jeg den Sørgemusik, som I nys have hørt, og sov ind paa min Stol med Hornet under Armen.«

»Nu synes Du dog at være gandske vel tilmode paa ny,« sagde Bertel.

»Jeg forsikkrer Dig,« gav Frits til Svar, »jeg er saa Gud høist bedrøvet.«

»Noget maa Du vel sagtens være det, om ikke for Andet, saa for Velanstændighedens Skyld. Imidlertid har dog vist de strenge Lærdomme, Jomfruen gav Dig i Lysthuset, virket med temmelig nedslaaende Kraft paa Din Varme.«

»Ja tilvisse,« sagde Frits igjen; »thi jeg bliver gandske fortørnet, naar jeg tænker paa den Rolighed, hvormed hun affærdigede mig, den Besindighed, hvormed hun foredrog sin Tale, ret som om hun vel forberedt havde læst hvert Ord fra Bladet. Hun burde dog i det Mindste være kommet lidt i Oprør.«

»Ja vist,« sagde Bertel; »hun burde have taget et Par Hofmandsdraaber paa et Stykke Melissukker, og lagt sig lidt ovenpaa Sengen med Klæderne paa. Det var det Mindste, hun kunde gjøre, naar hun vilde tilfredsstille Høflighedens almindelige Fordringer. Hun taler ellers ret godt for sig. Jeg gad gjerne vide, hvorfra hun faaer de Bøger, efter hvilke hun danner sin Stiil. Thi naar jeg undtager Udtrykket: »Deres jordiske Vandring«, som hun kan have tilegnet sig af Sognepræstens Søndags-Foredrag, havde Resten mere af Romanens Farver, end af den evangeliske Rhetorik. Jeg tilstaaer, det falder mig ikke let, paa staaende Fod at opløse de Bestanddele, hvoraf hendes Ordbog er sammensat.«

»Hun har virkelig meer Dannelse, end nogen af Eder troer; thi hun har, fra sin Barndom af, havt megen Omgang med Familien paa Ravnshøi, og Fruen i dette Huus skal besidde megen Smag for den skjønne Literatur.«

»Ja saa,« sagde Bertel; »derved gaaer et Lys op for mig. Jeg kan nu ret i Aanden forestille mig en landlig Kreds af Jomfruer og Fruer, der have dannet sig et lille Læseselskab, og hvorledes de utaalmodige vente den agende Post, for med Graadighed at styrte sig over Brevduen, Harpen, Læsefrugterne o. s. v.«

»Jeg har faaet en Slags Interesse for den Pige,« sagde Bernhard, »blot af de faa Bidrag, man har givet mig til hendes naturhistoriske Construction. Det er et ret smukt Exemplar af den Schillerske Qvindeclasse. Jeg har intet Andet at udsætte paa hende, end at der flyder lidt vel meget mandigt Blod i hendes Aarer. Det er at betragte Sagen med et altfor prosaisk Blik, naar man vil indbilde sig ved den blotte mechaniske Juxtaposition at kunne forklare hendes Foredrags Beskaffenhed. Nu, da jeg begynder at fatte hendes zoologiske Betydning, og at kunne anvise hende sin Plads i Dyrerækken, indseer jeg klart den indre Nødvendighed, som frembringer hendes høitidelige Taler; thi Ordet avles ligesaa nødvendigt af Menneskets organiske Grundform, som Farverne paa Fuglens Fjær. En uberegnet mundtlig Yttring lægger det indre Væsen mere tydelig for Dagen end Handlingen, der gjerne forudsætter meer Overlæg og Forsæt. Det ædle Udtryk, der blomstrer paa en fiintbygget Qvindes Læbe, der efter et Slags indre Lov forskyder alle platte Forestillinger, og uforsætlig vælger alle Sprogets meest ætheriske Lyde, kan ei blot tilskrives hendes Omgivelse, men fødes ligesaa nødvendig af det spæde Livs Grundkjerne, som det lette Rosenskjær paa hendes Kinder. Ikke blot fordi Matrosen er opdraget imellem Tjæretønder og Tougværk, henter

han sine Lignelser fra den physisk-drøie Verden, men fordi hans djærve Nervesystem ei lader ham finde Tilfredsstillelse ved det finere Foredrag med sine Sølvtyper. Der behøver kun at finde meget faa ydre Betingelser Sted, for at en Qvinde med en Schillersk Natur kan danne sig en Kreds af ophøiede moralske Tanker. Et Instinct vil bringe hende til overalt at drage den Næring til sig, som hun behøver. Enhver flygtig Yttring, ethvert prentet Blad, hun dreier om sine Krøller, vil berige Tallet af de Tanker, som bedst kunne assimilere sig med hendes Natur, og der behøves blot et let Stød udenfra, for at den Schillerske Lyrik kan komme til at strømme fra hendes Læber.«

»Det veed vi Altsammen,« sagde Bertel ærgerlig. »Det er omtrent det Samme, som gamle Horats siger med det uphilosophiske Vers: *Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit**).«

Bernhard blev ved: »Paa samme Maade nøder Bertels platte Tænkemaade ham til at oversætte hver Sætning, han hører, i sin Spekhøkerstiil, inden han kan faae den i sit Hoved. Han troer at borttage Formen og give Tanken i Stedet, da han dog blot gjengiver den under en anden, just ikke mere tiltrækkende Form. Det gaaer ham som Grønlænderen, der ei kan faae sin Føde ned, uden at den først er sølet i Tran.«

»Og din philosophiske Natur,« svarede Bertel, »løfter Dig bestandig op til det overmenneskelige Trin, hvorfra Du seer Alt som lige godt og lige stort. Imidlertid bliver Du dog noget stødt, naar en plat Natur kommer Dig noget tværs for Livet, og dumper ned i hans lavere Verden for at baxes med ham. Men den Fugl ville vi nu lade flyve. Jeg maa til at holde lidt nærmere Forhør over vor Ven Frits.

---

*) Hvis ikke Karret er rent, bliver alt, hvad der gydes deri, surt.

— Siig mig nu paa Ære og Samvittighed, var det Dit ramme Alvor, saaledes uden Omstændigheder at ende Dit unge Liv i Æbletræet?«

Frits, som ved Nydelsen af adskillige Glas Theevandspunsch havde mistet al Gave til at forstille sig, gav til Svar: »Siden I da endelig ville have mig aldeles afklædt, kommer jeg vel til at træde reent ud af min romantiske Glorie for at aflægge den ydmyge Bekjendelse, at jeg rigtig nok blev lidt underlig tilmode, da jeg stod lige ved Dødsens Dørtrin. Det var dog egentlig for at give Marie til Straf for sin Grumhed ret et sjælerystende Syn, at jeg gjorde det tunge Skridt. Men nu stod det mig bestandig for Hovedet, at min uforgjængelige Deel ved min Afgang fra dette Timelige maaskee blev forflyttet til saa fjerne Regioner, at jeg hverken kunde høre eller see noget til den Opsigt, som jeg ved min fortvivlede Beslutning især havde tilsigtet. Jeg følte mig virkelig fristet til at indlade mig i en Forstaaelse med Gaardskarlen, for at han kunde opholde sig i Nærheden, og til betimelig Tid og Stund udfrie mig af Belials Reeb, der snart skulde omsnoe mig. Men det forekom mig dog at være en altfor prosaisk Udvei. Jeg styrkede da mit Sind ved den trøstelige Udsigt, at Licentiaten igjen kunde komme saameget paa Benene, at han kunde tage mig ned igjen. Noget vovede jeg jo vist nok; men min ulykkelige Elsker-Ære tillod mig slet ikke reent at træde tilbage. Jeg hængte mig jo heller ikke i nogen arabisk Ørken, men temmelig nær ved Huus og Folk, og for at man strax kunde have Redningsanstalter ved Haanden, havde jeg ladet min Foldekniv falde paa Jorden ved Roden af Træet.«

»O, Din Stakkel!« sagde Bertel, idet han strøg ham under Hagen; »Du har været stedt i en svar Nød. Vederqvæg det qvalomspændte Bryst med en Slurk Punsch endnu, og bekjend saa frit uden al falsk Undseelse, at Du efter

disse tre Dages Lidelser gandske har forvundet al Din Harme.«

»Med Skam at tale om,« svarede Frits, »befinder jeg mig nu ret vel. Den ubarmhjertige Præken har overbeviist mig om, at jeg egentlig tilbad et blidere Billede, skabt af min egen Phantasie, til hvilket den strenge Jomfru slet ikke svarede.«

»Nu maa Du ogsaa helligen love,« føiede Bertel til, »at Du ei oftere vil hænge Dig. At man gjør det engang i Overilelse, kan tilgives, men at lade det blive til en Vane, lader sig ei undskylde.«

»Nei,« svarede Frits, »herefter vil jeg uden al Opsætsighed lade Tidens Hjul gaae den Gang, de vil.«

»Det er overmaade smukt og føieligt gjort af Dig,« sagde Bertel. »Hvilket Huus vilde der ikke ligge, hvis Du ret alvorlig tog Dig af Tingenes Regjering! — Nu fortsætter Du vel igjen Din afbrudte Vandring til den aldrig seete Skjønne paa Ravnshøi?«

»Ja,« svarede Frits, »al min Gjenvordighed i Mølle-kroen var kun en velfortjent Straf, fordi jeg over den nærværende Middelmaadighed forglemte den fjerne Herlighed. Jeg forekommer mig undertiden at ligne den meget udholdende Konge fra Ithaca, som paa Reisen til sin Penelope fordrev et Aar med Afrodites gyldne Gjerninger hos Circe, den smukt syngende Nymfe; ja han skulde have forblevet der længer, hvis ei hans Følgesvende havde formanet ham til, ei at glemme, at begive sig hjem til sit kjære Fædreland og det høittækkede Huus.«

Tordenskyerne trak meer og meer sammen over deres Hoveder. De hvide Søfugle fløi snart med ængsteligt Skrig omkring mellem Lynglimtene, snart plumpede de paa Hovedet ned i den oprørte Sø. Frits satte Valdhornet for sin Mund og blæste sit eget Requiem endnu engang for Sel-

skabet. Derpaa begav man sig ind under Valentins Tag, hvor man fandt en behagelig Sikkerhed for Regn og Uveir.

TREDIE CAPITEL

Andejagten

Frits havde paa ny begivet sig til Møllekroen, for at indfinde sig ved den aarlige Andejagt. Mølleren havde meget rigtigen sluttet, at en Lidenskab, til hvilken Grunden i faa Dage var lagt, i en kort Tid igjen vilde fortage sig. Derfor havde han maget det saaledes, at denne Jagt, der af ham selv og hans vaabendygtige Naboer ansaaes for en stor Høitid, var blevet udsat i faa Dage. Han ønskede nemlig, at hans kjære Lærling med fuldkommen beroliget Sind skulde tage Deel i denne Jægerfest.

Da Frits altsaa Aftenen før Andejagten skred over Kroens Dørtrin, blev han modtaget med aabne Arme. Alle Gaardens Beboere, lige fra Værten selv til Drengen Peiter og den trivelige Pudelhvalp, yttrede deres Henrykkelse over hans Komme. Det var en taus Overeenskomst, at det ubehagelige Optrin, der havde foranlediget Fritses Afreise, skulde være bragt i en fuldkommen Glemsel. Marie begreb af hans friske Miner at den Fortvivlelse, som hun heller aldrig havde anseet for meget grundig, aldeles havde lagt sig. Mellem Frits og hende var der let et fuldkommen tvangløst Forhold tilveiebragt. Møllerkonen blev nu ogsaa befriet fra den Skræk, som i adskillige Nætter havde paadraget hende urolige Drømme. Hun hviskede til sin Datter, at hun ved

Fritses næste Regning maatte huske vel paa de nye Vinduesruder, som hun under Husets almindelige Forvirring reent havde glemt at føre til Bogs. Blot med Licentiaten var Frits ikke i Stand til at omgaaes paa den forrige Fod. Af Maries Opførsel, da de begge bleve behandlede som Patienter, og endeel andre Omstændigheder havde han bemærket det Fortrin, hun øiensynligen gav denne Husets ældre Gjæst. Han satte sig selv høit over sin formeentlige Medbeiler, og det var ham en utaalelig Forestilling at have maattet vige for en Mand, som han havde saa ringe Tanker om.

Licentiaten sad i Skumringen paa sit Kammer, og bestræbte sig for at bibringe Peiter Begyndelsesgrundene til Indenadslæsning. Han strøg med sin flade Haand over Drengens glatkjæmmede Hoved, idet han afbrød Underviisningen med det Spørgsmaal:

»Elskværdige, rare, fortræffelige Peiter! elsker Du Din gamle taabelige Lærer?«

»Ja,« svarede Drengen.

»Holder Du ikke ret meget af mig?« blev Licentiaten ved.

»Jo,« sagde Peiter hurtig, i det han skred videre med sin Pegepind, for jo før jo heller at komme til Enden af Lexen.

»Du lyver, Dreng!« sagde Licentiaten; »Du har ingen Agtelse for mig.«

Drengen sagde: »Jo, — K—a—t, K a t.«

»Du anseer mig for et Tossehoved,« vedblev Licentiaten. »Du har mig til Bedste, fordi jeg er beladt med denne Klumpfod. Du slette Dreng! Men en Unge som Du skal ikke foragte Din Lærer, fordi han er vanskabt. Herefter skal jeg gribe til kraftige Midler for at sætte mig i Respect hos Dig, forstaaer Du mig, Knegt?«

Under denne Tiltale ruskede han sin Lærling dygtig i

Ørelappen. Drengen gav et gjennemtrængende Skrig fra sig og flygtede med Haanden for Øret hen i en Krog af Stuen. Ved Skriget ilede Marie til og raabte ved Indgangen:

»Gjør Du Dig uartig, Peiter? Kom strax hen og kys Manden paa Haanden og bed om Forladelse?«

Hun greb sin Broder i Armen, for at slæbe ham hen til Licentiaten. Men Peiter, som levende følte sin Lærers Uretfærdighed imod ham, brugte baade Hænder og Fødder til sit Forsvar, i det han med den største Halsstarrighed satte sig imod enhver Slags Afbigt.

»Slip ham, Jomfru!« sagde den nedslagne Licentiat. »Jeg har i et Anstød af ondt Lune gjort ham Uret. — Søde Peiter! vær ikke vred paa mig for den tyranniske Medfart, Du har udstaaet. Lad mig blæse paa Dit Øre. Der har Du et Stykke Sukker, lad saa det være glemt. Kom og kys mig, min Dreng! Jeg er ulykkelig; thi nu veed jeg, Du hader mig Din hele Levetid.« Med disse Ord, som ledsagedes af en Taarestrøm, trak han det modstræbende Barn op til sig.

Men Peiter fordoblede naturligviis sin Skraalen, og med det Raab: »Du er en slem En, Du stikker mig med Dit Skjæg,« — tog han, forfulgt af sin Søster Marie, Flugten ud af Licentiatens Kammer.

Frits, som igjennem den aabnede Dør havde seet Licentiatens bagvendte Forhold, sagde til Marie: »Den fjollede Pedant fordærver aldeles Drengen. Lad for Alting ikke Deres Broder have noget at skaffe med et Menneske, der er saa aldeles uskikket til at omgaaes Børn.«

Marie svarede: »Jeg beder Dem, aldrig at tage den egensindige Dreng i Forsvar. Sæt endogsaa, Herren i sin Overilelse har været for streng imod ham, skal da slig en

Purk strax have Lov til at yttre saadan Stivsindighed mod en Mand, der daglig viser Godhed imod ham?«

»I Peiters Sted,« sagde Frits fornærmet, »vilde jeg betakke mig for en saadan Godhed, som altid udsatte mig for Tab af Øren og Næse. Han har saa liden Færdighed i sine lange Lemmers Afbenyttelse, at han vist engang ved et mislykket Kjærtegn vrider en Arm af Led paa den stakkels Peiter. Om det saa er Hvalpen Caro, saa stikker den Halen mellem sine Bagbeen og løber tudende bort, naar den seer sin lærde Ven i ti Skridts Afstand. Den føler sig ilde tjent med hans kjælne Nærmen, da dens Tæer gjerne maae forsøge Vægten af hans Elephantfødder.«

Marie værdigede ham intet Svar paa hans kaade Bemærkninger, men førte Rømningsmanden atter ind til den forladte Fibel.

Frits kunde om Natten neppe sove for den urolige Længsel, hvormed han saae den næste Dags Høitidelighed imøde. Saasnart Daglysningen begyndte, stod han op og gjorde sine Jagtredskaber i Stand. Derpaa gik han ud i Haven og ventede med Utaalmodighed paa, at hans Vært skulde reise sig af Sengen. De første Svaler, der forlode deres Nattero, maatte tjene til Maalet for hans Prøveskud, og da det lykkedes ham at træffe to til tre af disse under deres regelløse Flugt, haabede han, med sit sikkre Haandelag at indlægge sig stor Ære ved de betydeligere Skud paa den større Jagt.

Licentiaten, som var vækket ved Flinteskuddene, viste sig i et aabent Vindue, der stødte ud til Haven.

»De har ikke faaet megen Søvn inat,« sagde han til Frits.

»Ikke synderlig,« gav denne til Svar.

»Jeg heller ikke,« vedblev Licentiaten.

»Hvad har da ligget Dem paa Hjertet?« spurgte Frits.

»Jeg har,« fik han til Svar, »den halve Nat grundet paa det Værk, De veed, jeg har under Hænder.«

»Og jeg,« sagde Frits, »har før Dag plaffet med min Flint. See her er tre Svaler, som jeg allerede har truffet. Hvor mange Tanker har De fisket til Deres Bog?«

»Jeg har,« tog Licentiaten Ordet, »beskjæftiget mig med endeel forberedende Bemærkninger over det skriftlige Foredrags Væsen. Jeg kan med soleklare Beviser godtgjøre Dem, at man aldeles ikke kan fremstille nogen Mening i Ord og Sætninger. Inden man beviser mig Muligheden deraf, kan jeg slet ikke skride til Værket.«

»Ej, ej!« sagde Frits; »hvis mit mundtlige Foredrag ikke tilfredsstiller Dem, saa behag blot at række mig et Stykke Papir, og jeg skal strax overbevise Dem om, at Kunsten er ikke saa svær, som De troer.«

»Ja,« svarede Licentiaten, »jeg har jo vist nok før seet Tanker udførte paa Papir; men siden jeg er kommet til tydeligen at indsee den Modsigelse, der ligger i et saadant Foretagende, føler jeg mig gandske sat ud af Stand til at skabe nogen skriftlig Sætning. Men uagtet Erfaringen utallige Gange har viist, at det dog lader sig gjøre, piner jeg mig selv for at løse den uforklarlige Gaade, hvorledes man kan tænke, tale eller skrive. Seer De, min Ven! En Bevægelse forudsætter en Retning. Forstanden kan ei skride frem uden at bevæge sig i en vis Linie; men inden den følger denne Linie, maa den jo i Forveien have tænkt sig den. Altsaa har man jo bestandig tænkt enhver Tanke, førend man tænker den. Enhver Tanke, der synes at være Minutets Værk, forudsætter jo saaledes en Evighed. Det kunde gjøre mig næsten forrykt. Hvorledes kan da nogen Tanke fødes, da den altid maa have været til, før den bliver

til? Naar De skriver en Periode, maa De jo have Perioden i Hovedet, førend De skriver den. Men førend De fik den i Hovedet, maa De jo have tænkt Dem den; hvoraf kunde man ellers vide, der kunde tilveiebringes en Periode? Og førend De tænkte Dem den, maa De jo have forestillet Dem den; hvorledes kunde De ellers være faldet paa at tænke Dem den? Saaledes gaaer det frem i det Uendelige, og denne Uendelighed begrændses af et Øieblik.«

»Men, for Pokker,« sagde Frits ligegyldig, »netop i det De beviser, at Tankerne ei kunne bevæge sig, skride Deres egne jo ret frisk fremad.«

»Det er jo netop Knuden,« gav Licentiaten ham til Svar. »Derved forøges jo det store Virvar, som ingen Dødelig nogensinde kan oprede. Indsigten af Tankens Umulighed indeholder selv en Umulighed, og Erkjendelsen heraf frembringer paa ny en uforklarlig Modsigelse.«

Frits gav kun lidet Agt paa dette Svar. Han havde faaet Øie paa en Skade, der uforsigtigviis havde nedladt sig i en af de nærstaaende Trætroppe, hvor den med vippende Stjert og skraldende Tungeslag hoppede mellem Grenene. Med hele sin Opmærksomhed henvendt paa den, havde han grebet med Tommelfingeren om Hanen paa sin Flint, da Licentiaten i det Samme bankede sig med knyttet Næve paa Panden, og skreg:

»Au, mit Hoved! jeg bliver gandske svimmel.«

Ved denne Lyd blev Fuglen advaret, og frelste sit Liv ved en betimelig Flugt. Frits satte fortrædelig sit Gevær ned ved Foden, og vilde til at give sin Harme Luft i Ord.

I det Samme hørte han Mølleren i sin Gaard blæse paa Jagthornet. Dette Signal besvaredes af et andet fjernere Horn, hvis Toner dæmpedes af den tætte Skov. Frits, som allerede længe havde været fuldrustet, fulgte strax Musikens Indbydelse. Stedets dobbelte Port stod paa viid Gavl, og

en Skare Jægere til Hest og til Fods holdt deres Indtog paa den larmende Steenbro. Forskjelligheden af deres Oppakning bidrog især til at give det hele Tog et broget Udseende. Nu saae man en pyntet ung Herre, som paa Skulderen bar en let parisisk Flint, hvis Pibe var blaatanløbet og besat med Guldstads. Snart saae man en bedaget Skytte med et Hampereeb om Livet og et halvskjæftet Gevær, der havde gammelt Jerns uanseelige Farve, men hvis tyndslidte Munding var Borgen for, at dets Eier maatte have grundigt Bekjendtskab med dets Egenskaber. En før Forpagter, med en Kabuds af Katteskind og en rødtærnet Halsklud, blev baaret frem af sin bomstærke Kjørehoppe. Skydetasken, der hang over hans venstre Skulder, var forfærdiget af en Pudels krølhaarede Skind, og hans vægtige Flint var forsynet med et dobbelt Løb. Derefter kom en adelig Godseier i en fiin, blaa Spencer paa en stumphalet Hingst. Hans eneste Byrde var den smidige Ridepidsk; thi ved Siden red hans Tjener, bebyrdet med hans Jagtredskaber. Denne førte, foruden Jagtkniven med et Skaft af Hjortetak, en Flint, der havde tilhørt Slægtens Stammefader. Mahogniskjæftet var rigt udskaaret med Billeder og indlagt med Ruder af Perlemoer. Hist blev en Jagthund ført i et Reeb, her gik to sammenkoblede og slæbte med forenede Kræfter deres Træklods afsted. Endnu flere løb uden Baand og Tvang omkring i Menneskevrimmelen.

Efterat det talrige Selskab, som til Hest og til Fods opfyldte hele Gaardspladsen, havde nydt den Frokost, der bedst passede til deres forskjellige Kaar og Trang, skyndte man sig atter ud af Porten til den Sø, paa hvilken Jagten skulde holdes. Rundt omkring ved Bredden var den hele Sø besat med Siv og Moserør, som voxede paa et upaalideligt Grundlag. En letfodet Karl kunde til Nød løbe hen over den tynde Skorpe, men for en staaende var der ei noget sikkert

Fodfæste. Gjennem denne høie Planteskov havde Mølleren ladet hugget flere Gange, som alle vare saaledes belagte med Fjæle, at een Jæger uden Fare kunde stilles paa Post i hver Aabning. Da Enhver havde faaet sin Plads anviist, tilkjendegav Mølleren ved et Skud med sin Muskedonner, at Jagten kunde tage sin Begyndelse. Midt paa Søen roede sex til syv Joller, vel bemandede med de meest udsøgte Skytter. Mølleren anførte Flaaden, og havde sin Yndling Frits i Baaden hos sig. En talrig Andeflok, som ved de første Skud var bortskræmmet fra sine Skjulesteder, drog med forvirret Skrig gjennem Luften. Naar den styrede midt over Søen, forfulgtes den med en Hagelregn fra Baadene; naar den flyede til Søens Grændser, blev den tilbagekyst ved Skud fra de mellem Rørene skjulte Jægere. Der gaves en saa uafbrudt Leilighed til Skud, at adskillige Flinter ofte paa eengang løsnedes, og bestandig det ene Knald fulgte uden Ophold paa det andet. Alle Hunde havde fuldt op at bestille med at hente de dræbte Fugle. Snart saae man i det aabne Vand blot Hovedet af en svømmende Hønsehund, som i sin Flab holdt en And, der forgjeves baskede Vandet med sine Vingeslag; snart hørte man en anden give Hals, medens den med Nød arbeidede sig igjennem Dyndet og de raslende Rør. En tredie fik neppe saameget Pusterum, at den et Øieblik kunde betræde Landjorden, for at ryste Vandet af sin Pels og sine hængende Ørelapper. Den blaalige Røg, som i den blikstille Luft ikke bortveiredes af nogen Vind, stod som et Loft af Skyer over den hele Sø.

Frits var i det hele Selskab den allerufortrødneste Skytte. Hans Efterstræbelse indskrænkedes ikke til Andeflokken, men enhver bevinget Skabning, der kom ham paa Skudvidde nær, var vis paa, i ham at finde sin Banemand. Han tog ei som sine Ledsagere Hensyn til Dyrenes Brugbarhed for Kjøkken og Skorsteen, men selv de store Maa-

ger faldt i stor Mængde for hans Haand. Til en Forandring forlod han efter nogle Timers Forløb sin Baad, for at strøife imellem Rørene. Paa denne Vandring begav han sig hen til den lærde Licentiatus, som han af Skalkagtighed havde forledet til at følge Toget. Denne havde faaet sin Plads anviist paa en af de Veie, der var banet gjennem Rørene, hvor han, fordybet i Tanker og lænet til sit Gevær, stirrede ud paa Søen uden at lægge Mærke til, at en forvildet And med sine korte Vingeslag tidt drog lige forbi hans Linie. Frits nærmede sig til ham, og satte ved sine Trin den bevægelige Grund i en saadan Rystelse, at Licentiaten knap var i Stand til at holde Ligevægten paa det gyngende Bræt. En Svaneunge, der endnu var bedækket med de graafarvede, lodne Duun, kom i det Samme seilende forbi, og standsede gandske raadvild foran Indgangen til Licentiatens Baghold.

»Skyd,« raabte Frits, »saa kan De bringe noget Vildt hjem til Jomfru Marie.«

Lægen trak med bortvendt Ansigt paa Stillepinden, men Krudtet brændte for, uden at noget Skud fulgte paa. »Seer De nu,« begyndte han derpaa til Frits, »hvorledes en uheldig Skjebne forfølger mig, hvergang jeg vover mig ud i det bevægede Liv? Da De nærmede Dem, var jeg just i Begreb med at drøfte den almindelige Sætning, at Skaberen aldeles har negtet visse Folk ethvert Anlæg til at virke paa Materien. Hvad mig selv angaaer, da veed jeg nu bestemt, at Grunden til det mislige Udfald, der almindeligviis følger paa mine Foretagender i den synlige Verden, ikke skriver sig fra nogen Udygtighed hos mig, men fra en ugunstig Dæmon, der forfølger mig. Naar jeg lægger Krudt paa Panden, spænder Hanen og trykker løs, da har jeg gjort, hvad der staaer til mig, — *Diis permitto cætera**). Det har jeg nu

*) Det øvrige overlader jeg til Guderne.

tre og tyve Gange gjort, uden at see de forønskede Følger deraf. Fremgangsmaaden er saa simpel, at umulig noget Misgreb her kan finde Sted. Til Overflod har Forpagteren, som staaer paa Post her tæt ved, givet mig en grundig Underretning om den hele Mechanisme. Og dog har jeg tidt seet, at en Anden, ved at betjene sig af de samme Forholdsregler, altid bringer et Skud tilveie. Men jeg er født under en saa ulykkelig Stjerne, at der Intet bliver af, naar disse Handlinger foretages af mig. Selv Forpagteren, hvem jeg agter som en Mand, der besidder dyb Indsigt i Behandlingen af Livets ydre Phænomener, har ikke kunnet bringe det til at løse nærværende Problem. Nu seer De selv, at jeg nødsages til at begrave mig i mit eensomme Kammer, for ikke mere at tjene min onde Genius til Spot. Det følger af sig selv, at jeg som en Mand, der meest har siddet paa Studerekammeret, ikke formaaer uden Skræk at affyre mit Gevær. Tænk Dem nu, hvad jeg har maattet udstaae, da jeg tre og tyve Gange har gjort Vold paa min Natur, for ret at familiarisere mig med Livets Rædselsscener. Tænk Dem min uendelige Smerte, da jeg tre og tyve Gange har gaaet over fra den meest overspændte Forfatning, hvori jeg ventede Bøsseskraldet, til den nedspændte Sindstilstand, der fulgte paa, naar min Forventning opløstes i et fuldkomment Intet.«

Frits fandt ikke noget Uforklarligt i dette Vanheld; thi han var selv Skyld deri. Han havde paataget sig at udruste Licentiaten til Jagten, men af Skadefryd givet ham et uladet Gevær. Da han nu saae dennes fortvivlede Tilstand, begyndte han dog at føle nogen Anger over sin Ondskab. Denne Følelse bragte ham til at nærme sig Licentiaten med usædvanlig Venlighed og Fortrolighed. I den Samtale, som nu forefaldt imellem dem, bragtes Frits hændelsesviis til at yttre, at Dagens Strabadser havde vakt en piinlig Hunger og Tørst hos ham. Saasnart Licentiaten havde hørt denne

Klage, fremdrog han strax et Papir med Brød og en Lommeflaske med Madeiraviin og sagde:

»Her er en liden Hjertestyrkning, som Møllerens forekommende Datter har forsynet mig med. De gjør mig en Fornøielse, hvis De vil vederqvæge Dem dermed. Jeg kan med mere Lethed end De være Sligt foruden. De er yngre end jeg, og føler altsaa stærkere de legemlige Fornødenheder. Desuden gjør Kummeren over min ulyksalige Skjebne, at jeg kun lidet mindes af nogen sandselig Trang.«

Frits blev rørt og ydmyget over denne Godmodighed, som hans Samvittighed sagde ham, at han slet ikke fortjente. Han var nær ved, reent ud at tilstaae sit skadefroe Bedrageri; men en liden Fortrydelse, der opstod hos ham, fordi Jomfruen ikke ligesaa vel havde seet hans Lommer tilgode som Licentiatens, hindrede denne Beslutning fra at komme til Modenhed. Han udsøgte sig da en afsides Plads i Græsset, for der at nyde den kjærkomne Frokost. Ved at opvikle det Papir, der tjente til Omslag for Smørrebrødet, fandt han, at det var beskrevet med Licentiatens Haand. Med Forundring og Medlidenhed læste han her følgende Linie:

»Betragtninger over ulykkelig Skilsmisse mellem Sjæl og Legem.«

Frits læste videre og blev, uagtet sin Letsindighed, dybt bevæget ved Licentiatens Skildring af sin egen Sindssvaghed. Han følte med Ydmygelse, at det var en følesløs Kaadhed af ham, at drive Gjæk med en saa beklagelsesværdig Sygdom. I Følelsen heraf besluttede han ufortøvet at gjøre Licentiaten en oprigtig Afbigt. Da han med dette Forsæt begav sig hen til den Plads, hvor han havde forladt ham, saae han til sin store Forundring, at Posten var aldeles ledig. Han gjennemstrøifede nogle Minuter de tilgrændsende Rør, uden at træffe paa nogen menneskelig Skik-

kelse. Endelig hørte han tæt ved sig nogle drøie Forbandelser i den brede sjællandske Mundart. Medens han saae sig om til alle Sider uden at opdage, hvor denne Røst kom fra, blev han saaledes tiltalt med Licentiatens Stemme:

»Ogsaa den Stræben, at give Stilen Velklang og Numerus*), har sine store Vanskeligheder. Thi naar jeg ved Valget af Ord søger at gjøre Foredraget beqvemt for Udtalen, hvo er mig da Borgen for, at jeg ikke uforsætligen bruger mit eget mangelfulde Organ som Rettesnor? Da jeg mangler tre Fortænder, maa jeg tidt finde Knuder i Stilen, uagtet denne for en Læser med fuldstændige Taleredskaber kan flyde let og behagelig.«

Ved at følge Lyden og drage nogle Rør tilside, fik Frits omsider tæt ved sine Fødder Øie paa Forpagterens Kabuds og Licentiatens blakkede Hattepuld. Begge Personer vare, eet Skridt fra hinanden, lige til Hagen sunkne ned i Dyndet.

»Kjære Venner,« raabte han, »i hvilken Tilstand finder jeg Dem her!«

»God Dag, Kammerat!« sagde Forpagteren. »Vær saa god, selv at tage min Kabuds af for Dem selv; for vi sidder her med Arme og Been i Klemme, som to Pattebørn i et Svøb. Jo vi sidder rigtig nok her i en kjøn Maade, det maa De nok sige to Gange. Den Klodsmajor d e r kom stalkende med sine lange Been, af Forskrækkelse for en Skrubtudse, og plumpede ned i Moradset. Min tossede Godhed løb saaledes af med mig ved dette Syn, at jeg vilde komme ham til Redning. Derfor sidder jeg nu til Straf omtrent i samme Maade, som han. De kan ikke forestille Dem, hvad jeg har udstaaet i den halve Time, vi har siddet her. Jeg kan fast ikke leve, naar jeg ikke af og til

*) Rytme.

faaer mig en Priis Tobak; men det har været mig plat umuligt, at komme til Daasen i min Vestelomme. Og saa har jeg ovenikjøbet havt den Ærgrelse, at see det lærde Spektakkel sidde der og studere, som om han ret befandt sig i sit Es. Havde jeg endda havt en Karl, med hvem jeg kunde have slaaet en fornuftig Passıar af! Men her har jeg siddet og kjedet mig reent fordærvet. Det har ei engang været mig muligt, at kunne spytte ret af Hjertens Grund, da Velanstændighed forbød mig at spytte min Ulykkeskammerat i Ansigtet. Spring nu hen og hent os et Bræt, at vi jo før jo heller kan komme ud af Skarnet; men let først min Kabuds lidt, og riv mig dygtig i Hovedet over det venstre Øre, thi jeg føler just paa det Sted en bandsat Kløen og Krillen.«

I det Licentiaten paa det hidbragte Bræt kravlede frem af Moradset, sagde han til Frits: »Det er desuden en egen Sag at overveie, om en Periode skrider let afsted. Man gjennemlæser saa tidt et Stykke Sammenskrift for at erfare, om det klinger godt; man grunder paa, hvor megen Malm det taaler, uden at skride for tungt, hvorledes Ordenes Følge kan skride let over Læberne, uden just at have Udseende af at være beregnet for en tandløs Qvindes Mund. Det gaaer En som en Maler, der stirrer saalænge paa sit Lærred, at alle Farver forsvinde for hans Blik. En fastbundet Rad af Ord, der staae paa Papiret, sætter man med Tanken i Bevægelse. Men i samme Moment maa Tanken med et roligt Overblik staae stille, for at iagttage Klangen. Altsaa maa Tanken paa eengang gaae fremad og blive paa Pletten.«

Forpagteren, som i det Samme lykkelig var blevet bjerget, sagde til Licentiaten: »Farvel, Kammerat! og Tak for godt Selskab. Enten De nu med Been og Tanker skrider fremad eller staaer stille, saa gaaer jeg min Vei, og tak-

ker Gud, jeg slap saa vel den Gang.« — Han stirrede ned i det Hul, hvoraf han var opsteget, og sagde: »Hilledød, hvor min Krop har optaget en forsvarlig Plads! Jeg har aldrig før vidst, at min Person havde saamange Cubikalens Indhold. Det slaaer dog aldrig feil, at Afstøbningen er nøiagtig. Jeg kan sikkert skikke min Skrædder herud til dette Futteral, naar jeg skal have Maal til et Par nye Buxer.«

Et let Vindstød blæste for et Øieblik Røgen bort fra Søens Overflade og aabnede Udsigten til den modsatte Bred, hvor der stod en Høi, beskygget af Træer og forsynet med Bænke. Der opdagede Frits nogle pyntede Damer, som havde taget Plads blandt Tilskuerne. Paa Vognen nedenfor ved Søen sad en Kudsk med en sølvbræmmet Kjortelkrave. Hestene, som ængstedes ved Flintenes idelige Knalden, holdt deres lette Fødder i bestandig Bevægelse, og Karlen bestræbte sig for at berolige dem, ved idelig at berøre deres Halse med sit lange Pidskeskaft.

»Hvem er det anseelige Fruentimmer i den sorte Dragt?« spurgte Frits Forpagteren.

»Det er Enken, som eier Godset Ravnshøi,« gav denne til Svar.

»Den mindre Dame,« vedblev Frits, »Pigen med Roser paa Hatten, som bestandig med dandsende Fjed gaaer omkring paa Terrassen, er formodentlig Fruens Datter?«

»Rigtig,« svarede Forpagteren; »det er Frøken Sophie. Hun er noget ubetydelig af Vext og en Smule vilter af Sindsbeskaffenhed, det er sandt; men det er dog et eiegodt, retskaffent Qvindfolk. Var jeg saadan en kjøn Karl som De, vilde jeg forsøge min Lykke der. De kan troe, hun har baade at ligge paa og sidde paa. Hun kan ogsaa gjøre nette Ting med sine Næver og er i alle Maader vel oplært. Det er Skade, Moderen sidder i uskiftet Bo; thi der staaer

endeel betydelige Prioriteter i Godset. Men hvordan det gaaer, kan dog enhver Mand være vel tjent med Frøken Sophie, som sagt.«

I det Forpagteren havde fuldendt sin Skildring af Sophies Omstændigheder, lød et skingrende Holla tværs over Søen, og Mølleren, fra hvem Raabet kom, vinkede med sin Haand ad Frits. Da Frits havde fulgt Vinket, fremstillede Mølleren sin Lærling for det nys ankomne Selskab med følgende Ord:

»Her skal Fruen og Frøkenen see en Karl, hvis Mage man skal reise langt efter. Han har idag gjort et Skud, som jeg aldrig glemmer. Vi havde hist i Baaden saa reent bortskudt alle vore Hagl, at Frits maatte lade sin Bøsse med en Kugle. Dermed sigtede han paa en Vandhøne, der lod sig see over de tre hundrede Skridt fra Baaden. Jeg raabte til ham, det var Narrestreger at skyde paa sligt et Maal; men i det Samme trykkede han løs, og Fuglen flød i sit Blod paa Søen.«

»Ja det forstaaer sig,« tog Forpagteren Ordet, »naar jeg vilde lade mit Gevær med et Sandskorn og fyre mellem en Sværm af Myg, kunde det kanskee træffe sig, at jeg skjød Øiet ud paa een af dem; men Slumpeskud bliver dog altid Slumpeskud.«

Efter denne Bemærkning gik han sin Vei. Men Frits, som imidlertid fortørnet havde ladt sit Gevær, skjød ham Kabudsen af Hovedet, saaledes at den fløi langt bort i Græsset. Forpagteren vendte tilbage gandske hvid i Ansigtet, og sagde med rystende Stemme til Frits:

»Hør, veed Du hvad, Broerlil! slige Friskyttespil høre ikke med til god Skik her i vort gamle Land. Her skyder man ikke til Maals efter Mænd, for at vise Qvinder sine ridderlige Dyder. Jeg er en Mand, som ved min Arms Dygtighed ernærer sex Børnemunde. Mit Hoved er for

godt til at være Skydeskive for en Dreng fra Kjøbenhavn. Gjorde jeg Dig Din Ret, skulde jeg lette Dig en Alen fra Jorden og ryste Dig, saa at Dine Nyrnberger-Lemmer skulde gaae fra hinanden i Liimningen. Forstaaer Du Sjællandsk?«

Under denne Tiltale lod han sin vægtige Næve falde saa drøit paa Fritses Skulder, at denne sank i Knæ derved. En stærk Rødme bedækkede Fritses Ansigt. Han ønskede sig dybt ned i Jorden af Skamfuldhed. Han, som nys, omgivet med en Slags Glorie, havde traadt for de fremmede Damers Aasyn, følte sig nu blottet og undseelig som Adam, da han første Gang savnede Figenbladet. Han tog Forpagteren i Haanden og sagde:

»Jeg føler dybt, at jeg har Uret, og beder Dem oprigtig om Forladelse. At jeg har handlet som en Dreng, det erkjender jeg selv; men jeg vil ikke høre det meer af Deres Mund. Hvis De blot med eet Ord endnu fortsætter det begyndte Sprog til mig, da sætter jeg min Salighed i Pant paa, at jeg skyder nok engang, ikke paa Deres Kabuds, men paa Deres Pandebrask.« I det han sagde dette, rev han et ladt Gevær ud af Møllerens Haand.

»Godt derfra, Søn!« sagde Mølleren! »rask derfra! — Forlanger Du nu meer, gamle hidsige Krabat! saa har Du med To at skaffe. Gud frie os fra, at der ikke skulde gjøres andet end kloge Ting i Verden, da var det snart forbi med Livets Lystighed. Ungdom og Galskab maa have sin Gang, om der ogsaa nu og da skulde gaae en Forpagter i Løbet.«

»Lad det nu være godt da,« sagde Forpagteren. »Frøkenen er vel saa god at skjenke mig et Glas Viin oven paa den Forskrækkelse.«

»Meget gjerne,« sagde hun; »jeg skjenker to, men

paa det Vilkaar, at De klinker til Forlig med den unge Mand.«

»Af Hjertens Grund,« sagde Forpagteren; »naar Frøken Sophie forlanger det, drikker jeg Dus med Rakkerens Dreng.«

I begge sine sneehvide Hænder bragte Sophie to fyldte Glas. De tvende Modstandere stødte Rand mod Rand, tømte Vinen og omfavnede hinanden.

»See, nu er Alting godt,« begyndte Mølleren; »men jeg har idag slet ikke kjendt vores skikkelige Forpagter igjen, der førte saa skarp en Tale for en ringe Spøgs Skyld. Da lover jeg min Søn Frits, han har samme Sind, som jeg altid har havt, baade her og andensteds. Naar jeg har forseet mig mod Nogen, da har jeg villig givet ham al den Fyldestgjørelse, han forlangte. Men jeg har aldrig kunnet finde mig i, at Nogen har kastet mig sine Trumfer i Næsen, fordi han var i Forhaanden. Vi ere Alle Mennesker. Den Ene skal ikke bryste sig med høirøstet Tale for at gjenne den Anden ind i et Musehul. Thi al vor Storhed er i Grunden kun Vind og Veir.«

»Blodet kommer let i Kog,« sagde Forpagteren, »naar man seer sit Liv sat paa Spil.«

»Der har vi det,« svarede Mølleren; »det gaaer altid saaledes med Hjemfødninger. Du har været vant til at sidde bestandig hjemme for Din Bordende og have Forordet, derfor kan Du ikke vænne Dig til at see Verden med Andres Øine. Fra det Stade betragter Du det som en stor Begivenhed i Landet, om Du fik et Skud i Hovedet i Stedet for i Kabudsen; men i Grunden gjorde det dog grumme liden Forandring i Verdens Gang, om der var en Forpagter meer eller mindre.«

Efterat Tvisten var bilagt, blandede Mølleren og Forpagteren sig atter mellem de Jagende; men Frits ansaae det

for en bedre Tidsfordriv, at underholde sig med Damerne paa Terrassen. Fruen sagde til ham:

»De forekommer mig at drive Deres Lidenskab for Jagten altfor vidt, da De endogsaa har anrettet et grusomt Nederlag paa Dyr, hvis Død hverken er Dem selv eller nogen Anden til Nytte.«

»O,« sagde Frits, »man nedværdiger den frie Kunst for dybt, naar man vil gjøre Jægeren til en Tjener for Kokkepigen. Hvis De anseer det for tilladeligt, at dræbe Dyr for at sætte dem paa Bordet, maa De dog tilstaae, det er mere forsvarligt, at føre Krig med Dyreriget blot for at øve sin Aands og sit Legems Kræfter. Den hurtige Fatning og Koldblodighed, som er en Jægers Hoveddyd, uddanner man ligesaa godt ved at forfølge de uspiselige Dyr, som dem, der bruges til Huusholdningen. Desuden kommer jo Fuglenes prægtige Dragt ret tilsyne, naar de styrte ned fra deres Flugt.«

»Det hjelper ikke,« tog Sophie Ordet, »at De taler til Moder derom. Hun er saa god, at hun aldrig tillader, man gjør Dyr Fortræd. Da jeg var mindre, tillod hun mig ei engang at lege med vore Kattekillinger, fordi denne Befingren var skadelig for deres Helbred. Hun har i Grunden Ret. Jeg føler ogsaa, det er slemt gjort af mig, at jeg selv gjerne seer paa, at man skyder Fugle; men jeg kan ikke gjøre ved det. Det er dog rigtig tungt at være dydig, naar man skal være saa generet derved. De smukke Fjær komme først ret tilsyne, naar Fuglene falde ned fra deres Flugt. O! hvor det tager sig herligt ud, naar en ret stor Maage synker ned igjennem Luften, og Solen skinner paa dens brede Vinger. Moder har ikke havt Ro for mig, førend jeg fik hende til at kjøre ned til Søen idag.«

»Og desuagtet,« sagde Fruen, »er min kjæreste Lystvandring ved Bredden af denne Sø. Men paa en saadan

Dag taber jeg Nydelsen af den skjønne Natur, naar jeg hvert Øieblik maa vende Blikket bort fra det store Blodbad.«

Frits bemærkede: »Fra denne Banke har man i Sandhed ogsaa en smuk Udsigt tværs over Søen til de skovbevoxede Bakker. Jeg har idag havt saamange Ting i Hovedet, at jeg nu først bliver opmærksom derpaa. — Det fornøier vist ogsaa Dem, Frøken! at betragte saa smuk en Egn?«

»O ja,« sagde hun, »lidt fornøier det mig jo rigtig nok; dog kan jeg just ikke sige, jeg nogensinde bliver meget glad derover, saaledes som Moder og Marie. Jeg gider nok seet paa Træer og grønne Marker, men jeg vil dog tusinde Gange hellere paa Bal.«

»Deri har Du fuldkommen Ret,« sagde Moderen; »jeg er tidt nok vred paa Dig, fordi Du er saa gandske følesløs for Naturens Herlighed.«

»Men deri gjør Du dog virkelig stor Synd, bedste Moder!« sagde Sophie, i det hun omslyngede Fruen med begge sine Arme. »Hvad kan jeg gjøre for, at vor Herre har givet mig saaliden Forstand? Du vil dog vist ikke have, at jeg skal lyve og anstille mig henrykt.«

Moderen drog sig lempelig ud af Datterens Favn, og sagde med en alvorlig Tone til hende: »Det klæder ikke godt, at Du i Folks Paasyn viser en saa barnagtig Kjælenskab.«

»Men, lille Moder!« sagde Sophie, i det hun holdt Fruen for Munden, »Du maa rigtig heller ikke saaledes rette paa mig i Fremmedes Paahør; man kunde jo let ansee mig for et Barn, især da jeg er kun lidet voxen af min Alder. Du maa ikke saaledes gjøre Dig vred for ingen Ting; thi,« føiede hun halv sagte til, »det klæder dog heller ikke godt.«

Ved sine paatrængende Kjærtegn aftvang Sophie til-

sidst sin Moder et Smiil. Frits gik ned ad Terrassens snegledannede Trappetrin. Sophie, som blev det vaer, slap sin Moder og raabte:

»Hvor vil De hen saa hastig?«

Han svarede: »Jeg hører en Hønsehund pusle hist henne mellem Rørene. Jeg maa hen at see, om den ikke har forstyrret en Iriskrede, som jeg omtrent paa samme Sted har opdaget.«

»O,« raabte hun igjen, »bi lidt og tag mig med; jeg holder saameget af Fuglereder.« I samme Minut ilede hun, uden at indhente Moderens Betænkning, bag efter Frits, og ankom i hans Selskab til det omtalte Sted, hvor Iriskreden fandtes aldeles ubeskadiget.

»Ak,« sagde Sophie, »det er da nogle snurrige smaa Æg! Tag Dem i Agt, rør ikke ved dem, saa forlader Moderen dem. De kunde ret gjøre mig en stor Tjeneste, hvis De vilde forære mig denne Rede. De reiser jo snart fra Egnen og har ingen Gavn af den. Jeg boer derimod saa nær herved, og kan af og til besøge den; derfor skal De ret have Tak, hvis det maa være min Rede. Siig ja, hører De!«

»Om jeg reiser snart fra Egnen, er et stort Spørgsmaal; men for det første kunne vi jo være halvt om Reden.«

»Lad det da være et Ord,« sagde hun, »skjøndt fem Æg just ikke vel lade sig dele. Men vi kan endelig jo trække Straae om det ene. Dog, hvad hjælper det, jeg lægger slige Planer. Moder tillader mig vist aldrig, at tage Ungerne hjem.«

»Sophie!« skreg Moderen.

»Nu kommer vi strax, lille Moder!« — Derpaa vendte hun sig atter til Frits med det Spørgsmaal: »Siig mig i en Hast, om De gjør meget af at dandse?«

»O, det er min største Fornøielse!«

»Det var herligt,« svarede hun; »vi skal om et Par Dage have Bal i vort Huus. Jeg skal overtale Moder til at invitere Dem.«

»O,« svarede Frits, »Gud velsigne Dem, brug endelig al Deres Overtalelsesevne, ellers kommer jeg, saa Gud! uindbudet, skjøndt jeg forudseer, jeg vil harme mig tildøde, hver Gang De dandser med en Anden.«

»Ja, saa bliv hellere borte,« svarede hun; »thi saalænge Nogen byder mig op, kan De være vis paa, jeg sidder ingen Dands over.«

»Den første Dands,« sagde Frits ivrig, »maa De helligen love mig, De dandser med mig.«

»Det er et Ord,« svarede hun, »den første og den tredie.«

»Og den femte,« føiede Frits hastig til.

»Nu bliver De ogsaa altfor begjerlig. Derom kan vi tale, naar Tiden kommer. Den Dag, den Sorg! Gud, hvor jeg glæder mig til det Bal! De kan troe, Tiden bliver os imellem lang. Undertiden forgaaer hele fjorten Dage, uden at vi see noget Menneske hos os.«

»Hvad foretager De Dem da i Deres Eensomhed? De læser vel en heel Mængde Bøger?«

»O nei, jeg læser sjelden, uden hvad der bliver mig foresat. I de lange Vinteraftener læser Moder gjerne høit for mig og Marie. Men det er gjerne noget dumt, alvorligt Tøi. De kan troe, jeg har undertiden ondt med at holde mine Øine aabne, især naar der kommer Vers imellem. Dem beder jeg altid Moder springe forbi. Det er mig ret ubegribeligt, hvorledes fornuftige Folk, som have Lærdom nok til at give Bøger i Trykken, gide befattet sig med saadanne Narrestreger som Riim. Naar jeg ikke har noget Bedre at

gjøre, har jeg nok Lyst til at læse muntre Bøger, især Comoedier, hvori der gjøres Nar af gamle Mænd.«

»For at tale om noget Andet,« sagde Frits, »Tiden vil falde mig forbistret lang i disse Dage, mens jeg gaaer og længes efter Ballet. Kunde De ikke formaae Deres Moder til at indbyde mig inden den Tid?«

»Nei, det vil falde vanskeligt; men De kan jo komme af Dem selv. De lader jo ikke til at være undseelig af Dem.«

»Det bliver det Fornuftigste; jeg kommer bestemt imorgen.«

»O ja, gjør det!«

»Sophie!!« raabte Fruen igjen, »Sophie!! . . . hvor bliver Du af?«

»Bedste Moder! nu er jeg jo paa Øieblikket hos Dig,« svarede Sophie i en noget uvillig Tone. — »Det er ret ubehageligt,« sagde hun til Frits, »at vi nu strax skal kjøre bort; jeg træffer saa sjelden et Menneske, med hvem jeg kan faae en ret fornuftig Samtale.« I det hun sagde dette, løb hun hurtig fra Frits, og da han med Flid fulgte langsomt efter, fik hun Tid til at tale to, tre Minuter med sin Moder, inden han igjen stod hos dem paa Banken. I denne korte Mellemtid havde hun gjort saa god Brug af sin Veltalenhed, at Frits, da han igjen nærmede sig til dem, strax fik den forønskede Indbydelse. Derefter hjalp han begge Damer op i deres Vogn, og Kudsken gav de utaalmodig stampende Heste Tømmen.

Da Vognen var forsvunden, ilede Frits paa ny hen til det Sted, hvor han tillige med Frøkenen fra Ravnshøi havde betragtet Iriskreden. Med blussende Kinder og uroligt Pulsslag kastede han sig ned paa den afsides Græsplet, og tilbagekaldte bestandig i sine Tanker ethvert Ord, der var kommet over hendes Læber. Ja, for ret med Liv og Kraft

at tilegne sig Erindringen om de faa Minuter, han havde tilbragt i hendes Selskab, gjentog han endogsaa høit for sig selv enhver af hendes Yttringer, i det han bestræbte sig for at efterligne hendes velklingende Røst. I denne Tidsfordriv blev han forstyrret ved et kraftigt Varsko! Dette Skrig kom fra Forpagteren, der red foran den hele Trop af de hjemdragende Jægere. Han vendte sig til den efterfølgende Flok og raabte:

»Holdt! ellers ride vi den kjøbenhavnske Herre ned. Han ligger, Gud hjelpe mig, her i Græsset og smaasnakker med sig selv. — Hvordan er det fat, Broerlille? Finder De Dem besværet af Bugvrid, siden De klager Dem saa gudsjammerligt? De ligger jo her og piber som en Muus i Barselsnød. Hvorledes har De med Eet lagt Dem til et saa spinkelt Mæle?«

Frits reiste sig og ilede hen til Licentiaten, som, udmattet af Dagens Møisommelighed, slæbte sig langsomt efter det hele Tog. Frits greb ham om Livet og trykkede ham af alle Livsens Kræfter op til sit Bryst.

»Far i Mag,« raabte Licentiaten, hvis Lemmer ved de voldsomme Kjærtegn kom i stor Confusion, »far i Mag, gode Ven! De sætter mig i en Slags Forlegenhed ved Deres sangviniske Venskabsyttringer. Jeg besidder ikke Smidighed nok til at gjengjælde Deres Høflighed paa saa haandgribelig en Maade. Naturen har negtet mig en saadan Lethed i Legemets Behandling. Desuden seer De selv, at jeg har endeel Sager at bære paa og besidder altsaa langt fra nogen fuldstændig Raadighed over mine Lemmer. Skal jeg besvare Deres Omarmelse, maa De deels give mig tilbørlig Betænkningstid, deels skaffe mig fat paa en Tjener, der imens kan overtage mit Gevær.« Idelig afbrudt ved Fritses heftige Favntag fik han med Nød og neppe sin Undskyldning fremført.

Den begeistrede Ungersvend sagde til ham: »Fortræffelige Licentiat! vær ikke vred paa mig, fordi jeg af en Skadefryd, som jeg ret af Hjertet fortryder, gav Dem en uladet Flint med paa Jagten. Jeg føler mig i dette Minut saa usigelig lykkelig, at jeg vil holde Venskab med den hele Verden, fra Øst til Vest, fra Pol til Pol, fra Alt til Intet og fra Sol til Sol. Ingen paa Jordens Overflade maa bære Nag til mig. Jeg vil slutte Stilstand med Møllerens Hankat, som hver Dag river min Ven Peiter i Ansigtet, og som er det vederstyggeligste Bæst, der gaaer paa fire Been. Herlige, grundlærde, godmodige Mand! giv mig Deres Haand til Forlig. Fy! det var i Grunden blot en lav Misundelse, der drev mig til at spille Dem det slemme Puds. Det var en halv ubevidst Harme over, at De stod i Veien for min Kjærlighed til Jomfru Marie. Al saadan lumpen Sindsbevægelse forsvinder nu reent af mit Bryst. Naar De gifter Dem, vil jeg dandse syv Jomfruer trætte paa Deres Bryllupsdag. Jeg vil blæse saa skjønt paa mit Horn, at de meest brøstfældige Been ufrivillig skulle dandse Hopsa.«

»Stop,« sagde Licentiaten, »stop et Øieblik; De bedøver mig aldeles ved Deres balstyrige Vociferation. Jeg søger forgjeves at finde nogen Tanketraad, Nexus og logisk Sammenhæng i denne strygende Strøm af Ord. Giv mig lidt Betænkningstid. — See, see! Ved Deres Tale kommer jeg til Kundskab om endeel Facta, Kjendsgjerninger, vilde jeg sige, som før have været mig aldeles ubekjendte. Altsaa De har følt Kjærlighed for Jomfru Marie? Ei, ei! Den Omstændighed staaer da formodentlig i Forbindelse med Deres attenterede Selvmord? See, see! — Jeg tilbringer den største Deel af Dagen ved min Pult, og saaledes er det høist forklarligt, at endeel Tildragelser i Huset falde reent udenfor min Synskreds. Men mine psychologiske Grandskninger sætte mig dog strax i Stand til at finde Traa-

den i de mig forelagte Begivenheder. Saaledes faldt det mig strax ind, at combinere Deres haabløse Kjærlighed med Æbletræet og Strikken. Dertil bringer man det kuns ved Studier.«

»O,« svarede Frits, »Mølleren har dog vist ikke lagt sig meget efter Philosophien, og han begreb dog strax Sammenhængen.«

»Men,« blev Licentiaten ved,« »en anden Yttring af Dem synes at beroe paa en fuldkommen urigtig Forestilling, nemlig at jeg skulde have stillet mig i Veien for Deres Kjærlighed.«

»Den Fugl ville vi lade flyve,« sagde Frits. »Jeg trænger ei ind i Nogens Lønkammer, skjøndt mit staaer aabent for Enhver. Nu er jeg altfor salig til at opholde mig ved Tanken om gammel Modgang.«

»Deres Modgang,« sagde Licentiaten, »synes i ubetimelig Tid at blive gammel. Men da De selv erklærer, at Adgangen til Deres Hemmeligheder staaer aaben for Enhver, anseer De mig vel ei for paatrængende, naar jeg frit spørger Dem om Aarsagen til Deres pludselige Lyksalighed?«

Herpaa svarede Frits: »Kjære Licentiatus! De har seet mig en Fjerdedeel af en Klokketime for[hippet paa at fortælle Dem det].«

[Her savnes et Blad, og Læseren maa saaledes selv forestille sig, hvorledes Licentiaten optog Fritses Fortrolighed, udentvivl ikke uden Forbauselse over den Hurtighed, hvormed denne kunde gaae over fra een Forliebelse til en anden; vist nok har han ogsaa i denne Anledning meddeelt Frits sine vise Raad. Under Samtalen komme de derpaa tilbage til Møllekroen, og hermed sluttes Capitelet. Lacunen har endvidere indeholdt Begyndelsen til det

FJERDE CAPITEL

Ravnshøi

Dagen efter Andejagten tog Frits Afsked med Møllerens, hvorved Møllerkonen vel ikke har forglemt, at føre ham de nye Vinduesruder til Regning, og tiltraadte sin Vandring til Ravnshøi, for efter Aftalen med Sophie at gjæste Gaardens Frue. Det er at formode, at han ogsaa har vidst, at han her vilde træffe en gammel Kammerat, i Candidaten Jens Hansens Person. Denne er Huuslærer for Fruens yngre Børn, eller har været det for de ældre, og ligger nu og venter paa et Kald. Han har det forresten godt i sin nærværende Stilling, om han end turde finde Anledning til at beklage, at »de eviggode Pandekager ere gaaede overstyr«. Hvad Fritses Bekjendtskab med denne Hansen angaaer, er det mindre sandsynligt, at dette skriver sig fra Skolen, da Hansen maa være dimitteret i det Mindste 4 til 5 Aar tidligere end Frits, end derfra, at de muligt ere Byesbørn fra Jylland. Da nu Frits, svedig og støvet efter sin Fodvandring, ankommer paa Gaarden, spørger han først efter Candidaten, for hos ham at ordne sin Paaklædning, inden han fremstiller sig for Herskabet, og bliver altsaa henviist til hans Værelse. Han banker paa, triner ind, og finder sin Ven ivrigen beskjæftiget med at blanke sine Støvler. Hansen lader sig ikke forstyrre i sit Arbeide ved Fritses uventede Besøg; men efter et kort og tørt Velkommen gav han sig igjen til at bearbeide Støvlerne, i det han] aandede paa dem af alle Kræfter.

»Det er mig ret kjært at see Dig her hos mig,« sagde han. »Vær saa god og tag Dig en Stol, og lad som Du var hjemme. Fortryd ikke paa, jeg bliver ved mit Arbeid;

Du seer, jeg er endnu den Gamle. Jeg vil gjerne holde min Smule Fattigdom i god Stand. Naar man ikke holder sit Tøi ret i fuldkommen Orden, saa har man ingen Fornøielse deraf.«

»Jeg kommer for at besøge Din Frue,« tog Frits Ordet, »og træffer Dig ret beleiligt med Skobørsten i Haanden. Jeg kan vel faae Støvet strøget af mine Støvler med det Samme:«

»Nei, Frits!« svarede Candidaten bestemt. »Hver Ting har sin Brug. Vel er Du min gamle Kammerat, men denne Børste, den er mig en Helligdom. Den maa aldrig komme til Smuds eller Støv, den er blot bestemt til at lægge sidste Haand paa Værket med. Jeg vil tjene Dig med en god Villie, hvori jeg kan; men det maa Du forlade mig, denne Børste er min Øiesteen.«

»Ja, det er mig just ikke heller saa grumme magtpaaliggende, jeg kan jo viske mine Støvler af med min Lommeklud.«

»Frits, Frits!« sagde Hr. Hansen med Hovedrysten, »Du er dog endnu den gamle Dreng. Eet Spøg og et Andet Alvor. Var jeg i Dit Sted, lagde jeg mig et Par gule Kraver til. Gule Kraver ere just værd at sætte Penge i. Ere da Dine Støvleskafter ikke blankede til største Fuldkommenhed, saa dækkes det dog. Det er desuden et Stykke, som man kun behøver at anskaffe sig eengang, saa har man dem siden for bestandig.«

»Hvorfor holder Du ikke selv guulkravede Støvler?«

»Derom maa Du vel spørge; men hvad svarer jeg? — Seer Du, jeg holdt selv Støvlekraver, naar det ikke var for tre Tings Skyld. Dersom vor Herre vilde kalde Præsten her paa Godset, saa var jeg vis paa hans Kald. Da passede slig Stads sig ikke mere til min Stand, og jeg havde saa godt som kastet de Skillinger ud af Vinduet.

For det Andet holder jeg ikke meget af at lægge Skjul paa nogen Ting. Jeg maatte dog have den bedækkede Deel af Skaftet pleiet med samme Nøiagtighed. Om Ingen i Verden saae, at jeg gik med slet pudsede Støvler, saa havde jeg dog ingen Ro paa mig, naar jeg vidste det selv. Saaledes tænker jeg. For det Tredie er jeg noget før om Læggene. Det faldt mere paa, naar jeg brugte den Slags Pynt. Der kan Du see, jeg har overlagt det vel. Man skal først tænke, saa handle, det er mit Princip.«

Naar Frits befandt sig ved en Bogsamling, havde han den Skik, at trække det ene Bind frem efter det andet og halv tankeløs at blade deri. Da han ogsaa her fulgte denne Sædvane, maatte Jens Hansen med stor Misfornøielse see, hvorledes hans velconditionerede Bøger uden Hensigt bleve befingrede. For at befrie sig for dette modbydelige Syn, sagde han til Frits*):

»Du vil her aldeles ikke finde nogen Bog efter Dit Hoved. Jeg har slet ingen Comoediebøger eller andre saadanne spøgefulde Skrifter. Her er blot det rene Væsen. Paa disse fire Hylder staaer saamænd enhver Bog, som jeg har terpet igjennem, inden jeg kom saa vidt, som jeg nu er. Det er ret fornøieligt, at kunne saaledes med eet Blik oversee sin videnskabelige Løbebane, ligefra Rasmussens A B C til Haenleins Indledning. Saa kan man see, der er endeel at gaae igjennem for Enhver, der giver sig paa den Vei. Vil Gud give mig Børn, saa staae mine Bøger i den Orden, de skal bruge dem. Da kan jeg føre dem hen for denne Reol og sige med god Samvittighed: Børn! seer her, hvorledes Eders Fader har stridt. Tag nu fat, hvor han slap, saa kommer I nok frem i Verden.«

---

*) I sit Manuscript har Forfatteren bemærket: „Herfra til Slutningen er Fortællingen skizzeret".

»Læser Du da nu aldrig mere i nogen Bog?« spurgte Frits.

»Jo, i den senere Tid kan Du troe jeg har pløiet gandske artig i poetiske Skrifter, baade paa Dansk og paa Tydsk. Herre Gud, man vil jo dog nødig lade sig gjøre til et Aalehoved. I Førstningen, da jeg kom herud mellem Folk, der vidste Besked om Poeter og Vers, da maatte jeg skamme mig som en Hund, fordi jeg aldrig kunde tale med. Men lad dem nu komme, saa skal de nok finde Karl for dem. Du kan troe, den skal staae tidlig op, der skal tage mig i min Æsthetik. Det er ret en Lykke for mig, at jeg er kommet i Huset hos denne Frue. Nu faaer jeg altid betimelig Underretning om, hvilke Poeter der ere meest i Velten, og hvor dybt enhver af dem stikker. Det er en Pokkers Kjærling; hun kunde gjerne tage sig paa at være Manuducteur i den poetiske Literatur. Du kan flye hende lige hvad Poet Du vil, enten tydsk eller dansk, saa vil hun strax sige Dig, om han har forstaaet sin Haandtering. Det gaaer for hende, som et Stykke Smørrebrød; thi hun kan sin Æsthetik, som En af os sit Fadervor.«

»Er det Dig nu,« spurgte Frits, »blot et Pligtarbeide, naar Du studerer disse mange Digterværker? Føler Du slet ingen Fornøielse derved?«

»Jo mænd gjør jeg saa. Det maa jeg ikke sige Andet. Det er ret en snurrig Tidsfordriv at lægge Mærke til, hvorledes en Digter kan hitte paa de underligste Ting af Verden, som man aldrig skulde troe noget Menneskes Barn kunde falde paa. Professor Oehlenschlägers Bøger lider jeg ret godt. Det er ikke noget daarligt Hoved, der sidder paa den Karl. Ingen kan negte ham, at han skriver grumme peent for sig . . . Du bringer mig alle mine Sager i Ulave! Hvad var det, Du rev ned paa Gulvet der?«

»Ja, hvad det er,« sagde Frits, »maa jeg spørge Dig om. Det seer ud som en Gaffel af Elfenbeen.«

»Naa, ja saa veed jeg det; det er et Instrument, jeg har at knappe mine Gramasker med, naar jeg gaaer med Skoe. Jeg har altid holdt meget af saadanne smaa Netheder.«

Uagtet Frits i det Mindste med øieblikkelig Deeltagelse indlod sig med Enhver, fra hvad Side han end betragtede Livet, følte han sig dog tilsidst noget beklemt i den Verden, som den snaksomme Candidat forflyttede ham til. Deels for at give Samtalen en anden Vending, deels for ei i Tanker at beskadige nogen af de mange Beqvemmeligheder, som Jens Hansens Kammer var opfyldt med, stødte han et Vindue op og lod Øiet løbe over det store sjællandske Landskab, som man oversaae fra den høitliggende Bygning.

»Du boer smukt her,« sagde han til sin Ven.

»Det maa Du vel sige,« tog Jens Hansen Ordet, i det han tog Plads i Vinduet ved Siden af. »Skulde Du troe det? naar jeg staaer her om Morgenen i Vinduet, og drikker den velsignede Kaffe, saa begynder jeg tidt at sværme. Phantasien løber reent af med mig, og jeg bygger Luftkasteller for mit Fremtids-Liv. Jeg tænker da paa, hvor man kan have det rart, naar man kunde faae fat i et peent lille Præstekald. Jeg har været saa heldig, at faae mig et Meerskums-Hoved af en deilig blød Masse. Det skal ikke blive beslaaet, førend det er ret slaaet an; men saa skal det faae Lov til at ligge trygt under Laas og Lukke, til jeg kommer i Brød. Jeg tør vove, det Hoved, i hvor lidet det seer ud, skal holde sine stive tre Qvarteer, naar man stopper det rigtig fast. Naar jeg da maa leve den Dag [at jeg kommer i Kjole,« saaledes har Hansen formodentlig fortsat Samtalen paa det Blad, som her mangler, »saa skal denne Pibe gjøre sin Nytte.« — Det slaaer ikke feil, at han

har anseet det for et gandske lykkeligt Liv at kjøre i sin magelige Vogn til sit Annex eller til et Bondebryllup med Tobakspiben i Munden, helst naar Frastanden ikke var større, end at den kunde tilbagelægges i tre Qvarteer, saa han slap for at stoppe Piben paa ny. Paa det manglende Blad er Conversationen forresten vedblevet at dreie sig om bemeldte Pibe, som formodentlig har været ophængt paa Væggen. Frits, som efter sin Sædvane vil befingre Pibehovedet, er saa ubehændig, at han taber det paa Gulvet. Jens Hansen udstøder et Jammerskrig, fortvivlet over sit herlige Hoved. Frits, som imidlertid har taget det op og undersøgt det, forsikkrer ham, at det ingen Skade har taget. Men Candidaten lod sig ikke strax berolige. Han »saae skjævt til Frits« og vedblev:]

»Lad nu Nogen negte, at der gives Anelser og Forvarsler! I Forgaars havde jeg spiist temmelig tæt til Middag, og fik mig efter Bordet en lille Luur i min bløde Lænestol. Da drømte jeg gandske grandgivelig, at jeg tabte dette selvsamme Hoved ned i en bundløs Brønd, og foer i den dødeligste Angest op af Stolen. O vee! o vee!« — —

»Som jeg siger,« tog Frits atter Ordet, »det befinder sig i høieste Velgaaende.«

»D e r faldt en god Steen fra mit Hjerte! Naa, det maa jeg sige, Mage til Natur har jeg aldrig kunnet gjøre mig Begreb om. Falde fra d e n Høide, uden at lide mindste Bræk paa sin Førlighed!! Det overgaaer menneskelig Forstand! Det maa være ret en uforgjængelig Masse! Saa skal jeg heller aldrig skille mig ved det velsignede Hoved, om man saa vilde veie mig det op med Guld! Thi nu er det mig dobbelt kjært. Naar det har kunnet staae Prøve mod saadant Stød, kan jeg sikkert gjøre mig Haab om at beholde det til min Dødsdag; thi det maa da være saa godt som evigt.«

Samtalen blev afbrudt ved en Tjener, som kom for at kalde Jens Hansen til Frokostbordet. Frits vilde gaae med, for at lade Candidaten indføre sig hos Fruen; men denne bad ham tøve lidt og siden følge bagefter alene.

»Jeg skal sige Dig,« gav han til Grund, »ikke for al den Deel i Verden vilde jeg lade mig sige paa, at jeg slæbte Gjæster til Huset. Jeg vil sige Dig Tingen reent ud, som den er. Fruen har for Skik, at give hver Person et blødsødent Æg at begynde med. Naar nu en uventet Gjæst indfinder sig ved Bordet, bliver der jo ufeilbarlig et Æg for lidt. Derfor vil jeg helst være reent udenfor det Hele. Vil Du siden komme paa Din egen Haand, da er det ikke min Sag. Jeg vasker da mine Hænder. Men Folk af den store Verden skal man i alle Maader omgaaes vaerligt. Du maa ikke blive vred, fordi jeg tager Bladet fra Munden; men jeg seer helst, Du slet ikke lader Dig mærke med, at Du før har kjendt mig.«

Frits indgik disse Betingelser.

En af Fritses Egenskaber var, med stor Færdighed at tale med om enhver Ting, enten han forstod den, eller ikke. Ingen af de Gaader, Naturen har forelagt den menneskelige Fornuft, laae ham saa stærkt paa Hjerte, at han uden Anledning kom til at arbeide paa dens Opløsning. Han hørte til den store Menneskeclasse, hvis Tænkning blot sættes i Gang ved Samtaler. Naar han hørte noget Spørgsmaal at afhandles med Varme, tog han altid ivrig Deel i Samtalen. Over Gjenstande, som han aldrig før havde tænkt paa, dannede han sig paa staaende Fod en Mening. Det var temmelig tilfældigt, hvilket Parti han kom til at forfægte, og meget uvist, om han ved en anden Leilighed fandt for godt, at holde paa samme Haand. Alle mundtlige Undersøgelser vare for ham en Slags behagelige, ridderlige Tourneringer, hvori hans Tankers Hurtighed og den lette

Brug af hans Taleredskaber forskaffede ham den egentlige Nydelse. Hans Underholdning, der som en Følge heraf havde mere Liv end Heftighed, var da især behagelig for Fruentimmer, og forskaffede ham en høi Stjerne hos Fruen til Ravnshøi. Hun bad ham derfor indstændig, at tilbringe nogle Dage paa hendes Landsted, og han tog med Hjertens Fryd imod Tilbudet. Da blot en Dags Tid var forløbet, betragtedes han gandske som et Lem af Familien, for hvem man ikke paalagde sig nogen Tvang. Enhver begav sig til sine Sysler og lod ham beskjæftige sig, som han fandt for godt. Saaledes hændte det sig en Dag, at Fruen gik paa en eenlig Spadseregang i en nær til Haven grændsende Lund, for at høre paa Sangen af den nys ankomne Nattergal. Sophie var paa sit Værelse, medens Frits sad overladt til sig selv i Bibliotheket. Efterat han i lang Tid havde vraget een efter anden af de prægtigt indbundne Bøger og beseet alle Kobberstik i de tydske Kalendere, blev Tiden ham omsider lang, og han fik det Indfald, uden Omstændigheder at opsøge Frøken Sophie.

Da han med Vaersomhed aabnede Døren til hendes Kammer, saae han hende sidde for en lille fløielsbetrukken Secretair, omgiven af endeel gamle Penne, som alle bare Spor af at have været dyppede overflødigen langt ned i Blækhornet. Foran hende laae der et Ark ubeskrevet Velinpapir, og hun brød sit Hoved saa alvorligt, at hun ei bemærkede Frits, førend han stod tæt foran Bordet. Da løftede hun sit Hoved i Veiret og udbrød forundret:

»Nu har jeg aldrig før i mit Liv seet saa galt! Hvorledes tør De komme herind i mit Kammer?«

»O,« svarede Frits, »jeg vover vel ikke saa meget derved; jeg tænker ikke, De gjør mig nogen Fortræd.«

»Det gjør jeg vel sagtens ikke,« svarede Sophie; »men

det er dog en besynderlig Opførsel af Dem. Hvad vil De mig egentlig?«

Frits sagde: »For det Første vil jeg intet Andet, end see Deres Ansigt og høre Deres Røst. Det faldt mig tungt at undvære Synet af Dem i flere Timer.«

»Gjorde det virkelig? Det kan jeg godt lide Dem for.«

»Men hvis jeg ikke maa være her, koster det kuns et Ord, og jeg gaaer igjen den Vei, jeg kom fra.«

Med dette Svar gik Frits paa Skrømt et Par Skridt; men efter et Øiebliks Overlæg erklærede Sophie:

»Siden De nu engang er kommen her, maa De dog for det Første skjære mig en Pen.«

Medens Frits gav sig ret god Tid til at skrabe nogle Penneposer, betragtede Sophie ham med et betænkeligt Blik og sagde:

»Tag Dem nu en Stol og sæt Dem ned . . . Jo! De er mig den rette Karl! Jeg har idag faaet Brev fra Marie, hvori hun fortæller mig smukke Ting om Dem.«

»Lad mig engang see det Brev,« svarede Frits.

»Det er et Ord; hvis De vil uden Tilbageholdenhed smukt bekjende, hvorledes De har opført Dem, giver jeg Dem strax Brevet til Eftersyn.«

»Nei, De maa først lade mig læse Brevet, og hvis da min Veninde Marie har af Glemsomhed forbigaaet een eller anden Omstændighed, skal jeg strax føie mit mundtlige Bidrag til.«

Der opstod en heftig Ordstrid mellem det unge Par, da Frits frygtede for at røbe Ting, som i Brevet ikke vare bragte for Dagen. Han begreb let, at et Brev af saalidet Omfang ikke kunde give nogen fuldstændig Beretning om hans Eventyr i Møllen.

»Naar man ret seer til,« sagde Frits, »staaer der vel

slet ikke noget Ondt om mig i Brevet. Fortæl mig engang noget deraf. Jeg tør vedde paa, De veed slet Intet.«

»Ikke? Jo, jeg veed nok, De har bragt hele Huset i Forvirring ved Deres Optøier.«

»Hvilke Optøier?«

»Derom forlanger jeg nu en Beretning af Deres egen Mund. Nu veed jeg, hvorledes Marie betragter Sagen. Hendes Synsmaade stiller Dem ei i noget smukt Lys; men man bør aldrig dømme, førend man har hørt begge Parter.«

»O,« svarede Frits, »jeg er fuldkommen tilfreds med Maries Fremstilling deraf. Hun er en altfor god Pige, til at hun skulde lyve mig det Mindste paa. Desuden kan hun umuligt have malet mig meget sort af, ellers vilde Deres Opførsel mod mig have været mere forandret.«

»Jo, hun har saamænd skildret Dem, som De fortjener det. Hvo skulde have troet om Dem, der seer saa skikkelig ud, at De var en saa slem Person? De maa slet ikke være her paa mit Kammer, — fy skamme Dem! Men jeg vil endda tilgive Dem Alt, hvis De selv oprigtig vil tilstaae, hvad jeg nylig har læst i dette Brev —.«

Hun holdt Brevet i Veiret, og Frits snappede det behændig ud af hendes Haand. Uagtet Sophies Indsigelse læste han følgende Linier:

Søde Fie!

Jeg sender Dig hermed en fortræffelig Bog, som har skaffet mig en ubeskrivelig Nydelse. Kunde Du blot overvinde Dig selv saa meget, at Du læste den ret med stadig Opmærksomhed, da vilde den sikkert have den heldigste Indflydelse paa Din Aand og Dit Hjerte. Du vil ikke derved blive henflyttet i nogen overnaturlig Verden mellem Aander og Spøgelser. Jeg har tidt fortalt Dig, at saadanne Frugter af en ophidset Indbildningskraft aldeles ikke tiltale min Følelse. Det er heller ikke af det Slags Skrifter,

hvori man møder afskyelige slette Characterer, saaledes som hos Tieck og Göthe; nei, man føres i Selskab med de ædleste Væsner, som man ret af Hjertet maa elske. Man føler sig selv et bedre Menneske, naar man læser om deres Høimodighed, om deres rene Selvopoffrelse for Dyd og Religion.

I lang Tid har jeg ikke havt Tid at skrive Dig til, da min Faders Huus har været usædvanlig besøgt af Gjæster. Vi har blandt Andet havt en ung Fusentast fra Kjøbenhavn hos os. Han har engang ved sin Ubesindighed gjort os endeel Optøier, der bragte hele vort Huus i Forstyrrelse. Der er just ikke noget Ondt i ham, men han er saa yderst barnagtig og tager sig aldrig noget Nyttigt for. Tænk Dig engang, et voxent Menneske, som alt er Student, finder Behag i at spille Klink med min lille Broder Peiter! Han anstillede sig rigtig nok, som om det blot skete for at fornøie Drengen; men man kunde tydelig see, han var selv meget fordybet i Spillet.

Hils Din gode Moder, og tak hende ret for de sidste smukke Bøger, hun sendte mig. Dag for Dag bringes jeg meer til at indsee, hvad jeg skylder den fortræffelige Kone; thi hun har først vakt min Følelse for Kunstens herlige Værker. Gud! hvor jeg vilde have voxet op i Vankundighed, dersom Himlen ikke havde ført mig til hende. Naar jeg ret betænker, hvor min Barndoms Legesøstre dog i Grunden ere nogle høist ubetydelige Væsner, da skjønner jeg først ret det Held, at jeg har faaet Sands for noget Bedre.

Din hengivne

Marie.

»Der har De rigtig nok faaet et smukt Vidnesbyrd,« sagde Sophie, da Frits havde læst Brevet til Ende.

»Det er sandt,« sagde Frits. »Jeg staaer just ikke med

Palmer i Hænderne; men jeg har da den Trøst, at Skudsmaalet er i min Vold og skal heller ikke med min gode Villie komme videre ud iblandt Folk. Desuden er jeg tilbøielig til at troe, at De selv, saavel som jeg, i det samme Brev har faaet en kjærlig Revselse. Hun regner ufeilbarlig Dem til de høist ubetydelige Væsner, som ikke have Sands for noget Bedre.«

»Mener De det?« spurgte Sophie. »Ja det er saamænd gjerne muligt. Det skulde hun faae Skam for, den indbildske Tøs! Ja jeg har nok før mærket, at hun foragter mig, for jeg ingen Behag finder i at læse tørre Romaner med Prækener i. Men hvad Dem angaaer, da har hun virkelig Ret; thi det er dog meget barnagtigt af Dem, at De kan finde Moerskab i at spille Klink.«

»Jeg indseer det,« svarede Frits; »jeg erkjender med stor Sønderknuselse min Daarlighed. Den, der ikke tidlig opoffrer sit Liv til gavnlig Virksomhed, han vil engang i en trøstesløs Alderdom begræde den Ungdoms-Tid, han letsindigen spildte.«

»Deri har De Ret,« svarede Sophie.

»Og den, der ikke som Yngling tidlig betræder Alvors tornefulde Vei, han naaer aldrig til Viisdommens lysende Tempel, men Døden overrasker ham midt paa den lange Bane.«

»Ja vist,« sagde Sophie.

»Vee den, der ei, mens han besidder sin fulde Kraft, erhverver sig den Dygtighed, at han engang som en nyttig Borger, som et gavnligt Lem kan opoffre sig til Statens Tjeneste!«

»Ja vist,« svarede Sophie.

»Men for at komme til noget Andet, skulde vi da ikke her i Smug spille blot et lidet Parti Klink? Jeg har just til al god Lykke to Markstykker i Lommen.«

»Det er et Ord!« svarede Sophie med Latter; »det kunde være gandske moersomt. Men skyd først Slaaen for Døren, at ikke nogen af Tjenerne skal komme herind og see det.«

Da dette Spil til gjensidig Fornøielse havde varet henved en halv Time, maatte Sophie, der havde grebet Sagen altfor alvorlig an, forlange Stilstand for at hvile sig. Hun fortsatte da med følgende Spørgsmaal sit Forhør over Frits:

»Siig mig nu, hvad det egentlig er for Optøier, De har gjort i Møllerens Huus.«

Herpaa svarede Frits: »Hele Sagen er kortelig, at jeg var dødelig forelsket i Marie, og at jeg som [en ægte ulykkelig Elsker tog mig selv af Dage].«

[Det er ikke urimeligt, at denne Samtale er bleven afbrudt af Moderen, og at den Omstændighed, at det unge Par fandtes inden lukte Døre, kan have givet Anledning til en komisk Forklaring. Derpaa er der formodentlig forefaldet flere Scener paa Ravnshøi. Den æsthetiske Frue tør have foredraget sin Theorie af Folkepoesien, og talt om Efterligning af samme, eller forelæst noget af Madame Cottins Romaner, hvorved Sophie falder i Søvn.

Omsider kommer den til Ballet bestemte Aften. Her har da været Leilighed til at beskrive de ankommende Gjæster, iblandt hvilke Licentiaten maa have været, og hans Fætter Bertel. Den sidste kan være kommen til Møllekroen for at besøge sin Fætter, muligt for at berette ham, at »han har faaet en Arv«, og for at arrangere hans fremtidige Levemaade, og begge kunne, maaskee ved Foranledning af Frits, være komne med Møllerens Datter Marie. Det er i sin Orden, at Frits gjør Optøier paa Ballet og, maaskee tillige af Jalousie over Sophie, drikker for meget; thi »Alle frie til

hende paa Festen« *). Hun, som holdt af Comoedier, hvori der gjøres Nar af gamle Mænd, har sikkerlig ogsaa i Licentiatens underlige Person fundet en Gjenstand for sin Overgivenhed og derved givet Anledning til, at En eller Anden har commenteret over den Grusomhed, »hvormed unge Damer spotte med en ulykkelig Pedant.« Hendes Opmærksomhed og forstilte Venlighed indtager Licentiaten, som vel og er bleven fristet til at see for dybt i Flasken, et Uheld, der udentvivl oftere vederfores ham. Men at han i en saadan exalteret Stemning skulde have vovet sig til en Dands med hende, er neppe troligt, skjøndt Forfatteren synes at

) Den Lacune, hvis Indhold Ovenstaaende (som tildeels lader sig udlede af Fortællingen selv) skal tjene til at udfylde, er den betydeligste i Manuscriptet, og har idetmindste udgjort 4 Blade, men muligt ogsaa flere. Af et Brev fra Christian Winther har Udgiveren) den Fornøielse at kunne meddele Følgende:

„Indholdet af denne Lacune, saavel som Fritses første Sammenkomst med Candidaten, har Poul engang, da han boede hos Hegers ved Nørrevold, forelæst mig. Han greb et Par Blade af en i en Krog opstablet Dynge og læste, gaaende op og ned ad Gulvet, og jeg bemærkede, at det allerede maatte være blevet ham selv nyt, thi ved begge Scener brast han af og til ud i hiin ærligt meente smitsomme Latter, der var ham egen. Hvad jeg kan huske om Scenen paa Ballet er Følgende: Efter at have dandset og drukket brav, maa Frits enten ved List eller ved en Hændelse have faaet en Rendezvous med Sophie udenfor den store Havesal, hvor Ballet maa tænkes holdt. En Trætte mellem de unge Folk — han er paatrængende uartig, om han vil kysse hende eller blot tage et Perlebaand fra hende, veed jeg ikke. Hun truer med at skrige, og da han ikke bryder sig om Trudselen, skriger hun ogsaa. Han flygter, formodentlig efter at have erobret Halsbaandet; thi hun indbilder de tilstrømmende Gjæster, at hun, ved at strøife Muren, paa et Søm har afrevet sit Perlebaand. De høflig forundrede Gjæster søge ved medbragte Lys forgjeves baade Perlerne og Sømmet paa Muren. Deres artige, men meget ubeleilige Spørgsmaal og Pigens knibske, ærgerlige og komisk lystige Svar concertere en Tid lang — og saa husker jeg ikke meer."

*) Udgiveren er Adjunkt Chr. Thaarup, der var Poul Møllers nærstaaende og trofaste Ven.

antyde det. Snarere har han ført sværmerske Samtaler med hende om »Damers ætheriske Liv« og om den »Natur-Enthusiasme«, som hun havde saalidet Sands for.

Frits har maaskee paa en Sofa faaet sig en Luur, bortdunstet sin Ruus og derpaa atter deeltaget i Dandsen.

Længer ud paa Natten, da Gjæsterne have begyndt at adsprede sig, finde vi Licentiaten og Bertel, der maae være blevne inviterede til at blive paa Gaarden om Natten, i en dyb Samtale, rimeligviis efter at være komne paa det dem til Natteqvarteer anviste Værelse. Licentiaten har tilstaaet sin Fætter den Kjærlighed, Sophie har vakt i hans Bryst, og forlangt hans Raad. Bertel har bemærket, hvor nødvendigt det var for den, som lagde an paa at vinde en ung Piges Hjerte, at nærme sig hende med Raskhed og Frimodighed, og at tiltrække hende ved en underholdende Conversation. Licentiaten tilstaaer, hvor vanskeligt det vilde falde ham, at opfylde disse Fordringer. Men hans Studier og hans Observations-Evne maatte sætte ham i Stand til at erhverve sig de Reqvisiter for en Elsker, som Bertel fordrede. Dette har han tænkt sig, naar han iagttog Frits og saae, hvorledes og hvor let han tiltrak sig Damernes Interesse. Dennes legemlige Smidighed maatte jo kunne efterlignes].

[»Med Hensyn til de Bevægelser] med Armene, han i ethvert givet Tilfælde betjener sig af, maa det jo være mig en Mulighed, at indprente dem i min Hukommelse. Naar fremdeles disse Forkortninger og Udstrækninger af Muskler ikke stride mod min anatomiske Beskaffenhed, maa jeg ufeilbarlig kunne gjøre ham det efter. Men Ulykken er, der indtræffe saa mangehaande Forhold, at den ene Situation fast aldrig er gandske som den anden; derfor maa man bringe dem under en vis schematisk Inddeling. Men dette viser mig atter hen til mit store Værk, hvormed jeg endnu ikke er kommet paa det Rene.«

»Alt det Præk, Du der kommer med,« sagde Bertel, »forstaaer jeg slet Intet af. Min Mening er blot, at Du, for at gjøre Lykke hos en sextenaarig Frøken, maa træde frem med en vis Raskhed og Fripostighed, hvortil Du slet ikke har Gaver.«

»Men hvor kan Du dog troe,« sagde Licentiaten, »at noget tænkende Hoved kan finde sig tilfredsstillet ved en saadan Mysticismus?«

»Naa! er jeg en Mystiker? Det har aldrig nogen Moders Sjæl før beskyldt mig for. Jeg har tvertimod stor Afsky for Mysticismus, og troer aldrig nogen Ting, uden jeg ret kan gribe den med mine Hænder.«

»Jo, Bertel! Du er en Mystiker. Du sønderlemmer ikke Dine Begreber, ellers vilde Du selv føle, Din Tale bestod af lutter Nuller. Hvad gavner det, Du bruger den gaadefulde Formel: Frimodighed. Frimodighed bestaaer jo af en Række frimodige Handlinger; kan Du regne mig dem op, da har Du gjort Noget. Endnu vanskeligere falder det mig, ret at tydeliggjøre mig, hvori den anden Slags Tilnærmen bestaaer, nemlig den mundtlige. Hvorom kan jeg tale med en ung Pige? Her har jeg jo rigtig nok igjen stillet mig Fritses Forbillede for Øie. Men hans varmeste Samtaler med Fruentimmer bestaae af et flygtigt Element, hvori man egentlig Intet har at holde fast paa. Bestandig forekommer det en opmærksom Tilhører, at Talen er om Noget. Men vil man sige, hvad det var, opløser det sig for Betragtningen i et Intet. Fremgangsmaaden er, paa en skuffende Maade saaledes at spille med Intet, at det faaer Udseende af Noget. Men tillære mig Noget deraf, har jeg hidtil ikke formaaet.«

»Det er mig dog kjært,« sagde Bertel, »at vi eengang mødes i Noget; thi jeg er ligesaa lidet som Du i Stand til at føre Snak om ingen Ting. Til slige Luftspring har

Ingen af os Smidighed i Forstanden. Er Du ikke i Stand til nogen alvorlig fortrolig Meddelelse, følger det af sig selv, Du maa lukke Munden i.«

»Meget rigtig,« sagde Licentiaten. »Der staaer altsaa tilbage, at jeg med usædvanlig Oprigtighed kunde meddele hende mine hemmelige Tanker; men mine philosophiske Sorger overgaae hendes Fatteevne, og mine exoteriske*) Bekymringer, som i Grunden volde mig ligesaa meget Hovedbrud, ere tilsammen af den Beskaffenhed, at de snarere ville gjøre mig latterlig i hendes Øine, end bringe mig i nærmere Forhold til hende. Dertil høre adskillige bedrøvelige Erfaringer, som jeg forgjæves søger at raade Bod paa. Kjøber jeg mig en ny Hat, som endogsaa sidder temmelig knapt paa mit Hoved, bliver den dog snart blød, og udvider sig saaledes, at den glider ned over min Næse. Mine Strømper krybe saaledes ind i Vasken, at Hælen kommer til at sidde midt under Foden. Under Armene paa min Kjole begynder et lille Hul at vise sig, som naturligvis daglig udvider sig; men uagtet jeg med Skræk seer det Tidspunkt nærme sig, da jeg med stor Uleilighed maa skaffe det sammensyet, kan jeg dog ikke bare mig for at fremskynde den befrygtede Stund, ved af og til at randsage det omtalte Hul med mine Fingre. Af denne Art ere mine hemmelige Sorger, som visselig ei ere skikkede til at betroes nogen ung Frøken. Men det Rigtigste bliver nok, at jeg oppebier den Dag, da mit store Værk om Menneskets physiske og intellectuelle Natur kommer for Lyset. Maaskee jeg derved kunde tydeliggjøre hende den Indsigt, jeg har i Livets Betydning, som jeg ikke seer mig i Stand til mundtlig at lægge for Dagen.«

---

*) Exoterisk (egentl. „staaende udenfor“) er, hvad der er bestemt ogsaa for uindviede, altsaa: almenfattelig, offentlig. Modsætningen er „esoterisk“: hvad der kun forstaas af den indviede.

»Ja gjør Du kun det,« sagde Bertel. »Inden den Tid bliver Du nok saa gammel og adstadig, at Forliebelsen fortager sig.«

* * *

Da det var temmelig seent ud paa Natten, begav Frits sig over paa Jens Hansens Værelse, hvor han skulde dele Seng med Candidaten. Der maatte nemlig paa Gaarden skaffes Plads til saamange langveis fra ankomne Gjæster, at man havde Nød med at faae Huusrum nok for dem Alle.

»Du har ikke været i Dandsesalen inat,« sagde Frits.

»Nei,« svarede Hansen. »Derfor havde jeg mine gode Grunde, som jeg gjerne har for Alt, hvad jeg foretager mig. For det Første kan jeg ikke de Trin, som nu ere i Moden, og for det Andet havde min Skomagersnude narret mig og sat Barattens Baand i mine Skoe istedet for Silkebaand.«

»Er Du saadan en Nar,« sagde Frits, »at Du lader en saa herlig Fornøielse gaae fra Dig for saadanne Smaatings Skyld?«

»Smaating, Frits? Der har vi den gamle Snak! Saaledes taler Du, fordi Du er letsindig og uerfaren. Naar man tænker over, hvad man gjør, og ønsker at komme frem i Verden paa en skikkelig Maade, saa agter man Intet for Smaating. At gaae paa Bal med Barattens Baand, det er en Geniestreg, som jeg vel skal vogte mig for. Naar jeg skal fornøie mig i Selskab, saa maa der Ingen kunne laste min Paaklædning. Som man er klædt, er man hædret. Man maa ikke kaste sig selv hen, fordi man er fattig. Nei, ædelt maa man tænke, net maa man være fra Top til Taa. Jeg føler for høit, til at udsætte mig for Folkesnak. Man maa gjerne sige mig paa, jeg er vel pillen med mine Klæder; men en honnet og ordentlig Karl skal man ansee mig for.

Det har min salig Moder lært mig, og derfor beder jeg Vor Herre velsigne hende i sin Grav.«

Saaledes talte Jens Hansen, i det han med Selvfølelse udspilede sine Næsebor og lagde sin venstre Haand paa Hjertet. Nu begyndte han at forberede sig til Natteleiet. Han klædte sig nemlig af og gav sig derpaa til at indhylle sit Legem med endeel uldne Belter. Derefter puslede han med Fyldet i den tunge Hvergarns Fjærdyne, og sagde under denne Syssel til Frits:

»Disse Sengklæder har jeg saamænd arvet fra min salig Faster, og paa dem har jeg ligget alle mine Studenteraar. Dem har jeg bragt med her paa Gaarden; thi jeg har altid anseet det for en Herlighed, at sidde og ligge paa sit Eget. Du kan troe, den Dyne bander ikke ved Vintertide, den veier sine stive syv Lispund.«

Under denne Tale var han krøbet i Sengen, og slog med begge Hænder paa Dynen, i det han mumlede:

»Haa haa haa! Nu ligger jeg da saa rart og saa godt!«

Ved disse Hverdags-Yttringer af dyrisk Velbefindende følte Frits sig underlig beklemt. Jens Hansens prosaiske Tilfredshed dannede en skjærende Modsætning til de lette Phantasier, som Synet af de dandsende Piger havde vakt hos ham. Salens glimrende Skikkelser, der endnu tumlede sig i hans Hoved, og den hede Driks ikke gandske bortdunstede Kræfter havde sat ham i en besynderlig urolig Stemning. Det forekom ham, at hans Trang kunde blive tilfredsstillet, hvis han med stærke Vinger kunde svinge sig ud i den mørkeblaae, stjernede Natluft. Men han tænkte med stor Modbydelighed paa at komme i Berøring med Jens Hansens tunge Dyner og uldne Belter. Han spankede med stærke Trin op og ned ad Gulvet, indtil Candidaten atter talte til ham:

»Naa, lille Fritsius!« brumlede han, begravet i Sengklæder lige til Næsen; »naa, lille Fritsemand! hvor bliver man af? Gaaer man der og grilliserer? Jeg ligger ogsaa her og sværmer. Jeg tænker paa, hvor man dog var lykkelig, naar man havde sig en rar lille Kone. Frøken Sophie det er et velsignet Fruentimmer; hun har saadanne deilige smaa Pakkenusser. Herre Gud, vi ere jo Alle Mennesker, ikke sandt, Fritsemand?«

Efter dette Hjertesuk gabede han høit og faldt i Søvn. Men Frits, som ikke havde hørt Meget af sin Contubernals Hjerteudgydelser, spadserede bestandig omkring i luftige Drømme. Alle de Situationer, hvori han de forgangne Dage havde seet Sophie, fore ham forbi, som en Troldlygtes Billeder paa Væggen. Snart saae han hende kjæle for en Kattekilling, som hun med den ene Haand trykkede til sin Kind, medens hun med den anden Haand strøg paa dens silkebløde Skind. Snart saae han hende en kjølig Morgen gaae i Haven, løst behængt med sit røde Shawl og med begge Armene under Klædet krydslagte paa Brystet. Snart saae han hende i en Krog af Sophaen sove, med Ansigtet hvilende paa den høire Arm, medens Moderen læste høit i en af Madame Cottins Romaner. Snart saae han hende sidde ved sin Harpe, medens det med lyse Krøller behængte Hoved mildt nikkede til ham bag ved Strængenes Gitter. Under slige Phantasier slængte han sig paa en Sofa, indhyllet i sin Kappe, og sov nogle Timer. Men endogsaa i Drømme vedbleve Dandsesalens Toner at lyde for hans Øren. I Særdeleshed hørte han uafladelig Contrabassen og Piccolofløiten. Dog, i hans Morgendrøm bleve Tonerne stedse mere forædlede og ligesom forklarede, og da han vaagnede, var det Nattergalen, der slog under hans Ruder, og Gjøgen, der hørtes fra den nærliggende Skov. Han aabnede Vinduet, og en frisk Duft strømmede ham imøde fra Kirsebærtræets

hvide Blostre. Nu gik han ud for at gjøre sig en Spadseregang i Haven. Hans Vei faldt igjennem Salen og adskillige Værelser; men overalt herskede der et Dødsstille, som om Gaardens Befolkning var uddød; overalt saae han Forstyrrelsens Spor. Hist hang et brukket Voxlys ned fra Lampetten, og nedenunder laae en Lysesax paa Gulvet. Paa alle Vægge hang der store Vanddraaber, og midt i Salen stod endnu en Stol, der var brugt for to Timer siden i Kehraus. Da han gik ned ad den brede Trappe, saae han endnu et blaaligt døende Blus i den store Glaslampe.

* * *

Licentiaten sad i et Lysthuus og skrev med en Blyantspen i sin Tegnebog. Han havde med Bekymring bemærket, at i enhver Samtale med sin Fætter glemte han Meget af det, han egentlig vilde betroe ham. Derfor havde han nu grebet til det Middel, at optegne nogle Puncter, hvorom han nu vilde høre Bertels Tanker, for siden enten at memorere de nedskrevne Bemærkninger, eller i Nødsfald betjene sig af Papiret. Han var faldet paa denne Fremgangsmaade ved at læse, hvorledes Keiser Augustus ligeledes ved vigtige Leiligheder talte med sin Kone Livia fra Papiret. Det, han skrev, lød saaledes: Om de uoverstigelige Vanskeligheder, der ere forbundne med at frie*).

* * *

Frits havde strøifet omkring i Haven, til Duggen var borttørret. Derpaa slængte han sig langs med en Canal i

*) Her mangler Intet i Haandskriftet; men det er utvivlsomt, at Forf. har tænkt at udføre Æmnet nøiere.

Haven, og læste med stor Graadighed en Novel i en tydsk Kalender. I det han adskilte to Blade, som ved Snittets Forgyldning vare komne til at klæbe sammen, saae han Sophie nærme sig over den chinesiske Bro. Hendes Paaklædning var idag simpel og huuslig. Han gjorde ved sig selv den Bemærkning, at hun i enhver ny Dragt blev ligesom til et nyt Væsen, men var i dem alle for ham lige deilig. Dog fandt han, at et usædvanligt Udseende ved første Blik gjorde hende lidt fremmed for ham; at man ikke blot maa blive fortrolig med et Menneske selv, men ogsaa med dets Klæder, og at en Mand, hvis Kone gik med 365 Dragter om Aaret, aldrig ret kunde være hjemme. Under disse Betragtninger fik han Bladene skilt fra hinanden og fordybede sig atter med spændt Nysgjerrighed i den tydske Fortælling.

Pigen kom hen til ham og vilde give sig i Samtale med ham; men han, der var gandske henrevet af sin Novel, affærdigede hende med korte Svar. I det hun kom, truede hun ham med Pegefingeren og sagde:

»Jo, De er en smuk Person! Skammer De Dem ikke ret i Deres Hjerte, fordi De var saa uartig i Aftes?«

»Jo,« svarede Frits, uden at vende Blikket fra sin Bog.

»Og hvad der var det Allerafskyeligste, De havde jo drukket Dem gandske fuld i Punsch. Veed De da ikke, at Drukkenskab er en Udyd, at det er en Ugudelighed? Svar mig!« raabte hun ivrig og rykkede ham i Kjolen, »har De ikke læst det sjette Capitel om Pligterne?«

»Jo,« sagde Frits.

»Siden vi taler om Ugudelighed, kommer jeg til at tænke paa, hvor min Tante havde gjort mig bange, da jeg var lille. Hun havde fortalt mig saa mange græsselige Historier om Helvede, hvor slette Folk brændte til evig Tid i sydende Svovl og Tjære. Jeg vovede mig aldrig til at gaae alene ned i den lange Gang, naar det var mørkt. Hver evige

Mandag besluttede jeg ret at forbedre mig; men naar vi kom ind i Ugen, havde jeg dog bestandig forseet mig igjen. Saa gik jeg i den dødeligste Angest for at jeg skulde døe, inden det blev Mandag igjen, og jeg i den nye Uge atter kunde begynde paa et nyt Liv. Men nu kom til al Lykke Hr. Hansen her i Huset og fortalte mig, at der ikke meentes andet end Samvittighedsnag dermed. Jeg forsikkrer Dem, det var ligesom En havde lettet en Steen fra mit Hjerte. Men De hører jo slet ikke paa, hvad jeg — —

Hermed slutter Poul Møllers Manuskript til den ufuldendte Novelle, saaledes som den er optaget i Digterens efterladte Skrifter. — I Vilh. Andersens Udgave af „Udvalgte Skrifter af Poul Møller" gjøres der imidlertid Rede for, hvorledes det ifølge bevarede Udkast m. m. kan antages, at Poul Møller har lagt Planen til Fortællingens Fortsættelse og Afslutning. *Dr.* Vilh. Andersens Redegjørelse gaar i Hovedtrækkene ud paa følgende:

Efter at Frits har forladt Ravnshøj, hvor han har gjort sig umulig ved sin Opførsel paa Ballet, er der fulgt en Tid, hvor han flakker om fra Sted til Sted i Selskab med daarlige Kammerater. Og Skuepladsen for Frits' Bedrifter i denne Periode formenes at være en eller anden lille Kjøbstad, som han bringer i Oprør ved sine Optøjer. Men det kunde da hænde, at Frits under disse Forhold har faaet — eller tilfældigvis set — et Brev fra Sofie, der er blevet ængstet ved hans Rygte, eller muligvis kan han have truffet hende paa et Skovbal i den lille By. Han bliver stærkt bevæget ved Synet af hende og beslutter, for at samle og frigjøre sig, at leve en Tid som Eremit. Og dette Eremitliv skulde da — ligesom Poul Møllers eget Eremitliv: Kinarejsen — bestaa i en fleraarig Rejse til Søs.

Spørgsmaalet bliver derefter, om Fortællingen skulde gaa videre end til Eremitlivet eller standse her. *Dr.* Vilh. Andersen fortsætter sin Forklaring saaledes: „Maaske det oprindelig har været Forfatterens Mening at standse ved det Tidspunkt, da den unge Student beslutter at rejse bort for i Ensomhed at udvikle sig til Mand. Men i nærværende sidste Stadium af Planen har han sikkert ønsket at gaa

videre. Efter Eremitlivet maa man vistnok tænke sig en Hjemkomst og et Gjenbesøg paa Ravnshøj . . . .“ Efter at have udstaaet sine Æventyr vender den unge Student hjem, moden og mandig, for at hente sin Brud.

Med Hensyn til Licentiatens Skæbne anses det ikke for usandsynligt, at Digteren efter lykkelig at have forenet Frits og Sophie vilde have undt sig den Glæde at berede sin gode Ven en sorgfri Alderdom hos det unge Par.

Endelig gjør *Dr.* Andersen opmærksom paa, at Novellens Navn: „En dansk Students Æventyr“ ikke synes at stamme fra Poul Møller selv. Den 28de Februar og 6te Marts 1824 oplæste Digteren sit Arbejde i Studenterforeningen; men Eforatsprotokollen oplyser intet videre, end at Poul Møller „oplæste en Novelle“.

DIGTE

TIL NICOLAI SØTOFT
(1815*)

Ja, jeg forstaaer Dig, Ven! Du ikke tier,
Fordi ei Verden smiler til Din Røst.
Den, som til Muserne sit Liv indvier,
Han har i deres Himmeltoner Trøst;
Han kan ei dæmpe sine Melodier;
De trænge jo med Magt frem af hans Bryst,
Og som en Skovens Fugl paa sine Grene,
Han synger lydt, endskjøndt han sidder ene.

Men hvi skal da Din Røst i Løndom klinge,
Fordi Du ei omflokkes af en Rad?
See hist, hvor Markens Svende Leen svinge,
Mon de vel ændse Lærkens Morgenqvad?
Dog vil den høit sin Morgenpsalme bringe
Og ryste Vingerne saa sjæleglad.

*) Digteren Søtoft mistede i Aaret 1815 tvende Brødre, hvis Dødsfald endog paa een Dag blev ham forkyndt. Midt under hans dybe Sorg tilskrev en Anonym ham tvende Sonetter, opmuntrende ham til Livslyst og opfordrende ham til Sang. Søtoft svarede herpaa i et lille Digt (i Dagen 1815, Nr. 215), at han ikke vilde synge. Dette aflokkede Poul Møller ovenstaaende Digt, der er trykt sammesteds Nr. 218.

Thi blot to Elskende i Græsset sidder,
Og dem den offre vil sit søde Qvidder.

Saa slaa Din Stræng da, alt som Gud Dig byder,
Og som Du fra Din Vugge haver gjort;
Og om ei Verdens Krands Din Tinding pryder,
Saa kaste Du dog ei Din Harpe bort!
Sit store Kald den fromme Skjald jo lyder,
Om Herren ham end har til Martyr gjort.
Saa tidt vi efter Skjaldes Gravhøi lede,
Som ikke hørtes, da de var hernede.

Thi tusindfold sig Kunstens Straaler spreder:
En knæler for det hulde Qvindeblik;
En for sin Gud ved Davidsharpen qvæder;
En stedse paa Thalias Blomster gik;
En — fremmed her paa Støvet evig græder;
Men Ingen af dem Alles Bifald fik.
Dog Livet, som i Troe hernede leves,
Det lader Gud ei straale her forgjeves.

Saa græd i Fred da først ved Dine Døde;
Du veed, jeg græder med Dig, som en Ven.
Og viid, at Skjaldens Hjerte først maa bløde,
Naar Sorg skal straale reen fra ham igjen.
Snart aabner Gud ham Glædens Morgenrøde,
Snart kaster ham i Sorgens Huler hen.
Hver Stræng maa Himlen i hans Hjerte stemme,
Før han kan sine dybe Toner nemme.

Men naar Du nu har plantet en Kjærminde
Derude paa den elskte Tvillinggrav:
Da glem de Flor, som nu Din Luth omvinde!
Thi Dig ei Himlen Sorgens Stemme gav.

Da vil Du snart de rette Toner finde
Og slutte Dig til vore Skjaldes Laug.
Thi, som fra Fingals sorgomsuste Halle,
Fra Fredriks Øe skal hundred Harper gjalde.

FUGLENES KONGE*)

[Fuglene vare kjede af den republikanske Statsforfatning og vilde have en Konge Hermed gik det saaledes til:]

— — Ørnen da den gandske Hær
Brat til Tinge sanker
I det klare Morgenskjær,
Paa de grønne Banker.
Den, som under Himlen høi
Over alle Fugle fløi,
Skulde Konge nævnes.

Tyve Haner høit paa Hald
Som Herolder stande,
Og Basunens vilde Skrald
Lyder vidt om Lande.
Fuglene fra hver en Kyst
Samles til den stærke Dyst
Om den stolte Krone.

Der i Luften blev en Klang
Af de mange Vinger,

*) Digtet skriver sig fra Aaret 1818 og sættes af Literaturhistorikeren Kr. Arentzen i Forbindelse med den Baggesenske Fejde. Ørnen skulde derefter være Oehlenschläger, Gærdesmutten Baggesen.

Som naar til en Julesang
Christenklokke ringer.
Ørnen vækker ingen Støi;
Langsom, kongelig den fløi
Over alle Fugle.

Men en ussel bitte Knægt
I dens Ryg sig putter,
Ret en Dværg, hvis hele Slægt
Nu i Gjærdet smutter.
Og da Ørnen sagde: Stop!
Letter hiin endnu sin Krop,
Flyver nok en Alen.

Vred blev da den hele Trop.
Bister Gassen hvæser,
Kokken reiser høit sin Top,
I Basunen blæser.
Og Kalkunens Næselap
Blev saa blodig rød som Krap,
Som en Busk han spanker.

Ørn og Falk, og Grib og Høg,
Og deslige Helte
Vil, at Dværgen for sit Spøg
Skal til Døde svelte.
»Det er jo en evig Spee,
Dersom saadant ringe Kræ
Skal for Alle raade.«

Ak den usle Tommeltot
Faldt fra Ærens Høie!

Muldvarphullet blev hans Slot,
Der han Sult skal døie.
Dybt i Kulen blev han bragt,
Og en Ugle, sat paa Vagt,
Tog paa Fangen Vare.

Uglen paa sin lodne Fod
Ret ved Fængselslaagen
Tvende Nætter trolig stod,
Holdt sig tapper vaagen.
Tredie Nat fik Søvnen Magt;
Ind han slumrer paa sin Vagt —
Kongen rømte Kulen!

Nu er Uglen aldrig glad,
Han ved Dag sig dølger.
Alle Mands Foragt og Had
Ham for evig følger.
Men ved mørke Nattetid
Steds han raaber: Vil du hid!
Leder om sin Fange.

Kongen er en fattig Mand
Uden Tag og Bolig,
Mindste Fugl i hele Land,
Vilter og urolig.
Steds han flyver ud og ind;
Han er bange for sit Skind,
Maa i Gjærdet smutte.

HOLGER DANSKE OG SKRÆDDERNE

Hr. Holger sad engang og drak
Med nogle Skræddersvende,
Saa Sveden af hans Pande sprak,
Og han faldt overende.

Men Øllet glemtes heller ei
Af alle Skrædderhelte,
Thi maatte de den samme Vei
Og om paa Gulvet vælte.

Nu var der just en ung Krabat,
En heel beskjenket Skrædder,
Han ogsaa sov den gandske Nat
Paa Gulvets haarde Brædder.

Han Holger Danskes Hoved har
I Fingrene behænde,
Og meente, at en Pels det var,
Som just han skulde vende.

Han meente, han paa Bordet sad,
Paa Pelsen skulde flikke,
Begyndte derfor sjæleglad
I Heltens Top at stikke.

Men Holger Danske føler nu,
Hans Hovedhaar de kriller,
Hvorfore han med skamfuld Hu
Sig udi Nakken piller.

Han tænkte: »Det er noget Slemt,
Jeg maa mig rigtig skamme;
Jeg har mig dog i Morges kjæmt
Med gode, tætte Kamme.«

Han rødmed i den tause Nat,
Begyndte da at fange,
Og fik den arme Skrædder fat
Ved Benene de lange.

Og Helten i det mørke Huus
Den arme Skrædder trykker
Med Neglen som en anden Luus,
Saa han gik reent i Stykker.

Men da nu Markens Lilie vaad
Af Dagens Fakkel klares,
De Svende see den grumme Daad
Og raabe: Gud bevares!

De stamped da med liden Fod
Og gav dem til at bande,
At Holger udi Mandebod
Spandere skal en Kande.

Da svared Holger Danske lang:
»En Potte vil jeg give;
En Kande gav jeg ei engang
For ham at faae tillive.«

Da brændte hvert et Skrædderblod
For Kamp mod Holger Danske;
Hver slængte for hans brede Fod
Sin nye Randershandske.

Men Holger Danske tog dem op
Og stak dem i sin Lomme,
Og lovede paa Høiens Top
Med Sværd og Skjold at komme.

Da atter Markens Lilie vaad
Af Dagens Fakkel klares,
Al Verden saae en grusom Daad
Og raabte: Gud bevares!

Hr. Holger maatte svarlig Tid
Paa Skrædderfolket vente;
De sad og skrev med megen Flid
Paa deres Testamente.

De skulde slibe deres Sværd
Og deres Støvler børste;
Slet Ingen syntes, det var værd
At komme som den Første.

Tilsidst de smukke Skræddermænd
Til deres Naale tage,
Den store Sax de hang ved Lænd,
Og udi Marken drage.

Nedenfor Bjerget stille stod
En Smule hele Troppen;
Der saae man Holger Danskes Fod,
Hans Hoved laae paa Toppen.

Ham Tiden alt var bleven lang,
Han havde længe sovet,
Hans Skede laae i grønne Vang
Og Klingen bag hans Hoved.

En bitter Mavesopken fik
Sig Hæren først, den gandske,
Derpaa man let og sagte gik
Nordvest om Holger Danske.

De vilde af Medlidenhed
I Søvne Helten døde;
Thi da han ei saa meget led,
Som vaagen, ved at bløde.

Men lange Holger, Heltes Priis,
Han sov, saa fast han orked,
Hvortil han just uheldigviis
Med eet ret Djævels snorked.

Ved denne rædselsfulde Støi
Blev Hæren saare bange,
Og flygted ned ad grønne Høi
Paa Benene de lange.

De smukke, gode Skræddermænd
I denne store Hede
Med Orden retireerte hen
I Holger Danskes Skede. —

Omsider vaagner Helten op
Og tager Balg og Klinge,
Og stiller sig paa Høien op,
Hvor han skal Sværdet svinge.

De smukke Folk i Skeden sad
Bestedt i megen Vaade.
Med Graad til Sante Knud de bad
Og folded Hænder baade.

Da Holger Danske Ingen saae,
Han stikker Sværd i Balgen;
De Ædle, som derinde laae,
Dem stikker han i Talgen.

Men Sværdet ei kan finde Bund,
Han stikker og han støder;
De hylede af Hjertens Grund,
Som hviden Griis, der bløder.

»Ha,« sagde han, »det er nok Muus,
Som udi Balgen piber!«
Og hurtigt Staalets lange Huus
Han udi Duppen griber.

Han reiser sig paa Taaen høi
Og slynger til i Vrede,
Og Folket langt af Skéden fløi
Ud paa den vilde Hede.

Der laae de nu med brudne Been
Og sønderslidte Arme,
Een knuste Ryggen paa en Steen,
Een tabte sine Tarme.

Een havde faaet hoven Bag,
Een havde Foden vredet;
Kort sagt, det hele Folkeslag
Var ynkelig tilredet.

Derfor en Skrædder jo endnu
Og Skifting er det Samme;
Holger har slaget dem itu,
Og skjeve, krumme, lamme.

Thi hiint ulykkelige Slag
Har Folket ei forvundet;
Man haver ei til denne Dag
Een førlig Skrædder fundet.

ROMANZE

Da Vaaren med Blomster og Fugle kom,
Og Frøerne qvækkede rundtenom
I Kjæret,
En Ridder førte sit Skib i Havn;
Høit flagrede Silkeflaget i Stavn
For Været.

Han steg paa det bøgebevoxede Næs,
Da skreg i Luften de vilde Gjæs
Foroven;
I Hornet han blæste for Slottets Grav,
Saa Bautastenene Gjenlyd gav
I Skoven.

En Vægter treen over Porten frem:
»Hvo gjæster den vældige Ridders Hjem
Og Volde?« —
»Siig, Dreng! hvor lider den Rose skjær,
For hvem der er brækket ti tusind Spær
Paa Skjolde?« —

»Den Jomfru baldyrer sin Sko til Dands;
I Morgen hun lægger sin Jomfrukrands
Og Bælte.« —
»Saa frisk, mine Gutter! gjør Skibet flot,
Selvbuden til Gilde var aldrig godt
For Helte.«

Saa foere de atter al Verden om,
Til Blaamænds Land og det hellige Rom
Med Vælde.
Og alle de Kjæmper, som kom dem nær,
Heel djærvelig med deres skarpe Sværd
De fælde.

Da atter fra Busken i Thules Vang
Smaafugle fløited en Elskovssang
Veemodig,
Da styred de Dragens forgyldene Fjæs,
Hvor Skoven stod ved det eenlige Næs
Saa frodig.

Rask over Slottets Grav han sprang
Og stødte paa Porten, saa Malmet klang,
Med Aaren:
»Hvor lider i Slottet den unge Viv?
Hvad bruger den Hulde for Tidsfordriv
I Vaaren?« —

»Vor Frue hun stikker en Skjorte skjøn,
Deri vil hun bære sin liden Søn
Til Daaben.« —
»Kom, frisk da, Drenge! til Vaabenbrag!
Ei Børneskrigen er Mænds Behag — —
Til Vaaben!«

Saa foere de atter vor Jord omkring
Og kjørte med fremmede Kjæmper i Ring
Paa Havet.
Tidt sloge de Præsten i Messesærk;
De gjorde sig baade hos Læg og hos Klerk
Begavet.

Da Græsset atter var grønt i Nord,
Igjen han vandrer paa Thules Jord
Til Næsset.
Men, førend han kom for den høie Port,
Han møder en Baare, med Skrinet sort
Belæsset.

»Hør, siig mig, I Qvinder i sorten Liin,
Hvo ligger hist i det lange Skriin
Saa stille?« —
»O Jammer! see her i det snevre Rum
En Moder, som kryster i evig Slum
Sin Lille.« —

»Ha, Svende! vogter Jer vel for at lee
Ad min sidste Taare, som her I see
Mig skjule;
Men følger mig tyst til urolige Strand.
Lev vel for evig, mit Fædreneland
I Thule!« —

Da spredte de Seilet for Nordens Blæst
Og droge bestandig fra Øst til Vest
Paa Vandet.
Saa mødte dem tyve Snækker mod een —
Nu rulles af Bølgen hans sneehvide Been
I Sandet.

TIL LAURA

Naar Lyset flammer rødt i dunkle Stue,
Og lange Skygger rundt paa Væggen sætter,
Fra Ruden flyver ud den arme Flue,
Saa høit den sine Silkevinger letter.

Den hvirvler sig om Glandsen i en Bue,
Ret aldrig den det søde Skjær forgjetter,
Men Farten mod sin lille Sol den retter,
Indtil den aander ud i heden Lue.

Saa maa jeg mig i Kredse stedse svinge
Rundt om Dit Øies englelyse Stjerne,
Skjøndt i mit Bryst det sender Luepile.

Det søde Baal jeg flygtede saa gjerne,
Og dog saa gjerne vil jeg ved det hvile,
Til Graven dækker kold min brændte Vinge.

TORBISTEN OG FLUEN

Torbisten kravler af mørken Hul
Med fire Vinger saa prude;
De to de vare som sorten Kul,
De to som Glar i en Rude.

Dem havde han pudset med megen Besked
Alt med sin bageste Kralle.
At beile til Fluen, saa strunk han red;
Den elsked han over Alle.

Af Flødepotten søber saa net
Den liden og vevre Flue;
Saa flyver hun rundt omkring Speilet let,
Hovmodig ret som en Frue.

Torbisten seiler i Stuen ind
Alt paa sine fire Vinger;
Han klapper den Flue ved liden Kind,
Og det med sin smudsige Finger.

»Skjøn Jomfru! imens I qvæder saa blødt,
Ret som Fiolens Strænge,
Gift Eder med Bassen, det ganger saa sødt,
Vi kunne da spille for Penge.«

Hun visker sin Kind med Fødderne smaa:
»Jeg takker for slig en Hæder;
Skarnagere passer jeg lidet paa,
De bære saa sværtede Klæder!

Du Skorsteensfeier ei komme mig nær!
Flyv til Din Mødding derude,
Hvor Møget Du roder paa Kryds og Qvær
Alt med Din kullede Snude.

Jeg kysser Jomfruens Barm saa fiin,
Jeg dandser paa Kongernes Næser,
Jeg spiser Sukker og drikker Viin;
Ad Dig, Du Stodder! jeg blæser.«

Beileren tabte for Hast sit Vær,
Han snurrer og summer og brummer;
Den Spee han tog sig saa meget nær,
Og krøb udi Jorden af Kummer. —

Sommerfugl sidder paa Lilien prud
Alt udi sin blommede Kjole;
Da Fluen flyver i Haven ud,
Hun vilde sit Ansigt sole.

Og da hun saae det pralende Dyr
I de rige forgyldene Klæder,
Da brød hendes Hjerte strax i Fyr,
En Elskovens Vise hun qvæder.

Den Spraglede slog med Kaaben om Fod:
»Hvad tænker Du, fattige Terne?
Du Melkeraner! Jeg er for god
Til at slikke med Dig af en Kjerne.

Du søber, som Kattene, Levning af Fad,
Hvori de Skjæget mon væde!
Dig følger hver Mands Foragt og Had,
De gjerne med Skoen Dig træde.

Jeg patter af det Alabasterbryst,
Som Liliens Hjerte omhvælver;
God Ruus af Draaben jeg drikker med Lyst,
Som aarle paa Roserne skjælver.«

Fluen gik næsten fra sin Forstand,
Hun maatte sig skamfuld liste.
»Nu faaer jeg vist aldrig nogen Mand,
Hvi tog jeg ei den Torbiste!«

Til Vinteren var hun en Jomfru graa,
Som Alderen hæsseligt rakked;
Da kunde hun intet til Føden faae;
Hen til Torbisten hun lakked.

Han eied i Mødding en Stue varm,
Luunt sad han der inden Vægge;
Da sagde den Flue ussel og arm:
»Her er vel Plads til os begge?

Jeg elsker Jer saare, den Tale er sand,
Kan I Jer Kjærlighed mindes?«
Torbisten er en fornuftig Mand,
Som saare sjelden forblindes.

Han sagde: »I pakke Jer fra min Dør,
Eders Klæder ere saa pene;
I husker jo nok, hvad I sagde mig før?
Jeg gjør dem s'gu vist urene.«

DEN EENBENEDE

Fy, skammer Jer dog, I uartige Drenge!
Og lader en eenbenet Stakkel i Ro!
Slet ingen af Eder kan vide, hvor længe
Vor Herre vil lade ham løbe paa To.

Mig Himmelen ogsaa lod smage den Lykke,
At hoppe som I over Grøfter og Steen.
Ei stedse jeg saa haver hinket ved Krykke;
Ei stedse var dannet af Træ mit Been.

Da hviilte jeg med min Marie i Skoven,
Hist henne bag Bøgenes skyggende Læ,
Mens Fuglene sang saa lifligt foroven;
Nu er mit Been af det samme Træ.

Ja der jeg hviilte med Pigen i Armen,
Bestraalet af Solens velsignede Lys.
O! Blodet mig løber saa varmt i Barmen
Ved Tanken om disse saa brændende Kys.

Men da nu Sangen i Lunden døde,
Og Bladet saa guult og forkrøllet faldt af,
Da svandt og min Kjærligheds Roser røde;
Naturen blev mig en gyselig Grav.

En Anden hviilte med Pigen i Armen,
Beskinnet af Praasens forbandede Lys.
Hu! Blodet mig brænder som Gløder i Barmen
Ved Tanken om disse saa troløse Kys.

Saa blev jeg Soldat, med Bøssen paa Nakke
Fortvivlet paa Fjenden jeg slog og skjød.
O! hvor jeg min Gud dog nu vilde takke,
Om han mig da havde undt min Død!

Som Kegler Vennerne faldt ved min Side,
Men alle Kugler forbi mig gik,
Tilsidst jeg i Græsset maatte mig vride,
Jeg en Bajonet i Knæet fik.

I Dag jeg mødte Maries Blikke,
Imens jeg lænet til Væggen stod.
Hun græd, endskjøndt hun kjendte mig ikke,
Ellers havde hun grædt det røde Blod.

Een Skilling hun gav mig, og den jeg gjemmer;
Det Lønnen er for min Kjærlighed;
Og Synet af den mig saa underligt stemmer,
Jeg tænker saameget, saameget derved.

Fy, skammer Jer dog, I uartige Drenge!
Og lader en eenbenet Stakkel i Ro!
Slet ingen af Eder kan vide, hvor længe
Vor Herre vil lade ham løbe paa To.

DEN GAMLE ELSKER

Og naar jeg nu bliver en gammel Mand,
Og mit Skjæg er hvidt;
Naar Piben jeg holder med stumpede Tand,
Og hviler mig tidt;

Og naar jeg en lille Papacalot
Paa Hovedet har,
Og ikke kan læse Aviserne godt
Foruden Glar;

Og naar Du sidder, en gammel Viv,
Og har glemt Din Sang,
Og eier ei mere Dit smekkre Liv
Og Din Jomfrugang;

Dit Hoved ligner en Bøg i Høst
Efter Regn og Blæst;
Du dølger et Liig af Dit yndige Bryst
Med en sort Modest:

Da slumrer jeg engang sødelig ind
Og bliver saa blid,
Mens Fluerne surrer omkring min Kind
Ved Middagstid.

Da kommer en Drøm fra min Ungdomsvaar
Til min Lænestol,
Efter Dig jeg en inderlig Længsel faaer,
Du Qvindernes Sol!

Da ta'er jeg min Stav, da ta'er jeg min Hat,
Og vandrer min Vei;
Om Dit Huus jeg finder ved Dag eller Nat,
Det ændser jeg ei.

Jeg vandrer afsted, saa godt jeg kan
Med de vaklende Knæ,
Og drikker af Bækkens det klare Vand
Med min Ryg til et Træ.

Og naar Du da strikker med Dine Smaa
Ved det store Bord,
Med eet det banker pludselig paa,
Før Du veed et Ord.

Da kommer en skikkelig gammel Person,
Hans Tinding er bar,
En underlig, sørgelig, lystig Patron,
To Roser han har.

Den ene sætter han i Dit Bryst,
Den anden i sit,
Og seer paa den aldrende Viv med Lyst,
Og hviler sig lidt.

O Lina! huldsalige Lina min!
(Saa raaber han ud),
Lad mig hvile her ved Din fagre Ruin,
Før mit Lys gaaer ud.

Og hvor er Din Barm, saa rund og saa fuld?
Du Sølvergraae!
Du havde vel hundrede Krøller af Guld,
Nu har Du saa faa.

Du var en Due saa melkehvid;
Jeg var en Ørn.
Vor Alvor tog den løbende Tid;
Nu er vi Børn.

Op lystig! flet os et Silkegarn!
Væk med Forstand!
Kom lystig i Haugen, Du gamle Barn!
Med den lystige Mand.

To Skamler dem vil vi sætte os paa
Med barnlig Hu;
Og Sommerfugle, de røde, de blaae,
Dem fange vi nu.

Som Svalen bygger en Rede fiin
Paa styrtede Muur,
Saa vil jeg nu her i det Skjønnes Ruin
Slaae op mit Skuur.

Og naar de da visne, de Roser to,
Saa visne vi med.
Vi ville da sove sammen i Ro,
I en evig Fred.

DE VILDE JÆGERE

Gjennem Moser og raslende Siv vi gaae
Med Bøsser og vældige Støvler paa
I Maaneskin.

Vandhønen plumper med sorte Fjær
I det blommede, grøntbroderede Kjær
I Maaneskin.

Til Høire, til Venstre man hører Knald,
Og Vandet rødmer af Maagernes Fald
I Maaneskin.
Hector gi'er Hals i de ranke Rør,
Ei en Plet paa hans brogede Pels er tør
I Maaneskin.

Hist synker vor gode Kammerat,
Ham sige vi da for evigt god Nat
I Maaneskin.
Rammer den svigtende Flint en Ven,
Man siger: Farvel! og jager igjen
I Maaneskin.

Den stolte Svane, den hvide Fregat,
Høit seiler i Luften i dunkle Nat
I Maaneskin.
Den tumler ned og mister sit Vær,
Og med Roser glimre dens Liliefjær
I Maaneskin.

Sin bøiede Hals den endnu engang
Høit løfter, og sjunger sin hule Sang
I Maaneskin.
I lodne Tasker vi gjemme vort Rov,
Thi nu slukkes alt over sorte Skov
Vort Maaneskin.

Som en Kjæmpe hilser i sorte Nat
Os Borgen hist med sin røde Hat
I Fakkelskin.
Men naar det lyser paa østre Toft,
Kommer Fruen med Viin udi høien Loft
I Solens Skin.

ST. LAURENTIUS

Bonden beder med liden Ro,
Naar Regnen slaaer paa hans Hue;
Naar Taaen er kold og Ryggen vaad,
Kun lidet hans Tanker due.

Det var St. Laurentius,
Han agter en Kirke at bygge;
Thi ganger han ud paa den brede Vei
Med Tiggerposen paa Rygge.

Ganger han ud paa den brede Vei
Alt med sin Fattigmandspose;
Hans Øine de vare som Alterlys,
Hans Kind den var som en Rose.

Det var den hellige Herrens Mand,
Han sankede Guldet røde.
Hans Sko var reven, hans Fod var hoven,
Det gjorde ham megen Møde.

Han samlede møgle Guld og Sølv
Alt paa de Riges Trapper;
Men aldrig han eier en Kjortel ny,
Han gaaer i de gamle Kapper.

Han drikker stedse det klare Vand
Og aldrig Vinen saa rød;
Thi besken Eddike Christus drak
I sin uskyldige Død.

Og aldrig han tager ved anden Mad
End Stodderbrød, det sorte;
Hunden river hans bare Skind
Alt for de rige Mænds Porte.

Men da han langer til Lundeby,
Hans Tiggerpose var fuld;
Og aldrig et Lem han røre kunde,
Saa mødig han falder omkuld.

Han tingede kunstige Mestere,
De skulde den Kirke reise;
Muren skulde være rød og tyk,
Med Taarne skulde den kneise.

Ørnen flyver i vildene Luft,
Han kan sine Vinger strække;
Det meente han St. Laurentius,
De Taarne skulde ham række.

Den Muldvarp kravler i dyben Muld,
Hvor Snuden den kan bunde;
Der vilde han St. Laurentius
Den Steen skulde Kirken grunde.

De Mestere mure den lange Dag
Alt udi den bare Skjorte;
Men hver den Steen, de mure ved Dag,
Den var om Natten borte.

Om Morgenen laae baade Kalk og Steen
Vidt om paa den grønne Hede;
Sligt gjordes af alle de Trolde smaa
Og alle de Kjæmper lede.

Laurentius vaager ved Midienat,
Hans Tanker løbe saa vide;
Det var da den sorte Trold,
Han stander ved Munkens Side:

»Hør Du mig, St. Laurentius,
Den Kirke jeg bygger paa Slette,
Vil Du mig goden Murerløn
Med Haand og Mund forjætte.

Og Du skal give mig Sol og Maane
Dertil Dine Øine baade,
Eller Du skal sige mig, hvo jeg er,
Min Navn det være Din Gaade.«

Det var St. Laurentius,
Han nikker med Hovedet brat;
Det var da den sorte Trold,
Han bygger en Kirke ved Nat.

For St. Laurentii venstre Øie
Tilmed for hviden Maane
Han bygger et langt og prægtigt Taarn,
Det synes i hele Skaane.

For St. Laurentii høire Syn
Og for den røde Sol
Han bygger et andet Kjæmpetaarn,
Det synes ved Nørrepol.

Laurentius den Morgenstund
Staaer glad for gyldne Alter;
Der drikker han af den hellige Kalk
Og synger en deilig Psalter.

Men dengang Solen han gik ned,
Og Mørket det drev paa,
Da monne den Herre saa sørgendes
Paa Marken ene gaae.

»Hvor skulde jeg hitte det Troldenavn,
Naar jeg det aldrig vidste?
Jeg visselig maa mine Øine to
Inat til Troldene miste.

O, Skade for mit gamle Syn,
Som ei jeg kan bevare;
Men allermeest for Sol og Maane,
De skinne begge saa klare.«

Den Herre lagde sig ned og bad
Alt paa den grønne Høi,
Da hørte han i Høien brat
En Puslen og en Støi.

Det var det arrige Troldebarn,
Saa saare hans Øine runde,
Og Moderen ganger op og ned
Og tysser ham, som hun kunde.

»Slaa Dig tiltaals, min rare Glut!
Du lade Graaden fare,
Nu kommer F i n d med Sol og Maane,
Med Christmands Øine klare.«

Og det var St. Laurentius,
Han bliver saa glad tilmode,
Frelst var Sol, og frelst var Maane,
Dertil hans Øine gode.

Thi da den lede Troldemand
Ad Hjemmet monne lakke,
Han siger: »Du være velkommen, F i n d!
Alt i Din egen Bakke.«

Og det var da den lede Trold,
Han skreg i Høien inde,
Og skrige gjorde det lidet Barn
Tilmed den lede Qvinde.

Trolden havde saa dybt under Muld
De krogede Lønnegange,
Der tager han til, med Barn og Viv,
Saa skyndelig at gange.

Og da de under Kirken kom,
Da dukker han op sin Pande,
Da monne han med Barn og Viv
Paa Kirkegulvet stande.

Da griber han om den Støtte stærk,
Og det med megen Harme,
At knuse den Kirke, det var hans Agt,
Med sine Helvedes Arme.

Da kunde han aldrig røre et Lem,
Og aldrig Benet flytte;
Han staaer, en Kamp, i denne Stund
Ved Lundakirkens Støtte.

Løser hans Qvinde sit lange Haar,
Hendes Lokker i Gulvet rinde,
Og om en Stolpe, tyk og stærk,
Det Baand hun monne vinde.

Da bley hun Steen i samme Stund,
Og Steen blev hendes Unge;
Der staaer hun med sit Hovedbaand,
Naar Folk i Kirken sjunge.

OM JENSES LIDENHED*)

Der var en Tid, da Jens var meget større,
Veemodig han »da jeg var lille« sang;
Men siden, da hans Øine bleve tørre,
Hiint Qvad han taler om saa mangen Gang.

Han spøgte i de hulde Musers Arme,
Og muntrede saa tidt sin Næstes Hu.
Da kjendte han til Avinds lede Harme
Saa lidt, som Græsk han kjender til endnu.

---

*) Skrevet under den Oehlenschläger-Baggesenske Fejde som Parodi paa Baggesens navnkundige Digt: „Der var en Tid, da jeg var meget lille"; trykt første Gang i Begyndelsen af 1819 i „Hermes, Nytaarsgave for 1820".

Ak, siden er han bleven meget mindre,
Men dog tillige meget mere slem.
Han saae vor Adams Digterstjerner tindre,
Og ønskte Vinger for at fange dem.

Han saae sin Digtersol i Polen glide,
Og tænkte: »Jeg maa ned i Polen der,
Om end Alverden rigtig faaer at vide,
Hvor kjøn en Karl tilsidst jeg bleven er.«

Han hørte Adam høit om Nord at tale;
Ja Hellas' Chor fra samme Læber lød;
Han saae ham Østens Palmer huldt at male,
Da broget Glands fra Tryllelampen brød:

Da gik han svart i Rette med Gud Fader,
Som ikke skabte ham til saadan Sol.
Han tænkte: »Hvad er mine Perlerader
Mod saadan dristig Flugt fra Pol til Pol?«

Da glemte reent den gamle Spotters Læbe
Hiin Bøn, hans fromme Moder lærte ham.
Den Ørn, han saae høit over sig at stræbe,
Den vilde han ved Skraalen gjøre tam.

Nu skjeldte han hver Søster og hver Broder,
Som lasted høit hans flaue Gjækkeri,
Og roste hver en literairisk Stodder,
Der gik ham krum og bukkende forbi.

Saa svandt, saa svandt hans blide Digterdage;
Hans Spøg, hans Gratie med dem svandt hen.
En lille Smule Vid han har tilbage;
Gud, lad ham dog ei gandske tabe den!

EPIGRAMMER

I.

Een Bog af ti ved Messen drager
Den lykkelige Recensent;
En selvbestaltet Tiendetager
Af Alt, hvad der gaaer ud paa Prent.

II.

Hvor Frankens Ridder, efter Dysten mat,
Som fangen Løve hylded Skjønheds Roser,
Der morer Sønnen Pigebørn med Skoser,
Og krummer sig for Koner som en Kat.

III.

Du siger mig: nu veed Du, hvad Du vil; —
Om hvad jeg vil, jeg ogsaa veed Besked.
Men destoværre, der skal mere til,
Det Knuden er: at ville, hvad man veed.

IV.

O, Læser! ved min Rosentorn
Du seer vel dog det Allerbedste?
At ikke Dig, men kun Din Næste
Jeg stikler til et lille Korn.

V.

Bestandig Frants i Tankens Glæder
Har drømt, han gjorde noget Stort.
Han glemmer, han fik Intet gjort,
Og kræver frisk det Stores Hæder.

VI.

For Mettes egen Skyld har Mikkel hende kaaret,
Som en uegennyttig Dannemand;
Ei Guld og Skjønhed hende blev beskaaret,
Langt mindre Dyder og Forstand.

VII.

Hvis uden Rod Violen groer i Vang,
Hvis uden Krop en Skygge vanker,
Hvis uden Klokke høres Klokkeklang:
Mads skriver skjønt foruden Tanker.

VIII.

Laura gjør Vers? den skjønne Kone?
Nei, Gud forbyde saadan Skik!
Før lægge Rosen bort sin Krone
For at studere Botanik.

IX.

Titus kan skrive Poesie,
Hans Recensent kan brumle;
Den Ene er en Arbeidsbi,
Den Anden er en Humle.

X.

Den Libertiner, Frits, forlod dog Lastens Sti,
Foruden Kamp han hylder Dydens Ynde.
See her Nødvendigheds og Friheds Harmonie:
Det er ham plat umuligt meer at synde.

XI.

Den er ei Musikus, sam sang paa Redekam,
Og den ei Phidias, som gjør en Jydepotte,
Og den ei Architect, som reiser Kort til Slotte;
Men Mads er strax Poet blot for et Epigram.

APRILSVISE

Grøn er Vaarens Hæk,
Kaaben kastes væk,
Jomfruer sig alt paa Volden sole;
Luften er saa smuk,
Deres Længselssuk
Kjendes let paa deres Silkekjole.

Nu har Viben Æg,
Pilen dygtig Skjæg,
Og Violen smaat paa Volden pipper;
Gaasen sine Smaa
Lærer flittig gaae,
Skaden vindigt med sin Hale vipper.

Svenden med sin Brud
Gaaer i Haugen ud,
Paa de grønne Skoe hun synes dandse;
Ak, hvor hun er let!
Foden er saa net.
Pogen sælger til dem grønne Krandse.

Storken er saa travl
Høit paa Bondens Gavl,
Og de røde Fødder Næbet slibe;
Høkren med sin Viv
Gaaer for Tidsfordriv
Med sin sølvbeslagne Merskumspibe.

Hulde Piger smaa,
Røde, hvide, blaae,
Sende deres Blikke rundt som Pile;
Og som Krigerflag
I det kjælne Slag
Silkebaand fra Lilienakken ile.

Aftnen driver paa,
Mens de Skjønne gaae,
Bare de dem ikke skal forkjøle.
Hvilken yndig Strøm!
Barmen blier saa øm,
Man mit Hjerte kan paa Vesten føle.

I den tause Nat,
Som en stor Ducat,
Maanen stænker Guld paa alle Grene.
Ak, de Skjønne svandt
Jo fra hver en Kant, —
Det er tungt, man skal gaae hjem alene.

SCENER I ROSENBORG SLOTSHAVE

I.

En gammel Pedant.

Langs hen med Væggene paa Byens Gade
Jeg som en Hønsetyv mig listed om;
Her leger jeg nu Skjul iblandt de Glade,
For Lyset frygtsom og med Ryggen krum.

See, hvor fortrolig Cavaleren bukker
Og nikker til det unge Rosenblod,
Mens jeg bag Busken staaer forsagt og sukker;
Gud veed, hvorfra han faaer sligt Heltemod!

Jeg koster udi Kjoler mange Penge,
Men een er mig for kort og een for lang,
Og alle paa min lærde Krop de hænge
Som Fugleskræmmen paa en Humlestang.

Og disse Nankins Buxer var saa nette,
For fjorten Dage siden splinternye,
Men nu tilredte fælt af Blæk og Plette, —
Er det et Under, man er folkesky?

Og Ærmet strax forslidt ved Haanden bliver,
Opslaget med det Første falder fra;
Hvis man sig til lidt Hæder stundom skriver,
Saa skriver man sig ogsaa Hæder fra.

O, I velsignede, hvidklædte Skjønne!
I ta'er mit Hjerte for en slukket Praas;
I tage feil, Smaapiger i det Grønne!
Varmt er det, ikkuns Munden er i Laas.

Mit Bryst en haabløs Længsel stedse fylder,
Naar jeg beskuer Eders favre Krands;
Skjøndt fjern, jeg her i Skammekrogen hylder,
Som feig Tilbeder, Eders rige Glands.

Tro mig, min Aand har Ungdomsild i Grunden,
Endskjøndt den gaaer i Dødens Liberi;
Saae I ei før en Bog, som, sletindbunden,
Forinden havde deilig Poesie?

Det gaaer mig som en ung eenbenet Kriger,
Paa Ballet gad han gjerne dandse med;
Hans Hjerte svinger med de unge Piger,
Men Kroppen bliver paa det samme Sted.

Gid Pallas vilde Skyen om mig hænge,
Hvori useet jeg kunde skride frem;
Om her jeg tøver stakket eller længe,
Saa maa jeg dog profecto eengang hjem.

Dog, freidigt Mod! den Kjække Lykken frister,
Jeg vover mig fra denne mørke Krog,
Og ved min Stok jeg gandske langsomt lister
I Gangen mellem dette lange Tog.

II.

Mads. Mikkel.

Mikkel:

Mads! jeg troer bestemt, Du dratter
Ned fra denne spinkle Green;
Kors! hvor Du faaer Prygl af Fatter,
Hvis Du brækker Dine Been.

Mads:

Tosse! det har ingen Fare,
For min Ryg jeg frygter ei;
Naar han seer til Stokken bare,
Løber jeg i Hast min Vei.

Mikkel:

Du kan løbe rundt om Bordet,
Hvis det skulde gaae saa galt.
Bare, Mads! Du staaer ved Ordet,
At vi deler ærligt halvt.

Mads:

Laan mig nu Din Ryg forsigtig,
Ellers taber jeg min Skat.

Mikkel:

Siig mig, paa Parol, oprigtig,
Mads! hvad har Du i Din Hat?

Mads:

Skadeæg — Du er saa bange,
Troer Du da, jeg er en Tyv? —
Kan Du sige mig, hvormange,
Skal Du faae dem alle syv.

III.

En Reconvalescent.

Jeg tvende Somre laae paa Puden
Og legte med min Klokkestræng,
Med lange Klæder ned for Ruden
Og Vaagekonen ved min Seng.

Men Livet over Døden seired;
Jeg, som blot Kalk og Vægge saae,
Min anden Fødselsfest har feiret,
Kan atter mellem Blomster gaae.

Ud i det Grønne nu jeg flytter
Fra den forhadte Lænestol,
Og med min svage Haand beskytter
Mit Øie mod den blanke Sol.

Skjøndt evig ung Naturen smyktes
Favr, som en Jomfru, hver en Vaar,
Den aldrig mig saa yndig tyktes
Som nu, da Liv jeg atter faaer.

Jeg seer igjen den danske Sommer
Og aander Løvets friske Duft,
Og hører, Fluesværmen brummer
Høit i den rene Foraarsluft.

Hist over Spiret Solen seiler,
Mildt leer den til den blege Mand,
Den sig i mine Knapper speiler
Saavelsom i det klare Vand.

Hiin Sol, som farved Adams Palmer,
Den brænder endnu lige skjøn,
Og Fuglen synger samme Psalmer,
Og Linden stander lige grøn.

Naturen evig er den Samme,
Men aarlig slappes Mandens Knæ;
Selv den, hvis Luer høiest flamme,
Er kun et Blad paa Livets Træ.

Som Løvet, der paa Bøgen grønner,
Fra Moderstammen har sin Saft,
Saa drager hver af Støvets Sønner
Af en usynlig Rod sin Kraft.

Ja, Livet blusser, Livet daaner,
Snart er man Ørn, snart er man Kryb,
Alt som os meer og mindre laaner
Hiint Livets rige Kildedyb.

IV.

En Tigger.

For mig maa nu Skildvagten blive sort,
Saa slap jeg dog gjennem Havens Port.
Naar han efter Trappetøsene kiger,
Jeg passer mit Snit og herind mig sniger.
Saadant et langt opløbet Dyr
Troer ret, han er en Fandens Fyr,
Naar han kan staae baade Dag og Nat
Ved et Skilderhuus og med Fjer i sin Hat.

Han troer, han er bedre end en Anden,
Fordi han er gjort til at skydes for Panden.
Jeg aldrig i Verden hørte Mage,
At vise pjaltede Folk tilbage!
Man trænger jo allermeest til Solen,
Naar man har store Huller paa Kjolen;
Desuden vil kloge Folk jo sige,
At Solen er baade for Smaa og for Rige.
Nu maa jeg passe paa mit Skud
Og mærke, hvem der seer barmhjertig ud.
Der gaaer en Fyr i rød Mundering,
Han har nok en temmelig smal Fortæring.
Der gaaer en Student med to lange Been,
Har han to Skilling, saa faaer jeg een.
Den lille Jomfru, som hisset kommer,
Hun har formodentlig blinde Lommer;
Desværre, det bruges ei nu for Tiden,
At Qvindfolk gaae med Lomme paa Siden.
Men jeg maa hen i en større Stimmel,
Min Plov gaaer bedst i en blandet Vrimmel;
Folk giver Skjerven med større Fryd,
Naar de har Vidner paa deres Dyd.
Man kan løbe en Dag her i Kongens Park,
Før man faaer sanket en ussel Mark,
Og saa vil Publicum takkes til,
For det sine Pligter opfylde vil. —
O, hvis jeg blot een Dag maatte raade,
Da skulde de Rige foruden Naade
Rives og knibes med gloende Tænge
Og paa et Spid over Ilden hænge,
Eller slides itu af fire Heste;
Men det er da endelig det Bedste,

At deres Qvide faaer aldrig Ende,
Naar de i Helvedes Luer brænde. —
Naar saa jeg Stakkel engang er død
Og kommet vel i Abrahams Skjød,
Saa maae de kalde mig for en Slyngel,
Hvis jeg skal lædske dem og der' Yngel.
Her gaaer nu og den arbeidende Klasse;
Istedet for sit Kald at passe
Og slide for dem, som har Behov,
Den spilder Tiden i denne Skov.
Med mig er det da en anden Sag,
Gud veed, jeg gaaer her ei for Behag;
Men det er jo engang min Bestilling
At gaae og bede Folk om en Skilling;
Enhver bør drive sin Næringsvei.

V.

En Moder med sit Barn, paa en Bænk.

Sov ind, mit søde Nussebeen,
Stil Dine Pusselanker;
I Drømme vil Guds Engel reen
Dig lære smukke Tanker.

Sov, Pusling, ved Din Moders Barm,
Hvorunder Du er baaret;
Sov, Vuggen er Din Moders Arm,
Mit Bryst er Pudevaaret.

Sov i mit Silkeklædes Læ,
Min egen Kjællingunge,
Mens Fugle Dig fra høien Træ
En Vuggevise sjunge.

De nysselige Hænder smaa
Dybt i min Barm sig bore,
Med Streger i og Negle paa
Saa fuldt som andre store.

Nu falde de smaa Glugger til;
God Nat jeg paa dem kysser;
Lukøie snarlig komme vil,
Min lille Stump han dysser.

Fra Moder flygter Søvnen bort;
Hvor kan jeg Søvnen agte,
Naar Dag og Nat er mig for kort
Til Glutten at betragte?

Usikker er al jordisk Pragt,
Ei hellig Eed der gives,
Men Moders Hu ved ingen Magt
Kan fra den Spæde rives.

Sov sødt, min Eneste, min Søn;
Naar Søvnen Dig forlader,
Jeg faaer et Smiil til Vaageløn,
Saa gaae vi hjem til Fader.

VI.

Hans og Trine.

Hans:

Skjønne Sol for alle Sole!
Lille Trine! søde Glut!
I er kommet snart fra Skole
I Fru Planes Institut.

Trine:
Hun har Gigt i Hals og Hoved,
Derfor fik vi Lov idag.

Hans:
O, saa være Himlen lovet!
Vi kan tales ved i Mag.
Nys jeg er fra Reitzel kommen,
Og en nysselig Roman
Har jeg her i Trøielommen,
Som vi sammen læse kan.
Den er om to unge Hjerter,
Som man skiller ad ved List:
Efter mange bittre Smerter
Gifte de dem dog tilsidst.

Trine:
O, unævnelige Glæde!
Søde Hansemand, betænk,
Hvor vi skal tilsammen græde;
Sæt Dig ned paa denne Bænk.

Hans:
Hvilket Levnet dog mig venter,
Naar jeg bliver rigtig stor,
Og som Brud til Kirken henter
Dig, min rare Trinemoer!

Trine:
Da Du ikke bærer Trøie,
Skal som Karl for Altret staae,
For Din Haand i min at føie
Med to Alunshandsker paa.

Hans:
Vi vil da med Topper age.

Trine:
Jeg vil gaae med ægte Sjal.

Hans:
Ferier alle Livets Dage!

Trine:
Hver en Nat Musik og Bal!
Jeg med tappre Officerer
Fører op hveranden Dands.

Hans:
Barstens ikke Du fixerer
Din ulykkelige Hans!
Hvor igaar mit Hjerte brændtes:
Du med voxne Piger gik,
Ved Din Ven Du ikke kjendtes,
Gav ham ei engang et Nik!
Da forlod mig mine Kræfter,
Jeg som død i Skolen sad,
Til i Aftes sad jeg efter,
Og fik ingen Middagsmad.
Hver en Lærer gav mig Sexer,
Kun til Trine stod min Hu;
Jeg fik Bank for mine Lexer,
Saa jeg føler det endnu.
Trine saae mig — træf mig, Flamme! —
Ei engang det mindste Nik!

Trine:
Men jeg maatte mig jo skamme,
Som et Erkesviin Du gik:

I Din Trøie var en Flænge,
Ingen Puld var i Din Hat;
Thi Du slaaes med slemme Drenge
Som en vilter Abekat.

Hans:
Trine! vilde Du mig favne,
Hvis jeg som en Nidding stod,
Hørte taus paa Øgenavne,
Og det hevned ei med Blod?
Jeg blev kaldt Hans Pandekage!
Hvilken ærerørig Snak!
Aldrig jeg i mine Dage
Saadant i min Lomme stak.

Trine:
Stedse jeg forgjeves retter
Paa Din megen Uforstand.
Vist en Pind jeg for det sætter,
Om Du blive skal min Mand.
Du har mange slemme Laster,
Ei den allermindste Pli,
Dine Penge bort Du kaster
Til unyttigt Slikkeri.
Mig Du Intet vil forære,
Ei engang en Appelsin!
Den maa meer opmærksom være,
Som har Lyst at kaldes min.
Mange Piger paa min Alder
Kan med voxne Herrer gaae,
Som sig deres Kjærest kalder,
Og af hvem de Ringe faae,
Løitenanter og Studenter

Og desligе Folk af Stand,
Mens jeg Tosse gaaer og venter
Paa en snavset Buxemand.
Tidt de kjøre dem i Kane,
Naar de gaae fra Institut.

Hans:
Smukt Du lærer hos Fru Plane,
Du, som var saa rar en Glut!

Trine:
Hans kan see sig om en Anden;
Thi med os er det forbi.

Hans:
O, jeg skyder mig for Panden!
Ha, uhørt Bedrageri!

Trine:
Nu farvel, Hans Pandekage!

Hans:
O, farvel, Du sorte Sjæl!

(Trine gaaer.)

Hans (alene):
Sonetto.
Min Trine troløs, hvilke Helvedpiner!
Du meest usalige blandt Byens Drenge!
Uconfirmeert saagar Du Dig maa hænge;
Der findes ei i Verden mange Triner.

Naa, det skal saamænd vare meget længe,
Før jeg igjen skal troe paa Pigeminer!

O, havde dog jeg Gjæk paa Appelsiner
Spanderet de tre, fire Skillings Penge!

Troløs! og det for et Par revne Buxer?!
Nei, aldrig i mit Liv jeg hørte Magen,
Jeg aldrig læste saadant i Romanen.

Og derfor fik jeg Plads blandt Skolens Fuxer,
Fordi jeg stedse henrykt sad hos Flanen
Og læste skjønne Bøger fra Stadthagen.

FØR OG NU

Der var en Tid, da vort gamle Land
Var fuldt af taarnede, røde Paladser;
Hvor Fiskene legte i Gravens Vand,
Der speilte sig Taarnets evige Masser.
Men i det mægtige store Buur
Maatte en Sangfugl bestandig synge;
Den, der havde til Harpen en god Natur,
Han var vis paa en venlig, lyttende Klynge.
Og naar nu Sangeren, salig i Aand,
Strængene rørte af al Formue,
Da trykte Ridder og Svend hans Haand,
Og han fik et Smiil af den søde Frue.

Naar raske Sømænd droge fra Havn
Og raabte Farvel til Børn og Kone,
Da stod der en Skjald i forgyldene Stavn,
Og Bedrøvelsen veg for hans hulde Tone.

De roede i Takt efter Sangerens Spil
Og droge paa Aaren i bare Skjorte;
Sælhundene lyttede ofte til,
Over Vandet steg deres Legemer sorte.

Ogsaa i Dal der en Sanger gik;
Mens Hjorden blev vogtet af store Hunde,
Hyrden i Græsset med sin Musik
Forlystede Folk, saa godt han kunde.
Viser han sang af Hjertens Grund
Om de mægtige Fædre i gamle Thule,
Og satte Kohornet tæt for sin Mund, —
I Skovene klang hans Toner hule.

Nu staaer her et enkelt ravende Slot,
Der høres kun Svalers og Ravnes Tone,
Alene det staaer som en gammel Drot,
Der sørger, for han har tabt sin Krone.
Den vældige Vold er liden og lav,
Mellem Mudder og Siv smaa Ællinger svømmer,
Og Slottet synker i egen Grav,
Om sin gamle Hæder det ligger og drømmer.

En enkelt Poet nu paa dets Ruin
Sig klager ret som en eenlig Due;
Om hans Sang er aldrig saa liflig og fiin,
Han høres ei meer af Ridder og Frue.
De fleste gaae udi dunkle Lund
Som fremmede Fugle ved Natten og sjunge
Om deres Kjærestes liflige Mund, —
I den øde Luft deres Viser runge.

DEN UBEKJENDTE*)

Søde! siig, hvornaar jeg Dig skal finde?
Alle mine Tanker til Dig rinde,
Du mit unge Livs udkaarne Mø,
Smalle Jomfru med det store Øie,
Som jeg seer paa Østens røde Høie,
Som jeg seer paa Nattens sorte Bjerge,
Som jeg seer dybt i den blanke Sø!

O, letskridende, sneehvide Pige!
Jeg saameget haver Dig at sige:
Hvordan jeg saa trolig Dig har søgt.
Naar jeg gaaer med Bøssen dybt i Lunde,
Mine vaagne Drømme til Dig stunde,
Og i skjønne Morgenphantasier
Har jeg tidt fortrolig med Dig spøgt.

Hisset, hvor de flye, de hvide Duer,
Hvor bag Hav det fjerne Blaae jeg skuer,
Ahner jeg, Du har Din stille Bo.
Korn for Dine Kyllinger Du spreder;
Mon da ogsaa efter mig Du leder?
Savner mig Din stille Pigetanke?
Blonde Jomfru! ja, det er min Tro!

Men naar under Sommerfuglens Vinger
Pintselilien i Blomster springer,

*) Optaget, med nogle Afvigelser i første Vers, i Novellen „En dansk Students Eventyr".

Blinkende med Duggens klare Daab,
Mon da Skovens lille brune Flyver
Atter for den Længselsfulde lyver,
Naar om Dig dens Nattefløite sværmer?
Rene Jomfru! nei, det er mit Haab!

FARVEL*)

Farvel, min velsignede Fødeby!
Min Moders Gryde ryger i Sky,
Min Faders Qvie gumler i Stald,
Min Søsters Hane sover paa Hald.
Jeg vil løbe min Vei.

Farvel, Du min Farfaders gamle Huus!
Hav Tak for Øl af vort Gildekruus,
For Dørtræet, hvor jeg med Ranglen sad,
For Moders Melk og for Tyggemad
Og Springom i vor Lo.

Leerstampede Gulv, hvor med Skjorte paa
Jeg lærte krybe, jeg lærte gaae!
Nu kjedes jeg plat ved saa stakket Gang,
Og Stuen bliver mig alt for trang.
Jeg maa løbe min Vei.

Lad Oxen bindes ved Huusmands Plov,
Jeg priser den vildene Hjort i Skov.

*) Optaget i Novellen „En dansk Students Eventyr".

Naar Anden rokker i Rendesteen,
Er den sneehvide Maage dog vel saa reen
Mellem Himmel og Hav.

Jeg vandrer og seiler foruden Ro,
Jeg slider vel hundrede Soller af Skoe;
Al Verdens Kringel og snurrige Bold,
Baade hvor den er varm, og hvor den er kold,
Vil jeg rigtig besee:

Appelsiner og Druer og Granens Tap,
Frøkener, Fruer og Ridder og Knap!
Jeg vil glide paa Ski ved Nørrepol
Og gaae nøgen for Otaheitis Sol
Med en Krands af Koral.

Sin Skjæbne frister den friske Mand.
Kanskee jeg som Ridder fra fremmed Land,
Med sneehvide Heste for Gyldenkarm,
Kommer hjem med en Kongemø i min Arm
Til min Moder igjen.

For det Første den rygende Grød jeg flyer
Og synger op udi vildene Skyer:
Hurra, blaatrøiede danske Knøs!
Heis Pjalten i Veiret og Skuden øs!
Snart vi flyver afsted.

SONET

I Løvens Fødeland en Jomfru pranger.
Hun er en deilig Datter af de Blanke;
Hun med et Blik forvirrer Mandens Tanke,
Og hvem hun seer, dem gjør hun strax til Fanger.

I Skyggen af Constantias fulde Ranke
Skjøn Jomfru rider dristig paa sin Ganger;
Og Haandens Lilie med de gyldne Spanger
Den planter hun i Dyrets sorte Manke.

Saa lidt Du kan forstaae min ømme Tale,
Som Baba-Kiris Qvad paa Klippens Tinde,
Min plumpe Tolk ei tyder Elskovs Tanke.

Jeg stum maa følge Dig i Dine Dale.
To Skygger vil Du bag Din Ganger finde,
Naturens Datter bag Constantias Ranke!

FREIDIGT LIV

Min Fader mig tog fra min Moders Kind,
Han vel i sin Trøie mig svøbte,
En Psalme blev suset af Nordenvind,
Den salte Bølge mig døbte;
Min Vugge var det atlantiske Hav,
Min Vugge den blev til min Faders Grav.

Af Kloden jeg er et reisende Lem,
Jeg gjester de grønneste Lunde,
Men intetsteds et blivende Hjem
I Verden fængsle mig kunde;
Hvor Blyet synker halvtredie Favn,
Der finder jeg mig i min Fødestavn.

Min Broder jeg fandt bag en Greves Plov,
Han drev tre svedige Stude;
Med en høirød Hue han gik og sov,
Og tungt hans Hoved mon lude;
Som Fluen skrider paa tjæret Dæk,
Hans Træskoe gik i det sorte Dræk.

Blot fire Heste jeg har paa Stald,
Men aldrig i Verden de trættes,
Og aldrig jeg bruger et Pidskeknald,
Skjøndt blot af Luften de mættes;
Foruden Vinger og uden Been
De løbe omkaps med den vilde Reen.

Saa tog jeg min Broder ved hans Arm
Og bad, han vilde mig gjeste;
Der snøftede for min gyngende Karm
Den væligste af mine Heste;
Den væligste kalde vi Nordenvind,
Den lyder alene sit eget Sind.

GLÆDE OVER DANMARK*)

(Skrevet paa Sydhavet)

Rosen blusser alt i Danas Have,
Lifligt fløiter vist den sorte Stær,
Bier deres brune Nektar lave,
Hingsten græsser stolt paa Fædres Grave,
Drengen plukker af de røde Bær.

Her imellem Havets dybe Kløfter
Gives aldrig Vaar og Blomsterpragt;
Hvalen, kold og dum, ved Skibet snøfter,
Tause Fugl de brede Vinger løfter
Med sit Bytte fra den vaade Jagt.

Mine Venner i den danske Sommer!
Mindes I den vidtforreiste Mand,
Som saa langt fra Danas favre Blommer,
Her, hvor Sydens Blæst paa Seilet trommer,
Flakker fra sit elskte Fødeland?

Udi Øst og Vest, og hvor jeg vanker,
Drømmer jeg om Jer ved Danmarks Sund;
Selv iblandt Constantias fulde Ranker
Mindes jeg med længselsfulde Tanker
Løvet i Charlottes Bøgelund.

*) Digtet, der findes i forskjellige Samlinger under Titlen „Hjemve", antages at være skrevet strax efter Ankomsten til Manila (Juli 1820), under Poul Møllers Kinarejse; det er trykt første Gang i Rahbeks „Tilskueren", 1823.

Klerken raaber i Manillas Rønner:
»Danmark er et lidet, fattigt Land!«
Det forsikkre Javas rige Sønner,
Selv Batavias skrantne Kræmmer stønner:
»Danmark er et lidet, fattigt Land!«

Morgenlandets Søn i Kaaber lange
Bag sin Vifte gisper efter Luft, —
Han har spraglet Fugl, men ingen Sange,
Hjerteløse Møer med gylden Spange,
Store Glimmerblomster uden Duft.

Kunde Du, ved Guld og Sølv at love,
Kjøbe Dig en nordisk Qvindes Tro,
Kjøbe Dig et Pust fra Søens Vove,
Kjøbe Dig et Ly af Thules Skove
Og en Kløvermark til Middagsro?

Fattig Mand, som pløier danske Lande,
Ryster Æbler af sit eget Træ,
Har en kraftig Arm, en kløgtig Pande,
Korn paa Marken, Melk i sine Spande,
Qvien staaer i Græsset over Knæ.

Ja, vor danske Jord er sommerfrodig;
Der er Kræfter ved det danske Brød:
Derfor er den danske Mand saa modig,
Derfor var Normannens Kniv saa blodig,
Derfor er den danske Kind saa rød.

Lad kun Østens Drot blandt kjøbte Friller
Døsig strække sig paa Purpur ud,
Lytte til den sorte Halvmands Triller,
Mellem Salens tempelhøie Piller,
Kold og gusten som en Marmorgud.

Under lyse Bøg den danske Beiler
Med sin herligtvoxne Pige gaaer,
Over deres Hoved Maanen seiler,
Svanen i det klare Vand sig speiler,
Nattergalen høit i Busken slaaer.

(Moder har ei danske Barn alene;
Men hvo anden paa den vide Jord
Bringer over Altrets brede Stene
Gud sit Barn, som hun, den Blonde, Rene?
Ingen anden paa den vide Jord*).

Dersom Sligt for Fattigdom Du tyder,
Østens atlaskklædte, rige Mand,
Glad mit sorte, danske Brød jeg bryder,
Takker Gud, mens fra min Læbe lyder:
»Danmark er et lidet, fattigt Land!«

LAUS TABACI**)

Felix ter, qui pusio
Viridi juventa
Artium primariæ
Hausit elementa.

---

*) Dette Vers, som hentyder til Qvindens høitidelige Kirkegang efter Barselfærd, en hos vor Almue brugelig Skik, antages at være forvansket.

**) Tobakens Pris.

Cui parvo petum est
Potius placenta,
Gustus ille solidi
Jecit fundamenta.

Laudo quidem poculi
Rubidos humores,
Et ad uvam rideo
Aurum et honores.
Multo magis celebro
Virginum amores:
Sæpe beant oscula
Inter mille flores.

Te ad coelum effero,
Herbula tam rara!
Tu ocellis virginum
Dulcior amara!
Quantum inter sidera
Micat luna clara,
Tantum inter lilia
Fulges mihi cara.

Virginum perfidia
Turbat sæpe mentes,
Rapta quin puellula
Armat totas gentes.
Pipæ nunquam deserunt;
Ori adhærentes
In æternis osculis
Manent inter dentes.

Vidi sæpe socios
Fortiter potantes,
At, proh dolor! singulos
Valde titubantes.
Petum nulli eructant,
Nisi sint infantes;
Ducunt centum fistulas
Firmo pede stantes.

Graviter fumando vir
Jovis fit sodalis,
Inter vasta nubila
Requiescit talis.
Ignis est in manibus,
Fulminis æqualis,
Et in toro major est
Cunctis vitæ malis.

Posco, quando moriar,
Juvenes amati!
Clericum, qui potis est
Fumum bene pati.
Quando erunt fistulæ
Spiritus efflati,
Vos amicum ultimum
Estis conspicati.

Quisque funus prosequens
Fistulam gestato,
Atque nigris calamum
Velis circumdato.

Magno tandem nubilo
Æthere spectato,
Vos scitote, tabacum
Porrigi beato.

Lykkelig den Svend, der før
Dunet gror om Hage,
Fik i Pibens ædle Dunst
Kunsters Kunst at smage.
Den, der foretrak som Pog
Røgtobak for Kage,
Han har grundet en solid
Smag for Manddoms Dage.

D r u e n s rødliggyldne Flod
Allerførst jeg roser;
Ved mit Glas jeg smiler ad
Rang og Pengeposer.
Daarlig kalder jeg den Mand,
Der paa E l s k o v skoser:
Sødest smager Pigens Kys
Mellem unge Roser.

Mest af alt, o sjældne Urt!
Med dit bitre Kryder,
Mere sødt end Pigens Kys,
Du mit Hjærte fryder.
Som de klare Stjærners Skin
Maanen overbyder,
Saa blandt Jordens Blomsterflok
Pynter du og pryder.

Bittert Pigers Troløshed
Man at glemme stræber;
For en røvet Glut et helt
Folk et andet dræber.
Piben kender ej til Svig:
Til sin Elskers Læber
Med et evigt Troskabskys
Yndigt den sig klæber.

Mellem Flasker mangen Gang
Sad jeg vel til Mode,
Indtil — ak! — mod Bordets Rand
Luded tungt mit Ho'de.
Piben fælder ingen Mand,
Kuns den spæde Pode:
Hundred Piber smøger han
Lige fast paa Fode.

Ved at smøge brav en Mand
Gudens Magt annammer:
Tætte Skyer lejre sig
Trindt omkring hans Kammer;
I hans Haand den stærke Ild,
Lynets Lige, flammer;
Fra hans Sofas høje Ro
Flygter Jordens Jammer.

Naar min sidste Time slaar,
Elskte Kammerater,
Beder jeg, I fly mig en
Gammel røgvant Pater.
Naar da sidste Glød er slukt
I min Pibes Krater,

Da har Eders Ven forladt
Jorderigs Teater.

Om min Grav en Sørgevagt
Fylkes skal af Venner.
Floromvundne Pibers Pragt
Smykke deres Hænder!
Naar til sidst en Sky med Magt
Over Himlen render:
Mig det er, som uforsagt
Atter Piben tænder.*)

GJERTRUD

Gjertrud rider fra Bloksbjerg brat,
Hu hei!
See, der er jo Lys hos mit Barn i Nat!
Ei ei!

Gjertrud sætter i Krog sin Stok.
See see!
Saa sidder min Datter saa seent ved Rok?
Hee hee!

Aa, hent mine Briller i Hast herind,
O ja!
Og lad os betragte det søde Spind.
Ha ha!

---

*) Vilh. Andersens Oversættelse i „Udvalgte Skrifter" af Poul Møller, udg. ved Vilh. Andersen (1895).

Ak, Mutter! nu kommer jeg det ihu,
O vee!
Katten har traadt dem reent itu —
Nei see!

Du skulde hellere Oxen sagt,
O ja!
Kattens Pote har liden Magt.
Ha ha!

Min kjæreste Datter, hvor er det fat?
Hei hei!
Paa Gulvet er der en Spytteklat.
Nei nei!

Søster græd for den hule Tand,
O vee!
Hun har spyttet det klare Vand.
O see!

Siig heller Kudsken en anden Gang,
O ja!
Jomfruspytten er ei saa lang.
Ha ha!

Men, kjæreste Datter, hvor holder Du Huus!
Hei hei!
Mig tykkes, her ligger en lodden Kabuds.
Ei ei!

Mama, det er hverken Kabuds eller Hat,
Nei see:
Den hvide Griis den er død i Nat.
O vee!

Nei, siig dog heller det sorte Faar,
O ja!
Thi loddent er loddent, i hvor det gaaer.
Ha ha!

Men siig mig dog, Sidsel, hvad skal jeg troe?
Hei hei!
Hvad er det dog her for to store Skoe?
Ei ei!

Det er ikke Skoe, det synes kun saa,
Nei see!
Det er kun en Gryde, min Søster lod staae.
O vee!

Du skulde heller to Potter sagt,
Ha ha!
Thi to er dog to, det staaer ved Magt.
O ja!

I Din Seng der ligger et underligt Dyr —
Ei ei!
Nei, siig mig flux, hvad er det for en Fyr?
Hei hei!

Ak, Moder! tro ikke Jert svage Syn,
O vee!
Det er kuns en Pose med Møllegryn.
See see!

Siig heller to Tøndesække med Byg,
O ja!
Thi Karlen er temmelig trind og tyk.
Ha ha!

Saa tog hun i Kutten den Munk saa graa,
Ei ei!
Og gav ham et Spark og lod ham gaae.
Hei hei!

TIL KAMMERJUNKER L. C. HAUCH

(Paa Rejsen fra China)

Reis kun til Syd og Øst og Vest om Jorden,
Fra Sjællands Bøg til Chinas Thee!
Al Verdens Kreds er værd at see:
Da skjønner man, vi har det bedst i Norden.

Ved Shetlandsøerne, den 9de Juli 1821.

STUDENTERSANG, 1821*)

Heel sjelden rørtes Pen og Bog
Af vore blonde Fædre;
Men freidig de til Sværdet tog,
For Odins Land at hædre.
Mens Franken læste Nat og Dag
Med Platos Bog i Hænder,
De Danske sloge djærve Slag
Iblandt de grimme Vender.

---

*) Skrevet til en Fest i den i Aaret 1820 stiftede Studenterforening, trykt anonymt i Rahbeks „Tilskueren" 1821 og optagen i „Sange for Studenterforeningen", 1822.

Den maatte kjøbe Reiseskoe,
Hvis Hu stod til Latinen;
Thi her var ingen Læsero
For Buestrængens Hvinen.
Selv Saxo, som Bersærkers Priis
Med vældig Røst basuner,
Har lært af Munken i Paris
At skrive vælske Runer.

Kong Christian kom, og han paa Stand
Sit ædle Hoved ryster:
»Mon os paa hjemmefødt Forstand
I vore Dale brøster?
Er Aandens Armod her saa stor?
Ei mine Børn med Kummer
Skal snige sig til fremmed Bord
Og trygle franske Krummer.«

Nu ved den brave Konges Skjenk
I stolte Høresale
Studenten paa den danske Bænk
Gav Agt paa Landsmænds Tale.
Nu løde Hjemmets Alvorsord
Fra danske Talerstole,
Og aldrig mere Mænd af Nord
Skal gaae i fremmed Skole.

Da klang de svundne Tiders Lov
Fra djærve danske Lunger,
Og hver en Blomst i Mark og Skov
Blev døbt af danske Tunger.
Ja hver en Flugt af Himlens Hær
Fra Christians Taarn blev regnet

Og for Alverdens Folkefærd
Med klare Træk betegnet.

Saalænge derfor Gnist af Aand
I Christians Skole findes,
Den danske Lærdoms Skaberhaand
Med Jubelsang skal mindes.
Mens een Student ved Axels Havn
Et Bogstav veed at skrive,
Saalænge skal Kong Christians Navn
Med Hurra hilset blive.

SONET

(Med en Clochette, til Frøken Mandix*) paa hendes Fødselsdag 1822)

Ei med et Kunstnerværk jeg veed at fryde
En Sangers Brud, en kunsterfaren Qvinde,
En paradisisk Floras Skaberinde; —
Hvormed kan jeg et Kunstnertempel pryde?

Ak nei, min dyrebare Vens Veninde!
En Stump Metal alene jeg kan byde,
Som sparer Jomfrufoden ved at lyde,
Ifald den paa Dit Bord en Plads maa finde.

En smagløs Skjenk! — men stedse plump jeg træder
Imellem dine Himmelbørn og Roser;
Uhændig brød jeg Dine Malerstokke.

---

*) Lucie Mandix, der 1822 ægtede Digteren B. S. Ingemann.

Naar her igjen blandt Kunstens høie Glæder
Jeg kommer med en upoetisk Klokke,
Da husk, jeg staaer i Rullen blandt Matroser.

MUSENE

Fabel

En Muus beværted i sit Hjem
En Gjest, en elsket Fætter,
Og paa sit Bord han satte frem
For ham blandt andre Retter
En Kop med Tyttebær.

Men Gjesten spiser ingen Ting,
I Maden om han rører,
Han gjør saa lette Sidespring,
Og sig med Poten tører
I stor Forlegenhed.

Da Værten disse Lader seer,
Han siger heel forbauset:
»Skal Fætter ikke spise meer?
Troer han, min Mad er snauset,
Da saa han vrager den?«

Hiin svarer, opreist paa sin Bag:
»Jeg være vil oprigtig;
De Ribs ej falder i min Smag,
Og — Sandhed er mig vigtig —
De smage ramt og sært.«

»Hvad Ribs? — Her spises ingen Ribs,
Du sandseløse Særling!
For denne Bommert fik Du Strips,
Ifald Du var min Lærling.
Det er jo Tyttebær!«

»Ah, det forandrer Sagen svart!
Man Fødens Navn maa vide,
Og Ens Begreb maa være klart,
Om Retten skal nedglide.
Nu først jeg gotter mig.«

HENDES FINGRE

Første Sonet.

Den første Finger jeg af Hjertet hylder;
Dens klare Skjold har tidt en Skramme baaret,
Naar med uvante Haand hun haver skaaret
Den Pen, som jeg de søde Breve skylder.

I Tanken kysser jeg erkjendtlig Saaret.
Naar hun med ømme Skrift Papiret fylder
Med Elskovsblomster, der min Vaar forgylder,
Den første Finger er til Martyr kaaret.

O, salig læser jeg i Neglens Rune,
Hvor tidt hun vaersom har fra Sengen ravet,
Naar hun har seet sin strenge Moder blune,

Og kjælne Linier flittig sammenstavet
Ved sin Mahognipult, den lille brune,
Med venstre Haand i Krøllerne begravet.

Anden Sonet.

Hver Finger er som Elfenbeen, man dreier;
Dog een jeg elsker meer, en anden mindre,
Den anden byder mig en Stund erindre,
Den saligste, mit hele Levnet eier.

Med den hun vinkte mig til Skovens Indre,
Hvor Nattergale rede deres Leier;
Mens høit de sang om Kjærlighedens Seier,
Hun lovede mit Hjertes Vee at lindre.

Og mens hun under Aftenstjernen bange
Hengav som Offer sine Silkelæber,
Den samme Finger lagde hun paa Munden.

Men efter Taushed jeg forgjeves stræber;
Thi mægtig bryder Glæden frem i Sange,
Hver Gang jeg mig gjenkalder Tryllestunden.

Tredie Sonet.

From er min søde Brud som Skovens Due;
Dog undertiden lunefuld hun bliver,
Og naar uskyldig Elskovs Leeg jeg driver,
Hun af og til begynder med at true;

Og naar jeg rask i Kjærlighedens Lue
Vil dristig røve Kys, hun ikke giver,
Skalkagtig hun mig revser i sin Iver
Med tredie Fingers trodsig spændte Bue.

Dog, et Minut Valkyrien forvandler;
Frivillig giver hun sig selv til Fange,
Med Armeparret om min Hals tilsammen.

Imens vi da om Freden underhandle,
Af Haarets Fletning ud jeg tager Kammen
Og leger frit med Lokkerne de lange.

Fjerde Sonet.

En Tempelvogter est Du, fjerde Finger!
En hellig Ring Du har af hine Lænker,
Den gyldne Bolt, som ei min Stolthed krænker.
Til hvad jeg ønsker, dette Baand mig tvinger.

Hun sine Læbers Manna daglig bringer
Den tamme Fugl, der ei paa Flugten tænker;
— — —*)
Den salig seer, man stækket har dens Vinger.

Gjem Skatten vel for rænkefulde Tyve!
O, vidste jeg, Du lod mig gjerne flyve,
Da fandt Du meget snart Din Fange jordet

*) En Linie er udfalden.

Paa Kirkegaarden blandt de sorte Grave.
Nei, evig kjært jeg vil mit Fængsel have,
Du liden Fangevogter, guldomgjordet!

Femte Sonet.

Skjøn Jomfru har det grønne Silke strammet,
Let over femte Finger Traaden rinder,
Hun syer i Krands af Roser og Kjærminder
De søde Ord, som hun saa tidt har stammet.

Det spæde Ledemod mit Øie blinder.
Som udi Faarehjorden Dæggelammet,
Som et uskyldigt Barn, der bliver ammet,
I Søstreflokken jeg den mindste finder.

Naar jeg paa Harpen hører hende spille,
Og hendes Toner Drømme hos mig vække,
Og gjennem gyldne Strænges røde Gitter

Det hulde Blik til hendes Elskte titter,
Da rører mig saa tidt den samme Lille,
Der næsten over Evne sig maa strække.

SONET

Den Svend, som Tabet af sin Elskte frister,
Vildfremmed vanker om blandt Jordens Hytter,
Med Haab han efter Kirkeklokken lytter,
Som lover ham igjen, hvad her han mister.

Men neppe han med en Usalig bytter,
Hvis Hjerte stedse koldt for Elskov brister,
Som sig uelsket gjennem Livet lister,
Hans Armod kun mod Tabet ham beskytter.

Til Livets Gaade reent han savner Nøglen,
Hver Livets Blomst i Hjertets Vinter fryser,
Han gaaer omkring med underlige Fagter.

Ræd, Spøgelser han seer, naar Solen lyser,
Modløs og syg, foragtet han foragter
Det skjønne Liv, som tom og ussel Gøglen.

ET BLAD AF DØDENS DAGBOG

I.

Ved Havets Bred der staaer et gammelt Slot,
En prægtig Levning fra de stærke Tider.
Nu synker Dag for Dag den brune Steen,
Det største Taarn i Graven ligger dybt
Og drømmer om sin længst forsvundne Krone.
Høit i det gamle Taarn, hvor Dværgen før
Til Velkomst blæste paa sit Horn af Guld,
Der sidder nu en søvnig Nattevægter,
Med blaa Kabuds, og nikker ved sin Praas.
Og Gravens brede Flod saa dybt er sunken,
At mindste Gjæsling med et nyfødt Næb
Kan række Bund. Der listed jeg mig ind
Og hviilte mig i Maaneskinnet
Paa røde Brokker af de faldne Mure.

Igjennem Porten kom med raske Trin
Min gamle Ven, den vidtbereiste Krigsmand,
Som paa den fjerne, blodbestænkte Mark
Mig havde bragt en blodig Hekatombe.
Hans Øie hviilte paa de klare Ruder,
Imens det krumme Glavind ved hans Side
Med Raslen slæbte paa de brede Fliser.
Han saae mig ei; dog rørte jeg mit Staal,
Saa Glandsen skar ham ind i Øiet.
Han saae mig ofte før i Kampens Tid;
Nu kjendte han mig ei, skjøndt al Naturen
Sig følte halv beklemt ved mit Besøg.
Paa Borgens Tag bevæged Ravnen sig
I en urolig Drøm. Den gled med Foden;
Den skarpe Klo, de stærke Vingeslag
Paa Kobberpladen rasled. Selv hos Svalen,
Hvis Børnekammer klinet var paa Skiven
Af Taarnets rustne Seierværk, blev Støi;
Paa Viserens Landevei det lodne Kuld
Opspærred Gabet høit og peeb i Søvne.

Den unge Kriger talte til sig selv:
O, alle mine skjulte Tankers Dronning!
Tre Vintre sad Du hist i høie Loft
Med Sorgens Taager paa Din ædle Pande.
Snart aabner jeg Din Dør, og Sorgen flygter,
Og Taarens Kilde standser paa mit Vink! —

Kun kort han tøved i den brune Borg;
Han kom igjen, alene med sin Skygge,
Og vandred langsomt gjennem Søilegangen.
Med brusten Røst han sagde til sig selv:

Min Ungdoms Rose havde sig forstukket,
Jeg søgte den med alle Hjertets Flammer.
Ak, kun i Mindets Have nu den brammer!
Jeg finder den igjen, men grusomt brukket.

Jomfruens ædle Reisning dybt er bukket.
Alt ved det sjunkne Bryst et Barn hun ammer,
Et andet for den blege Moder stammer,
Og hendes Øies klare Lys er slukket.

Hvad Lykken mig har viist og Haabet lovet,
Er nu med sine Tryllefarver svundet.
For mig har Livets Stræben tabt sin Krone.

Ak, mine Drømmes Brud en falmet Kone!
Snart falder Haaret af det gyldne Hoved.
Haardt Skjebnen har min Ungdomsvinge bundet.

Jeg fulgte med hans Fjed, dog ei som Beenrad —
Saa viser jeg mig for den rædde Qvinde —
En Vaabenbroders Dragt jeg tog mig paa
Og slog fortrolig paa den brede Skulder.
Han vendte sig med uforfærdet Blik,
Han kjendte mig og bød mig strax Velkommen,
Ret som en gammel Ven med trofast Haandslag.
Og med formildet Røst jeg sagde: Kammerat!
Da sidst vi mødtes paa det røde Græs,
Ei drømte jeg, i Ly af Fredens Lind
At vende sidste Gang Dit Timeglas.

Han svared mig: Hvi dølger Du Dit Glavind
Med Kappens Flig? Ei Staalets blanke Lys
Er dette Syn for stærkt. Hvi tøver Du?

Da sagde jeg: Velan, er Du beredt,
Saa blot Dit Hoved. Han var strax beredt,
Og paa mit Vink han løfted op sin Hjelm
Og bød sin Pande frem, som ofte før
Var mærket med min Haandskrift. Uden Blink
Han saae mit tunge Jern fra Luften høit
At falde paa sit Hoved. Helten sank
Med Kappen hyllet om den knuste Pande.

II.

En gammel Synderinde sad paa Slottet
Med svære Fødder paa sin Purpurskammel.
Afmægtig sank den magre Hals for Byrden
Af hendes Hovedpryd. Alt hendes Mund var blaa.
En Snees udlevede, fede Mopser snorked,
Med skaldet Hud, paa smukke Silkepuder.
De trak besværlig Veiret fra det rustne Bryst,
I Drøm de knurred, og en Febergysen
Betog dem ved den mindste Strøm af Luften.

Og midt i Muskusduften sad en Præst,
Som var en Hykler; talte Fransk med Fruen,
Kyste paa den runkne Haand og klapped den
Fortrolig; hented af og til en Priis Tobak
Med spinkle Fingre fra den gyldne Daase.
Tidt han forsikkred paa sit Æresord:
Det havde ingen Nød; hun saae godt ud, —
Hun var dog i sin bedste Alder! Men
I værste Fald var hun aldeles vis
Paa en anstændig Plads i Himmerig.

Den bange Frue læste sagte frem
Sit Levnets lange, sorte Regnebræt.
Forgjeves søgte den forlegne Trøster
At hente Sirup i den strenge Skrift.

Af Medynk hjalp jeg Præsten i hans Qvide.
Frem kom jeg som en ubehøvlet Knægt
Af nedrig Byrd, en raa Matros fra Holmen,
Med begede Buxer og med strikket Halsklud
Og to Pistoler i det røde Bælte.

Midt i sin Død blev Adelsfruen opbragt,
Fordi den plumpe Karl kom ind i Salen,
Ei lod sig melde, pikked ei paa Døren,
Men gik dumdristig med de vaade Støvler
Hen over Gulvets blomstervirkede Teppe.
Da reiste hun sig med sin sidste Kraft
Og greb i Klokkestrængens gyldne Qvaster.
Hun skreg, jeg skulde pakke mig, — jeg var
En grov Krabat, — hun leed mig ei.

Da Præsten saae mit Alvorsblik, han listed
Sig taus af Slottets Marmortrapper ned.
Jeg var alene med den bistre Frue.
Vi strede svart; thi alderstegne Folk,
Der savne Børn og Venner, brydes meest
Med Døden om det glædeløse Liv.
Jeg var for stærk. Den grønne Pappegøie
Fra Buret skreg: God Nat! — og hun var borte.

STUDENTERSANG*)

Hvad er imod Studentens Kaar
St. Peders Hat?
Om Verden falder eller staaer,
Han mellem Oldtids Vise gaaer,
Han rolig tæller Bjergets Aar
Ved Dag og Nat.
Mens ufrie Slægter slaaes for Muld,
Er klare Tanker alt hans Guld
Og Skat.

Han freidig løfter Avindskjold
Mod Falsk og Løgn;
Thi Løgnen, som en evig Trold,
Gaaer af sin Grav i god Behold
Med Legioner i sin Sold
Det næste Døgn.
Et Brodercorps paa hver en Tid
Sig ruster til den raske Strid
Mod Løgn.

Ja, ved en Klang af Sandheds Luur
Faldt Klostret om,
Og Munken daaned i sit Skuur,
Og Nonnen flyede fra sit Buur;
Ud i vor Herres frie Natur
Hun atter kom.

*) Skrevet 1823 til et Gilde i Studenterforeningen, trykt i „Aftenbladet" og i Rahbeks „Tilskueren" 1823 og optagen i „Sange for Studenterforeningen" 1833.

Da Munken med sin Pengesæk
Sig listed over Elben væk
Til Rom.

Den lærde Svend bar aldrig Sky
For Krigens Ravn.
Hans Glavind fik et evigt Ry,
Da svenske Carl fra Fredriks By
I Dødningskjorten maatte flye
For Krigens Ravn.
Da skrev han ei Latin med Blæk;
Paa Dansk han skrev med røde Træk
Sit Navn.

Hvor Mænd i Atlaskhoser gaae,
Er ei vor Plads.
Med Bogen i en rolig Vraa,
Med Pigen under Himlens Blaae,
I Brødres Lag, hvor Flasker staae,
Der er vor Plads.
Her synge vi, saa høit vi vil,
Her tømme vi, saa tidt vi vil,
Vort Glas.

DRØMMEN

(Efter Lord Byron)

I.

Deelt er vort Liv; Søvn har sin egen Verden,
Et Grændseskjel for slet benævnte Ting:

Tilvær og Død; Søvn har sin egen Verden,
Et udbredt Herredom af vildest Sandhed.
Livsaand besidde de henflagrende Drømme,
Med Taarer, Marter og et Skjær af Fryd;
En Steen de læsse paa de vaagne Tanker,
En Steen de lette fra det vaagne Slid.
De skille vores Væsen ad; de blive
Til Halvdeel af os selv og af vor Tid.
De bære Skin af Evigheds Herolder;
De fare hen som det Henfarnes Aander,
Forkynde som Sybille det Ufødte.
Kraft eie de, ja over Fryd og Kummer
Et mægtigt Enevælde. Os skabe de
Til nye Væsner og til hvad de ville.
Med det Forgangnes Gjenfærd ryste de,
Med gamle Skyggers Rædsel. Siig hvordan?
Er ei alt Svundet Skygger? Hvad da de?
Mon Aandens Fostre? Aanden skabe kan
Livsvæsner og befolke med sin Kraft
Planeters Hær med lysere Legioner,
End nogen Tid var til. De blæse Liv og Aand
I Skikkelser, som overleve Kjødet.
Jeg gad gjenkalde Synet, jeg har drømt,
Muligt i Søvne — thi een Tanke blot,
Een Slummertanke rummer Aar og Dag
Og størkner længste Liv til et Minut.

II.

Jeg saae to Væsner udi Ungdoms Farve.
De stode paa en Høi, en venlig Høi;
Jævnt hæved sig dens grønne Ryg, den slutted
Ret som et Forbjerg flere Bakkers Rad.

Ei Havets Bølger vaskede dens Fod,
Men kun et muntert Landskab: Korn og Skov
I Bølger gik. Adspredte vidt og bredt
Laae Gaard og Huus, og Røgens lette Kruser
Høit hæved sig fra Bondens Tag; men Høien
Var kronet med sit eget Diadem,
En rundtomløbende Ring af Stammer, skabt
Ei ved Naturens, men ved Kunstens Luner.
De To, en Jomfru og en Svend, beskued —
Den Ene Alting, som forneden laae,
Livsaligt som hun selv han saae paa hende.
Og begge to var unge — Een var deilig;
Og begge to var unge — meer eller mindre.
Den søde Maane liig ved Himlens Rand
Var Pigen alt i Qvindevaarens Aften.
Han talte færre Somre; men hans Hjerte
Langt voxte fra hans Aar, og for hans Øie
Eet Ansigt blot var elskeligt i Verden.
Det skinned paa ham nu; derpaa han stirred
Saa fast, at ei det kunde meer forsvinde.
I hende blot han havde Liv og Aande:
Hun var hans Røst; ei talte han til hende,
Han skjalv paa hendes Tunge. Hun var hans Syn;
Hans Øie fulgte hendes, han saae med hendes,
Det gav hans Verden Farve. Han havde ophørt
I sig selv at leve; hun var alt hans Liv,
Var Oceanet for hans Tankestrøm
Og favned Alt. Ved en Berøring blot,
En Lyd fra hende bølged vildt hans Blod,
Brat skifted Kinden Farver. Ei hans Hjerte
Dog kjendte Grunden til hans Dødsensangst.
Men hun tog i hans Ømhed ingen Deel,
For ham var ikke hendes Suk. Han var for hende

Som Broder, — ikke meer; dog det var meget,
Thi broderløs hun var. Kun Brodernavn
I barnligt Venskab hun ham havde skjenket.
Hun efterlodes som et eenligt Skud
Af en i Fortid hædret Slægt. Hiint Navn
Behaged ham og dog behaged ei. Hvorfor?
Tid lærte ham det mørke Svar, da hun
En Anden elsked — nu hun elsked alt.
Nu stod hun høit paa Bjergets Tind,
Og Blikket speided, om den Elsktes Ganger
Holdt Skridt med hendes Længselsuk og fløi.

III.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Det var et gammelt Huus, og foran det
Ved Muren stod en Hest med Skaberak.
I et ældgammelt Oratorie stod
Den Svend, om hvem jeg talte. Han var ene,
Var bleg og spanked op og ned, og snart
Han satte sig og greb en Pen og ridsed
Ord, som jeg ei forstod, saa læned han
Det bøiede Hoved paa sin Haand, og rysted
Ret som i Krampedrag. Han reiste sig;
Med Tand og bævende Haand han sled itu,
Hvad skrevet var; men fælded ingen Taarer.
Og han tiltvang sig Ro og trak sit Øiebryn
Med Vold til et Slags Fred, og, som han sagtned,
Hans Sjæls Udkaarne træder til ham ind.
Men hun var mild, var smilende, skjøndt vel
Hun vidste, hun var elsket af ham, vidste —
Slig Kundskab kommer snart — hvordan hans Hjerte
Af hendes Skygge var formørket — saae,

Han var elendig; dog hun saae ei Alt.
Han reiste sig og med et koldt og høfligt Tryk
Greb hendes Haand; en Stund der paa hans Ansigt
En Tavle med usigelige Tanker
Stod malet, og forsvandt, som den var kommet.
Han slap den Haand, han holdt. Med sene Skridt
Han trak sig bort; dog ei som til Farvel.
De skiltes med gjensidigt Smiil. Han gik
Ud af den gamle Halles tunge Port,
Steg paa sin Ganger og drog brat afsted;
Ei meer betraadte han den mosgraae Tærskel.

IV.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Til Mand var Svenden modnet. Vilden Ørk
I brændende Jordstrøg kaared han til Hjem.
Hans Sjæl drak Solens Glød, omleiret var han
Af sære, mørke Skikkelser, ei længer
Han ligned, hvad han var tilforn. Paa Hav
Og Land var han en Vandringsmand.
En Sværm af mangehaande Billeder
Liig Bølger vrimled paa mig ind; men han
Af alle var en Deel. Tilsidst han laae
Og hviilte sig fra Middags Lummerhede
Til Sengs imellem faldne Søiler, i Ly
Af brustne Muur, der overleved Navnet
Af dem, der reiste den. Ved Leiets Bred
Kameler stod paa Græs, og ædle Hingste,
Fast bundne, ved en Kilde; men en Mand
I flagrende Klædebon holdt Vagt, imens
Hans Stammebrødre slumred rundt omkring,
Og over dem sig telted Himlens Blaae,

Saa skyfrit, klart og ubesmittet skjønt,
At Gud alene var tilsyns i Himlen.

V.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Hans Sjæls Udkaarne var en Andens Viv,
Ei elsket mere varmt. Fjernt i sit Hjem —
Vel tusind Miil fra hans — sin Fødestavn,
Hun sad i Kredsen af opvoxende Smaa,
Et deiligt Kuld af begge Kjøn. Men see,
Paa hendes Ansigt stod et Kummers Præg,
Et bosat Skyggerids af Sjælens Kamp,
Og et uroligtsænket Øiekast;
Det tunge Laag med Taarer syntes kjæmpe.
Hvorfra slig Sorg? Hun havde, hvad hun elsked,
Og han, der hende tilbad, var der ei
At styrre med sit onde Haab og Attraa,
Med slet fordulgte Qval den rene Sjæl.
Hvorfra slig Sorg? Hun aldrig elsked ham,
Og gav ham aldrig Grund, at troe sig elsket.
Han var ei Deel af det, der hendes Sjæl
Bespændte, som Gjenfærd fra forgangne Tid.

VI.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Hjem Pillegrimmen kom; jeg saae ham staae
Foran et Altar med en venlig Brud.
Favrt hendes Ansigt var, dog var det ei
Hans Ungdoms Stjernelys. Ret som han stod
For Altret, fløi hen over Øiets Bryn
Hiint gamle Syn — den vilde Nerverysten,

Som greb tilforn i den ældgamle Hal
Hans Bryst i al dets Eensomhed; og nu,
Som paa hiin Dag, en Stund der paa hans Ansigt
En Tavle med usigelige Tanker
Stod malet og forsvandt, som den var kommet.
Nu stod han atter rolig, sagde frem
Vedtagen Eed; ei hørte han sit Ord,
Alt svimled med ham rundt. Han mægted ei
At see, hvad var og hvad der skulde været.
Den gamle Borg, den velbekjendte Hal,
De ham saa dybt indprentede Kamre, Stedet,
Ja Dagen, Timen, Solens Skin og Skyggen,
Alt, hvad der hørte til hiin Stund og Sted,
Og hun, der var hans Skjebne, kom igjen
Og trængte sig imellem ham og Lyset.
Hvad Ærind havde de paa slig en Tid?

VII.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Hans Sjæls Udkaarne — o, hvor dybt forandret,
Som ved en Sjælesygdom! Hendes Aand
Var vandret fra sin Bopæl; hendes Øie
Ei havde meer sin egen Glands, thi Blikket
Var ei af denne Verden. Hun var Dronning
I et phantastisk Land, og hendes Tanker
Var sær Formæling af de stridige Ting;
Og Syner, der ei fattes, ei berøres
Af Verdens Blik, de vare hendes Venner.
Sligt kalder Verden Afsind; men den Vise
I Aanden huser meget dybere Vanvid,
Thi frygtelig er Tungsindsblikkets Gave.
Hvad er det? uden Sandheds klare Fjernrør,

Som klæder Phantasiens Blændværk af,
Som bringer nær det splitternøgne Liv
Og gjør den kolde Sandhed altfor sand.

VIII.

Brat kom Forvandling over Drømmens Aand.
Vor Pillegrim var ene som tilforn;
De Væsner, der omgave ham, forsvandt;
De førte med ham Krig. Han var et Maal
For Skræk og Livets Kornbrand, trindt beleiret
Af Had og Tvedragt; blandet var med Smerte
Alt, hvad man dækked for ham op, indtil
Han, liig den pontiske Monark i gammel Tid,
Holdt Livet op ved Gift. Kraftløs den var,
Den var ham et Slags Næring; fort han leved,
Trods det, der havde været Mangens Død.
Han gjorde Bjerget til sin Ven. For Stjernen,
For Universets travle Genius
Han førte frem sit Ord; de lærte ham
Naturmysteriernes sorte Kunst.
For ham laae Nattens Bog vidt slaget op,
Og Røster, fjernt fra Dybet, sløred af
Et Under og en Løndom. Saa det skee!

IX.

Min Drøm var endt: den vexled ikke meer.
Det var et sælsomt Syn, at Skjebnens Raad
Med disse tvende Væsner skulde skildres
Med Farver, tagne fra det vaagne Liv.
Den Enes Lod blev Vanvid — Jammer Begges.

TIL KNUD LYNE RAHBEK*)

Den Slotsklokke gaaer i den ældgamle Lund,
Paa Floden de Lilier svømme;
Der vandred en Smaadreng i Morgenens Stund,
Dybsindig i eensomme Drømme.
I Slottet der sover en Ridder saa prud,
Den Ridder var Trolle, men Drengen var Knud.

Saa brat liden Knud ind ad Chorsdøren treen,
Han seer paa de Liigkister lange.
Hans Tanker de sværme ved Heltenes Been;
Da grunder han tidlig paa Sange.
Ja Oldtidens Minde blev Sang i hans Bryst
Og Viser om Helte hans Liv og hans Lyst.

Da Knud nu som Svend til vor Høiskole tyer,
Da satte han Skik paa de Unge.
Før sad de og drak som umælende Dyr,
Han lagde dem Rimet paa Tunge.
Hans Riim vare rige paa Fynd og paa Marv;
Dem sang vore Fædre, vi fik dem i Arv.

De Taler saa sindrige randt fra hans Mund;
I Kredse omkring ham de stimle.
Nu følte han Savnet af Skovklosters Lund,
Ham døved de larmende Vrimle.
Da reiste han hist i det Grønne sin Bo,
Hvor Roser og Abild for Vinduet groe.

*) Skrevet 1823 til et Gilde i Studenterforeningen i Anledning af Rahbeks Optagelse som Æresmedlem.

Men stundom han flytter sin Kjep til vor Stad,
Paa Verdens Bedrifter han agter.
Saa skildrer han snildt paa det skjemtrige Blad
De Daarers forskruede Fagter.
Da smiler den Qvinde, da leer hendes Mand.
De Blade de flagre saa vidt om vort Land.

End sidder den gamle Student ved sin Skov,
Utallige Bøger han prenter.
Han passer kun lidet paa Dadel og Lov,
Den Krone for ægte Studenter.
»Hvo kjender den Vidskab fra Krabla til Rom?«
Vor Oldermand ene har Kundskab derom.

Vor Broder i Raskhed, vor Fader i Aar,
En Heldøres Maske han hader,
En Vise ved Glasset han ikke forsmaaer.
O, hil dig da, Broder og Fader!
Ja løfte sin Hat for Knud Lyne man maa,
Saalænge som Jyder det Danske forstaae.

EN HILSEN TIL HENRIK STEFFENS*)

En Mester i Tankernes Riger
Heel tidt er paa Jorden forsagt,
En Spot for de deilige Piger,
Og dristige Svendes Foragt;

*) Ved en Fest paa Skydebanen til Ære for Henrik Steffens, der i 1824 gjæstede Kjøbenhavn.

Thi bleg som en Skygge fra Graven,
Med Øiet han blinker for Sol:
Naturen har lukket ham Haven,
Og kroget han sidder paa Stol.

Blandt Tankens usynlige Fugle
Herr Henrik har fundet sin Ro;
Dog ikke han sky som en Ugle
I Grotterne dølger sin Bo.
For Livets mandhaftige Kampe
Ei ræd han sig skjuler i Krog;
Ei Solen han glemte for Lampe,
Ei Rosen han glemte for Bog.

Først stred han med Munden og Aanden
Mod Frankens letfærdige Slægt,
Saa gik han med Staalet i Haanden
Mod Galliens rustede Knægt.
Og han, der de vindige Tanker
Forjog, paa Propheternes Viis,
Han fulgte de levende Franker
Med Sværdet igjen til Paris.

I Ly af den hædrende Palme,
Du planted ved Oderens Kyst,
Dit Hoved begynder at falme
Og minder om Alderens Høst.
Men ikke blandt Bjergenes Jetter
Du glemte Din Moder i Nord;
Du kommer til Bøg og til Sletter,
At kysse den fædrene Jord.

Betragt da Din sjællandske Broder!
Hvo veed, om Du atter ham seer?
Og lyt til de sjællandske Noder!
Gud veed, om Du hører dem meer.
Og naar da den kjærlige Stemme
Dig vinker til Oderens Kant,
Du Dannemark ikke vil glemme;
Vi have Din Vugge til Pant.

SANG TIL KNUD LYNE RAHBEKS STUDENTER-JUBILÆUM

i Studenterforeningen den 16de Juli 1825

En Ridder liig i blanke Vaabenklæder
Med aaben Hjelm og uforfærdet Bryst,
En dygtig Svend i Livets Skranker træder;
Med Svig og Vold han prøve vil en Dyst.

Dog Fjendens Hær tidt synes altfor farlig,
Og Mangen flyer med Buler i sit Skjold,
Bag breden Grav han leires ræd og varlig
Og seer paa Stridens Mark fra grønne Vold.

Held da den Mand, der fra sin Ungdom arver
Et freidigt Mod i Sandheds lyse Færd,
Hvis Foraarsdrøm beholder sine Farver,
Hvis gamle Haand ei slippe vil sit Sværd.

Som Barnets Lyst mod røde Blomster higer,
Tidt Svendens Hu staaer til den høie Kunst;
Men Gubben kold gaaer hjem fra Kunstens Riger
Og troer, at Phantasiens Lys er Dunst.

O, Held da den, hvis Lod det blev at finde
Sit bedre Hjem i Skjønheds Blomstervang,
Som til sin Grav beholder vel i Minde,
Hvad Fuglen ved hans Vuggeklæder sang.

Ja, Held den Mand, hvis Morgenphantasier
Gjenlyse smukt i Livets Aftenfred,
Som trylles ved sin Barndoms Melodier;
Thi Skjønheds Sol for ham gik aldrig ned.

Tøm Glasset ud for Lysets troe Forfægter,
Naturens Ven i sine Rosers Lund,
For ham, hvis Sang gjenlød i trende Slægter,
For Danmarks Nestor, til den klare Bund!

I K. L. RAHBEKS MINDRE STAMBOG

Humanitets og Friheds troe Forfægter!
Naturens Ven i Dine Rosers Favn,
Hvis Manddoms Ord gjenlød i trende Slægter,
Tak for den Plads, Du unde vil mit Navn!
En Plads jeg kunde kun med Smerte miste;
Men veltilfreds jeg nøies med den sidste.

Den 2den August 1827.

TIL MIN BETTY*)

Paa hendes Fødselsdag, den 24de August 1828

God Morgen, Du mit Livs den bedste Glæde,
Med vores Førstefødte ved Dit Bryst!
Trofaste Kone, Moder til vor Spæde,
Som skjenkte mig en Faders rene Lyst!

Min halve Sjæl, som i et Aar saa trolig
Har deelt min Sorg og Fryd paa hver en Dag!
Ved Dig jeg fandt mit Hjem i egen Bolig
Og bedste Selskab under eget Tag. —

Vær takket Du for Aaret af Din Alder,
Du levet har for mig, min søde Viv!
Kun mens jeg Dig min egen Elskte kalder,
Mit Liv begynder ret at være Liv.

Gud signe Dig, vor spæde Christians Amme!
Bevaret vel for mig og for vor Søn!
Gid Drengen lære snart Dit Navn at stamme
Og skjenke Dig et Smiil til Fosterløn!

*) Poul Møller var den 30te Juni 1827 bleven gift med Betty Berg, en Datter af Chr. Fr. Berg, Ejer af Skjoldemosegaard paa Fyen.

SANG TIL PROFESSOR HANSTEEN*)

Ved et Festmaaltid i Christiania den 27de Juni 1830

Jorden, vor signede Moder og Amme,
Drømmer sin lange, dybsindige Drøm:
Den var fra Sekel til Sekel den samme,
Stadig i Tidernes flygtige Strøm.
Slægter oprinde,
Slægter forsvinde;
Kloden beholder sin vanlige Skik:
Ældgamle Vaner den holder i Minde,
Gaaer, som for tusinde Vintre den gik.

Ædlingen gransked i sindrige Skrifter,
Sysled paa Brættet med Tegn og med Tal,
Grunded paa Jordens de lønlige Drifter,
Rastløse Liv i dens dybeste Hal.
Hvo kan vel raade
Mørkeste Gaade?
Spørgende Sphinxen for Alle jo laae.
Faa have fristet den himmelske Naade,
Eet af dens hellige Ord at forstaae.

»Herligste Liv har en Dødelig levet,
Naar han har tydet os eet af dens Tegn,«
Det er den Troe, som vor Ædling har drevet
Bort fra sit Huus til Barbarernes Egn.

*) Den berømte norske Astronom og Naturforsker Christopher Hansteen var i 1830 vendt tilbage fra en toaarig Studierejse i Siberien. Poul Møller var paa den Tid Lektor i Filosofi ved Universitetet i Christiania.

Ei meer i Bøger
Svaret han søger;
Rask i Naturen han henter det selv.
Alt, hvad han aner, hans Længsel forøger,
Freidigt han gaaer over Bjerg, over Elv.

Held Dig, vor Hansteen! Din Gaade Du løste,
Snildt Du forstod den bedagede Jord;
Selv af den evige Kilde Du øste,
Nævnte for Sphinxen et hemmeligt Ord.
Norriges Graner,
Hjemlige Vaner
Drog saa til Hjemmet Din trofaste Aand:
Her er Magneten, som kjærligen maner
Nordmandens Hjerte med hellige Baand.

Kommende Sekler Dit Navn vil bevare,
Hansteen! de lydt ville prise Dit Vid;
Svende, som fjernt over Bølgerne fare,
Ofte vil mindes Din sindrige Flid.
Musernes Sønner
Jublende skjønner
Dybt paa Dit Værd, mens Du vandrer paa Jord:
Ikke med Guld eller Glands vi belønner;
Tag mod vor Hilsen og Sang over Bord!

VED TO MEDICINSKE DOCTORERS PROMOTIONS-GILDE

(I Christiania 1830)

Imellem de Lærde der holdes en Dyst;
Der værger sig Een imod Mange,
Der hjælper det ei, man er bred over Bryst,
Selv Kjæmper for Kampen er bange.
Der blinker ei Staalet, der drages ei Kniv,
Det gjælder Dit Hoved, men ikke Dit Liv.

Der strider man ikke for Pengenes Glands,
Langt mindre for Riger og Lande;
Man kjæmper om Ærens fortryllende Krands,
Der pryder den Seirendes Pande.
Den Slagne forliser ei Blod eller Lem,
Han tager sin Hat og forføier sig hjem.

Den Strid, udi hvilken den Snilde bestaaer,
Bestode to dygtige Svende:
Een fægted i Fjor og en Anden i Aar
Fra Morgen til Aftenens Ende.
Saa Mange dem fristed med Rænker og List,
Men Marken beholdt dog de Brave tilsidst.

Som Bierne sværme saa bistert i Ring
Fra talrigt befolkede Kuber,
Saa mylred de romerske Gloser omkring
Fra Begges veltalende Struber;
Til Høire de stak, og til Venstre de bed,
Da maatte vel Mangen sig ømme derved.

Thi hilse vi Alle ved Bægrenes Lyd
De hæderbekrandsede Kjære:
Gid længe de leve til Norriges Fryd
Og blomstre til Norriges Ære!
Gid længe de glædes ved Ring og ved Krands,
Ved Øinenes Brug og ved Farvernes Glands*)!

Og saasom den Gut udi Riddernes Sold,
Der vover sit Liv for hans Ære,
Der følger ham trolig og bærer hans Skjold,
Fortjener berømmet at være:
Saa fylde vi atter et rigeligt Maal
Og bringer de to Respondenter en Skaal.

SANG VED ET SØLVBRYLLUP

De kraftige Svende fra Norriges Fjeld
De seiled til Gefions Have.
Ved klingende Bæger i sildige Qvæld
Forsamled sig ofte de Brave,
Og Nordmanden sang for en dansk Kammerat
Om Fosser og Nordlys i Norriges Nat.

Vor Vilhelm han sad med en blomstrende Kind
Paa Nordmandens lystige Bænke.
Hvi fængslede Norriges Toner hans Sind?
Hvorfra den usynlige Lænke?

*) Allusion til Disputatsernes Indhold.

Han aned, at fjernt paa det nordiske Fjeld
En Lilie voxede frem til hans Held.

Som Fuglen, der finder sin Mage paa Qvist
I Granernes mørkeste Skove,
To stemmende Hjerter de mødes forvist,
Dem skiller ei brusende Vove.
Sæt Een udi Vest og en Anden i Øst,
De kjende hinandens fortrolige Røst.

Nu mindes vi her den livsalige Vaar,
Han gik med sin Brud i det Grønne:
Vor Fest os betegner, hvad glædeligt Aar
Til Altret han førte den Skjønne.
Men Irisken fløited saa blidt mellem Siv,
Han slynged sin Arm om den Yndiges Liv.

To Elskendes Bryllup, fra Nord og til Syd,
Den skjønneste kaldes af Dage.
Naar Pagten er prøvet og mindes med Fryd,
Den skjønnere vender tilbage.
Thi Haabet er hist i det klingende Spil,
Men her føier Mindet og Lykken sig til.

Lad Tanken da flyve, Du ædleste Par,
Til Mindets fortryllende Haver,
Og see paa det blomstrende Billed, Du har,
Din Kjærligheds levende Gaver.
Det Par, vi besynge, beskuer saa fro
Sin Ungdom fordoblet i to Gange to.

Vi hilse Dig, elskede Brudgom og Brud,
Som fulgtes i Verden saa trolig!

Nu Høitidens Rose paany springer ud
Og vækker vor Sang i Din Bolig.
Hviil trygt i Din Troskabs velsignede Ly,
Mens Brylluppets Fakler vi tænde paany!

VED G. H. WAAGES BORTREISE*)

Førstkommende Maidag, naar Skoven er grøn,
Et Savn man i Templet beklager:
Vor Frue forliser sin trofaste Søn;
Af Hallen den Elskede drager.

Dog reiser han ei over Bølgen den blaae
Til Vestens de røde Barbarer.
Nei, Sjælland, hans Moder, saa længe hun maa,
I Favnen den Ædle bevarer.

Reis heldig til Sorøs det vaarlige Smiil!
Du bliver i Venners Erindring.
I Sandhed! en halv Snees af sjællandske Miil
Kun lidet er Tanken til Hindring.

Mens her vi maae høre paa Vægterens Skoe
Og Maaneskin øine paa Muren,
Hist Fuglen i Skoven kun bryder Din Ro
Og priser Dig Sommernaturen.

*) Skrevet 1837 til en Afskedsfest for Præsten ved Frue Kirke, Dr. theol. G. H. Waage, der var bleven udnævnt til Direktør for Sorø Akademi.

Reis heldig til Absalons deilige Lund,
Til Holbergs den blomstrende Have!
En Hilsen igjennem Din venlige Mund
Til Høiskolens Mestre, de brave!

Paa vestlige Volde vil Mænd af Dit Sogn
Om Morgenen vinke med Klædet,
Og stirre paa Støvet, der følger Din Vogn,
Mens langsom den ruller i Strædet.

Og bliver ved Afsked Dig Barmen for trang,
Paa Veien Du finder vel Kraften,
Mens Lærkerne følge Dig Dagen saa lang
Til Sorøs det milde »God Aften«.

Det vildsomme Sind, der er vant til Din Røst,
Beængstet vil savne Dig ofte,
Og Enker og Arme, der hørte Din Trøst
Omkring paa de fattige Lofte.

Og her det bevidnes ved Vennernes Fest,
Mens Vinen i Bægrene daler:
Vi Alle vil savne vor Ven og vor Præst,
Den blide, den aandige Taler.

TIL SELSKABET FOR DE SKJØNNE VIDENSKABER

(I Anledning af den for fire Romancer udsatte Priis af eet Hundrede Rigsdaler)

— ταύτης δ' ἀποπαύε ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει.
Homer.*)

Du Selskab, som lydt med Basunernes Tegn
Poeterne kalder til Sang;
Som lokker en Byge velgjørende Regn
Af Digtninger ned over Daniens Egn
Ved Sølvets melodiske Klang:

Af Musernes Tønde Du tager en Tap,
Da fuse vel Rimene frem:
Du byder os gjøre Romancer om Kap,
Du beder om fire, — ja see, om Du slap!
Vel tusinde bringes Dig hjem.

At spare paa Riim er urimelig Skam,
Naar Rimet betales honnet.
Romancer! — en heel ubetydelig Dram
Behøves af Vandet i Musernes Dam
For dem at forfærdige net.

---

*) . . . . . Med denne bedrøvede Sangvis
Standse Du brat, da med Sorg den piner mit Hjærte, det kjære,
Dybt i mit Brvst
Homers Odyssee, 1. Sang. Poul Møllers Oversættelse.

De bydes for Intet i hver en Avis,
Selv uden Forhaabning om Tak;
Men hundrede Daler — forførende Priis!
Dig selv har Du bundet et grueligt Riis;
Vi komme med Pik og med Pak.

En Sæk med Romancer Du har i Behold
Til Julens velsignede Fest,
Din Fred og Din Morskab er Pokker i Vold,
Din Leg er forspildt, og Din Grød bliver kold,
Og slide Du skal som en Hest.

Din Fred den er fløiten, og Fryden er væk,
Du læser Dig sikkert caput.
Du ryster og blegner vel sagtens af Skræk
Ved Tankerne blot om den rædsomme Sæk,
Som tømme Du skal absolut.

I Drømme poetiske Triller og Klang
Som Fluer vil sværme Dig om.
Urolig Du vender Dig mangen en Gang,
Og vaagner, og — struttende, stoppet med Sang,
Staaer Sækken og venter sin Dom.

Ved Menneskers Lidelser aldrig jeg loe;
Jeg ønsker, Din Qval var forbi.
Ugjerne jeg røver min Næste sin Ro,
Dog tager jeg sikkert et Lod eller to
I Sangens det nye Lotteri.

Der høres vindskibelig Støien og Stiim
Paa hele det danske Parnas;
Een Fødderne fæster i Række med Liim,
Eens Tanker spoleres af Mangel paa Riim,
En Andens af Mangel paa Plads.

Men naar nu den svære poetiske Last
Er sigtet og taget til Doms,
Undtagen en Haandfuld, som let i en Hast
Sig hænger ved Sækken i Rimpningen fast,
Hvor bliver det tykkere Grums?

Du lever nu selv med de lækkreste høit;
Men Skrabet, der bliver igjen,
Den mellemste Sort og det pæreste Pøit,
Der falder den kræsnere Gane for drøit,
Hvor Pokker skal det kjøres hen?

Du strakte Din Kjep over Landet og bad,
Da mylred Romancerne frem:
Snart fylde poetiske Padder vor Stad,
Besudle hver Bog og hvert ugentligt Blad;
Mon saa Du kan frelse Dit Hjem?

REVUEN*)

Faderen.

Leirens Linie Høi og Dal bekrandser;
Vaabenføre Mænd i Ridderspillet
Prøve Kraft og Kunst med Sværd og Landser,
Vente Seirens Priis af Fyrstens Hænder.

*) Skrevet 1836, trykt første Gang i „Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblade“ (1837).

Hør, Musiken over alle Marker
Kraftig klinger! see, hvor Staalet blinker!
Og Din raske Skimmel staaer og sparker
Utaalmodig med de hvide Sokker.

Du staaer eensom mod Kanonen bøiet;
Verdens Farve for Dit Syn er svunden.
Skjøndt saa taus, Du røber dog med Øiet
En usynlig Hær af mørke Tanker.

Sønnen.

Længe Verdens Lys for mig var slukket;
Snart man tæller mine Tankers Hære;
Tæt mit Hjertes Kammerdør er lukket;
Der et eenligt Billed kun er hjemme.

Hun med den uendelige Blidhed,
Naar hun mildt fra Guldkarreten hilser,
Nakkens, Armens næsten hellige Hvidhed;
Hun, hvis Pande som en Lilie skinner;

Hun med hine brune Krøllers Vrimmel,
Hun, hvis Tanker ere tause Digte,
Hun, hvis unge Liv er Glædens Himmel,
Hun, hvis Drøm er skjønne Malerier:

Hende har jeg overmodig kaaret
Til mit Hjertes hemmelige Dronning,
Skjøndt hun bærer høit paa Hovedhaaret,
Ak! en Kreds af store Diamanter.

Faderen.

Længe har jeg læst Din stille Kummer
Paa Din Kinds foranderlige Roser.
Ogsaa har Du tidt i flygtig Slummer
Fyrstedattrens Navn med Længsel stammet.

Ikke dog en kraftig Yngling synker,
Overvældet reent af Skjønhedsglandsen.
Kreaturet kun veemodig klynker
Ved at see de blanke Maanestraaler.

Kreaturet sig i Smerte vaander,
Hyler ved en liflig Harpes Toner;
I sin dunkle Længsel efter Aander
Ikke det sit blinde Savn begriber.

Ogsaa Skjønheds Præster ere Helte;
Ikke ved en himmelsk Aabenbaring
Blød en Kunstner vil i Taarer smelte;
Feig han ei bedække vil sit Ansigt.

Ei det stærke Lys hans Øie blender,
Ufravendt han efter Synet stirrer,
Med et modigt Bryst og travle Hænder
Hvert et Træk han efterligner trolig.

Ja, om selv i Tornebuskens Luer
Ham Jehova vise vil sit Aasyn,
Ikke som en Træl den Kjække gruer;
Paa den høie Røst han agter freidig.

Hvis Du taale kan det Skjønnes Flammer,
Gives det Dig hen til Arv og Eie;
Dybt i Dine Tankers lyse Kammer
Gjæster det Dig kjærlig og fortrolig.

Sønnen.

Smuk Din Tale lyder og alvorlig
Som en Broders til en yngre Broder.
Dog — tilgiv mig — vist Du feiler storlig,
Hvis med eget Maal mit Sind Du maaler.

Du er liig en Helt i Oldtids Fabler,
Landets første Mand i Raad og Gjerning:
Fiendeskaren kaster sine Sabler,
Naar paa Stridens Mark den seer Dit Aasyn.

Ares liig i Reisning og i Stemme
Sidder Du med Sværdet paa Din Ganger.
Aldrig var Du dog paa Jorden hjemme,
Fremmed er for Dig dens bedste Rose.

Skjøndt min Moder var saa favr og yndig,
Fandt i Dig hun kun en blid Beskytter:
Du blandt Jordens Børn er mild og myndig,
Men i Drømmes Verden er Du Fyrste.

Du er aldrig glad, et Alvorsstempel
Sidder paa Dit Bryn, som paa Kronions.
Sværmerisk Du tidt i Skovens Tempel
Eensom taler høit med Alnaturen.

Skjøndt min Ærefrygt er meer end sønlig,
Troer jeg ofte, Du med Anger brydes,
At en Vægt paa Brystet, stor og lønlig,
Bort har drevet Dig fra Livets Haver.

Mig behersker Jordens bedste Lilie,
Ikke Tankens Ørn og Gravens Urner.
Ikkun landsforviist og mod min Villie
Flygter jeg til Drømmens mørke Rige.

Aldrig dog mit Haab jeg vil forsage;
Fyrstediademet ei mig skræmmer;
Tithon fik Aurora til sin Mage;
Under Purpur banker ogsaa Hjerter.

Faderen.

Arme Daare! slip da Haabets Anker,
Følg Din Faders Fjed til Drømmens Rige.
Vistnok under Purpur Hjertet banker —
Fly til Tankens Ørn og Gravens Urner!

Hun med den uendelige Blidhed,
Naar hun mildt fra Slotsaltanen hilser,
Nakkens, Armens næsten hellige Hvidhed,
Hun, hvis Pande som en Lilie skinner;

Hun med hine brune Krøllers Vrimmel,
Hun, hvis Tanker ere tause Digte,
Hun, hvis unge Liv er Glædens Himmel,
Arme! viid, hun er Din Faders Datter.

KUNSTNEREN MELLEM OPRØRERNE*)

Der staaer en bruunlig Bygning
Ved Stadens bredeste Plads,
Med et Spiir paa sin Rygning
Og Ruder af farvet Glas.
Beskedent i et Hjørne
Den dølger sin tykke Muur.
Paa dens Gavle ligge Bjørne
Med Tigere paa Luur.

Kastanietræer spænde
For Muren en løvrig Rad;
Tungt Vaarzephyrerne vende
Det femfingrede Blad.
Igjennem de gyngende Grene
Solstraaler til Salen gaae
Og stænke paa Gulvets Stene
Med Sølvstjerner smaae.

Der har en Kunstner Bolig.
Med sine Lærlinges Flok
Han arbeider trolig
I Marmorets hvide Blok.
Hans Hylder i Væggen prange
Med Guder af Steen og Leer.
Paa Gulvet laae der saa mange,
I hans Hoved laae der fleer.

*) Poul Møllers sidste poetiske Arbejde, skrevet i Efteraaret 1837, nogle Maaneder før hans Død (:3de Marts 1838); trykt første Gang i H. P. Holst's og Chr. Winthers „Nytaarsgave fra danske Digtere" (1838).

Over Steengulvets Terning
Gaaer Mesteren op og ned,
Beseer sine Svendes Gjerning
Og hjælper dem paa Gled.
Han berømmer glad de Dygtige
Og lærer dem listige Greb,
Men taler haardt til de Flygtige
Og dem med det svage Begreb.

Sin Arm, den blottede, stærke,
Han strækker i Luften lang,
Og beder dem vel at mærke
Paa Senernes Ormegang.
Han peger paa Muskelens Fletning,
Der kryber som en Aal,
Og beder dem tage dens Retning
Til Mønster og til Maal.

Fra Skjønheds høieste Himle
I hans vevre Phantasie
En Sværm af Billeder vrimle
Og kræver at blive fri.
Da sætter han sig fyrig
Paa sin liden Tabouret.
See, hvor Haarets Vext balstyrig
Fortrænger hans Kasket.

Dog ikke han med sin Muse
Sidder lang Tid i Fred;
Frem springer en Pog i Blouse,
Han gjør Kunstneren vred:
»Giv os nu Ferie, Fader!
Vor Flid er idag forbi:

Der drives i alle Gader
Et rædsomt Myrderi.

Oprørets prægtige Banner
I Luften flyver stolt:
Man styrter vore Tyranner;
Man bryder Baand og Bolt.
Alt Frihedens Helte sig nærme
Med Bøsser, Knipler og Spyd.
Lyt, hvor de modige Sværme
Synge Viser af Fryd!

Nu Fødelandets Skjebne
Staaer tydelig paa Spil.
Den, der sig ei vil væbne,
Han maa dog see til.« —
»Est Du nyfigen, Snøbel!
Saa kig af Vinduet ud:
See paa den drukne Pøbel
Og paa Gadefredens Brud.«

Saa taler den vrede Mester. —
Men Larmen nærmer sig meer;
Snart selvbudne Gjæster
I sin Bolig han seer:
Ind bryder i Mesterens Paasyn
En Skare, sær og lang,
Med grimt sværtet Aasyn
Og med Kjortelen vrang.

De havde blodige Skrammer
Af Hug og af Stik;

Infernalske Vredesflammer
Brændte fra hvert et Blik.
Deres Ordfører bister
Hen for Mesteren treen,
Og Hadet stod i Gnister
Fra hans Øies brune Steen.

»Du Qvindemand, Du Sløve!
Vaagn op og føl Din Skam.
Du har Kræfter som en Løve,
Men Hjerte som et Lam.
I Kunstens vamle Sukker
Du forkjæler Din Tand.
Bryd Dine vælske Dukker
Og reis Dig som en Mand.

Du kildrer de rige Daarer
Med Øielyst og Leg;
Men husk, at den Fattiges Taarer
Derfor til Himlen skreg.
Dog nu kan Du sone Din Brøde
I Frihedens Morgengry,
Mens Tidens Ørn skal føde
Sit Guldæg paany.

Frem, Herrespir at brække
For at frelse Din Sjæl!
Træd ud i Borgernes Række
Som en ærlig Rebel!«
Sit Hjerte Mesteren tvinger
Og svarer med rolig Aand:
»Jeg aldrig Vaaben svinger
I By paa egen Haand.

Saare lidet jeg ændser
Dit myndige Herrebud;
Inden Lovens hellige Grændser
Er jeg fri som en Gud.
I Fredens milde Skygge,
Bag Lovens Kobbermuur
Vi Kunstnere sysle trygge,
Naar Voldsmand blæser paa Luur.

Hvis Fyrsten min Tjeneste kræver,
Til Kampen vil jeg gaae:
Da bringer jeg ham to Næver
For blandt Eder at slaae.
Sikkert min Herre forstaaer det
At dæmme for Oprørets Elv;
Men hvis han ikke formaaer det,
Da kan jeg værge mig selv.

Gaaer bort med Spyd og Stænger
Foruden al støiende Lyd!
Ellers I sikkert ei længer
Skal synge Viser af Fryd.« —
Til sin Skare den Fører vinker,
Og rask paa hans Bud
I Veiret Sværdene blinker
Til Huusfredens Brud.

Alle Smaabilleder dyre
Til Fliserne styrtes brat;
Med Pistoler blindt de fyre
Paa Kunstnerens Marmorskat.
Hvert et deiligt Under,
Han i sit Liv har skabt,

Det ligger i faa Sekunder
Brudt, knust og fortabt.

»Du krybende Skaffer
Af de Stores Sandsefryd!
See nu, hvor Folket straffer
Dit Savn af mandig Dyd.« —
Mesteren paa sine Støtter
Stirrer maalløs og hvid,
Ei en Fod fra Stedet han flytter,
Forstenet han staaer en Tid.

Men som han staaer og stirrer
Og ryster paa Kroppen stum,
Hans Øie sig vildt forvirrer,
Af hans Mund træder Skum.
De Væbnede loe ved hans Lader,
Dog et Trin tilbage de veg;
Deres Tænders kridhvide Rader
Stak af til det sværtede Skjæg.

Kunstnerens Øine baade
De løbe som Hjul omkring
Paa en vanvittig Maade:
De bebude selsomme Ting.
Ved Væg var en Kølle stillet
Af Eeg, tung som Staal.
Til en Halvguds ædle Billed
Af den han tog Maal.

Den Prygl tre Gange han svinger
Over Hovedet om:

Ræd Skaren tilbage springer,
Da mod den han kom.
Ned iblandt dem den synker
Saa svær som en Steen,
Og mangen En da klynker
Med brudne Pandebeen.

Som en Vild af de Brune
Paa Java gaaer Amok
Og myrder i rædsomt Lune
Mænd og Qvinder i Flok:
Saa farer han med sin Kølle
Blandt Mængden omkring;
Som Vinger over en Mølle
Den susende gik i Ring.

De søge Redning i Flugten
Til Pladsen viid og bred;
Men efter dem følger Tugten
Og slaaer iblandt dem ned.
Det vared ei ret længe,
Da laae der for hans Dør
To frisindede Drenge
Og en lam Redacteur. —

Lærlingen sig fornøier
Med at see fra Vinduet ud:
»Hvor dog hele Byen støier
Af Drab, Skrig og Skud!
Jeg troer vist, Friheden seirer;
Thi hisset Drengenes Trop
Paa Torvets Fliser leirer
Under Jubel deres Krop.

En Skuffe med Rosiner
Til Deling de faae,
Med bedrøvede Miner
Maa Kræmmeren see derpaa. —
En Sjouer spørger sin Frille:
»Hvad bringer Du til vort Huus?« —
»Fiint Lærred til den Lille,
Kaffe, Citroner og Snuus.«

Alt Flaskerne de røres,
Rigt strømmer Torvet med Viin;
Den blodigste Kamp dog føres
Om Kræmmerens Pengeskriin.
See, Mester med sin Hammer
Kommer over dem i Storm:
Enhver, som han rammer,
Han vrider sig som en Orm.« —

Fyrstens beredne Drabanter
Med Banderne stred
I Staden paa alle Kanter,
Og Kampen var svær og heed.
Hist tabte Rebellerne Modet;
Her maatte Rytterne flye;
De skaanede Borgerblodet
I den vildførte By.

Men Mesteren grusom farer
Igjennem Gaden lang;
Han intet Levende sparer:
Han gaaer Bersærkegang.

Blindt i den flygtende Mængde
Han slaaer for Fode ned;
Hæren med hele sin Længde
Da følger i hans Fjed.

* * *

Nu var der roligt i Byen:
Snart Maanen leger Skjul
I de blødeste Duun af Skyen,
Snart blottes det blanke Hjul.
Hjem ride Rytternes Rader
Med Musik, fuld af Fred.
Saa fjernt i de stille Gader
Man hører Hestenes Fjed.

Kunstneren veemodig
Paa en Afviser sad;
Hans høire Haand var blodig,
Til Himlen han bad.
Hans Øielaage sig lukke,
Som en Død var han bleg;
Med de tungeste Sukke
Hans Bryst faldt og steg.

Snart vækkes han af Drømme;
Thi hans Fyrste selv sit Spand
Styrer med Purpurtømme
Til den modfaldne Mand.
Venlig han beder ham træde
Til den svævende Karm,
Og sænker en gylden Kjæde
Over Kunstnerens Barm.

»Du Stærkeste blandt de Kjække
Modtage min Naades Beviis,
Dig skyldes i Kjæmpernes Række
For Manddom den høieste Priis.
Frivillig Haand Du rakte
Til Kamp mod Mord og Vold;
Din Fødeby Du bragte
Dit ædle Bryst til Skjold.«

Den blege Kunstner svarer:
»Min Fyrste, behold Din Pragt!
Aldrig ved Kampens Farer
Jeg søger Guld eller Magt.
Heltenes Kors i Sløife
Var aldrig min Attraa;
Paa fremmede Grændser strøife
Idag Du mig saae.

I min Kunst har jeg hjemme
Som en Mester i mit Fag;
Allerhelst jeg vilde glemme
Mit Blodværk idag.
Formørke vil dets Erindring
Min Billedverdens Glands
Og lægge hæslig Hindring
For mine Syners Dands.

I mit Værksted, det stille,
Siger jeg Verden Farvel,
Vil aldrig Dommer spille
Og ei slaae Folk ihjel.

Paa mit Mindes sorte Tavle
Vil denne Dags Bedrift
Som et Spøgelse kravle
Med den afskyeligste Skrift.«

FRAGMENTER

I.

Af et dramatisk Digt.

Et Torv ved Havnen.

En ung Mand til Hest:

Trofaste Ganger! tving Din Flyvelyst,
Jeg klapper jo Din sorte Svanehals
Og vil, at Du med sindig vexlet Fod
Din Herre skal igjennem Staden drage.
Thi ret i Mag jeg nu betragte maa
Det steenbeklædte Torv og Havnens Bølger,
Hvorfra den lette Morgenluft mig bringer
Et lifligt Aandedræt, og Øen hist,
Som løfter sine rigtbeklædte Bøge
Høit over breden Vand. Veemodig-fro
Jeg seer den velbekjendte Skueplads,
Hvorpaa tilforn min Skjebne drog for Lyset
Et deiligt Optrin af mit unge Liv.
Hvor her er taust! Hver Borger med sin Hustru
Nu sover bag det blommede Gardin;
Kuns Nattens tungtbeklædte Vægter tramper
I fjerne Stræde med beslagne Skoe.

Halv staaer i Vandet Solens røde Skive,
Og over den er hængt en kulsort Sky,
Ret som en Røg fra Himlens Morgenflamme.
Urolig flakker Maagen med sit Skrig
Og strøifer Bølgen med sin hvide Fjær.
O, det af Mennesker forladte Landskab
Jeg uforstyrret nu befolke kan
Med min Erindrings skjønne Phantasier.
Den sidste Gang, da Holmen hist var grøn,
Man feired der i Skovens Ly en Fest;
Og mens de mangefarvede Lamper smukt
Belyste Bøgens nyligfødte Blade,
Paa Lundens Græs en Pigeflok i Dandsen
Bevæged let den silkeklædte Fod.
Afsides, langt fra Fløiternes Musik,
To grønne Tuer hæved sig i Skyggen
Af Haslers mørke Løv, tæt ved hinanden.
Jeg paa den ene sad, men paa den anden
En liliearmet Pige; hendes Sommerhat,
Tilbagekastet paa det blonde Hoved,
Fremviste den med Krøllers gyldne Pragt
Behængte Pande. Hattens røde Baand
Løst flagred om den marmorhvide Hals.
Med venlig Modstand hendes spæde Fingre,
Som fast indspærredes af min brede Haand,
Bevæged sig mod overlegne Styrke,
Ret som en fiin Kanariefugl, der spræller
I Drengens Næve med forgjeves Kjæmpen.
Men øm og dristig gled min Tales Flod
Fra Læbens Rand, og under Nattens Blaae,
Bestrøet med alle Stjerners blanke Kors,
Vi slutted en bestandig Elskovspagt. —
Dog, naar en Ungersvend, med Mod og Sundhed,

Ei tvunget er ved Savn af røden Guld,
Da lader han sig ikke lang Tid fængsle
Til samme Plet, som Gaardens Hund, der trofast
Og dum fra Aar til Aar, selv fri for Lænker,
Bevogter samme Huus. En Morgentime
Jeg paa en Lystgang ud af Stadens Port
Fik Øie paa en Flok af djærve Krigsmænd,
Hvem Hærens Høvding havde givet Hjemlov.
En spilled paa den brune Fiolin,
De Andre gik da efter Strængens Hvislen
Med rappe Fodtrin paa den brede Vei.
Lidt længer borte holdt en Reisevogn.
Omkring en Serviet, som bredet laae
Ved Grøftens Rand, med Glas og Pølse,
Fortrolig Mænd og Qvinder havde leiret
Sig i det grønne Græs; men deres Hest,
For Trendsen fri, med Pose for sin Mule,
Begjerlig fraadsed i det friske Hø.
Lidt længer borte gik en rask Tyroler
Med Randsel paa sin Ryg og revne Skoe.
Han spilte Bold med sin Kasket og jodled
I Sky; men Skov og Høi tilbagesendte
Ham en trefoldig Gjenlyd i den rene Luft.
Da kom en mægtig Vandrelyst mig paa;
Foruden Afsked jeg til fjerne Lande
Begav mig bort. Men nu, da Markens Foster
For Sneens Dække fri sig hæver frem,
Nu smelter som en Snee den kolde Glemsel
Bort fra mit Bryst, og Kjærlighedens
Gjenfødte Rose skyder atter Blad.
Den brune Nattergal i fjerne Buske
Fornyer med livsaligt Fløitespil
Det halvforglemte Mindes Røst. Nu vil

Jeg ride til den vilde Mark; men naar
Den gyldne Foibos sender sine Straaler
Igjennem Jalousiets grønne Hegn,
Og vækker af sin Søvn den spæde Jomfru,
Da sætter jeg min Spores blanke Stjerne
Paa Hestens Bug og haster hid i Spring,
At see paany min Sjæls udvalgte Dronning.
Frisk frem, min Ganger! følg Din Flyvelyst.

Chor af Byens Jomfruer og Ungkarle.

Ungkarle:

Med sin himmelske, bredtnedpladskende Flod
Stygt natlige Regn har beskyllet mit Torv.
Dog lidet jeg frygter for Vand og Morads,
Thi den mægtige Støvle bedækker min Fod.
Frem træder jeg rask
Mod det søilebekrandsede Raadhuus.

Jomfruer:

Jeg kun langsomt skrider fra Steen til Steen
Og sanker min Kjortels Liliefold
Med min Jomfruhaand over Ankelens Knup,
Over Sviklens yndigtvævede Blomst;
Thi gyse jeg maa
For et Stænk fra trampende Støvle.
Efter Ligevægt søger min skjælvende Haand,
Thi min Skikkelse hænger, med udstrakt Arm,
Paa en eneste Taa. Den bæres af Luft
I svævende Stand. O, var jeg dog vel
Ved Ønskernes Maal,
Ved de stoltopstigende Fliser!

Ungkarle:

Siig, Du lifligt i Flor indhyllede Jomfru,
O, Du min Drøms henrivende Billed,
Hvi Du til Borgen henflytter Din Fod!

Jomfruer:

Længe før Morgenens Barn
Med sin Purpurhaand
Af den glimrende Guldkurv
Tog sine Roser,
Vore Fædres ærværdige Flok fremvandred
Under Nattens med Sølvglands tindrende Loft
Til den marmorbekrandsede Høisal.
Nu forventningsfuld og med Videbegjer
Jeg betræder det hellige Torv;
Thi speide jeg vil, hvilket Viisdomsord
Hist ved det natlige Lys
I det pudderbestænkede Hoved
Er fostret i Løndom.

Ungkarle:

Dele, ja dele jeg maa Dit Videbegjer,
Du min Stads elskværdige Krone!
Men ei lang Tid svæve Du skal i Tvivl,
Thi see hist, see hist,
Hvor den raslende, kobberbefæstede Port
Vidt aabner sin Mund,
Langsomt, langsomt
Med besindige Skridt træder nu frem
Paa Flisernes Fiirkant
Stadens Hersker, den spanskrørbærende Drot,
Min Byfogeds gudlige Hoved.

Byfogeden:

Mit ædle Folk! mærk paa Din Herskers Ord!
Kundgjøre vil jeg, hvad til Stadens Tarv
I slummerløse Nætter jeg har udtænkt.
Med Glæde sender jeg mit Herskerblik
Ud over Byens Kreds. Thi vidt og bredt
Jeg øiner Spor af Borgersind og Velstand.
To Vævere daglig med den gyldne Spole
Jeg seer af Traadens fine Labyrinth
At kalde Lærred frem for Dagens Lys,
Og under djærve Slag af Smedens Hammer
Fremtræde Hesteskoens halve Maaner.
Ei vil jeg nævne nu vor gode Snedker,
Hvis Skaberhaand af Egetræets Kraft
Har dannet vore brune Huusgeraad.
Selv midt om Vintren staaer i Bodens Hal
Den brave Dreng, skjøndt Frostens røde Buler
Vanhelde den med Terpentin og Skind
Belagte Haand. Den styrer Vægtens Tunge
Og Messingskaalen, fyldt af Risengryn.
Et glædedrukket Øie
Jeg vender imod Havnens tause Speil,
Indrammet af den lange Poppelpiil;
Thi Skuden vælter sig med stramme Seil
I Bølgen frem. Knap orker den at slæbe
Sin Bug, frugtsommelig med Hvedesække.
Langtfra det er, at Staden lider Brøst
Paa gudbegeistrede Sangeres Flok. Ved Høst
Naar Hundestjernen straaler Ferie frem,
Da gjæster mangen academisk Borger
Af Stadens eget Kuld sit Fædrehuus.
Enhver forstaaer vindskibelig at føie

Sonettens ottefoldige Riim — et Underværk!
Og aarlig vores gamle Stapelstad,
Forsynet med den Poesie, som meest
I Moden er, jævnt holder Skridt med Tiden.
Midt i sin Lykkes Fylde savner Staden dog
Eet Gode. Vittighed for den er fremmed!
Sligt Savn bekymrer dybt mit høie Sind;
Paa Sligt at raade Bod, jeg lader flux
Heroldens klare Røst og Trommens Bulder
Forkynde Folket høit, at jeg og Raadet
Besluttet har ved Præmiernes Magt
At vække Viddets Blomster af sin Dvale.
Ei, mener jeg, min Borgers Hjerneskal
Er anderledes skabt end andre Mænds.
Hans Lune blot har savnet en Opmuntring.
Men som den gyldne Sol det skjulte Frø
Af Jorden kalder frem til frodig Vext,
Saaledes skal en glimrende Belønning
Idag befrugte Vittighedens Mark,
Som i en Rad af Aar har ligget brak.

Choret:

Beundre maa jeg Dine vise Raad,
Min ædle Hersker! Siig, til hvilken Tid
Du Kronen paa Dit store Værk vil sætte?

Byfogeden:

Saasnart en Times Løb igjen er fuldendt,
Da maa Enhver, som i Fortrøstning til
Sit Lunes Kraft for Palmens Hæder kjæmper,
Sit Hoveds Førstegrøde sende flux
Til Raadets Marmorsal.

Choret:

Ved hvilken Priis
Fremkalder Du min Aands forborgne Gnister?

Byfogeden:

En dobbelt Seierskrands jeg stiller frem.

II.

Mellem Ellestub og Torn
Der, hvor Hjorten skrider,
Strøifed al vor Slægt tilforn
I de gamle Tider.
Qvinden med sit lange Haar,
Staaer og plukker Blommer;
Manden med sin Bue gaaer,
Priser evig Sommer.

Udi Skoven groer en Lind,
Linden bær' en Rede.
Reden er af Katteskind,
Fiint og blødt at brede.
Har den Ravnens Æg i Gjem?
Sover der en Killing? —
Op af Reden stikker frem
Benet af en Tvilling.

III.

Vor Verden priser jeg tusindfold,
Een Side bestandig den grønnes,
Naar her den falmer og vorder gold,
Den hisset atter forskjønnes;
Naar Syden ældes og gaaer paa Lud,
Staaer Norden klædt som en yndig Brud.

IV.

Til Kamp jeg fordrer Dig, Du gamle Blinde,
Som leder Daaren i Dit skjulte Baand!
Træd frem med Rummets Kræfter i Din Haand!
Den raske Spot, som kyser Mand og Qvinde,
Dig kræver frem til Kamp, Du gamle Blinde!
Prøv, om Du kan en Qval og Rædsel finde,
Som bøier ned en fri, forvoven Aand.

Ja, høit erklærer jeg mig selv for myndig,
Løs er jeg vristet fra Din Moderfavn.
Slet af Din Vornedliste flux mit Navn!
Og hver Din Skat, som Drengen kalder yndig,
Og hver en Daad, den Feige kalder syndig,
Den spotter jeg, Natur! thi jeg er myndig,
Løs er jeg revet af Din Moderfavn.

For Mandens Qval der gives skarpe Grændser,
Og den, der gjør sit Bryst mod Skjebnen fast,

Kun lidet Dine vilde Kræfter ændser,
Hans Qval kun rækker til Bevidstheds Grændser.

V.

Der fødes skal en Art foruden Kræfter,
En Slægt, som Intet kan og Intet vil.
Kun Hines djærve Sang den vrænger efter,
Og døver Folket med sit Lirespil.

For Een, der løfter sig paa egne Vinger,
Skal Snese pynte sig med laante Fjær.
Og hver en mandig Røst et Echo bringer,
Som skralder i den hele lange Hær.

* * *

En til en prægtig Sang sin Tanke samler;
Hans Mund er aaben, og hans Stræng er stemt.
Men han i Mulighedens Mørke famler;
Thi, hvad han synge vil, han har forglemt.

I eet Minut han lader, som han raser;
Men pludselig han bliver rørt og øm.
Og medens han med Skoggerlatter spaser,
Med Eet han brister i en Taarestrøm.

I eet Secund han følger Schillers Banner,
Saa er han strax af Wessels Aand besat;
Nu efter Heines Pibe han sig danner,
Gjør saa en lille Flugt i Nordens Nat.

Syv Aander i hans drukne Hoved stride;
Han taler græsk, romantisk, tydsk og fransk.
Paa eengang Troubadour og Homeride —
Syv Tunger bruger han, men ingen dansk.

Og danske Mænd, som høre paa hans Toner,
Forundret spørge: hvilken selsom Lyd?
Er det den danske Røst i Egens Kroner?
Er det en sjællandsk Piges Hjertensfryd?

* * *

Men det skal være Blod af Stammens Aarer,
Som flyder i den brave Sangers Bryst,
Og det skal være Folkets Fryd og Taarer,
Som klinger i den danske Digters Røst.

VI.

Fem Maaner for vort første Barn
Er nu i Livet svundet,
Og Moder dette bløde Garn
Har til hans Fødder vundet.

Nu svinder daglig Nøglets Vægt,
Og Moders Flid den roser;
Men voxe skal den lille Knægt
Om Kaps med sine Hoser.

VII.*)

Aldrig af Bøger og malede Blade
Kan Du begribe den store Natur.
Fuglen maa høres i Skov, under Blade,
Mat er dens Sang, naar den fængsles i Buur.
Fuglenes Vrimmel,
Blomsternes Stimmel
Den maa Du see, hvor den sattes af Gud.
Stjernernes Gang paa den natlige Himmel
Tager sig slet paa Papirerne ud.

VIII.

I tungsindige Timer jeg ofte beklager
Dig, det nittende Sekels forstandige Mand.
Poesiens Blomst er forbrændt paa Din Ager,
I en Ørken Du søger Forjættelsens Land.
Din Dreng er en Olding, der aldrig skjemter,
Hans Musik er Rebellernes Klokke, der klemter;
Han af Vrede er bleg,
Og Drab er hans Leeg.
De smaae Cannibaler med blodige Fingre
Kun dandse, naar Oprørspiberne skingre.

Du har Ret: det er ude med min Poesie,
Nu vælter jeg Kunstens foragtede Alter.

---

*) Dette Fragment hører, ifølge Dr. Vilh. Andersens Poul Møller-Udgave, som første Vers til Sangen til Professor Hansteen (nærværende Udgave Side 204).

Forgjeves man byder mig nyt Rangleri
Og viser mig Helten i Blik og i Pjalter:
Forgjeves af Kunstnernes høie Ruiner
De pene Kasteller man sindrigen kliner;
Af det ældgamle Spil
Ei daares jeg vil.
Lad Dækket gaae ned, jeg er lige glad;
Mit Aarhundredes Kunst kan jeg udenad.

Og dog — hvad er Livet, naar Kunsterne flygte,
Naar Alvor boer under Loftet af Iis?
Et bælmørkt Huus, uden Lys eller Lygte,
Og Linden for Dør med sit kulsorte Riis.

SANDFÆRDIG KRØNIKE

om

den norske Spillemand *Eyvind*, Skaldaspiller kaldet, lystig, men dog sørgelig, hedensk i Begyndelse og i Fremgang, men i Udgangen opbyggelig og christelig, og overhovedet saare underholdende at læse, samt skrevet paa bredt Dansk.

Til Trykken befordret i dette Aar.

EYVIND SKALDASPILLER

Harald Haarfager var meget gammel, men havde endda stor Lyst til Omgjængelse med Fruentimmer. Derfor var det, at Gubben i sit 70de Aar opholdt sig Størsteparten af Aaret i Finmarken, medens hans Ægtehustruer sadde i hans Stue paa Stordøen, som er beliggende udi Hardangerfjord. Thi Rogna og Gyda, som nu vare gamle og rynkede i Ansigt, vare ikke mere i Stand til saa lifligen at forlyste Drotten, som da de vare unge og røde og hvide i Ansigtet. Dog vare de meget nidkjære af Gemyt og kunde aldrig døie, at Harald kastede kjærlige Øine paa Ungmøerne. Derfor meente den gamle Konning, at begge Parter nok var bedst tjent med at være hinanden af Syne. — Man skulde have meent, at det vilde holdt hardt for en aldrende Mand, at faae sin Villie med noget Qvindfolk, og Harald havde selv været i samme Tro. Dette havde ogsaa tildeels bevæget ham til at age hen til Finnerne, for at han med Penge kunde bevæge dem, der vare vel forfarne i sorte Kunster, til at bedaare de finske Møers Hjerte for ham. Men det gik ham alligevel bedre i den Henseende, end han havde forventet; thi Karlfolk af nogenlunde lideligt Udseende ere meget rare i dette Land, hvor de fleste see ud som bare

Skind og Been og have en Lød i Huden ligesom visne Blade om Efteraaret. Drotten derimod havde gode, føre Lemmer og saae heller ikke saa ilde ud i Ansigtet; thi hans Kinder vare vel noget krøllede og hans Pande lidt riflet, men noget rødladen Farve havde han dog. Hans Haar vare rigtig nok ogsaa mere hvide end gule, saa at de Lokker, som Skjaldene i hans Hal før havde lignet med Guldtraade, nu havde mere Udseende efter den Riim, som falder paa Marken tidlig om Morgenen; men saa trykte han Guldkronen dybt ned over Panden, og den gjorde, at de finske Møer ikke mærkede Graahovedet. En Dag aag han omkring i Halogaland paa en Slæde, som blev draget efter Landets Sæd af et Reendyr. Dette Dyr blev løbsk og sled Seletøiet itu, saaledes at han med Nød og neppe bjergede sit Liv og kom til en af de Gaarde, som hist og her ligge spredte blandt Sneebjergene. Saasnart som han lukkede Døren op, saae han derinde i Røgstuen en deilig Mø ved Navn Tora, hvis Hud, skjøndt hun sad i den megen Oes og Røg, dog var hvidere end Sneen, tilmed saae hendes Øine næsten ud som et Par Stjerner, da ellers de finske Qvindfolks Øine altid rinde med Taarer, som om de vare stedte i Bedrøvelse. Kongen blev strax saa indtagen af hende, at han traadte hen og kneb hende i Kinderne, spørgendes om hun paa nogen Tid vilde være hans Allerkjæreste? Da hun fik at høre om hans høie Byrd, sagde hun heller ikke nei dertil, skjøndt en riig Finlap, som knap kunde tælle sine Reendyr, havde beilet meget stærkt om hendes Haand; thi hun kunde ikke lide denne, fordi han gav sig saa meget af med Trolddom. Kongen sov da hos Jomfruen den samme Nat og agede videre nordpaa. Da nogle Maaneder vare rundne forbi, mærkede Jomfruen, at hendes Liv var velsignet med et Barn. Hun frygtede da, at hendes Forældre skulde formærke hendes Skam og slaae hende tildøde. Derfor stod

hun ved Midnatstid op af sin Seng og vendte sine Øine paa Nordstjernen, som Harald havde bedet hende følge som Veiledning. Og da det nu var paa den Tid af Aaret, at Solen aldrig staaer op i Finmarken, saa beholdt hun dette stærke Himmellys i Sigte baade Nat og Dag, og vandrede taalmodig fort paa sin Fod; thi hun havde ikke kunnet føre over sit Sind at medtage noget Reendyr, som hørte hendes gamle Forældre til, endda de vare temmelig velhavende Folk.

Imidlertid havde Svartefind, saaledes kaldte man der i Landet med et Øgenavn den Mand, der havde beilet til skjøn Tora, fordi han var grim af Aasyn som en mørk Sky, ikke været uvidende om, hvad der var foregaaet med Møen. Den Nat, da Harald tog Tora i Favn, havde han ikke havt Ro for sine stærke Drømme. Han var da staaet op af Senge og gaaet hen i sin Troldhule eller Heller, hvor han tilbad Satan i Lignelse af en stor Træklods, paa hvilken der var udhugget Aasynet af en Bjørn. Han tog frem en liden Æske, som kaldes Ganæske og var fyldt med et Slags Hexefluer, som kaldes Ganfluer. Først raabte han, i det han traadte ind i den dunkle Grotte, som gik dybt ind under et Fjeld: »Heller vorde lys!« og strax tændte sig et blegt Nordlys i Hulens Bagkrog. Da sang han paa ny:

Fluer smaae,
Fluer blaae,
Alle mine Fluer
Her i Klippestuer,
Flux I Budskab sige maae,
Hure det mon Tora gaae!

Da vrimlede dette Utøi op af Æsken og begyndte at brumme og summe, saa at Svartefind for Fluesang ikke kunde høre

Ørelyd. Han stampede da i Gulv med begge Benene og raabte:

Fluer nitten lukke Kjæft!
Flue een bruge Been!
Flue een bruge Vinge!
Flue een Budskab bringe!

Da hang alle de nitten stille paa Klippevæg, og imidlertid begyndte den ene, som var meget stor og staalblaa af Farve under Vingerne, at flyve i Kredse om Svartefind og brumme gandske sagte; da blev han igjen bister og raabte: »Tal reent ud af Skjæget!« Da summede og brummede den, saa det lød vidt over Marke, men Ingen kunde forstaae det uden dens Herre, som kunde Priks raade sine Fluers Maal. Af dens Sang fik han da følgende Mening ud:

Det Bud, jeg bringer,
Som Torne stinger,
Alt i din Barm;
Neppe jeg vover
At friste din Harm:
Ungmø sover
I gammel Mands Arm,
Guldring pryder
Gammel Mands Lok,
Gammel Mand byder
Unge Mænds Flok.

Da blev Svartefind saa rasende, at han gabede høit og tyggede Ganfluen med sine Tænder; men den fløi uden mindste Meen heel og holden ud af hans Næsebor, og alle Fluerne sang nu i Chor:

Ungmø sover
I gammel Mands Arm!

saa at han med Nød fik dem til at krybe i Æsken igjen. Svartefind lagde sig nu af Harme plat ned paa Klippegulvet og kunde hverken æde eller drikke, saadan Hovedværk havde han af at gruble paa Hevn over den yndige Tora. Saaledes laae han i de ni Maaneder, Tora gik svanger. I den niende Maaned hørte han lette Qvindefjed over Steenloftet af sin Grotte, og det var ingen Anden end skjøn Tora, som vandrede hen til den gamle Harald. Mødig af den megen Gang satte hun sig ned for at hvile. Saasnart Troldmanden fornam Sligt, sendte han en Ganflue ud, som flagrede til hendes store Forfærdelse tre Gange om hende og brummede:

Af Liv kommer Liv,
Men Liv vorde Død,
Naar af Liv kommer Liv.

Dette Qvad varslede hendes Død, men hun forstod det ei, blev derfor siddende i Mag. Men da Maanen stod op hen ved Midnat, skinnede den ned paa et lidet grædende Drengebarn, som laae i hendes Arme; men selv var hun uden alt Liv.

Den sorte Mand gik ud af sit Hul for at vederqvæge sig ved dette Syn; men da han nu ingen Glæde meer kunde forvente paa denne Jord, gik han ind i Grotten igjen og raabte: »Heller vorde mørk!« Dernæst tog han en Ganflue og sendte ind i Fjeldet, som da revnede og sank over ham, og han selv blev til Steen og ligger som saadan den Dag i Dag er. — Dog dette Brag lokkede mange Smaafinner ud af deres Huler, og de funde da det lidet grædende

Barn, som de dækkede til med Granløv, at det ikke skulde fryse, dandsede saa rundt om det og sang:

Sorte Qvinder! sorte Mænd!
Kommer hid, kommer hen,
Kommer hid for at see:
Det Kongebarn ligger paa bare Snee.
Kongesøn, født i Løn,
Bliver stor, trives godt,
Bliver alle Mænds Spot.
Bliver stærk, bliver viis,
Bliver alle Mænds Priis.
Bliver Mand, raader Land,
Og saa kommer hans Bane fra salten Vand.
Sorte Qvinder! sorte Mænd!
Kommer hid, kommer hen,
Kommer hid for at see:
Det Kongebarn ligger paa bare Snee.

Om Morgenen kom nogle af Haralds Mænd og fandt den splitternøgne Dreng, liflig af Aasyn, oven paa en Sneedrive sovendes i de mange Blade. De toge baade ham og Liget og bare det frem for Harald. Da han saae den døde Qvinde, rev han sin Purpurkaabe i mange Stykker og brast i Graad; men da han blev det lille Barn vaer, viskede han Taarerne bort af Kinden igjen og besluttede, vel at pleie den Søn af hans Alderdom. Han lod da Pogen lægge ved Yver af et Reendyr, saasom ingen Qvinder vare i Nærheden uden nogle svarte Kjærringer, til hvilke Kongen havde megen Lede. I et halvt Aar blev Drengen fostret af Renen; men da fik Harald Bud fra en Frænde ved Navn Find, som boede ved Hardangerfjord, at hans Qvinde havde født ham en Dreng ved Navn Eyvind, og herover drog Kongen syd-

paa, for at skaffe sit Barn noget Qvindemelk. Han kom ind i Finds Stue, viklede Drengen ud af sin Kappe og bad Finds Hustrue, at hun dog endelig maatte give denne hans Alderdoms Søn noget Die. Qvinden lod ikke til at være meget villig dertil, men gav Kongen korte Ord, fordi han vilde bede hende om at amme sine Slegfredbørn. Da hændte det sig, at Harald, imens han talte med Finds Kone, rakte sin Søn henimod hende, og hendes egen liden Eyvind hang hende om Halsen. Da slap Eyvind Moderens Favn, og begge de Smaae lagde paa eengang, som af en indvortes Drift, Hænderne om hinandens Hals og trykte Mund fast paa Mund. Herover blev Qvinden saa rørt, at hun besluttede at lade Drengene dele Melk med hinanden. I de senere Tider, da det vistes, at det ikke var for Intet, Drengene havde strakt Favn mod hinanden, lagde Skjaldene megen Vægt paa det Venskab, som saa tidlig havde ligget forborgen hos dem. — Fra hiin Tid gjorde Qvinden ingen Forskjel paa Børnene; thi den ene Dag lagde hun Eyvind ved venstre Bryst og Kongebarnet ved høire, men den næste Dag skiftede hun dem om, saa at deres Kaar vare aldeles lige. De trivedes ogsaa baade, saa det var en Lyst at see, og da Aar var rundet, og Peblingerne kunde begynde at støtte paa Benene og æde Skeemad, da sendte Harald dem begge til sin Gaard paa Stordøen. Han havde allerede dengang skiftet Land mellem sine Børn saaledes, at Erik sad høiest i Stol og raadede for det Hele. — Der var nu Intet tilovers for Toras Søn, hvorudover Kongens Sønner og Dottermænd frygtede, at han skulde ville fratage dem noget Land, og give til sin yngste Søn. Alle bare da Nag til Drengen, og naar Harald vendte Ryggen, saa kneb hans Hustruer Drengen i Skindet, og hans Sønner spyttede ham i Aasynet, endskjøndt det var det deiligste Barn, Nogen vilde see for Øine. Imellem mærkede Kongen det, men slugte sin Harm

for at have Fred i sin Gaard; thi han vidste vel, at det ikke var godt for gammel Basse at nappes med de Unge. Derfor haanede baade Store og Smaae den lille Hadingsmand, og det blev da fuldkommet, hvad Finnerne havde sjunget paa Fjeld:

Bliver stor, trives godt,
Bliver alle Mænds Spot.

I disse Dage bar Athelstan den Vennesæle Spiret i Bretland. Han led ikke godt de Norske; thi de stævnede saa jævnlig til hans Kyster og bare Qvinder og Qvæg med sig paa Skib. Fra ham kom der en Sendemand til Kong Harald, treen ind i Hallen, neiede sig for ham og bar saadan Tale frem: »Hil Dig, norske Drot! Fra Bretlands Herre sendes Dig Bud, om Du vil tage mod hans Skjenk.« Frem tog han da et Sværd med Guldskaft og med gyldne Gjorde, omlagt og indvirket med røde og blaae Ædelstene. For ret at besee dette Glavind fattede den gamle Maag Hjaltet i høire Haand; da raabte Trællen lydt: »Nu est Du Kong Athelstans Mand og Sværdetagere, thi saa fange hans Tjenere Værge af hans Haand!« — Blodet steg Kongen op i Kinderne af Forbittrelse, men han besindede sig, thi saa var altid hans Viis, og aad sin Harm for det første. Dog kunde han ikke bare sig for at knuge Sværdefanget og Bøilen derover saaledes sammen, at det lod i hans Hænder saa vegt som en Vidieqvist. Han gav Sendemanden det Svar: »Siig Din Herre: som Gave var, saa bringer jeg Tak!« Derpaa sad han i tre Dage og grundede paa Raad. Den tredie Dag stod Erik i Stue hos Faderen, han rev en Lok af Hovedet paa Toras Søn og sagde: »Fader min! er Du og vis, at denne Dreng er Din Søn? Sært lader det dog, at graalokket Mand kan avle guldlokket Knøs.«

Harald taug, men slog tre Gange med Staal paa Skjold, og ind treen da Hauk hiin Snilde. »Hør,« sagde Harald, »est Du bange for Din Trøie, Hauk?« »Ikke skulde anden Mand spørge mig to Gange derom,« mælte Kjæmperen igjen. »Jeg veed nok, det har ikke før været Din Vane,« sagde Kongen; »Du har tidt røgtet Ærinde for mig, hvorfra ikke tre i Norges Land foruden Dig havde baaret Hoved hjem; men naar ung Mand bliver gammel Mand, bliver han tidt gammel Gjæk og glemmer, at han har Næver paa Arm og Sværd ved Lænd.« Da Kongen det sagde, kastede han et bistert Øiekast hen paa Erik, trak paa Brynet, og hans Hoved rystede af Forbittrelse. Hauk Kjæmper talte igjen: »Ikke bliver alt gammelt Træ raaddent, noget bliver til Steen, og jeg mener, at Ingen, som ei turde knurre ad mig, da jeg var Dreng, skal bide mig nu, da jeg er bleven graa i Hætten. Thi siig kun Dit Bud frem. Kan Nogen føre det ud i Norrig, da kan Hauk, og kanskee han bragte det til Ende, om ingen Anden turde tage fat derpaa.« Da blev Kongen overmaade glad og sagde: »Gaa hen og bring Kong Athelstan mit Slegfredbarn og bed ham fostre mig Knøsen op. Det er rigtignok Trælleværk, men Haan gjeldes bedst igjen med Haan. Og jeg vilde nødig tage Gjeld med mig i Høien, da jeg indtil saa høi en Alder har klaret gandske godt for mig med Enhver.« Da rustede Hauk en Snekke og satte 20 Svende deri, treen saa igjen i Kongens Gaard. Harald tog Drengen i sine Arme, krystede ham op til sig og kyssede ham, og Somme vil sige, at der stod Taarer i Øinene, men det kunde man ikke saa lige see, da han skubbede Kongsringen ned over Brynet. Saa flyede han Barnet til Hauk, og denne løb med god Bør paa Vand og naaede Bretland. De løb op ad den lange Fjord, da hørte de Klokkeklang fra et stort Gudshuus, som stod i en Lund. »Underligt nok,« sagde Hauk, »i Norrig hænge vi kun Klokker om

Halsen paa vore Geder, naar de nappe Græspiler i Fjeldsprækkerne, men her have de nok for Skik at hænge en Klokke paa deres Gud, at han ikke skal løbe væk, thi jeg har tidt hørt saadan Lyd fra deres Gudshuse. Vel gjøre de ogsaa deri; thi de have kun den ene, og de vilde være ilde tjent med, at han rømte af Land.« Det var i en Lund, at det store Huus var reist af røde Steen, og der ragede et høit Taarn op imellem Egetoppene, belagt med blaae Plader. »Deres Gud maa være noget lang i Vext,« sagde den Mand, som stod Hauk næst, »siden de reise ham saa høie Huse.« »Vi kunde jo gaae ind og aflægge et Besøg hos ham,« sagde Hauk. »Jeg tænker ikke, han gjør os nogen Fortræd, thi man siger, det skal være en meget venlig Mand.« Saa stødte de Snekken paa Sand, og det var just i den Stund, at Dagmoer gjorde Himlen rød i Østerlide. Paa Stranden mødte de en Hyrdedreng, som fortalte dem, at Kongen selv var i Gudshuus og holdt Ottesang med sine Hirdmænd. Da bød Hauk sine Mænd at tage side Kjortler paa, saa at Sværdeklodden dermed kunde dølges. »Nei,« mælte en af Svendene, »lader os vise dem Braadden strax, saa lade de os vel fare baade ud og ind med Fred.« »Vist ikke,« sagde Hauk, »Braadden behøve de ikke at see, de faae den jo tidsnok at føle, dersom de ikke holde dem i Skindet. Naar Bien vil stinge, bær den jo ikke Tornen til Skue først.« De gik nu hen mod Huset, og det saae underligt ud, saadan som Lys skinnede gjennem de mange Smaaglar, der vare rammede ind i Steenmuren. De stode en liden Stund udenfor, da hørte de, Munkene sang derinde:

Al Verden til en Frelser trængte,
Den hildet laae i Syndens Garn;
Men Verden ham paa Korset hængte,
Det frelsende Guds eget Barn.

Fra Træet drypped stærkt hans Blod,
Med Graad derved hans Moder stod.

Han kunde knap sit Hoved bøie
For til sin Moder kjær at see;
Thi Blodet randt ham over Øie,
Og han var heel bespændt af Vee.
Han raabte til sin Yndling kjær:
O, Du Maries Søn nu vær!

»Det gaaer fiint,« sagde Hauk. »De bretlandske Folk have fast Qvindemæle. Skrappere lyder det dog i vor Kongshal, naar Skjalden slaaer en Næve i Bjørnestrængen.« Inde under Hvælvingen, der havde samme Skikkelse som Himmelen, funde de Kong Athelstan liggende paa Knæ og sjungende, med sære Runer i Haand. Da gik Hauk henimod Kongen og lagde taus Pogen i hans Arm. Athelstan, som var blød i Sindet, saae mildt til Barnet, der loe ret lystelig ad ham, og som han stirrede ned paa de store Øine, sagde han: »Dette Barn har ikke Trælleblik.« »Nei,« sagde Hauk, »det er Kong Haralds uægte Søn, som han lader Dig bede at fostre op.« Da blev Athelstan vred over slig Haan og tog en liden guldskaftet Kniv ud af sit Belte for at gjøre Ende paa Barnets Liv. Men den Lille loe saa vevert paa hans Arm, at hans Haand standsede noget, og Munkene sang i det samme fra Altret:

Han raabte: Fader, dem tilgiv!
Og endte saa sit dyre Liv.

Da brast Kongen i Graad, og som han nu sad med Barnet paa Knæ, sagde Hauk: »Nu haver Du knæsat ham, han er nu Din Knæsætning. Du kan nu slagte ham eller

lægge ham til, som Dig tykkes, men endda ere ikke alle Haralds Sønner døde.« Derpaa vendte Nordmændene om, og den, som sidst var kommet ind, gik først ud, dernæst de Andre i Rad og tilsidst Hauk hiin Snilde. Men Athelstan lod Munkene slaae Vand paa Drengen og kaldte ham Hakon, og drog ham op som sin egen Søn. — Midlertid opvoxte i Norge Eyvind Findsøn og blev sund og rødmosset, men han var alligevel ikke just saa lemmefør som Hakon. Dog trivedes hverken Hakon eller Eyvind i det første Aar; men det var med dem ligesom to Duer, der længe have siddet i Bure sammen og med eet blive adskilte, de have da ikke nogen ret Lyst til Mad og Drikke. Eyvinds Moder var en meget kløgtig Qvinde, vel forfaren i gamle Sager, saa at Find tidt sagde: »Min Qvinde kunde let tjene i Kongsgaard som Skjald, naar hun havde Mæle til at raabe, saa det kunde høres over Sværdegnyet.« Hun sad da med Eyvind paa Skjødet i de lange Vinteraftener og fortalte ham Frasagn og lærte ham Runer, hvilket Alt Pogen fattede med overmaade sjeldent Nemme. Ogsaa lærte Find ham at spænde Bue og slaae med Glavind, men dertil var han ikke altid rigtig fingernem. Naar han sloges med andre Drenge, som for Spas droge i Leding mod hinanden paa Sneedriverne, saa var han tidt den ringeste og bar sig meget avet ad; men saa kunde der imellem med eet ligesom fare Ild i ham, og da gik han frem som en Vind, Alting maatte bugne for ham. Derfor sagde Find: »Jeg veed ikke, hvad jeg skal fange an med den Dreng, thi min Lærdom bider ikke rigtig paa ham; hans Duelighed er ikke ret i hans egen Magt. Sommetider tager han ved sit Glavind, som om han aldrig havde seet Jern før, og imellem er det, som der foer en Trold i ham, og han hugger saa nemt, som om det kunde være en gammel Bersærker.« Moderen stod altid paa, at der skulde være en Skjald af ham, thi han havde et godt

Hoved, meente hun, og kjendte paa sine Fingre alle Nordmændenes gamle Slagsmaal. Disse Skjalde pleiede at tjene hos Konger og Jarler, og stod for Bordenden i Hallen med Harpen i Hænde og forlystede Høvdingen og hans Mænd. Tilmed droge de ud i Leding med Krigsmændene og satte Mod i dem med Sang og Strængeleg. De maatte forstaae at vende deres Ord paa en Maade, som havde Fynd og Klem, men dog tillige Behagelighed. De lagde da for det meste Riim til deres Qvæde, at det kunde lyde kjønt i Ørene. Endvidere maatte de, som sagt, have et stærkt Bryst, thi ellers kunde man ei høre dem, naar Skjoldene mødtes, ja de kunde ei engang forstaaes i Hallen, naar de vare lavtmælende, thi der var megen Bevægelse og Snaksomhed i Hallerne, naar Kjæmperne under Freden sadde i Flok paa Bænkene. Og naar de da sang ret høit, saa det klang i Loftet, saa kom Ordene af sig selv, uden at de behøvede at tænke derved. De største og meest berømmelige af dem have paastaaet, at det var Gud Bragi, som gav dem det ind, men hertil fæstede Kjæmperne ikke synderlig Tro.

Det begyndte ogsaa snart at røre sig i Eyvind, som om han var ret dertil født at være Skjald. Tidt laae han om Vinteren gandske stille paa Bænkehalmen, saa at Find troede, han sov, og gav ham haarde Ord for hans lade Natur. Men naar Faderen gik ud, sang han for Moderen en Vise, som han imens havde lagt. Da Eyvind var tyve Aar, døde Harald Haarfager meget gammel, og han kunde endda have levet længere, hvis ikke Sorg over hans Søn Eriks Ugjerninger havde bragt ham i Høi; thi inden han døde, vare alle hans Haar af bare Jammer faldne ham af Hovedet. Erik blev nemlig ægget til Ondskab af sin Hustrue Gunild, der var baaret i Finmarken og den argeste Troldqvinde, Nogen kan tænke sig. Derfor sloges Kongen altid med sine Brødre om Land og dødede saa mange af dem, som kom ham for Haand.

Ligerviis forgjorde Gunild endeel af Kongebørnene, baade Karlfolk og Qvinder. Jomfruer sadde da i Granskovene og qviddrede paa Qvist, og Ungersvende gik forneden og brummede i Skikkelse af Bjørne. Da nu Harald var død og lagt i Høi, og en Steenkrands sat paa Toppen, sankedes mange Mænd fra alle Norges Hjørner til hans Gravøl og sad omkring paa Stenene og græd; men da Hornene begyndte at gaae rundt, tørrede de efterhaanden Øinene og begyndte at tale om hans Manddom og Dannished. Da stod der mangen Skjald op, lod slaae til Lyd blandt Folket, som da sankedes om ham i Kredse, saa stak han et Mjødhorn ud og qvad et Drapa. Den ene sang bedre end den anden, og alle Mænd raabte med een Mund, at der fra Alders Tid ikke havde efter nogen Drot været sjunget saa herligt. Da reiste sig tilsidst ung Eyvind, stak tre Glas Mjød ud og greb en Harpe fra en af Spillemændene, endda denne saae skjævt til ham og raabte, Børneværk skulde ikke bruges, naar Helte lagdes i Muld; thi ham syntes Eyvind ikke at være stort andet end en Dreng. Men Alle lyttede dog, og han begyndte da at sjunge:

Stolt stander Slot,
Rød sad en Drot
I det stolte Slot;
Grøn stander Høi,
Hvid ligger Drot
I den grønne Høi,
Og sort stander Slot.

Som Malmen den gule
Mon Lokkerne skjule
Hans Skulder saa bred;
Hos Møerne blide

Steg Elskovens Qvide
Saa høit derved.
Ei Qvindehjerte blev spart for Saar,
Naar Øiet fik skue hans lange Haar.

I Bjørneklæder
Laae tykt paa Sæder
En Kjæmpeflok,
Hvis Sværde bede
I Kjød paa Hede,
Fik aldrig nok.
Og sorten Krage og røden Ræv
Med Fjendens Aadseler mæsked' blev.

Thi Haralds Mærke
De Hellede stærke
For Øie saae.
De Vikinger lede
Om Vinde bede,
For flux at flye;
Thi Harald stod høit i Snekkerum,
Og rød randt Saften paa hviden Skum.

De svenske Hunde
I norske Lunde
Høit monne gjøe,
Men af deres Døde
Blev herlig Gjøde
For Dalens Hø.
Og Erik mon sande, at Flugten var seen,
Thi hullet var Pande, og bruddent var Been.

Græd, Mand og Qvinde!
Lad Graaden rinde,

Spar ingen Taar!
Vor Fjende med Gammen
I Fred syer sammen
De mange Saar.
Helt rider i Luft paa en Ganger sort
Og hamrer med Klodde paa Odins Port.

Saa qvad Eyvind med liflig Røst, og der blev længe tyst over alt Folket, men endelig begyndte Sværdene saaledes at dundre paa Skjolde, som om det var Aukathor, der kjørte med Bulder hen ad Skyen, og Mænd krøbe op i Træerne og brøde Egeqviste ned, hvoraf de lavede Krandse til Eyvinds Hoved; men han var allerede borte, til stor Husvalelse for de gamle Skjalde, som syntes meget ilde om, at en saa ung Mand skulde vinde den Hæder, som de meente tilkom dem. Eyvind gik hjem til sin gamle Fader og Moder og lod, som ingen Ting var; men de spurgte snart Sønnens herlige Færd og bleve derved overvættes glade. Find vilde endelig have, at Eyvind skulde gaae til Kongens Gaard og tage Tjeneste som Skjald; men denne havde liden Lyst dertil, da Eriks Levnet huede ham saare slet, og han nødigen vilde tale anderledes, end han meente, dog, da Faderen en Dag treen hen til ham og sagde ham, at han alt havde tinget med Kongen om Vilkaarene, var der ikke andet for, end han maatte føie sig i det. »Nu maa Du være betænkt paa en Vise,« sagde Find, »som haver en klinger Lyd og kan gjøre godt i Eriks Øre. Vel er Erik den argeste Mand, som kan sidde paa Kongestol; men fordi hans Hjerte er sort, er dog hans Guld lige rødt, og han bliver hverken bedre eller værre ved Din Lovpriisning.« Eyvind taug stille hertil; men han tænkte destomeer. For at han kunde i god Mag pønse paa Qvadet, lod Find ham blive inde i Stuen, fra Sol stod op, til Sol gik ned, og skjød selv Ryper fra

Qvist, som han gav ham at æde. I tre Dage sad Eyvind og grundede paa, hvordan han skulde sige noget til Eriks Berømmelse, uden at der var altfor meget Løgn i; men ikke eet Riim vilde falde ham paa Tungen. Find skjeldte ham for en ørkesløs Knøs og gav ham slemme Ord, saa at han besluttede at drage til Kongen og sjunge, hvad der faldt ham ind i samme Øieblik. Da Eyvind vandrede igjennem en Fyrreskov, for at vinde til Borgen, saae han nogle kjønne Smaafugle at putte sig mellem Grenene og sjunge meget favert, men een qvad lifligt fremfor alle, og havde den samme deilige Fjær fremfor alle. Eyvind standsede en Stund og lyttede derpaa; thi han var meget for det Slags Musik og hørte altid gjerne paa Fuglerøst, da det altid forekom ham, som om han skulde nemme Noget deraf. Men denne Fugl sang nu saa overmaade fiint. Som han stod og lagde Øret til og saae vist paa Dyret, som havde hvide Fjær over al sin Krop og en Guldtop paa Hovedet, sagde han ved sig selv: »Aldrig saae jeg favrere Fugl i mine Levedage, den maa vist være af Kongeslægt i sin Nation her i Skoven.« Da mærkede Fuglen paa Eyvinds Ord, dreiede sit Hoved paa Skjøns og sagde:

Før har jeg været en Mø saa fiin,
Før har jeg baldyret det hvide Liin,
Nu maa jeg lide baade Hunger og Kuld
Og sidde med Munden af Sange fuld.
Før har jeg drukket den brune Mjød,
Nu drikker jeg Vandet af Kilden sød.
Her sidder jeg den udslagne Dag,
Altid at qviddre er fattig Behag.
Den svarte Vole faae Last og Skam,
Hun haver mig bundet i Fugleham;

Med min Ring paa Finger, i Kongearm,
Hun ager i min forgyldene Karm,
Mens jeg maa pille paa Granetap
Og finde min usselig Føde knap.

»Det gik net,« tænkte Eyvind; men det var ikke nette Sager, som der kom for en Dag, thi han fornam nu, at det maatte være en af Kongeætten, som var bleven omgjort ved Gunilds sorte Kunster. »Ved denne Fugl havde jeg nok Lyst at tøve en god Deel Dage; men Faderbud gaaer for egen Hu. Dog haaber jeg vel, den Stund skal komme, da jeg med samme Fugl skal gjøre nærmere Bekjendtskab.« Han gik nu videre og tænkte ved sig selv: »Det vil holde hardt at sige noget Sødt til en Konge og Kongeviv, som gjør saadan Bedrift; thi kunde jeg sjunge Sjælen ud af dem baade, da var det mig større Lyst.« Han kom da tilsidst til Erik, som dengang holdt Huus paa Stordøen. Han saae til Kong Erik og gjøs over hans Aasyn, som var meget skulende og fælt, og var ikke mægtig at give ham god Hilsen, men nikkede taus ad ham. Længe sad han tiende paa Bænken; da sagde Erik: »Haver Du ikke Qvad at byde os, Eyvind, da kunde Du have blevet liggende hjemme i Askekrogen. Skjald uden Mæle duer saameget som Balg uden Sværdetunge.« Eyvind vilde da sjunge noget, men han kunde ikke faae Munden op, og han sagde da, uden at han vidste af det:

Den svarte Vole faae Last og Skam,
Hun haver mig bundet i Fugleham.

Alle Mænd i Hallen begyndte at grine og sagde ham at være lidet drevet i Skjaldskab; da blev Eyvind bister af Skamfuldhed, stak et dybt Horn ud og sang med Dristig-

hed, uden at det laae ham Magt paa, hvad der vilde følge paa. Førinden sagde han: »Gjerne vilde jeg tiet; men nu have I ægget mig, og lidet ville I lystes ved det, jeg nu qvæder. Men holde Tand for Tunge kan jeg ikke længer; thi min Drift bliver stor.«

Harald han rider, en Drauge paa Vind,
Rider med Graad udi Øie,
Harald han rider saa tung udi Sind
Ind udi Sønnernes Høie.
Harald han sidder, en Skygge, paa Steen,
Leger med Sønnernes sneehvide Been.

Erik! Du est Dig saa blodig en Mand,
Altid er Øxerne røde,
Mere end Kildens det perlende Vand
Ere Blodets Draaber Dig søde.
Derfor der sidder ved Nat i Din Hal
Mangen en grinende Pandeskal.

Uden Blu paa Leiet Du udi Din Arm
Den ledeste Hex mon tage,
Med sorte Katte for sorte Karm
Til hende de Finner age,
Saa lave de Drikke ved Stjerneskin
At øde den Konningeæt saa fiin.

Den gamle Maag ei sover i Muld,
Men rider med Graad i Øie,
Han græder alt for sit Kongekuld,
Som ligger slagtet i Høie.
Derfor han sidder paa Bautasteen
Og leger med Sønnernes brudne Been.

Erik sagde: »Stop, Eyvind! nu kan det være nok for denne Gang!« saa satte han sin Tand saa haardt i Læben, at Blodet randt ham stærkt ned over Skjæget. Eyvind fornam, at Kongen var vred, derfor sagde han: »Er Du ikke fornøiet med min Vise, da maa Du ikke regne mig det til Onde; thi Skylden er Gud Bragis, han har givet mig hvert Ord i Munden, som jeg haver sjunget.« »Det er da snurrigt,« svarede Erik, »at vi begge To ere saaledes i en Guds Magt, at vi ikke kunne gjøre for, hvad vi bedrive. Thor er min Gud. Nu river jeg Tungen ud af Din Hals; men Du maa skrive det paa hans Regning, dersom Du finder, det gjør ikke godt, thi jeg er heller ikke min egen Herre.« Derpaa fattede han sit Sværd med begge Næver og stilede det mod Eyvinds Pande; men denne lettede sin Strængeleg op, saa Jernet tørnede derimod, og det gav høi Lyd i alle Strængene, de grove med de fine. Hirdmændene bade nu for ham, saa han fik Lov til at gange bort; men forinden sagde Kongen til ham: »Det er ikke godt for Dig, at trine anden Gang ind ad min Port; thi da kunde det hænde sig, at jeg sigtede bedre, og at Du derved fik saadant Forfald, at Benene ikke vilde staae Dig bi til Udgang.« Eyvind gik, men han var ikke meget for at gaae hjem til Faderen igjen; han gik da langs med Hardangerfjord en Dags Tid og grundede paa, hvorhen han skulde begive sig. Han fik Øie paa nogle Kjøbmænd, som vandt deres Seil op. Dem gik han hen til og spurgte: hvor Reisen gjaldt? Til Bretland, svarede de. »Maa jeg da ikke tage med?« sagde Eyvind; thi det randt ham i Hu, at hans kjære Pattebroder, Hakon, som han altid bildte sig ind at kunne huske, færdedes i dette Land. »Du lader ikke til at kunne give stort i Fragt,« sagde Herren i Snekken; »men det er endda det samme. Naar Du vil korte os Tiden med Sang og Spil, tage vi Dig med, og Du maa æde med Drengene her om-

bord.« Eyvind meente, det var Tak værd, og seilede bort med dem. Da de havde faret Hælvten af Veien, begav det sig, at Styrmanden havde drukket sig en god Ruus i gammelt Øl, og de øvrige Mænd vare ogsaa meget øllede. Eyvind maatte da tage ved Roerpinden; men Mørket faldt paa, og han vidste ikke, hvor han var. Da kom nogle stolte Snekker jagende forbi med prægtige Stavne og rundt om krandsede med malede Skjolde. Disse raabte Eyvind an i et Horn, og een af dem lagde Side om Side med hans Snekke. Han spurgte om Vei og fik Svar af en deilig, ung, guldhaaret Mand, som stod paa Løftingen af den stolteste Snekke. Som han stirrede paa ham, tyktes han fast at ligne den døde Konge Harald Haarfager. Da raabte han glad: »O stærke Mand, Du est tilvisse Hakon, Athelsteens Fostre!« Den Anden raabte i det samme: »Og Du, blide Mand, est slet ingen Anden, end min kjære Broder Eyvind!« Da favnede de hinanden vel, og Eyvind sagde: »Det er underligt nok: ligesom min Moder har fortalt, at vi lagde Armene om hinanden, da vi vare smaae og mødtes paa eengang med Favn, saa mødes vi her igjen halvveis midt i det store Vand.« Hakon sagde: »Den Gang deelte Du Melk med mig, saaledes ville vi fremdeles dele Godt og Ondt med hinanden. Først deler jeg Guld med Dig, da jeg deraf haver en stor Overflødighed. Siden kan Du dele Hug med mig, om jeg faaer nogen i Norrig; thi jeg har stærkt Mod til at prøve, om Lykken ikke vilde være mig saa god, at jeg kunde komme til at raade over mit Fædrenerige.« Da Hakon af Eyvind fik at vide, at Erik Blodøxe holdt Huus i Vigen, lod han sine Snekker løbe til Trondhjem. Der holdt han sig til Sigurd Jarl, som raabte hele Norrig sammen til et stort Thing. Eriks Mænd løb i Hobetal fra ham og løb alle nord paa, for at tale et Ord med i Thinget, og der var baade Nat og Dag en stor Mandefærdsel over Fjeldveiene. En Aften silde,

da den største Vrimmel drog igjennem Hordaland, meente de, at de vilde raste ved Harald Haarfagers Høi Natten over; men da de sadde rundt om Høien i en Krands og vilde tænde Ild, thi de kunde ikke see at æde, fordi Maanen var heel overklædt af Skyer, da skiltes med eet Skyerne ad og skinnede ned paa Bautastenene, som stode i Ring paa Kongehøien, og de skimtede der en rank ung Mand, der stod paa den høieste Steen og holdt en Harpe høit i Hænde, og Maanen skinnede med sær Klarhed paa hans Hovedhaar. De bleve Alle meget forbausede og vare nær ved at troe, at det var en af Haralds ihjelslagne Sønner, som vilde besøge sin Fader i Høien og klage sig for ham; men den fremmede Mand slog til Lyd imellem dem med Haanden og qvad saaledes:

Oppe Dig, Du norske Kjæmpe!
Ingen sig til Hvile lempe;
Her er ingen Tid til Dvale.
Over Fjelde! over Dale!
Denne grønne Dødningtue
Er ei mere Haralds Stue.
Harald op til Odin fløi,
Sagde saa: »Hærfader milde!
Mine Sønner handles ilde,
Ei jeg sove kan i Høi.
Gjerne vilde jeg nu frelse
Mine Mænd i Bjørnepelse,
Men jeg har ei Kjød paa Been;
Giv mig Suul paa mine Skanker,
Da til Norskes Redning vanker
Jeg til store Thingesteen.«
Ikke da Hærfader vilde,

Nordmænd skulde handles ilde,
Gav saa Harald Suul paa Skanke,
Glad i Hu han monne vanke,
Satte sig paa Thingesteen.

»Sku kun Drottens Billede an her i Stenen,« sagde videre den fremmede Mand, »og behold det vel i Hu. Sanker Jer da om Sigurd paa Storthinget, da skulle I see, at han livagtig sidder midt imellem Trønderne for at lade sig keise. Nu vil jeg gaae foran, og vi ville ingenlunde spare paa vore Been, da skulle I snart faae Eders Redningsmand i Sigte.« Nordmændene bleve sære i Sind ved denne fremmede Mands gjæve Tale, og traadte rask i hans Spor for at vinde til Thinget. De kom da til den store Mark, hvor de mange Stene laae i en Kringle, smaae og store, alt efter de Mænds Byrd, der skulde tage Sæde derpaa. Hakon steg ned af sin overmaade høie Steenstol og gik dem imøde. Den fremmede Mand, som ingen Anden var end Eyvind, tog han strax i Favn og sagde: »Kjære Frænde! jeg var fast vred paa Dig, fordi jeg troede, Du var rømt fra mig; men nu seer jeg, at jeg snarere maa bede Dig, ikke at regne mig det til Onde, at jeg kunde troe saa ilde om Dig, just medens Du foretog denne lange Vandring mig til Baade. Nu maa Du heller ikke negte mig, at give Dig til Bod saa meget Guld, som Du kan age paa en Slæde.« Eyvind svarede: »Jeg skjøtter slet ikke om Dit Guld; thi det er ikke godt at have meget deraf at gjemme for en Skjald, som har saa meget Hovedbrud foruden. Men vilst Du give mig en Skjenk, da tag af det fine Træ, som Du haver ført hid fra Bretland, og lad mig deraf gjøre en Harpe, som kan blive ret klinger i Bunden.« Kongen svarede: »Dig skee saa, som Du haver sagt.« Hakon steg da igjen op paa sin Steen og lovede Nordmændene, at han vilde igjen give hver Bondemand den

Odel og Frihed, som var ham frataget, naar de vilde hjelpe ham at gjenne Blodøxen ud af Landet. Han blev da keiset af alle Mand, og det blev der besluttet at bære Vaaben paa Erik. Men da denne havde fornummet, at kun Faa havde Lyst til at bie hos ham, da tog han den Hex Gunild, sine Børn og mange Kostbarheder og satte sig paa Ørkenøerne, hvorfra han gjorde Vikingstog og sankede meget Guld paa Kjøbmandsskibene.

Da nu Hakon sad vel fast paa den store Stol og raadede fuldkommelig for sin Faders Rige, meente han, at han skulde have stor Vederqvægelse af Eyvinds Sang og Spil; men da traadte Eyvind frem for Hakon og sagde: »Nu maa Du give mig Orlov, min Konge og Frænde! jeg har ingen Lyst til at staae herinde i denne forgyldte Hal, her er mig noget trangt.« Da svarede Hakon: »Nei, ingenlunde maa Du forlade mig, min gode Spilleskjald. Det var mig til liden Baade, at jeg fik Magt over de norske Skove, naar jeg lod den fagreste Fugl, som jeg deri havde fanget, flyve ud af min Haand. Tilmed synes jeg nok, Taget sidder saa høit paa min Borg, at en Spillemand kan gange herinde uden at støde sin Pande.« Eyvind svarede: »Jeg gaaer dog hellere udenfor; thi jeg skal sige Dig, min Konge, jeg haver der vel saa høit til Loftet og vel saa vidt til Væggene, og hvorvel der kun er eet Lys, saa giver det vel saa god Lysning, som alle Dine bretlandske Glar.« »Som Du vil,« sagde Hakon; »jeg vil ikke binde nogen Skjald til mit Bordbeen, hvorvel mig tykkes, det kunde svare smukt igjen, naar Du slog paa Din nye Harpe herinde mellem de lange Steenpiller, som bære mit Loft.« »Ja, vil Du gaae med mig ud i det Frie,« sagde Eyvind, »saa skal Du see, min Konge! at det giver bedre Lyd imellem Fjeldene, naar alle Dvergene fra Stenene begynde at qvæde bag efter mine Toner. I Bure maa Du slet ikke sætte mig; men Rede

vil jeg gjerne have under Dit Tag, og enten jeg flyver i Øster eller Vester, da vil Du dog aldrig gange mig af Minde, min elskelige Herre og Broder! Ret ligesom en Kukuk eller anden Fugl aldrig flyver saa langt af Led, den finder jo dog Vei igjen til sin Allerkjæreste.« Da nu Hakon fornam, at han ikke evnede med nogen Begjering at drage Eyvind fra sin Beslutning, da tog han ham i Lønkammer, og søgte med mange gode Ord, at faae ham til at troe paa den korsfæstede Herre Christus, som han havde svoret til i Bretland; men han vilde ikke gjerne dertil. »Hvad hjelper det, at jeg piner mit Hoved med at tænke paa disse underlige Fortællinger,« sagde han. »Det gjør jo denne rige Herre hverken fra eller til, om en stakkels Spilleskjald troer paa ham eller ikke. Og hvad Du siger, at han er død for mine Synder, da behøvede han saamænd ikke det, aldenstund hver Mand veed, at jeg er en skikkelig Person, som gaaer omkring med min Strængeleg og skjøtter mig selv, uden at komme nogen Mand for nær. Er denne hvide Herre en fornuftig Mand, hvad jeg ikke omtvivler, saa tænker jeg ikke, han tager fortrydelig op, at jeg passer mit Haandværk og ikke spilder Tiden med at tænke paa ham.« Da tog Kongen igjen til Orde: »Det, som volder mig den største Vee, Eyvind! er, at Munkene have sagt mig, at de, som ikke troe paa Christus, blive af ham henviste til en evig Ild, hvor de med alle Syndere skulle brændes.« »Hvad det angaaer,« svarede Eyvind, »da have enten Munkene sagt en skammelig Løgn, eller og denne Christus maa være en slet Karl, og da vil nok den øverste Gud ikke lade en saadan streng Herre længe raade for Regimentet.« — Kongen taug noget stille, men endelig brød han ud med Graad: »Ilde vil mit Haab gaae i Opfyldelse, da jeg trak min Qværnebider af Balg for at tage Norge fra den slemme Erik og da at bringe alle Mand med det Onde eller Gode til at neie for

Korset; thi naar jeg faaer saa megen Modstand af Dig, der er en saa godlidende Mand, hvordan vil det da gaae mig med de andre stive Halse, som altid ere vante til at lege med Staal paa Stang? Tænk Dig dog noget om, min kjære Eyvind! kan det ikke røre Dig noget at betragte al den Vee, som Christus tog sig paa for den gandske Verden?« Da sagde Eyvind: »Skal jeg sandt sige, da kan det rigtignok krybe mig noget om Hjertet at lyde derpaa; men det tykkes mig altid at ligne de underlige bløde Tanker, som man kan have, naar man om Morgenstunden ligger halv i Søvn og Drøm. Jeg kan heller ikke indsee, at nogen sund Mand, som kan røre sine Lemmer og er lys vaagen, kan lystes ved disse ufriske Frasagn. Det er altsammen saa drøveligt at tale om og plat ud berøvet al Mandhaftighed. Jeg for min Part vil hellere mit hele Liv igjennem hjelpe Odin at stride med de lede Jetter, end græde over den Tornekrone, de satte paa den østerlandske Herre.« Hakon fornam nok, at der var intet Udkomme med Eyvind; thi lod han ham fare for denne Gang og tog ham haardt, men dog kjærligt i Næven til Afsked.

Da Eyvind havde været borte een Nat, og Hakon den næste Dag sad alene imellem sex Hovmænd, da var der En, som kigede ud af Vinduet og sagde til de Andre: »Enten maae mine Øine due lidet, eller og jeg seer Harpespilleren komme med en Flok Piger.« Da meente Hakon og hans Mænd, at han foer med Tant eller havde drukket for meget Mjød; men inden de vidste et Ord af det, kom Eyvind rigtig trædende over Tærskelen med de omtalte Piger. Dette gav Anledning til mange underlige Tanker. Somme meente, at Eyvind havde gjort et Vikingstog, og at disse Møer vare hans Rov. Men Andre sagde: »Nei, den samme Spillemands Hu pleier ikke saaledes at staae til

Slagsmaal; snarere skulde jeg troe, det er Skjoldmøer, som have taget ham til Fange.«

Men egentlig var denne Begivenhed gaaet saaledes for sig: Hvor Eyvind gik hen [efter Afskeden med Kongen], kan man vel vide. Han havde endnu ikke forgjettet det lidet guldtoppede Kræ i Graneskoven, men saae gjerne, at han og det kunde komme til at tales noget nærmere ved med hinanden. Dagen stod temmelig paa Helding, da han naaede Træerne, og han gik længe om derinde baade paa Kryds og Qvær, uden at høre enten Fuglesang eller Brum og Tuden, som Skoven ellers var opfyldt med. »Her er forfærdelig tyst idag, Fuglene pleie dog ikke saa tidlig at holde Rast.« Som han dette sagde, lagde han sig ned ved en Kilde for at hvile sine Been, og Mørket faldt imidlertid stærkere og stærkere ned fra Himmelen, og meget mørkladne Skyer drev hist og her meget nær ved Trætoppene. Eet Steds var det for hans Øine, som om en Sky gik itu, og deraf kom nedridende et fælt Qvindemenneske, som ikke var Gunild uliig, paa et Kosteskaft. Eyvind sagde til sig selv: »Det var et sælsomt Ridt det. Havde man mange saadanne Heste, da kunde fattig Mand og have Raad til at holde Ridetøi; thi denne Ganger forlanger vist ikke meget Bugfylde, endda den er saare slunken.« Ellers vilde han endnu ikke rigtig troe sine egne Øine, men meente fast, han var alt falden i Søvn, og mens han laae og anspændte Øinene, faldt Laagene ogsaa virkelig til paa dem. Han vaagnede igjen, fordi Noget pladskede i Vandet, og det var hvide Jomfrukroppe, som dukkede deri. Da listede han sig gandske sagte noget længere fra dem, for at de ikke skulde blues over hans Nærværelse; men da han igjen vilde strække sig paa Græsset, da saae han Fjær af mangfoldige Farver at ligge paa Jorden, og da han tog dem i Hænde, saae han, at det var lutter Fuglehamme, og imellem dem alle kjendte

han ogsaa den med Guldtoppen og blev derover rørt af heftig Bedrøvelse, thi han meente vist, at den af en Ørn eller anden Røver med Vinger var ynkelig ihjelrevet. Da hørte han henne i Badet den lede Kjepperytterske at raabe med en Røst, som han kjendte for Gunilds :

Rast er ude,
Piger smaae!
Piger prude,
Op! vi maae
Flux i Ham.
Vil I nøle,
Last og Skam
Faaer I føle
Af min Kjep, min gode Hest —
Skynder Jer, som I kan bedst!

Da foer alle Smaapigerne meget beængstede hen til den grønne Plet, hvor de meente deres Fjærkjole var vel forvaret. De bleve da Harpemanden vaer og foere i stor Forfærdelse ind i Buskene for at skjule sig. Eyvind mærkede det knap; thi han sad nedsænket i veemodige Tanker og saae vist paa de hvide Fjær, som han havde i Hænde. Men han vaagnede op derved, at Gunild med hæsseligt Skrig foer ind paa ham: »Vel mødt, Spillemand!« sagde hun, »Du fik ingen Betaling for Din Musik, da Du spillede den kjønne Vise i Eriks Gaard. Nu skal Du faae den Løn, som Du har forskyldt baade for den, og fordi Du kommer her ubuden i mit Aftenselskab.« Hun lettede da sin Hexestav, og da Eyvind vilde slaa fra sig med et lidet Sværd, som han havde hængende ved Siden i en Rem, lagde Eggen sig uden at gjøre noget Saar, og Jernet var saa vegt i hans Haand, som en Pileqvist. Det kom af, at Gunild ved den sorte Kunst

forstod at døve alle Slags Vaaben. Da rakte Øyvind begge sine Hænder op i Veiret og raabte høit:

Hør mig, Gud Bragi milde,
Mærk paa min Stemme!
Skal jeg mit Liv forspilde
I denne Klemme?
Asathor, Du stærke,
Med Hammeren den tunge,
Valhals Bersærke!
Slaa, saa det kan runge.
Naar I de norske Drenge
I Striden førte,
Jeg mine gode Strænge
Saa flittigt rørte.
Naar for Jert Alter Panden
Af Tyr mon revne,
Da qvæded jeg forsanden
Af bedste Evne.
Skal de mit Liv forøde,
De sorte Trolde?
Nei, I for mig vil bøde
Med Eders Skjolde.

Han havde neppe begyndt at tage paa Strængelegen, førend han hørte en overmaade stor Larm i Luften og fornam, at Gunild var borte. Han saae græsselig store Skyer at seile saare stærkt imod hinanden, og somme vare hvide, somme vare sorte; men alle havde de Lighed af Mennesker, paa det nær, at de vare saare meget over et Menneskes Førlighed og Høide. Da blev han overmaade glad og qvad igjen:

Himmelens Rune
Skjalden nu læser.
Høit i Basune
Vægteren blæser;
Heimdal piber,
Hans Toner er Blæst.
Odin griber
Sit Sværd og sin Hest;
Han Valhal tuder
Til Rend mod Jetter;
See Trolden, han spruder
Sit Blod og sprætter.
See, fra Skyen vinker
En Jernstang rød,
Den glimter og blinker,
Som gnistrende Glød.
Det er Thor, der rører
Sit dygtige Værge,
Som Dundren fører
Og ryster Bjerge.

Nu flygte de Sorte,
De Hvide vandt;
See ved Himmelens Porte
Den røde Kant;
Det er Jetteblod,
Der paa lyseblaa Val
Tyder Slag, som stod,
Tyder Jettefald!
Nu lyder i Fjeld
Deres Jammermæle;
Under Klippetjeld
De sig rædde fjæle.

Der lure de da,
Til Guder er borte.
Der komme de fra
I Skikkelser sorte.
Fra Steentagslæ
De styrte paa Mand,
Som Høgen fra Træ
Paa den spraglede And.
Men naar fast man haaber
Paa Guderne alle,
Da Heimdal raaber
Til Hjelp Valhalle.

Da Eyvinds Vise var til Ende, vare alle Skyerne borte, og Himlen var saa reen og blank, som om den var feiet. Tillige var det nu meget maanelyst, saa at man kunde see hvert Blad paa Træerne. Da kom alle Jomfruerne gaaende hen imod ham, og han forundrede sig meget over deres store Deilighed; dog var een baade i Reisning og Hvidhed udmærket fremfor alle, og hun havde hvide Klæder paa og et Haar, som havde stor Lighed med Guld, paa det nær, at det faldt mere i det Lyse. Hun treen ogsaa saa let paa sine Sko, at Fluer og andre Smaakræ, der kravlede i Græsset, ikke toge nogen Skade derved, at hun satte Foden paa dem. Eyvind fornøiede sig saaledes ved at see derpaa, at han havde aldrig i sin Levetid før havt saadan Moro. De kom nu Alle hen til ham, takkede ham i kjærlige Ord som deres Redningsmand og som den, der ved sin Harpesang havde løst deres Trolddom, og toge ham i Haanden. Alene den hvide Pige tog ham ikke ved Haanden, men neiede i nogen Afstand for ham; dog blev han ikke mindre glad derover, end over det Haandtag, han fik af alle de Andre. Hun havde ikke Tid til at takke ham saameget som

de Andre, da hun havde fundet et Sted, hvor Bækken var meget klar, saa at hun kunde speile sig, og der stod hun og satte sine Smykker i Lave. Han fik at vide, at de vare tilsammen af kongelig Byrd, og tilbød sig at følge dem, hvilket de toge imod. —

Kong Hakon, som fik at høre, at disse Piger vare i Slægt med ham, favnede dem alle vel. Men da han saae, at der just var syv, og han ligerviis havde syv Karlfolk hos sig, naar han regnede Eyvind og de sex Hovmænd sammen, sagde han: »Man skulde troe, at Spilleskjalden vilde her have et syvfoldigt Bryllup i Stand, siden han har taget et saa passeligt Tal Qvinder med sig. Da bør det Eyvind at tage først, thi det er dog egentlig ham, der har gjort disse gode Børn fra Fugle til Jomfruer.« Eyvind taug stille, men baade Kongen og hans Mænd mærkede vel, at hans Øine aldrig vare borte fra den hvide Jomfrue. Tilsidst stod han op, stemte sin Harpe og sang saaledes:

Gjerne jeg hørte paa Fugleqvad
Udi Granens Loft.
Gjerne paa Blomsterne skue jeg gad
I den grønne Toft.
Men røden Urt og Lærkernes Sang
Nu gjør mig Tiden saa lang, saa lang.

Gaaer jeg fra Dig, er min Skjebne sort
Og langsom min Tid;
Skuer jeg Dig, da er Tiden kort,
Og Skjebnen er hvid;
Thi dertil stander min hele Lyst,
At hvile mig ved Dit bløde Bryst.

Ei kan jeg gjøre min Sang saa fiin,
Saa venlig og blød;
Thi aldrig jeg smagte den kjælne Viin,
Men stærken Mjød.
Jeg maa sige det kort og godt, som jeg kan:
Vil Jomfruen ægte den Harpemand?

Jomfruen blev meget fornøiet og kunde godt lide det af Eyvind, at han saaledes priste hende udi Alles Paahør. De sidste Ord derimod tyktes hun ikke godt om. Hakon sagde: »Hvad siger I dertil. Alvilde?« (saaledes hed den deilige Jomfru). Hun taug stille og saae noget suurt over, at man vilde byde hende til Husbond en Spillemand; men da Hakon fortalte hende, at det var den Mand, som han gjorde meest af i Norges Land, og som han agtede saa godt som for sin egen Broder, saa svarede hun: »Aa ja, hvorfor skulde jeg ikke tage ham, naar I, min Herre! vil skjenke ham saa meget, at jeg derfor kan føre det Levnet, som passer sig for en Jomfru af kongelig Æt?« Alting blev da saaledes klaret, at Eyvind skulde med Alvilde boe paa en af Hakons Gaarde, og de skulde strax have hinanden til Ægte. Hakon vendte sig nu til de andre Jomfruen og sagde: »Jeg veed, at enhver mandvoxen Pige vil gjerne giftes, naar hun kan finde en Mand, som hun agter for god nok. Nu kunne I tilsammen besee mine Hovmænd, om de ere efter Eders Hoved, eller I have noget paa dem at udsætte.« De toge uden Betænkning hver sin Hovmand, da de ikke vare saa hovmodige som Alvilde. — Der holdtes da i mange Dage et stort Gilde hos Hakon, og dertil kom ogsaa endeel Kjøbmænd fra Jæmteland, som falbød Zobel, Maar og andre kostelige Sager for de unge Qvindfolk, og der kjøbte en Hovmand et overmaade dyrebart spraglet Skind til sin Hustru, og Alvilde følte stor Avind over, at hun ikke havde

faaet det, saa at hun i tre udslagne Dage ikke var glad, men fældede sine modige Taarer. Disse Kjøbmænd vare forresten af Jæmternes ypperste Mænd og holdt godt Venskab med Hakon, fordi han var en saa lystig og veltalende Herre. Han sagde til dem en Dag: »Hør, I gode Svende af Jæmteland! hvorlænge ville I ligge saaledes mellem de Norske og Svenske og bære Kappen paa begge Skuldre? Ere I ikke rædde for, at een af Parterne skal komme med Jern i Hænder og lære Eder med Hug at lystre, siden I ikke ville med det Gode? Rimeligt var det dog, at I gave Jer under mig, da der løber norsk Blod i Jer.« Jæmtingerne loe ad ham; men han raabte paa Eyvind og sagde: »Broder min! tag Din Harpe og giv disse Mænd noget Musik, og fortæl dem derhos, hvad Du veed om deres Herkomst.« Da qvad Eyvind:

Høit over Dovre ride
Kong Øisten og hans Mænd.
Hver Trønder skreg af Qvide,
Naar de tog Sværd fra Lænd.
Blod strømmed dem for Fode,
Som Himmelvand fra Tag;
Mod Møer var de gode,
De favned dem i Mag.

Da nu den grønne Hede
Var bleven vaad og rød,
Og Øistens Klinger bede
Ei meer det norske Kjød,
Lod han i Hornet støde,
At alle føre Mænd
Paa Marken skulde møde,
Foruden Jern ved Lænd.

Af Steen der var i Dale
En mægtig Kringle lagt;
Der monne Øisten tale,
Mens Trønderne gav Agt:
»Hvis I min Søn vil hylde,
Da sparer jeg hver Mand;
Hvis ei — jeg brat skal fylde
Med Blod det hele Land.«

De satte paa Drengens Hoved
Da strax en Krone rød;
At lystre ham de loved
I Live som i Død.
De vare dertil glade,
At de fik hele Skind,
Og sang fra deres Stade
Med Lystighed i Sind.

En Mumlen heel foragtelig
Om Drotten man mon høre;
Den Ene talte sagtelig
Ind i den Andens Øre:
»I denne haarde Klemme
En bitte Drot vi fik;
Men er først Øisten hjemme,
Han lærer bedre Skik.«

Men Oplands stolte Herre
Han loe dog ved sit Held,
Og agede paa sin Kærre
Hjem over Dovrefjeld.
Nu tog den største Kjæmpe
Den uselige Dreng,

Bar ham med liden Lempe
Ud paa den grønne Eng.

Saa saare bad om Naade
Den liden Kongemand,
Og fra hans Øine baade
Der randt saameget Vand.
De raske Trønderpilte
Bar ham paa Blokken op;
Hans Hoved der de skilte
Alt fra hans gode Krop.

Hans Krop den var saa lille,
Den blev paa Steilen fæst;
Den bad de Høgen pille,
Saa Raden blev til Rest.
Hans Hoved blev til Føde
For Fisk i dyben Flod,
Skulde aldrig Kroppen møde,
Mens Filefjelde stod.

Da Rygtet derom bringer
Orde til Øistens Gaard,
Da rev han med sin Finger
Udi sit røde Haar;
Knoerne slog i Borde,
Han slog dem der med Klem,
Eia, hvor de var haarde!
De sadde der alle fem.

Hans Mænd de fored Heste
I Bondens gode Korn;
De kom, saasnart han blæste
I krumme Ludurhorn.

Over Dovre de flyve,
Hr. Øisten rider bedst;
Jeg vil slet ikke lyve,
De fore som en Blæst.

Rundt om de tændte Tage
Til Varme, ja til Lys;
Naar Luen hørtes brage,
De sang om Jomfrukys.
De dandsed af al Formue,
Mens røden Hane goel;
Thi Stang var Fedelbue,
Og Panden var Fiol.

Saa monne Kongen hevne
Med Blod sin kjære Søn;
Lod da Alle stævne
Ud paa den Mark saa grøn;
Lod da Talen klinge
Fra Stenen, hvor han stod:
»En Drot var Jer for ringe
Af ædelt Kongeblod.

I tyktes ei om Manden;
Thi fik I paa ham Has.
Nu skal I faae en Anden,
Som Eder er tilpas.
Flux maae I overtænke,
Hvem vel I hove bedst,
Rake, min Hund i Lænke,
Eller Trællen ved min Hest.«

Kaarene vare slemme.
De grublede dog kort,

De meente bedst at tæmme
Den Drot med Halen sort.
De lagde over hans Øre
Den gyldne Krone ned;
Saa grant man kunde høre,
Han knurrede derved.

Men høit fra Finnelunden
De hented hid en Mand,
Som trylled udi Hunden
Vel trende Mænds Forstand.
De svære Trønderhelte
Af Drottens Tale loe;
Thi naar eet Ord han mælte,
Da bjæffede han to.

En Dag i høie Sale
Den Drot saa naadig sad,
Han logrede med sin Hale
Og slikkede Sølverfad.
Da sagde Hovmænd fine:
»Vil I til grønne Skov
Paa Jagten ikke trine?«
Han sagde: »Jo, vov vov!«

Veiene vare vaade,
Det voldte Drotten Harm;
Marskalken nød den Naade,
At bære ham paa Arm.
Som de nu mellem Tjørne
Gik frem med megen Bram,
De saae to gamle Bjørne,
Som aad de spæde Lam.

Da sagde Hovmænd snilde:
»See dog, vor Herre god!
Hvor lodne Voldsmænd spilde
Uskyldigt Lammeblod.
Norrigs Mænd Dig prise
For en retfærdig Mand;
Nu maa Du ogsaa vise,
At her er Ret i Land.«

Imellem hvide Tænder
Knurred den Herre god;
Hans ædle Hjerte brænder,
Hans Svands i Veiret stod.
Han bød de Hovmænd følge,
Og sprang paa Jorden ned;
Man bør det ei fordølge,
At han gav Hals derved.

Det var de Hovmænd brave,
De loe ved denne Fest;
Marskalken holdt paa Mave,
Han griinte allermeest.
Drottens Labber flinke
Paa Bjørnens Side stod,
Han beed den Bjørneskinke,
Han beed til røden Blod.

Basserne sig vende,
De reiste dem paa to,
Og i den Drot behænde
De satte sorten Klo.
De gav dem til at brumme,
Det lød i grønne Skov;

De aad ham hver en Krumme,
Han sagde: »Av! vov vov!«

Nu vare de Trønder bange
For Oplands Rytterflok,
Den havde tvende Gange
De fristet meer end nok.
Det var ei godt at skjemte
Med Oplands høie Drot,
Dog stærken Ketil Jæmte
Han raadede dem godt.

De over Kjølen droge;
Saa kom de til en Skov,
Som de med Øxer sloge
Og jævnede med Plov.
De Jæmteland den nævne,
Og bygge der i Mag
Huse alt efter Evne,
De bygge der i Dag.

Eyvind sang dette Skjemteqvad med megen Alvorlighed, og Jæmtelænderne bleve særdeles lystige derover, især da de havde drukket meget Øl og Mjød. De gave dem da saaledes til at lee, at Flesket nær var blevet dem siddende i Halsen. Hakon sagde da til dem: »Nu have I hørt Eders Herkomst fortælle, og det er jo af dette Sagn gandske klart, at I ere Rømningsmænd, som ere løbne bort fra Eders norske Huse; thi haaber jeg, at I ei vægre Eder ved at erkjende Normannakonningen for Eders rette Herre.« Jæmtelænderne stode strax op og svore at lyde og tjene Hakon i Eet og Alt, og de bleve af hans allertroeste Folk, da de ikke vare vundne med Sværd, men ved vennesæl Omgang. Da

Hakon og Eyvind bleve ene, sagde Kongen: »Kjære Eyvind! jeg troer, Guderne have sendt Dig ned til mig for at beskjerme og udbrede min Magt og Velstand. Hvorledes skal jeg tilfulde takke Dig for alle de Tjenester, Du viser imod mig? Det er dog klart, at det var meest Din lystige Vise, som skaffede mig Magt over Jæmtelænderne.« Eyvind svarede: »Naadige Drot og Ven! maa jeg blot beholde Din Kjærlighed, og maa Du leve med mig, indtil de grave mig ned i Jorde, da forlanger jeg intet Andet her paa Jorden; thi Du er mig ligesaa kjær som min Qvinde, og noget til. Men skal jeg miste Dig, da duer det ikke noget med mit Spil og min Sang.«

Eyvind opholdt sig endnu nogle Maaneder med sin Hustru hos Hakon, og Kongen talte imens ofte med ham om, at han skulde lade sig christne, men han vilde ingenlunde lade sig overtale dertil. »Hvorfor,« sagde han, »skal jeg hengive mig til den megen Bedrøvelse, da Guderne have lavet det saa godt for mig her paa Jorden. Jeg har Evne til Spil og Sang, hvormed jeg kan forlyste baade mig selv og Andre. Jeg har en Ven og en Viv, som jeg elsker over Alt. Hvad skulde da bevæge mig til at lade af med at elske Verden? Jeg for min Part holder for, at det er meget bedre at have et godt stærkt Legeme at fornøie sig udi, end at blive til en Skygge.« Kongen mærkede, at det ikke hjalp at spilde Ord herpaa, hvorfor han lod af med saadanne Samtaler. Da de skulde til at skilles ad, talte Hakon endnu med Skjalden om hans Hustru Alvilde og sagde til ham: »Dersom Du vil eie denne Qvinde i Ro, da maa Du pusle noget mere om hende; men Du gaaer saa tidt og strøjfer om i Skovene og kommer silde hjem, naar hun allerede har sovet en god Stund. Det gaar ikke an. Du kommer til at nappe hende imellem kjærligen i Skindet, klappe hende og drive al den kjærlige Tant, Du kan hitte paa.« »Skam

faae den, der gjør,« sagde Eyvind; »det beqvemmer jeg mig ikke til. Jeg er for gammel til saadant Børneværk. Tilmed er min Viv saa liflig af Aasyn, at jeg var en nedrig Karl, dersom jeg nogensinde tvivlede om hendes Troskab, der staaer saa grangivelig afmalet i hendes Øine.« »Hvad det angaaer,« sagde Kongen, »da har jeg flere Gange seet Qvindfolk, der have været glatte i Huden og klare i Øiesynet, men som man dog ikke just har kunnet lide paa. Men vi ville ikke tale videre derom. Jeg vil derfor blot bede Dig at tænke paa engang imellem, hvad Hakon har sagt Dig.« »Det var slet gjort, om jeg gjorde det,« sagde Eyvind, »og det skal med min Villie aldrig kommes i Hu, saa at Du for den Sags Skyld kunde have spart Mundlæderet; men ikke desmindre takker jeg Dig for Din kjærlige Omhu.« — Nu agede da Eyvind bort med Alvilde, og de meente at kunne vinde hen til en Gaard, som Hakon havde givet dem, inden Aftenen faldt paa. Men allerbedst som de fore igjennem Skoven, hvor Gunild før havde drevet sit Spil, da sprang et sort Utyske frem af en Busk og satte sine Kløer i Reendyret. Alvilde skreg: »Slaa til det med Harpen!« Men Eyvind var bange for, at Strængene skulde tage Skade, dersom Bæstet fik Kløerne deri, da det tyktes ham uden for al Tvivl, at disse ikke vilde lege saa fiint dermed, som hans Fingre pleiede. Han famlede derfor efter et lidet Sværd, som han havde gjemt i Halmen, der var stoppet omkring Alvildes Fødder; men inden det lykkedes ham at faae fat derpaa, laae allerede Renen paa Ryggen og sprættede i Luften med alle fire Been. Da rev Alvilde i sit lange Hovedhaar og sagde: »Jeg er da uselig faldet i denne Mands Hænder, som for at spare paa et elendigt Stykke Træ bringer mig i en saa stor Livsfare. Hvorledes vil Du nu rede os ud af denne Nød?« Eyvind blev meget fattig ved denne ukjærlige Tiltale; men han tog sig dog i det og sagde:

»Elskede Viv! vi maae takke Guderne for, at Udyret igjen søgte Buskene, og de hjelpe os vel ogsaa til vort Hjem, naar vi give dem et Ord for det.« — »Troer Du da,« sagde Alvilde, »at jeg er vant til et saadant Landstryger-Levnet, som Du fører? Troer Du, jeg kan finde mig i at træde med Fødderne i den høie Snee, for at vinde de mange Mile, vi endnu have til Gaarden?« — »Favre Veninde,« svarede Eyvind, »det være langt fra mig, at jeg skulde lade Dig gaae, saalænge jeg har min Førlighed. Jeg vil tage Dig paa mine Skuldre; thi saalænge jeg kan orke, skal Du ikke lide nogen Besværlighed.« Saa tog han Harpen i den venstre Arm og Qvinden i den høire, og begyndte at gaae meget møisommelig frem i den høie Snee. Da han havde gaaet et godt Stykke, begyndte Sveden at rinde ham ned over Kinderne, og han stønnede stærkt. Tænderne klapprede derimod i Munden paa Alvilde, og hun rystede ligesom Bladene paa en Piil, saa at det ret var underligt at see, hvor deres Legemer vare ligesom deres Hjerter, da Eyvinds Kjærlighed ogsaa var meget heed, hvorimod Alvildes var aldeles kold. Eyvind var færdig ved at daane af Mødighed, men fandt sig dog i det med stor Taalmodighed, da derimod Qvinden gav sig til at græde bitterlig, og ønskede, at Eyvind hellere havde ladet hende sidde som en Fugl i Skoven, i hvilken Tilstand hun dog havde Fjær til Skjerm for Kulden, da hun nu derimod maatte fryse ihjel. Harpemanden satte hende ned et Øieblik for at puste; da forlangte hun, at han skulde gjøre Ild paa, da hun ellers reent maatte forkomme af Frosten. Hendes Husbond forestilte hende, at de nu vare i en bred Dal langt fra alle Træer, og at det følgelig vilde være ham en Umulighed, at bringe noget Baal tilveie. Hun foreslog ham da at tænde Ild i Strængelegen, hvorved hun dog kunde faae nogen Varme. Da blev Eyvind saare forfærdet og sagde: »Min Allerkjæreste! hvorledes kan

Du føre det over Dit Hjerte, at forlange Saadant af mig? Hvorledes kunde Du være i Stand til at berøve mig min Livsens høieste Lyst og Glæde, for at blive for en stakket Tid opvarmet?« Men hun blev ved at bede ham og sagde, at hun slet ikke kunde begribe, hvi han vilde have hende til Hustru, naar hun var ham saa ligegyldig, at dette døde Spilleværk var ham dyrebarere end hendes Liv og Helsen. Da sagde Eyvind: »Skjøndt jeg derved faaer et saadant Smæk, at jeg vist aldrig bliver til Mand meer, vil jeg dog føie Dig, naar Du kun først vil tilstede mig at spille et Stykke for at tage Afsked med denne gamle Ven.« Da satte han Legen tæt op til sit Bryst og qvad:

Naar Gubben staaer ved Graven
Med Vand i Øie,
Krummet til Krykkestaven,
Blandt Kjæmper høie;

Naar de i Høien sætte
Den nye Krukke,
Da kan Du sagtens gjette,
Hvi han maa sukke.

Det er hans Søn, de gjemme
For sultne Ravne;
Han hører ei hans Stemme,
Kan ham ei favne.

Saa skal jeg aldrig høre
Dit stolte Mæle,
Strængen aldrig røre
Paa brune Fjæle

Dit Maal saa herligt lyder
Paa vilde Vænge;
Ei nu Du Kjæmpefryder
Skal klinge længe.

Og naar da Eyvind sørger
I Krogen stille,
Og Mand og Qvinde spørger,
Om jeg vil spille:

Da maa sig Eyvind skamme
Og Intet svare.
O, Du min dyre Ramme!
O, Guldstrænge rare!

Brist da med Klang,
Du Drapaqvæder!
Du toner sidste Gang,
Og Eyvind græder.

Da han det havde sjunget, gjorde han et saa heftigt Greb i Strængene, at de brast alle tilsammen, og han knuste i det samme Legen imod en skarp Steen, saa det gav en Lyd ligesom et vildt Skrig, og Alvilde ræddedes derved. Derpaa slog han Ild og lavede i Taushed et Baal, og Qvinden talede imens heller ikke et Ord. Da de havde siddet lidt ved Baalet, kom der en bretlandsk Kjøbmand kjørende med mange Slæder. Denne Mand var klædt i kosteligt Tøi, hvilket var baldyret med røde, hvide og blaae Stene. Da han fandt Eyvind og hans deilige Viv ene paa Marken i den svare Kuld, lod han sine Trælle gjøre en stor Brand tilrede og bad dem leire sig derved hos ham. Han lod dernæst hente sjeldne Spisevare og fine Drikke ned fra Slæden, hvorved de qvægede deres Sind. Især gav han Eyvind

stærke Draaber i hans Bæger, som skulde fremme Søvnen hos ham, og da nu den trætte Spillemand snart slumrede ind, tog han hans Kjæreste ved Haanden og berømmede med mange og søde Ord hendes liflige Skikkelse. Dette huede Alvilde vel; thi hun saae, at Kjøbmanden var en meget lækker Herre. Endogsaa da han rakte Munden hen og vilde kysse hende, gjorde hun liden Modstand. Om Morgenen, da Eyvind lukkede sine Øine op, da var baade Kjøbmanden og Alvilde borte. Han sprang forskrækket op og raabte hendes Navn, saa det lød vidt over Marken; men han fik slet intet Svar, ei engang af Dvergemæle, da der ingen Fjelde vare i Nærheden, som de kunde svare igjen fra. Han løb længe om, indtil han mødte en liden Elv; den satte han sig ved, men blev saa bange for sit eget Aasyn, som speiledes deri og saae forfærdelig elendigt ud, at han atter foer derfra, uden at vide hvorhen.

Hakon og hans Mænd rede om i Skove og Dale og joge de vilde Dyr, da Kongen gjerne vilde forslaae de Griller, som Eyvinds Fraværelse foraarsagede hos ham. Mens Hakon nu engang stod med Bagen imod en Gran og satte sin Hage paa Skaftet af sit Spyd, da hørte han, at hans Hovmænd raabte: »Her har vi Spillemanden!« Normannakongen løb forundret derhen; da saae han gandske rigtig Eyvind ligge taus paa Jorden. Alle Mand spurgte ham, hvorfor han laae der saa alene; men han var ikke meget for at tale og sagde kun nogle enkelte Ord. Da sagde en af Kjæmperne: »Hvad er det, han mumler i Skjæget? Han taler noget om en bretlandsk Kjøbmand. Man skal see, at han har solgt baade sin Qvinde og Strængeleg til den samme Handelsmand og faaet Kalk derfor, som han har hvidtet sine Kinder med.« En Anden sagde: »Nei, det lader snarere til, at Ansigtet er frosset af ham, og at han har lavet sig et af Snee og sat i Stedet.« En Tredie sagde:

»Nei, jeg tænker, han har slaget Alvilde ihjel og gravet hende ned her i Jorden og vil nu selv staae her i Stedet for en Marmelsteen til hendes Ihukommelse.« Ved disse Ord sloge de en umaadelig Latter op. Men da Kongen havde hørt Sagens Sammenhæng, sagde han Meget til Eyvinds Trøst og sluttede da tilsidst med de Ord: »Nu har Du da noget mindre Aarsag til at elske Verden over alle Ting, og Du kunde for den Sags Skyld gjerne give Dig Christus i Vold.« Men Eyvind sagde: »Hvi skulde jeg ikke elske Verden, naar jeg deri haver en saadan Ven som Dig? Forliset af en Qvinde maa ikke længe klemme Vand af en Nordmand. Harpe, saadan som den, jeg havde, faaer jeg aldrig mere, thi den sluttede overmaade passeligt til mit Bryst; men dens Strænge vare kanskee for spinkle til at buldre i norske Bersærkers Øren. Nu maae I bryde tre ranke Grene af et Grantræ og øge dem sammen og splintre Panden paa den meest glubende Bjørn, der gaaer i Norges Skove. Den vil jeg rive Tarmene ud af Livet paa og tvinde Strænge deraf. Og da herop, I norske Kjæmper! ud paa den vilde Val! Det skal rumle for Jeres Øren, saa I skal mærke, at Eyvind er ikke forknyt endnu.« Man føiede Eyvind og gjorde et saadant Redskab, som han forlangte, hvilket siden efter for sin dumpe Lyd blev kaldet Brumlebasse. Derpaa drog Hakon, Eyvind og alle Hirdmændene til Stordøen, hvor de levede i megen Fryd og Gammen. Som de engang sadde ved Davrebordet, blev Eyvind kaldt ud af en af de Dagvægtere, som stode paa en høi Vare og kigede altid ud over Stranden for at melde det for Kongen, naar Gunilds Sønner stævnede mod Landet; da bleve Baunerne tændte fra den ene Ende af Landet til den anden, og alle Mænd, som formaaede at bære Glavind, sankede sig om Kongen. Men for at ikke saadan Larm skulde skee for Intet, havde Kongen bestemt, at den, der

sagde falsk Tidende om fjendtligt Overfald, skulde have sit Hoved forbrudt. Derfor kaldte de Trælle, der stode paa Udkig, Eyvind til dem, pegede med Fingrene ud over Vandet og spurgte, om han ikke syntes, der kom fjendtlige Snekker. Han spurgte, om de vare forblindede, siden de kunde tvivle paa, hvad Enhver gandske rivelig kunde see med sine Øine. Tilmed skammede han dem meget ud for deres store Utroskab, da de af Angest for deres uselige Liv havde, til stor Fare for deres ædle Herre, ladet Fjenden løbe saa nær ved Land; sprang saa hurtig ind i Kongens Gaard, sparkede Døren op med sin Fod, stod paa Tærskelen og qvad:

Nu er ingen Tid at æde,
Væk med Mjød og fede Skanker!
Nu der andet Gilde vanker,
Naar I ud paa Marken træde.

Op fra Eders lade Bænke,
Trækker paa de blanke Hoser,
Hænger Sværd ved Lænd i Lænke,
Rask herud og planter Roser!

Røde Roser i det Grønne
Pynte vildt i Morgenrøde.
Den, der agter for en Bønne
Livet, er ei værd sin Føde.

Høgeflok fra søndre Hjørne,
Med staalblanke Kløer brede,
Søger Bjergets Kongeørne,
Vil slaae ned i deres Rede.

Da sprang Kongen op, sparkede Bordet overende og slog paa sit Skjold. »Jeg kjender Eyvind for saa god en Dreng,« sagde han, »at han ikke bringer os Hærsagn, uden at det

er sandt.« Nu drog Kongen i sin Brynie, gjordede sig med Qværnbideren, satte en Hjelm paa Hovedet af drevet Guld, der havde en overordentlig Klarhed. Da blev Eyvind rørt af Forfærdelse og sagde til Kongen: »Vil Du nu, min Herre! med Magt gjøre Dit Hoved til Maal for Fjendens Pile? Den Hat, Du har der paa, skinner jo ligesom en Sol, og Fjenderne kunde gjerne lukke det ene Øie og endda pege lige paa den med deres Buer.« »Lad den kun glimre som Solen,« sagde Kongen; »destobedre kan den falde mine Svende i Øinene, og jeg mener ikke, de skulle gaae Krogveie, naar de følge efter den. Og naar de fornemme, at samme Sol gaaer ned, mage de det nok saa, at den kan gaae ned i dygtig Rødme, ligesaavel som den, der er paa Himmelen.« Da de kom udenfor, mærkede de, at Fjenden var saa stærk, at de kun kunde stille een Mand imod syv. Hakon spurgte derfor sine Mænd, om de vilde helst falde med Ære eller flye med Skam, da der ingen Udsigt var til Liv i Rend mod saa Mange. Alle tilhobe raabte, at de vilde følge deres kjære Konge i Liv og Død, og at de gik frem, saalænge Benene kunde bære dem. Hakon takkede dem og blev derover ved godt Mod. Ogsaa Eyvind blev heftig lystig, sprang om og raabte, han var glad over, at han kunde komme til at prøve, om der var god Lyd i hans Brumlebasse. Derpaa førte Hakon sit Folk lige mod Fjenden, og ved hans Side gik en drabelig Kjæmpe, som hed Torjolf, og næst efter Kongen gik Eyvind med Strængelegen i Hænde og sang, saa det kunde høres fra den ene Fløi af Kjæmperækken til den anden:

Hid komme Sviin
Fra de danske Skove,
Over salten Riin,
Over fraadende Vove.

Af Blaatand de agtes
For tykke og fede;
Thi skulle de slagtes
Paa Norriges Hede.

De klemte nu paa hinanden af alle Kræfter, og Hakon tog saa hardt paa, at Sveden snart gik ham ud af Panden. Han krængte da Brynien af og smed den langt ud i Marken, hvorpaa baade han og Torjolf toge Sværdet i begge Hænder, gik langt frem for Banneret og trængte igjennem Hæren baade paa langs og tvers. Baade Hjelme og Skjolde maatte briste for deres tunge Hug; thi Kongen og Torjolf vare lige stærke. I den anden Hær gik iligemaade Alf Askmand og Evind Skreja haardelig frem, og da de kunde kjende Kongen paa den forgyldte Hjelm, gjorde de sig især Vei mod det Hjørne, hvor den glimrede, da de havde meest Mod paa at ramme ham. Da Eyvind Skaldaspiller saae, at saa Mange bar Vaaben imod Kongen, at de let kunde overvælde ham, kastede han en Hætte over Hjælmen, uden at han blev det vaer. Saa qvad han igjen:

Frem, modige Drenge!
Paa rygende Vænge
Med blinkende Stang.
De Sværde, som kime,
Saa herligt sig rime
Med Strængenes Klang.

Vi hugge og synge,
En Krands vi vil slynge
Om Drotten saa bold;
Af Glavind de blanke,
Af Landser de ranke
En glimrende Vold.

Skam Dig, Du Kryster,
Som stander og ryster!
Mon Kolden Dig tvang?
See, Halvor kan stævne
Og Bane sig jævne,
Hvor Veien er trang.

See, Einar maa rave,
Hans funklende Krave
Fik svarlig Rift.
Hans Daad den stander
Paa Fjenders Pander
Med røden Skrift.

For Torjolf lange
Er Dansken bange
I vreden Dyst.
I Mark han stamper,
Som Hoppen tramper,
Han gjør saa lyst.

Odin gamle!
Til Hjelp Du samle
Din Asaflok;
Da Tyrene fede
Med Blod skal væde
Din Alterblok.

Frisk lader os holde
De runde Skjolde
For vores Drot.
Bag Muren, vi bygge,
Hans Lemmer er trygge
Som i hans Slot.

Da Evind Skreja ikke mere saae Hakons Hjelm, skreg han: »Skjuler nu Norges Konge sig, eller er han faldet, eller er han rømt af Marken?« Og nu fore han og hans Broder Alf Askmand frem som vilde og galne Folk, hujede og slog om dem, saa Ingen kunde komme dem nær. Da Hakon hørte, at der var Spørgsel efter ham, raabte han: »Hold frem, som Du stævner, Evind, da vil Du finde Normannakonning.« Han foer da som et Lyn til det Sted, hvor Røsten kom fra. Torjolf vilde tage imod ham; men Kongen sagde: »Mig vilde han finde, selv skal jeg og tage imod ham.« Mens de saaledes vilde begge trænge dem frem, kom Evind rendende med opløftet Sværd og huggede mod Hakon; men Torjolf gav ham saadant Sæt for Bringen med sit Skjold, at han ravede ved det. I det samme slog Kongen ham med Qværnbideren saaledes paa Issen, at Sværdebladet gik ned imellem begge Øinene, saa at Hovedet skiltes ad i to Stykker, som faldt paa begge Skuldrene, og i det Samme satte Torjolf sit Spyd ind i Hjertet paa Alf Askmand. — Da Fjenderne saae, at deres to ypperste Høvedsmænd vare slagne, begyndte de at vende de Norske Bagen; men den blev ikke uden Saar, thi Hakon og hans Mænd vare bestandig i Hælene paa dem og slog dem med Skarpt. Da Gunilds Børn næsten havde naaet deres Skibe, saae man et underligt Syn. En Sky drev bestandig efter Hakon, og Nogle vilde paa den see en gammel Kjærling ride paa en Stav med en Harpe i Haanden. Med Eet fløi fra denne Sky en Piil, som svævede længe i Luften og tilsidst traf Kongen, saa at han segnede paa Marken, og i det Samme gik Solen ned. Nu bleve de norske Kjæmper reent rasende og fik fast alle Bersærkergang. Kun nogle faa bleve med Eyvind Skaldaspiller tilbage hos Drotten. De andre fore som vilde Dyr imellem Fjenderne, hvilke af Forvirring løb for en stor Deel ud i Havet, og i Heden fulgte

mange Nordmænd efter, saa at deres Staal endnu mødtes under Voverne, inden Vandet qvalte dem. Da Nordmændene saae, at der ikke mere var nogen levende Fjende paa deres Land, men at Alle havde reddet sig paa Skibene, gik de tilbage til deres Konge. Han laae i Eyvinds Arme og svømmede i sit Blod, som ikke paa nogen Maade vilde lade sig standse. Kongen blev altid blegere og blegere, og Eyvind ligeledes. Alle Kjæmperne stode tause i en Kreds omkring dem, saa at der var saa stille, som i Høien hos en død Mand. Da talte Hakon med svagt Mæle disse Ord:

»Norske Mænd og Brødre! den Sol, der nu gik ned, er, saavidt jeg kan mærke, den sidste, jeg faaer at see med disse mine Øine, da snart al den Væde, der var i mig, er strømmet ud her paa Græsset. Mærker derfor min sidste Villie. Her er den Kongering, som min Fader har baaret, og som Sigurd Jarl har sat paa mit Hoved; den maae I bringe Gunilds Sønner, thi der er norsk Kongeblod i deres Aarer. Hils dem, at de maae ikke gjøre mine Venner Fortræd, fordi de vare dem saa haarde idag, men søge ved Mildhed at vinde deres Hjerter, ligesom jeg gjorde; da ville de i disse gode Kjæmper have et Brystværn imod alle Avindsmænds Hug og Stød. Jeg har altid haabet, at blive ringet til Hvile af Christenklerker og ligge under en Tue med Kors inden for de hvide Christenmure; men jeg er det ikke værd, thi jeg har svaiet som et Rør mellem Odin og Christus, og hvem af dem der skal have min Sjæl, det veed jeg ikke. Derfor kan I gjerne tage mit Liig paa Eders Skjolde og sætte i min Rustning, som jeg her ligger, i en Hedninghøi paa vild Mark, efter Eders Fædres Viis; thi vil den hvide Christus lukke mig sin Dør op, da finder han mig nok, ihvor jeg gjemmes.« Derpaa reiste han sig overende med Haanden paa sin Vunde og sagde med hæs Røst: »Og nu Farvel, mit elskte Folk! Tak for Eders Tro-

fasthed imod mig! Vidste jeg, at Gunilds Børn meente Jer det saa godt, som jeg har meent det, da vilde jeg med Glæde lukke mine Øine i. Og Du, min blide Broder og Ven, Eyvind, som altid har været mit Hjerte næst i Vel som i Vee! Du har nu hverken Harpe eller Viv eller Ven, og Du kan aldrig faae dem igjen, uden af den Korsfæstede.« Her kunde han ikke taale at tale mere, han saae endnu engang omkring paa sine Folk og sagde: »Lever vel, mine Børn!« Tilsidst stirrede hans Øine paa Eyvind, men dermed gik de ogsaa i, og han faldt tilbage paa Ryggen uden Liv. — Somme af Mændene græd høit og holdt deres Skjolde for Ansigtet, Andre stode med Armene lænede paa deres Hellebarder og saae med vilde Øine ned paa Jorden, som om de vare vrede paa Nornerne, fordi de havde raadet det saa ilde for Norges Land. Andre stod gandske stive, ligesom Steenstøtter, rørte af sørgelig Forbauselse, og tabte baade Øxer og Sværd ud af Hænderne. I tre Dage grove de en Høi paa Nordhordaland og græd ved ethvert Spademaal, de toge, og deri satte de ham, ligesom han havde gaaet i Slaget. Men Eyvind stod paa Toppen med et sørgeligt Ansigt og sang:

Hold ikke Din Haand for Din vaade Kind,
Du Granens bedrøvede Broder,
Viis Du kun Din Taare med freidigt Sind,
Som Barnet for Fader og Moder.
Thi Hakon ligger i Mulde,
Snart grønnes hans Been af Kulde.

Ja ret som den liden Fugl paa Qvist
Sig klager alt for sin Kjære,
Saa ville vi sørge, fordi med List
Troldqvinden slog vores Herre.
Kling ynkelig da, mine Strænge!
Som Hyrden fløiter paa Enge.

Du venlig varst som et Dalens Lam,
Naar med Fred Du sad i Din Stue;
Men stod Du i Stridens raslende Ham,
Da maatte Nidinger grue.
Sov sødt da, Du Milde, Du Stærke!
Due og vilde Bersærke!

Hver Anden gaaer atter til Kjæmpernes Rad
Og glemmer med Tiden sin Møde;
Men Eyvinds Sjæl bliver aldrig glad
Fra den Tid hans Elskede døde;
Thi Mulm og Stene ham skjule
Saa dybt i en drøvelig Hule.

Eyvind vilde ikke være tilstede, da de udraabte Harald, Gunilds ældste Søn, til Konge over Norge; endskjøndt denne tog det meget ilde op, at han, som dog var hans Frænde, ikke, ligesom Hakons øvrige Hirdmænd, kom for at faae Tilgivelse af ham og træde i hans Tjeneste. Men Eyvind kunde i Evighed aldrig glemme ham det Stykke af, at han havde været Skyld i hans gode Konges Død. Han lod ham da hente til sig og bad ham qvæde en Vise. Da greb Eyvind Leiligheden, for at sige Harald den rene Sandhed. »Jeg har,« sagde han, »engang qvædet en Vise for Din Fader, som jeg ikke fik til Ende, nu kan jeg med Din Forlov synge den ud.« Han qvad da disse Riim:

Kong Erik var sig saa blodig en Mand,
Hans Øxer altid var røde;
Meer end Kildens det perlende Vand
Vare Blodets Draaber ham søde.
Hver Nat green udi hans Halle
Hans Brødres Hoveder alle.

Uden Blu paa Leiet han i sin Arm
Den ledeste Hex mon tage.
Med sorte Katte for sorte Karm
Til hende de Finner age.
Saa laved de Drikke ved Stjerneskin,
At øde den Kongeæt saa fiin.

Hendes Søn er en vantreven Ting,
Hans Bag er mærket med Staalet.
Som Kræmmer rendte han rundt omkring,
Nu haver han Kronen stjaalet.
Som Andre jorde den Døde,
Saa jorder han Guldet røde.

Som Ræven lusker i dunkle Krat
Alt udi sin røde Kjole,
Saa slog han vor Konge med Trolddom brat,
Mens Ugler blandt Hexene gole.
Brav Mand vi lagde i Høie,
En Niding staaer os for Øie.

Harald raabte, at der ikke laae ham meget Magt paa, enten saadan liden Hund bjæffede ad ham eller ikke, da han meente, at have god Evne til at stoppe Munden paa den. Men Eyvind lod ham vide, at den Hund, han talte om, vilde stræbe desbedre at bruge Munden, mens den endnu havde den i sin Magt. Da vilde Harald strax lade Harpespilleren dræbe; men han turde ei for sine Mænd, hvorfor han gjemte Hevnen i sit Hjerte til en anden Leilighed. Eyvind gik da ud i den vilde Skov og byggede sig en Hytte, hvor han boede i tre Aar, og der blev aldrig seet Lystighed paa hans Ansigt fra det Øieblik af, han saae Hakon falde paa Marken. Han sad hele Dagen med Albuerne paa sine Knæe og Hagen i den flade Haand, og tænkte paa

sin uforglemmelige Ven og Herre. — Harald lod ham skikke Bud, om han vilde gjøre Venskab med ham og synge i hans Borgestue; men Eyvind lod ham sige igjen, at han havde tjent een Konge saa god, at han ikke havde Lyst til at tjene den anden. Kongen meente, at han betænkte sig nok, naar Sulten drev ham ud af sit Skjul. Men heri tog han feil, da Eyvind ikke bekymrede sig meget for Føden; thi det bares ham for, at han ikke mange Dage skulde overleve sin Ven. En Sølvdolk havde Islænderne sendt ham, fordi han havde lagt et Qvæde paa Riim til deres Berømmelse. Den gav han bort for Brød, paa det at han i Ro og Eenlighed kunde sidde og overlade sig til sin Bedrøvelse. Han meente, i Følge Kongens sidste Ord, at Christus havde maaskee taget alt Held fra ham paa denne Jord, for at han skulde vende sig med Tro til ham. Men nu var hans Hjerte af Sorgen blevet haardt og koldt, saa at han sagde ved sig selv: »Dersom Christus mener med det Onde at tvinge mig til at tjene sig, da har han gjort en feil Regning; da holder jeg mig hellere til den gamle eenøiede Mand, skjøndt han paa den senere Tid har været temmelig hjelpeløs imod mig.«

I Skoven, hvor Eyvind levede, listede sig hist og her en enkelt Munk frygtagtigen om mellem Træerne. Det var en Rest af dem, Hakon havde hentet fra Bretland, og som endnu ikke vare ihjelslagne af Hedningerne, og havde opoffret al den Tid, de kunde vente at leve i Verden, til at gjøre Christi Kirke større. En af disse kom til Eyvind en Morgen, da denne mindst tænkte at findes af noget Menneske i sit Lundehuus. Han blev derfor meget forundret ved at see en Mand i en stor sort Kappe med et lidet, sygeligt Ansigt at træde hen imod ham, og troede fuldt og fast, det var en Skovtrold. Manden begyndte at prædike om Christus for Eyvind; men denne bad ham gaae sin

Vei. Da Munken mærkede, at Spillemanden var saa stivsindet, begyndte han at tale om de fordømte Sjæles evige Pine og brugte haarde Trudsler mod ham. Da blev Eyvind vred, lettede sin store Harpe og slog ham i det blege Aasyn, saa det drønede i Sangbunden, og Munken faldt baglænds om i Daanelse. Eyvind ventede paa, at han skulde staae op igjen; men han gjorde for det første ingen Mine dertil. Da sagde han ved sig selv: »Ikke skulde jeg dog troe, at han har havt saa mør en Brask, at den skulde briste for saa lidet Slag,« gik hen og sparkede ham med Foden og sagde: »Stat op, Christenmand! her haver Du ingen beqvemmelig Hovedpude at hvile paa.« Munken fik Veiret igjen, reiste sig og gik ud af Huset, men sagde først: »Vor Herre forlade Dig, at Du haver saa mishandlet en Herrens Tjener. Jeg er slet ikke vred paa Dig derfor, da Du est en saa blind Hedning, at Du ikke haver bedre Forstand, og jeg veed, det vil blive Dig selv til størst Vee, naar Christus kalder os til Doms.« Eyvind syntes, det var underlig Viis at bede godt for den, man faaer en brudden Pande af; men han kunde dog ikke negte, at det var smukt gjort, og fortrød, at han havde givet den sorte Mand saa kort Besked. Derfor tog han bedre imod andre Munke, som havde søgt Redning i Skovene, og hørte taalmodig paa de hellige Fortællinger, de altid kom med, da han meente, dermed at gjøre dem en Fornøielse. Men da han havde hørt ret mange af dem, gik de ham alt mere og mere til Hjerte, og det løb ham om i Hovedet, naar han sov. En Aften sad han meget bevæget og tænkte paa sin Ven Hakon, sin Viv Alvilde og sin bretske Harpe, da de Ord randt ham i Minde, hvilke Hakon havde sagt, førend han døde, at han kunde Intet faae igjen af det, han havde tabt, uden af den Korsfæstedes Haand; men han kunde ikke faae nogen Mening i disse Ord. Mens han sad og grundede derpaa,

faldt han i Søvn. I Drømme kom Christus til ham, som en deilig Mand med sorte krusede Haar, og stod i Døren af hans Hytte og spurgte, om han havde Lyst til at see sin Ven og Hustru og Harpe igjen. Da syntes han, at han gik hen og kyssede Christus paa Haanden og sagde: hvis det kunde skee, da kunde han troe paa ham og blive salig. Christus gik da ud og kom igjen med en smuk Dreng ved høire Haand og et lidet Barn ved venstre, hvilke vare Hakon og Alvilde op af Dage. Den lille Pige var langt hvidere af Farve, end Alvilde nogensinde havde været, og bar en Kurv med Roser og Lilier. Drengen havde ogsaa en Kurv med modne Æbler og røde Bær. Da sagde Eyvind forundret: »O mine elskede Venner, min Viv og min Konge, hvorfor ere I saa smaae? hvor have I plukket Blomster ved Vintertide?« De taug stille og saae mildt paa ham; men Christus tog Ordet og sagde: »De komme fra Paradiset. Alle de, som komme der, blive til Børn, og der ere Æblerne altid røde.« Og Drengen tog en Harpe, som lignede hans brændte Strængeleg, men som glimrede af Guld og blaae Saphirer, og sagde: »I denne Harpe haver jeg fængslet Toner af Nattergalen i Paradis.« »Hvorledes kommer man da i denne rare Have?« spurgte Eyvind. Christus svarede: »Jeg er Dørvogter, og her bærer jeg Nøglen, som kan lukke Dig derind!« og herved løftede han sit Kors op i Luften. Eyvind raabte: »Lovet være Christus i al Evighed!« Dette raabte han saa høit, at han vaagnede derved, og Drømmen forsvandt; men i Døren stode begge Børnene endnu og svarede: »Amen!« og hans Haand hvilede paa en Guldharpe. Torjolf hiin stærke traadte hen til hans Seng med sin Korshammer i Haanden og sagde: »Din Hustru Alvilde er inat hjemkommet fra Bretland, for at bede Dig om Forladelse; thi hun haver i Engelland ladet sig christne, men Munkene vilde ikke lade hende gaae ind i det høie hvide

Huus, Du nok veed, der staaer i Lunden, førend hun havde forligt sig med Dig. Hun havde med sig Din lille Datter, som hun haver født i Bretland, og som ogsaa hedder Alvilde, og denne Pebling, som hedder Hakon, og som vores brave Drot, der ligger henne i Høien, har avlet med en bretlandsk Prindsesse. Hun kommer selv ret bag efter, men lod mig bringe Børnene i Forveien, og hun havde en ny Harpe med, som hun haver ladet koste i Bretland, hvilken hun vilde give Dig i Stedet for den gamle, hun har skilt Dig ved.« Eyvind sprang forundret op, kyssede den lille Hakon og Alvilde og gik hen imod Korset, som den Munk, han slog paa Panden, havde plantet for hans Dør. Der stod han og spurgte Torjolf med underlige forvildede Miner, om han vilde høre Nattergalen fra Paradiset synge. Torjolf blev forfærdet og sagde: »Jeg var dog en Gjek, at jeg bragte ham saa pludselig dette Budskab. Bliver hos Eders Fader, han er gaaet fra Forstanden og taler vildt; jeg vil hente hans Hustru, om hun ikke skulde kunne snakke ham til Rette.« Torjolf gik, og Børnene gave dem til at græde, men da han begyndte at røre ved Strængene, holdt de op. Det, som Eyvind qvad, kan Ingen synge ham efter; thi hans Sjæl var revet ind i den tredie Himmel, og han sang om alle Himmelens Hemmeligheder. Da Svanesangen var ude, fløi en Piil fra Busken ind i hans Hjerte. Den blev udskudt af en Mand, som Harald havde tinget dertil, og Eyvind faldt som et Lam hen under Korset. Da Folk kom til, sadde begge de Smaae roligen ved Siden af den døde Mand og græd slet ikke mere; men de levede ikke mange Dage, fordi de havde hørt Toner fra Paradiset, og Munkene der i Skoven toge dem da alle Tre og lagde Eyvind i en stor kostelig Grav, men de to Børn grove de ned i smaae Grave, een ved hver Side af ham.

STATISTISK SKILDRING

AF

LÆGDSGAARDEN I ØLSEBY-MAGLE

AF EN UNG GEOGRAPH

Indhold: § 1. Prolegomena. — § 2. Videnskabernes Forfatning. — § 3. Kunsternes Tilstand. — § 4. Religionen. — § 5. Regjeringsform. — § 6. Handel. — § 7. Krigsmagt.

---

§ 1.

Prolegomena.

Ei uden Grund fører man i den nyere Tid Klage over det uforholdsmæssig store Antal Studerende, der beskjæftige sig med Philosophie, Kunst-Theorie, Totalanskuelser, Betragtninger over Tidens Aand og andre deslige Ting, hvortil ei mindste Lærdom udkræves. Lad det endog være sandt, at Philosophien er Videnskabernes Sjæl, saa skal jo dog en Sjæl ei godt kunne subsistere paa sin egen Haand foruden Legeme. Allerede er der ei stort mere Krop tilbage. Snart ville Skribenterne ei have Andet at anstille Betragtninger over, end selve hinandens Betragtninger; ligesom alt de tydske Poeter ere bragte til den Yderlighed, at deres Poesie næsten ei handler om Andet end Poesie. Der hersker i den lærde Republik en besynderlig omvendt Emanation. Alle Studier blive daglig meer ulegemlige, fortyndede og forklarede, saa at det er høilig at befrygte, de blive tilsidst reent opløste i Aand og Luft. For at modstræbe denne ulykkelige Retning, har Forfatteren af dette Værk opoffret sine Kræfter udelukkende til de reelle Videnskaber. Paa Jorden er unegtelig intet solidere end Jorden selv. Men hvor ufuldstændige ere alle Jordbeskrivelser! I de største geo-

graphiske Lexica søger man forgjeves om Byer som Ølseby-Magle. Uagtet denne Videnskabens Ufuldendthed indskrænker dog de moderne Geographers Stræben sig blot til, paa uendelig mange Maader uden alle videre Tillæg at omsætte de eengang optegnede Notizer. A gjør of to Geographier een ny, der er mindre volumineus end nogen af dem. Af de tre derved fremkomne gjør B en fjerde, der endnu er den allercompendieuseste. De bære sig ad ligesom fattige Piger, der stedse give deres Kjoler et nyt Snit, uagtet Grundstoffet forbliver det samme. O, I Kortsynede! hvis I klart indsaae det uendelige Omfang af en Videnskab, der ei er bragt til Fuldkommenhed, saalænge der staaer en Ledstolpe paa Veien eller en Steenkiste paa Marken, som ei er optaget deri: da vilde I, jo før jo hellere, begynde at arbeide efter en mere udstrakt Plan. Lader os begynde fra Grunden af, lader os hver især foretage os Beskrivelsen af et Huus eller en Gaard. Jeg gjør nu her Begyndelsen med den største Lodseiers Bopæl i Ølseby-Magle. Følger mit Exempel; da kunne vi engang her eller hisset opstille vore Volumina ved Siden af hinanden, som Tomer af et classisk Værk; da faae vi et *corpus geographicum*, der vil blive Verdens ottende Underværk. Naar dette Repertorium gjennemtrækkes med rene Blade, have vort Fags tilkommende Dyrkere blot den Uleilighed, at holde fuldstændige Af- og Tilgangslister over Jordklodens Løsøre: vulcanske Øer, Veirmøller, Kongeriger, Steiler, Ærestøtter etc.

§ 2.

Videnskabernes Forfatning.

Gaarden har kuns eet offentligt Bibliothek, som er opstillet paa et grønt Hængeskab i Conversationsstuen. Det bestaaer af den nye evangeliske Psalmebog, Rasmussens ABC og Birchs Bibelhistorie. De to sidste maae være meget søgte, da Træbindene paa dem begge ere brudte, og Bladene bære hyppige Spor af Læsernes Fingre. Almanakken, hvori der findes en uskatteerlig Afhandling om Krop, Kuller og Snive, var laant ud til Grovsmeden, der i sit Fag gjerne vil holde Skridt med Tiderne. Til forbudne Skrifter hører *Carolus Magnus*, som tilforn prydede Bogsamlingen, men af Præsten blev confisceret, for at hindre Overtroens Udbredelse. — Philosophien synes meest at indskrænke sig til Gnomer*). Gaardsdrengen, Rasmus, den eneste originale Forfatter i dette Fag, har paa Bindet af Lærebogen nedskrevet sine Forsøg. Topographen kan heldigviis her levere sine Læsere en tilforladelig Copie af det hele Manuscript:

1ste Sentents. Denne Bog er min, kjøb dig en, saa er det din.

2den Sentents. Den som mig føder, det er Gud Fader. Den som mig klæder, den som mig klæder — —

Dette sidste Tankesprog har, efter min Hypothes, den satiriske Plovkjøring med Flid ladet ufuldendt, for derved at give en Finte til Lægdsmanden, som er temmelig illiberal i at opfylde sin Forpligtelse til at holde ham med Klæder. Bag i Psalmebogen har man af Lægdsmandens Kone, Maren, et Document af stor Vigtighed med Hensyn til Husets Hi-

*) Læresætninger.

storie. Det er nemlig en chronologisk Beretning om hvert Barns Fødselsdag, Faddernes Antal, samt den ældste Datters Bryllup med Grovsmeden. Af samme Forfatterinde haves i Jurisprudentsen' et Supplement til Ørsteds Formularbog, nemlig et lovformeligt Stævnemaal mod Kaalorme, i Chemien en Recept til Øleddike, og i Medicinen en Dissertation om Febre. Forfatterinden holder for, at Patienten blot har nødig at ryste et Hyldetræ en Morgen før Solens Opgang, i det han mumler ved sig selv: »Hyld, Hyld! jeg ryster Dig, til ei meer Du ryster mig.« Af dette sidste Arbeide skjønnes Folkets Hang til Mysticisme, som endvidere nedenfor skal godtgjøres. Maren synes i flere Henseender at have dannet sig efter classiske Mønstre. Ligesom de gamle Autorer dicterede deres Bøger til Trælle, har hun heller aldrig selv sat Pen til Papir, men ladet Rasmus nedskrive disse *opuscula**) efter hendes Dictat. Hun bruger den samme Person til sin Anagnost**), naar hun af sine Papirer vil indhente nogen Oplysning. Hertil kommer, at disse Manuscripter ere, ligesom Oldtidens, uden alle Interpunctionstegn. Undertiden ere heller ikke Ordene adskilte. Endvidere lader hun Intet trykke, men tillader sine Venner at tage Afskrifter. De to sidstnævnte Værker ere skrevne med Rødkridt paa en liden Rulle Karduuspapir, der er stukket bag ved Speilet. — Philologien drives meget eensidigen paa dette Sted. Det hebraiske Sprog dyrker man kuns, forsaavidt man dyrker Porcellainsblomsten, paa hvis Blade man læser Ordet »Jehovah« uden Accenter. Græsken er aldeles forsømt. For Romersprogets Elskere er her noget rigere Udbytte. Paa høire Side af Bilæggerovnen læses: *Soli Deo gloria;* paa en Karduus Røgtobak: *Petum optimum*

*) Smaa Værker.
**) Forelæser.

*subter solem**) ; og paa to Dusin Fireogtyve-Skillinger, der tjene til Knapper i Huusfaderens Kistekjole: *Christianus Septimus Rex Daniæ et Norvegiæ.* — Tjenestepigen Gjertrud dyrkede flittig Naturvidenskaberne, især Botaniken. Hun har lagt Grunden til et skjønt *herbarium vivum.* Under Bjælken forvarede hun *Sedum Telephium* (St. Hansurt); paa et Tøndebaand i Kjøkkenet: *Thymus vulgaris* (Timian) og *Origanum majorana* (Merian); i en Papirspose: *Matricaria Chamomilla* (Kameelblomst). Til det offentlige Bibliothek havde hun foræret en Urtekost af *Tanacetum Balsamita* (Balsom) og *Artemisia Abrotanum* (Ambra); denne Samling efterlod hun sidste Søndag i Psalmebogen. I sit Kridthuus havde hun et Stykke Rav, et Fiirbladskløver, en Tvillingnød og et Vættelys.

---

§ 3.

Kunsternes Tilstand.

Poesien i Lægdsgaarden lader sig beqvemt henføre til to Klasser: den antike og den moderne. Jeppe Olsen, Familiens Stammefader, som selv havde bygget Gaarden Anno 1696, kan med Rette betragtes som Stedets Ennius**). En Indskrift over Porten, som er Gaardens ældste poetiske Mindesmærke, tillægges eenstemmig ham. Den lyder saaledes:

»Herre, lad os af Din Naade
Lefve Dig til Velbehag i

---

*) Den bedste Tobak under Solen.
**) Den romerske Kunstpoesis „Fader", f. Aar 239 f. Chr.

Fri for Djefvelskab og Vaade
Dette ringe Bundetag!
Lad den, som skal Dugen brede,
Hafve noget Brød og Sul
Udi Kammerset tilrede,
Og lidt gammelt Øl til Jul!
Mig til Ly og Dig til Ære,
Har jeg bygget denne Gaard.
Jeppe Olsen mit Navn mon være,
Mens jeg her i Verden gaaer.«

Til den moderne Poesie regner jeg et Bindebrev, som den haabefulde Dreng Rasmus afleden Vinter overrakte Degnens Kone paa hendes Navnedag. Hun blev derover saa henrykt, at hun skjenkede ham en tyk Pandekage og to Løgæbler, saa at hans Genie, Gud være lovet, ei bliver uden Opmuntring. Tjenestepigen er Husets Rhapsodist*). Hun kan en særdeles traurig Vise, hvis Titel er: »Beklagelige Tanker af en Piber ved det jydske Infanterie, hvis Kjæreste slog ham feil og tog en Tambour.« Den afsjunges under Accompagnement af Rokkehjulet til sin egen velklingende Melodie. Lægdsmandens Moder kan aldrig høre den uden at smelte hen i Taarer, saa at denne gamle Kone, ihvorvel hun fast gaaer i Barndom, dog beskjæmmer mangen ung ved sin ømme Følelse for den erotiske Poesie. Ogsaa kom jeg under Veir med, at samme Pige Gjertrud vil forsøge sine Kræfter i Foredraget af den vilde Ballade. Hun bærer hemmeligt paa sit Bryst »en ny og skrækkelig Vise om den sorte Gjørtler, som skal rettes, formedelst at han skar Halsen over paa sin Kone, Andre til Skræk og Advarsel«. Den begynder: »Syndige Menneske! betænk« etc. Rasmus er min Hjem-

*) Rhapsode kaldtes i Hellas Foredragerne af episke Digte.

melsmand. Han vil have seet hende tage den frem i Kostalden, for at memorere den, mens hun malker. Endnu har hun ikke indstuderet den; thi hun declamerer ei med Færdighed fra Bladet. — Instrumental-Musik hørte jeg blot af Familiens yngste Lem, Thomas, som endnu gaaer med Skjørter. Han øver sig fra Morgen til Aften paa Skarntydefløiten.

Den bildende Kunst er endnu i sin Barndom, uagtet den i dette Fag meest udmærkede Mand, Gaardskarlen Jørgen Samsø, alt er over den Alder, hvori Kunstneren culminerer. Jeg retfærdiggjør denne Paastand med hans Mangelstok. Hesten, som udgjør Haandgrebet derpaa, er alt for sveigrygget. Der hersker ingen Energie i Udtrykket. Hovedet er uforholdsmæssigt stort og alt for meget ludende mod Jorden. Det røber Mangel paa Kunstnerflid, at hverken Bagbeen eller Forbeen paa Figuren ere adskilte, men deres Separation blot antydet ved en simpel Skure. — Det udgravede Arbeide paa den Tærskel, han har skjenket Gjertrud, vidner om en sikker Haand; men der er i Værket en paafaldende Stivhed og Maneer. Midt paa Bladet er anbragt en mathematisk Cirkel med mangfoldige Radier. Paa de fire Hjørner seer man samme Idee gjentaget fire Gange. Det kalder jeg at fordrive alt frit Phantasiespil af Kunstens Gebeet, at lade kold Beregning træde istedet for genial Opfindelse. I den smaa Thomasses plastiske Kunstforsøg lever en besynderlig hollandsk Aand. De aflange Huusbagerbrød, som han daglig forfærdiger i Leergraven, efterligne til Illusion den grove Natur. Til idealsk Forherligelse af den raae Virkelighed, til frit Sving mod det Evige findes intet Spor.

Jeg vil ikke opholde mig ved de historiske Træsnit paa Væggene, f. Ex. Potiphars Hustrue, den forlorne Søn. Byens Topographer ville tidt faae Leilighed til at omtale dem, da

de findes næsten i ethvert Huus. Jeg iler forbi Gjertruds Kistelaag, ovenpaa hvilket læses i en Guirlande af Roser og Lilier G. P. D., og paa hvis indre concave Side er klinet Admiral Nelson og Slaget den 2den April. — Jeg iler over Malerierne paa Sengeskuddene. Disses Forfatter har ladet sig henrive af en vild Phantasies regelløse Spil. Jeg finder det en alt for bizar Idee, at Adam og Eva æde af et Træ, der bærer baade Æbler, Pærer og Blommer paa eengang. — Jeg haster til det meest geniale Kunstproduct, jeg har kunnet antræffe inden Lægdsgaardens Grændser. Dette ville vi i Særdeleshed gjøre til Gjenstand for vore æsthetiske Reflexioner. Den større Omhu, hvormed dette Værk conserveres, tilkjendegiver allerede, at Forfatteren føler dets sjeldne Værd. Stykkets fire Hjørner ere naglede med Nellikesøm til Væggen, og, for at ei Metallet i oxyderet Tilstand skal angribe Papiret, er der mellem Sømhovederne og dette anbragt smaae Lapper rødt uldent Tøi. Neden under angives Stykkets historiske Tendents med de Ord: »Gjertrud rider til Marked«. Af den skalkagtige Aand, som gaaer igjennem det Hele, sluttede jeg strax, at Rasmus var Kunstneren. Det satte mig i ikke liden Forundring, at Lægdsmanden, med det ham egne satte Væsen, vilde laane Plads i sin Stue til et Værk, som saa øiensynlig gik ud paa personlig Satire. Hovedfiguren er Gjertrud, som forestilles ridende paa Udgangsøget med en Pileqvist i Haanden. I Baggrunden præsenteres Porten halv aaben. Man seer her Kunstneren selv hidse Gaardhunden, Griban, mod Hesten, som slaaer Bagenden høit i Veiret. Herved kommer den arme Pige i en høist beklagelig Forfatning og kan med Nød og neppe, ved at gribe fat i begge Hestens Øren, undgaae at glide ud over dens Hals og Hoved. Forfatteren har beklaget sig meget, at Kunstens Skranker ei tillod ham at tilkjendegive det Successive, ellers vilde han have fremstillet, hvorledes først

hele Gjertruds Underdeel udgjorde en Kugleform, i det baade Been og Fødder, ligesom Lemmerne paa et sammenrullet Pindsviin, skjultes under det store Hvergarnsskjørts luftfyldte Ballon; men hvorledes siden, derved at Hellemisset uafladelig slog bag op, først de sorte, messingkrampede Træskoe, siden de lange blaae Uldhoser krøb som et Par Følehorn meer og meer frem af det store Sneglehuus, saa at hendes Legeme syntes at kunne udstrækkes og forlænges i det Uendelige. Jeg er overbeviist om, at det vil gaae de fleste Kunstdommere ligesom mig. De ville finde, at Gjertruds Bagdeel har for megen Masse og en altfor enorm Brede. Men efter at have seet Originalen, tager jeg min overilede Dom tilbage. Jeg forsikkrer, der er aldeles intet Overdrevent i det hele Udtryk. Dette *monstrum* er paa sin Viis et ligesaa mærkværdigt Phænomen, som samme Legemsdeel af den berømte Aphrodite *callipyge**). Hvad det savner i Yndighed, erstattes igjen ved den mere grandieuse Stiil. At Forfatteren har ladet Hestens Ryg synke dybt under den svære Ballast, det røber den tænkende Kunstner. Een Feil mod correct Tegning, i den bag Porten lurende Figur, har han tilfælleds med alle Kunstnere i Ølseby-Magle, det er, at den nedre Deel er i Sammenligning med Overkroppen uforholdsmæssig spids og liden. Drapperiet er uovertræffelig. I Coloriten af Gjertruds rødstribede Bul hersker en lys Tone. Den klinger omtrent ligesom Rødsteen. Men at Forfatteren har stillet sig selv til Skue paa sin Tavle, anseer jeg for en utilgivelig Subjectivitet. — Et Fresco-Maleri, som træffes paa Kjøkkenvæggen, ridset med Kul fem Qvarteer fra Gulvet, er ikke noksom individualiseret. Dog er det af philosophisk Interesse, da det hjelper Phantasien utroligt til at fatte den abstracte Forestilling om et

*) Afrodite kallipygos, en berømt Statue fra den hellenske Oldtid.

fiirføddet Dyr. Maleriet kan umulig forstyrre det rene Begreb ved at vække Tanken om Hund, Hest eller Ko. At Kunstneren selv paastaaer, hans Hensigt var at skildre den graae Kat, omstyrter ei vor Synsmaade. Geniet har henrevet ham uden hans Bevidsthed og bragt ham til at fremstille en heel Dyreclasse.

---

§ 4.

Religionen.

Jeg bemærkede med Rædsel et høist farligt Hang til Mysticisme hos Stedets Indvaanere. For ei at blive Læseren Beviset for saa dristig en Yttring skyldig, maa jeg ved en liden Episode fortælle, hvorledes jeg blev ledet til denne Opdagelse. — Hidtil have vi, som Læseren formodentlig erindrer, meest opholdt os ved Dagligstuen, der tillige er Spisestue og Soveværelse. Jeg begav mig herfra op gjennem Storstuen, hvor Brudesengen staaer paa Parade, herlig prydet med en Kniplings Hovedpude, der laae midt paa den bredstribede, høitsvulmende Overdyne. Herfra førte en grøn Dør mig ud i den Deel af Haven, som mere var helliget Skjønheden end Nytten. Pioner, Valmuer, Ridderspore, Tulipaner og Solsikker mylrede frem bag et Hegn af Buxbom, som naaede mig til Knæet. Jeg opdagede her i en Lønkrog et lidet Bed, hvori med Karse var saaet Bogstaverne *S. K.* Ufortøvet henvendte jeg mig til min Vertinde, Maren Lægdsmands, for at indhente en Forklaring over denne vegetabilske Inscription. Men til min Skræk paatog hun sig en hemmelighedsfuld Mine. »Det er Noget,« sagde

hun, »som Jomfru Sine og jeg have mellem os.« Jeg maa her gjøre opmærksom paa, at Maren før sit Giftermaal havde været Amme hos en nærboende Landmaaler, og at hendes Pleiedatter Sine aflagde hyppige Besøg hos hende. Marens Miner lode mig ane noget særdeles Mysteriøst. Jeg gik tankefuld op og ned i Buxbomgangene, da jeg pludselig saae et blomstrende Pigebarn med Straahat paa Hovedet skjule sig bag en Haselhække. Nysgjerrigheden førte mig hen imod hende. Hun forlod sin Stilling og søgte igjennem Blomstergangene at snige sig ind ad Storstuedøren. Jeg skyndte mig tilbage for at besætte denne Udgang. Ved et løseligt Overblik af det hele Terrain blev jeg vaer, at hun umuligen kunde undslippe mig naar jeg blot afskar hende Veien til Døren. Vi legte nu mellem Blomsterqvarterernes mangfoldige Qvadrater et fuldstændigt Schak- eller Damspil. Ingen af os kunde flytte ind i de firkantede Blomsterbede, uden at anrette frygteligt Nederlag paa Tulipaner og Lilier. Vi maatte begge følge de Stier, som ved Buxbomhækkenes Flugt vare foreskrevne. Jeg havde to Planer for Øie: 1) stedse at rykke frem, for at fængsle Pigen i en Krog, 2) men tillige at spærre hver Adgang til Døren. Hun, som var mig deri overlegen, at hun kjendte Terrainet bedst, gjorde tidt et uformodentlig Træk, som satte mig i Forlegenhed og nær havde tilintetgjort mine Anslag. Men jeg benyttede mig da uden Betænkning af min Fordeel som Springer og satte dristig over een Qvadrat efter den anden, medens hun med de smaa Jomfruskridt i den snevre Sirtses Kjole var nødt til at følge Landeveien. Saaledes blev Pigebarnet snart mat, og stod gandske raadvild i en Vinkelspids af Havegjærdet, uden at kunne flytte sig videre. Hun holdt med begge Hænderne i sit Bomulds Forklæde, som var fyldt med Lavendler og Ambra. Uden at see op, neiede hun og gjorde en Undskyldning, fordi hun ei var paaklædt. (Maaske ønskede hun,

liig en anden fangen Cleopatra, at lægge sin Seierherre i Lænker.) Under disse hendes Ord fødtes en Rødme under de nedhængende blonde Lokker. Fossen af en Rosenstrøm styrtede ned over Ansigtet, Halsen og tabte sig under Silketørklædet. Ved at følge den med Øinene opdagede jeg en sort Silkelidse om Halsen, som ogsaa forsvandt den samme Vei. Dette Syn forjog enhver daarlig Tanke af mit Sind. En reen videnskabelig Interesse vaagnede igjen hos mig; den henrykte Tilskuer blev atter omskabt til Topograph. »Hvad hænger ved den sorte Lidse?« spurgte jeg mig selv. Forestillingen om de ærkecatholske Qvinder med Helgenbilleder paa Brystet paatrængtes mig mod min Villie. Jeg besluttede, hvad det end skulde koste, at have Lys i denne Sag. Tanken om den Skræk, hvori jeg ved en voldsom Undersøgelse vilde sætte den stakkels blufærdige Sine (thi jeg tvivlede ei længer paa, det var hende, jeg havde for mig), indgjød mig vel en flygtig Medlidenhed; men jeg fordrev den igjen ved den Betragtning: Forskeren bør qvæle al barnagtig Medynk. Zoologen sønderlemmer jo uden Betænkning levenle Dyr, skulde da Topographen gjøre sig flere Skrupler, naar det gjælder en vigtig Undersøgelse? Jeg sagde til hende: »Smukke Sine! forfærdes ei over det dristige Skridt, mine Studier nøde mig til. Operationen er snart foretaget, naar De ei forlænger Tiden ved forgjeves Modstand. Vær forvisset, Dem skal ikke times nogen Overlast. De skal være saa sikker, som da De laae ved Marens Bryst.« I det jeg talte saa, greb jeg hende om Livet med min høire Arm. Hun havde ikke frit Brug af sine Hænder, da hun med dem begge holdt i det fulde Forklæde. I en temmelig determineret Tone sagde hun: »Hvad vil De mig?« og bøiede med det samme Hovedet langt tilbage, som for at undvige et Kys. Jeg rødmede over denne Misforstaaelse og var meget stødt over, at hun troede mit Hjerte

saa let indtaget. Dog beholdt jeg saa megen Aandsnærværelse, at jeg uden Svar gav mig til med venstre Haand at heise den sorte Lidse i Veiret. Da hun mærkede min Hensigt, slap hun Forklædet med begge Hænder. De duftende Urter spredtes paa Jorden, og hun værgede sig som en vred Løvinde, i det hun uden Ophør skreg: »Lad mig være! det siger jeg Dem. Lad mig være!« Jeg, der ikke var belavet paa sligt fortvivlet Modværge, maa tilstaae, at jeg var tilmode som en ung Feltskjær, der første Gang sætter Benet af en Patient. Sveden trillede mig ned af Panden. Jeg blev saa rørt, at jeg nær havde opgivet mit Forehavende, da til al god Lykke Tanken om mit Kalds Vigtighed indgjød mig Kraft til at fuldføre Daaden. Den spædlemmede Jomfrues Kræfter forlod hende. Jeg holdt seierrig i min Haand et lidet Elfenbeens Helgenbillede, hvorunder jeg igjen læste *S. K.* Miniatur-Maleriet forestillede en Yngling med skaldet Pande, en sort Knebelsbart og en graa Frakke med Snorer paa. Jeg begreb strax, det var en ung Eremit med en Tonsur og et ærværdigt Skjæg. Ogsaa Peter fra Amiens gik i en graa Kjortel med Snor om Livet. Johannes den Døber bar en Klædning af Kameelhaar. Denne Anachoret havde Kameelgarns Knapper i sin Kjole. Nu saae jeg klart den hele frygtelige Betydning af Konens Ord: »Det er Noget, som Jomfru Sine og jeg have mellem os.« Maren, den gamle papistiske Satan, var hemmelig gaaet over til Catholicismen, og dyrkede med Jomfru Sine en Helgen ved Navn St. Knud. Jeg saae den Skjønne stivt i Øinene, opløftede truende min Finger og sagde: »Stakkels bedragne Pige! gaa i Dem selv og riv Deres Hjerte løs fra den Knegt, De bærer paa Brystet.« Med den trufne Samvittigheds Bestyrtelse og Skræk over at være grebet paa fersk Gjerning, brast hun i lydelig Graad og løb med Forklædet for Øinene ind i Huset. Arme catholske Sine! Du var af

Naturen fredsommelig. Da Du troede, jeg vilde frarøve Dig et Kys, kom Du endnu ei ret i Harnisk; men da Du saae, det gjældte Dit Afgudsbillede, da slap Du Dine Lavendler, da blev Du fra et Lam til en Skjoldmø! Catholikerne føre, som bevidst, alle Religionskrige med en fanatisk Rasenhed. Ved endnu blot at tilføie nogle faa Observationer, skal jeg til den høieste Grad af Evidents godtgjøre min Paastand, at hele Lægdsgaarden er befængt med den meest mystiske Catholicismus. Allerede Dagligstuens Ydre vækker besynderlige Anelser. Naar man seer de fastnaglede Blyvinduer med de mange smaa farvebrændte Ruder, ledes man uvilkaarlig til at tænke paa en Kirke fra Middelalderen. Betragter man Pyramiden med Theekopper, da spørger man sig selv: hvorfor er Hylden ei fiirkantet, hvi har den just faaet den spidsvinklede, himmelpegende Skikkelse? Dørene til Kostalden, til Loen, til Hønsestien ere betegnede med sorte Kors. Gjertrud gaaer med et Paternosterbaand, hvori hænger et Kors af Rav. Lægdsmanden stryger med sin Haand tre Gange under sine Fodsaaler, inden han stiger i sin Seng. For at holde sig Pavens Forordning efterrettelig, har man i hele Huset ingen Bibeloversættelse. Bønnen er alene en Offerhandling, et *opus operatum**). Jeg saae grandgivelig, at Lægdsmanden, da han læste til Bords iaftes, slet ikke tænkte paa Andet end Grødfadet og ramsede Gudsord op, som om det blot gjaldt at faae det snart fra Haanden. Jeg iagttog ved samme Nadvere, at Kalkens Brug var menig Mand forbudt. Efter Bordet tog Familiefaderen alene et Tinbæger, drak sig en Snaps og sagde blot til de Øvrige, der stode med tørre Munde: »Singgodt, Børn!« Blandt Træsnittene havde man uden mindste Sky hængt en Jom-

*) Gjort Gjerning, d. v. s. en Gjerning, der har sin religiøse Fortjeneste, alene fordi den udføres efter Kirkens Forskrift.

fru Marie til offentlig Skue. Hvad siger man om Alkoven, hvori Jørgen og Gjertrud laae, blot adskilte ved et Brædt? Er det ei uimodsigeligen en Efterligning af det ascetiske Munkesværmeri, at tage sig en Sengesøster? Jørgens hele Statur bærer overhovedet umiskjendelige Spor af Kjødets Spægelse og mørk Munkemoral. Hans Been ere saa spinkle, at de staae i hans korte Vandstøvler som Støderen i en Morter. — Det er yderst oprørende at høre, hvorledes hele Huset, naar en Tidsbestemmelse skal gjøres, betjener sig af den catholske Terminologie. Det falder dem saa flydende at tale om Allerhelgens Dag, St. Knuds Dag, St. Annæ Dag, Mikkels Dag etc. Hvad skal man sige om Interjectioner som Hillemænd (ɔ: hellige Mænd) og om Eeden Saamænd (ɔ: *sic me juvent sancti viri*)?*) Ole Jeppesen lever med sin Phantasie i Middelalderens Fabler. Han troer, der gives intet sandt Genie, ingen sand Cultur i denne reformeerte Tid. Jeg havde nys en Dispute med hans Moder om Muligheden af at vise stjaalne Sager igjen. Da traadte Lægdsmanden strax paa min og Vantroens Side med de Ord: »I taler, Droen**) komme mig! som en gammel Tosse, Moer! Det er kun Overtro, at der nu tildags skulde gives saa kloge Folk.« (Denne Tale overraskede mig behageligen.) »Nei,« føiede han til, »det var kuns i gamle Dage, Folk vare saa oplyste, den Tid, de gik i den sorte Skole.« (Her sukkede jeg.) — Da Sine Landmaalers ved min Indtrædelse fra Haven af endnu sad og græd i Kakkelovnskrogen, sagde Lægdsmanden til mig: »Hille Skam! hvor han har havt Jomfruen i Feiefyr***). Hvad siger mine Læsere om saadant

*) Saa sandt hjælpe mig de hellige Mænd.
**) Drolen (Fanden).
***) Vestjydsk Mundart, betyder Skærsilden, efter det tyske „Fegefeuer“.

Papisteri, slig mystisk Tendents midt i et evangelisk Kongerige? Før har man dog kun troet, det var Skjønaander, der kom paa deslige Griller. At Smitten udbreder sig lige til Bønderfolk i Ølseby-Magle, det gaaer vel vidt. — Rasmus gjør en Undtagelse. Hans Guder ere sød Velling og Skjørost. Han troer ikke Andet, end hvad han kan tage og føle paa.

---

§ 5

Regjeringsform.

Regjeringen er despotisk og arvelig paa Spindesiden. Den lovgivende Magt var allerede i Ole Jeppesens første Kones Hænder, og Maren fører nu Regimentet, om muligt, endogsaa med mere Strenghed. Jørgen har den exekutive Magt, hvorfor Lægdsmanden stedse betragter ham med skjeve Øine, saa meget mere, som han i ham troer at see sin Successor*). Dette Oles Forhold gjør, at han ikke

*) Jeg finder det ikke urimeligt, at Jørgen gaaer med en Lægdsmand i Maven. Maren er vel ikke ung meer, men dog 20 Aar yngre end hendes Ægtefælle. Ja den uvorne Dreng Rasmus paastaaer endog, at Scepteret efter Tingenes Gang nødvendig tilsidst maa komme i hans Hænder. Han slutter saaledes: Naar Moer bliver en gammel Kjærling, saa tager hun Jørgen. Naar Jørgen er bleven aflægs og Moer død, saa bliver Gjertrud Moer, og naar Gjertrud er bleven en affældig Enke, saa faaer jeg vel tage hende. Denne Regning slaaer maaskee ind. Det er overhovedet en nedarvet Vedtægt i Gaarden, at hver Mand har een Kone, det vil sige: to halve. Den enes Hjerte deler han med sin Formand, den andens med sin Eftermand. Han har altid først en Mage, der er for gammel til ham; men denne Feil rettes fuldkommen derved,

gandske kan frikjendes for Utaknemmelighed; thi meget ofte har han alene Jørgens Forbøn at takke for den Drikkeskilling, ham tilstaaes, naar han skal til Kjøbstaden, hvorimod denne blot betinger sig til Gjengjæld, at dele Nydelsen. Ogsaa er det en stor Behagelighed for Ole, at han ei sjelden gjennem Jørgen kan faae et hemmeligt Vink om, hvad Maren har resolveret i eet eller andet Anliggende af Vigtighed for Familien. Jeg finder det en høist tilgivelig Nysgjerrighed, at Manden paa denne Maade søger at udfritte, hvad der saa nøie angaaer hans egen Velfærd. Derved behøver han ei at skamme sig. Det gjør han ikke heller. Jeg hørte ham forleden, da Maren havde lovet mig Befordring til en god Ven i Nabolauget, hviske Gaardskarlen i Øret: »Jørgen! mon jeg skal kjøre for Magisteren?« Denne svarede: »Det veed jeg ikke endnu.« Derpaa sagde Ole igjen: »Aa tal med Qvinden og see, Du kan faae det at vide.« — Enkelte Gange har han vel stræbt at støde Maren fra Thronen; men alle saadanne oprørske Forsøg ere løbne uheldigt af. Hun havde engang betroet ham til at sælge et Føl. Paa Handelen havde han den Utroskab at gjøre sig en Fordeel af 3 Mark, som han stak i sin egen Lomme. For disse Penge fik han i Kroen en betydelig Ruus. Med Aqvaviten inddrak han en høi Grad af Selvtillid, en klippefast Tro paa sin egen Dygtighed til at regjere Huset. Med en ham usædvanlig Hurtighed ilede han om Aftenen hjem for at realisere de ærgjerrige Planer, der tumledes i hans Sind. Med Selvfølelse traadte han ind i Stuen, uden at tage Hatten af

---

at han anden Gang forener sig med En, der er ham for ung. Mellemproportionalet af deres Alder giver det rigtige Aarstal. I enhver Alliance bliver ved passende Blanding af Vinter og Sommer en tempereret Varme tilveiebragt. Ungdom og Alderdom i eet Spand giver en passende Bevægelse, lige langt fra Løbskhed og Stædighed. (Forf. Anm.)

og uden at sige: »Guds Fred«. Konen havde den Uforsigtighed, at lade ham forstaae, han ingen Nadvere fik, fordi han ei var kommet hjem i rette Tid. Da rystede han over hele Legemet, slog i Bordet og skreg i en rædsom Tone flere Gange efter hinanden: »Grøden her paa Bordet strax, Maren! ingen Raisonneren her! Forstaaer Du mig?« Konen stod som forstenet. Jørgen sagde: »Men, Ole! hvordan er det fat med Jer i Aften?« Derved ledede denne Uveiret hen paa sit eget Hoved. Han greb ham i Brystet og raabte: »Herud af mit Huus, Din Fuxsvandser! Sætter Du Din Fod oftere inden for min Port, skal jeg knække Din Hals.« Hertil føiede han nogle skrækkelige Udtryk, der havde Hentydning til Karlens Forstaaelse med sin Madmoder, hvilke dog Undseelse formener mig at gjentage. Jørgen listede sig klogeligt bort. Med Triumf gjentog Lægdsmanden utallige Gange: »Jeg vil dog see, hvem der er Mand i Huset, jeg eller Maren!« Hun teede sig under dette Optrin med megen Værdighed. Uden at indlade sig i Ordstrid, sagde hun blot eengang: »Rider Satan Dig, Ole!« Men nogle betydningsfulde Nik af hendes Hoved syntes at røbe, at hun opsatte sin Hevn over Usurpatoren til beleiligere Tid. Gjertrud og Thomas blandede deres lydelige Graad med Oles Triumfraab. Griban bjeffede høit. Denne forvirrede Støi tilkjendegav tydelig nok en Borgerkrigs Rædsler. Alene Rasmus var rolig Tilskuer. Han benyttede sig endog af den almindelige Forstyrrelse til ubemærket at fortære en lækker Osteskorpe foruden Brød. Ja, han syntes endogsaa med en høist dadelværdig Skadefryd at gotte sig over det hele tragiske Skuespil.

Den næste Morgen ved Solens Opgang herskede der i den gandske Gaard et Dødsstille som paa en Valplads Dagen efter et Slag. Lægdsmanden laae endnu paa sin Seng. Han befandt sig i samme Udmattelses-Tilstand, som

hans hedenske Forfædre efter deres Bersærkegang. Hans Kone gik taus paa Gulvet og iførte sig sin Søndagsdragt. Da gjorde Manden flere Forsøg paa at bryde den omineuse Taushed. I en modfalden og ynkelig Tone, som kunde bevæge de haardeste Stene, sagde han: »Maren! Væverens Kone gav mig igaar en Pære, den har jeg gjemt til Dig, den ligger i min Buxelomme.« Konen svarede koldt: »Det er godt, Ole!« Efter en Pause begyndte han igjen: »Du har talt om, jeg skulde have forføddet mine Støvler til Paaske. Men jeg kan nok liste lidt med dem endnu, det er ikke saa farligt vaadt i Veiret endda. Jeg kan lægge en Visk Foder i dem. Mener Du ikke, det var bedre, Du fik et Stykke Lystring til en Bul for de Penge?« Maren svarede: »Det er godt, Ole!« Endelig gjorde han det sidste, meest ydmyge Forsøg paa at tilveiebringe en Conversation, ved at sige: »Maren! Hjulmandens vil sælge deres Vugge. Skal vi ikke kjøbe den? Jeg er saa et gammelt Kræ, der ikke kan leve ret længe; dersom Du saa vilde forandre Dig igjen, saa kan Du jo gjerne faae den nødig.« — »Det er godt, Ole!« sagde den ubevægelige Maren med den sidste Knappenaal i Munden. Den fæstede hun i sit Kattuns Tørklæde og gik derpaa sin Vei ud af Gaarden.

Den piinlige Spænding, hvori Ole forventede sin Hustrues Tilbagekomst, varede kun en Time. Da traadte hun, ledsaget af Præsten, atter ind i Stuen. »Her,« sagde hun, »kan Faer selv see, hvor den Svinepels ligger og sover Rusen ud!« — Præsten holdt en drøi Formaningstale til den arme Synder, der bodfærdig hørte paa Bebreidelser fra alle Kanter, uden at sige et Ord til sit Forsvar. Med grædende Taarer lovede han sin Kone Bedring, og erholdt derved en meget hypothetisk Forladelse. Man saae ved denne Leilighed et ret talende Beviis paa, hvor tilbøielige Folk ere til at forene sig med det seirende Parti. Alle

frygtede, at han skulde slaae Vorherre ihjel. Han maa nu smukt staae udenfor og lugte, mens Vorherre og jeg sidde indenfor i Kakkelovnskrogen.

Hør Du mig nu, Erasmus Müller!*) Du agtværdige Mand, hvis literære Person jeg forleden kaldte et »angbrystet Udgangsøg«! (Det kan Du have saa godt, fordi Du ikke roste min Prøveoversættelse nok. Hvor kunde Du forbyde mig at sætte Noget til af mit eget Hoved, fordi det ikke stod i Bogen? Vidste Du da ikke, at det stod i Signelils evige Bryllup? Der varst Du ikke med, og der skalst Du aldrig komme med, »Du min Sangs Skarpretter!«) Klappe Dig vil jeg ved Din Kind, naar Du vil sige, Du har handlet ilde. Lad mig nu see, Du tilstaaer, Du est en Løgner. Du kan jo see Dig i mit Exempel. Naar Aar ere henrundne, da siger jeg altid, det var Løgn, hvad jeg hidtil skrev, og hvorved jeg hjemlede min Ret til at tale med. Har jeg ikke først tvunget de høilærde Folk til at knæle for de høie Aser? dernæst maatte de bøie dem for Korset; men nu har jeg igjen besindet mig, nu skal deres stive Knæe neie sig for Historien. Ja synke skulle de i Støvet for Historien, som har skabt Himmel og Jord og Alt, hvad derudi befindes, og tildeelt mig min vidunderlige Vittighed. Men jeg kan jo afbede det igjen, hvis jeg faaer andre Tanker; saa har det jo Intet meer at betyde. — Her kan jeg ikke skrive længer for Graad. Den graahærdede Jens Skjald udi Axelstand sender mig hver Dag en Lovtale paa fastende Hjerte, for at jeg ikke skal lade Modet synke i disse slemme Tider. Den ankommer i dette Øieblik. Skamme Dig, ja skamme maa Du Dig, Du Øgleæt! at Du ikke kan have

*) Prof. theol. Peter Erasmus Müller havde i „Dansk Litteraturtidende“ optaget en Artikel, der forsvarede „Tylvtens“ Optræden mod Baggesen.

som aarlig consumeres. Men han undlader aldrig at gjøre sig betalt for sin Umage ved Paalæg af betydelige Procent. Det indsees let, at det vilde være langt mere fordeelagtigt for Finanzerne, dersom Maren umiddelbart selv betalte Kjøbmanden for Indførselsartiklerne. — Dog bør paa den anden Side tages Hensyn til, at de Summer, som Jørgen paa denne Maade lægger op, dog engang paa ny komme i hendes Vold, dersom man tør antage, at Jørgen virkelig har Exspectance paa hendes Haand og Hjerte. — Rasmus driver en grov Snighandel med Pennefjære, som han trækker ud af Fedegjæssene og afsætter paa Birkedommerens Skriverstue. — Den indre Handel mellem Huusmoderen og Gjertrud er ei af Betydning. Hiin tilstaaer denne $^1/_2$ Skilling pr. Skjeppe Aske, for derved at bringe hende til, med meer Samvittighedsfuldhed at feie sammen paa Skorstenen. Ogsaa tilstaaes hendè for hver Snees Æg samme Gratiale; men i denne Indtægtskilde lider hun ei ringe Skaar ved det Fribytteri, som drives saavel af Skader og Ræve, som af Rasmus.

---

§ 7.

Krigsmagten.

I Krigstider stiller Gaarden 2 Mand paa Benene, som støde til den saakaldte Kystmilice. Jørgen fører en Landse. Ole Jeppesen, som ved Korpset beklæder en Underbefalingsmands Post, bærer en Flint, som i Fredstider hænger under Bjælken i Stadsestuen. Denne Flint er i mere end een Henseende et for Fjenden frygteligt Vaaben. Den kan lignes ved Sværdet Tyrfing, som, eengang draget af Balgen, nød-

vendig maatte have Mandeblod. Naar Ole eengang havde spændt sin Bøsse, stod det ei meer i hans Magt at give Fjenden Pardon; han maatte brænde løs, enten han vilde eller ei. Thi Laasen havde den Egenskab, at Hanen ikke kunde staae paa Halvt. Fremdeles maatte det ogsaa gjøre Modparten stort Afbræk, at Geværet skjød 1 Fod og 11 Tommer links. Ingen kunde da tage sig vare for hans Skud. Uagtet han med dette skeeløiede Løb syntes at pege til Øster, naar Skuddet var Vester tiltænkt, var han dog ved at skyde Veteranerne paa sin Hestestald selv blevet temmelig færdig i at beregne dets Misviisning. Da endelig Røret ei var uopløselig forbundet med Skjæftet, løb Fjenden i Slaget Fare for ei alene at faae Kuglen, men og den hele Bøssepibe i Ansigtet.

FORSØG
TIL
ET HIMMELBREV
i *Grundtvigs* nye, historiske Smag,
fundet af Poul Møller.*)

Velkommen, Aand! i Danmarks Bøgelunde! Du gamle historiske Kjærminde fra Korsør! Jeg og Du, og Du og jeg, vi skal træde dem i Skidtet, ja træde dem skal vi saa smaat som Smul, de Gabflabe, de Kjødhoveder, som sætte sig op imod den historiske Orden. Længe stod jeg med Trompeten for min Gane, og galede og tudede paa den danske Vang; men Kroppene svarede mig, Tidens Tegn vare mig imod. Du est en Mand efter mit og Historiens Hjerte, Du gamle Stadssatyricus! Du fattede de dybe Toner i Dannevirkes Dannefæ og Hittegods, ja Du priste det lydeligen, skjøndt al Verden meente, det var Kistepræk. Du klapper i Dine historiske Næver, naar jeg smider min Præstekjole og slaaer Skidt paa Drengene, i den bare Vest. Græde

---

*) Poul Møllers satiriske „Himmelbrev" fremkom under den literære Fejde mellem Baggesen og Oehlenschläger og er trykt første Gang i „Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn", December 1818.

Vagten. Kullen laae paa vor høire Side svøbt i Taage og contrasterede med sin nøgne Rygrad forunderligt mod den smilende danske Kyst paa venstre Side. Skibet foer stedse raskere og raskere, ja man talte allerede om, at vi gandske bestemt kunde passere Skagen Klokken 11. Den næste Morgen Kl. 8 naaede vi ogsaa gandske rigtigt — Helsingør. Skibsraadet var nemlig om Aftenen bleven holdt, da Vinden havde vendt sig, og til vor store Bedrøvelse fandt man, at vi vare udsatte for at støde paa de Grunde, som kaldes Tidslerne, dersom vi krydsede fort. — Læst en Elegie i Tibull.

Den 3die November. Om Morgenen vaagnede jeg, da Skibet var nær ved Kullen. Jeg vaagnede ved den Omstændighed, at Skibet krængede, saa at jeg stod paa Hovedet i min Køie, og strax steeg jeg op paa Dækket og spyede. Hele Dagen var jeg, som Sømændene kalde det, noget vammelladen og læste Intet. Bentley*) gjorde mig opmærksom paa, at Præster gjerne havde den Syge.

Den 4de November kom jeg mig af min Søsyge, men bestilte dog ingen Ting. — Assistenten deelte Uldent ud til Folket, og Qvarteermesteren maalte det med en Alen. Han maalte meget nøiagtigt og satte sin Negl, hvor Stykket skulde skjæres af. Herover sagde en af Matroserne til ham: »Han maaler noget knapt, Qvarteermester! Jeg troer, han faaer sine Negle skaaret med det Samme.«

Den 5te November læste jeg tre Elegier i Tibull. Vi lettede Anker om Morgenen tidlig og fore hele Dagen og den næste Nat rask afsted; men da jeg vaagnede den 6te Novbr., forekom det mig at gaae altfor rask, thi Alt, hvad ikke var surret fast i min Kahyt, dandsede rundt omkring hos mig. Mine Bøger haglede ned over mig, og jeg selv blev

*) Handelsassistent paa Skibet.

kastet saaledes om i min Køie, at jeg befrygtede at qvæles. Jeg sprang i en Hast i Klæderne og ud paa andet Dæk. Her spadserede Kufferter og Kasser, Bjælker og laartykke Toug rask imellem hinanden, saa at man maatte bruge sine Been dygtigt, naar man ønskede at have oftere Brug af dem. Aldrig saasnart havde jeg sat Foden paa øverste Dæk, før der kom en Slingring, som kastede mig fra Bagbord til Styrbord og fra Styrbord til Bagbord, saa at jeg maatte gribe fat i hvad jeg kunde, for ei at blive knuust eller kastet overbord. Skibet satte imellem Forenden saa dybt, at Vandet spølede over Kabyssen. Til begge Sider gyngede det ogsaa, saa at Bølgerne sloge hen over Dækket. Selv Matroserne grebe hinanden i Armene, for ei at slynges hen ad Dækket, valsede med hinanden rundt et langt Stykke og faldt undertiden fire à fem i Tallet over hinanden ligesom en Række opstillede Kortblade. Hertil kom en saadan Hvirvel af Hagl og Regn, at man neppe kunde see de drivvaade Matroser, der krøbe til Veirs. Jeg følte snart den frygteligste Qvalme og kastede mig, gjennemblødt som jeg var, over en Kasse paa andet Dæk. Her begyndte snart Virkningerne af en lignende Tilstand hos Andre at yttre sig saa haandgribeligen omkring mig, at selv gamle Styrmænd og heelbefarne Matroser kom ravende ned til os og ved Siden af Oplopere og Drenge rundt omkring Pumpesoten liberede til Adrastea fra Hjertens Grund de Ceres's Gaver, de den forrige Aften havde modtaget*). Tummelen var frygtelig. Den lydelige Bragen af de arbeidende Skodder blandede sig med Studenes Brølen, Svinenes Grynten og Faarenes Bræ-

*) Matroserne, som holdt sig paa Benene, gjækkede meget de søsyge Drenge; de fik dem til at tage et Stykke fedt Flesk i Munden og holde fast paa det med Hænderne, ved den Forsikring, at de ei kom til at kaste op, saalænge de havde det indenfor Tænderne. (Forf. Anm.)

gen. Smaakreaturerne qvækkede høit i deres Bure, Bølgerne tudede, og vores raske Capitain stod selv midt paa Dækket og commanderede lydt i sin Raaber. Dette virkede paa Mandskabet. Sølvpiberne hvislede, Matroserne halede rask i deres Toug under det vante Skrig: Hiv op, hiv op, Anne, Susanne, Mary, Mariane; Timian og Merian og Baldrian etc. — Midt i denne Jerusalems Forstyrrelse sang Doctorens sorgløse Canarifugl saa muntert, som om det havde været en deilig Vaardag. Min Tilstand var ynkelig. Jeg skuldė idelig, som Sømanden siger, vende Lommen; men Lommen var tom. Lige for mig havde jeg det græsselige Syn af en bleg Snedker, der næsten var som Holofernes, fire Alen og en Qvart. Endogsaa naar det var godt Veir, saae denne Karl ud som en Dødning, med blegt Ansigt og brustne Øine, indfattede i en blaa Ring. Han var altid et Skridt foran Naturens almindelige Orden. Naar han var frisk, saae han ud, som om han var syg; men naar han var syg, saae han ud, som om han var død, og naar han var død, saae han ud, som om han længe havde været begravet. Nu var han paa en Maade død af Søsyge og sad med et Gjenfærds Ansigt lige for mig. Jeg følte mit eget Væsen saa godt som opløst og betragtede hans ræddelige Fjæs som et Speil, hvori jeg kunde læse, hvorledes jeg selv saae ud. Uafladelig plagedes jeg af Forestillingen om vammeltsøde Ting, f. Ex. Sirup, Lakrits, lunkent Vand med Honning i, og var ikke i Stand til at slaae slige Tanker af Hovedet igjen. I min hele Livsvirksomhed var der en fuldkommen Stilstand. Legemet kunde jeg ikke beqvemme mig til at flytte, og selv Tankerne bleve ved, uden Fremskriden, at tøve ved een eller anden væmmelig Forestilling. Et Glas Vand, følte jeg, vilde være mig tjenligt, men laae, formedelst den utrolige Phlegma, der følger med en saadan Syge, hele Timer, inden jeg kunde overvinde mig selv saaledes, at jeg lukkede Munden op. Jeg

lod med stor Besvær Øinene løbe omkring efter min Dreng; men han »som sin Principal fik Ondt, sig maatte brække«. Tilsidst hørte jeg paa Dækket det Raab: »Land i Læ! Brænd Kanonen af!« Jeg troede, man raabte: »Vand i Læ!« og gjorde Nødskud formedelst Læk i Skibet. Men uagtet denne formeentlige Livsfare, vi svævede i, kunde jeg dog ikke bringes ud af min phlegmatiske Dvale eller føle en eneste alvorlig Tanke ved at skulle synke i Afgrunden. Det var mig i egentlig Forstand ligegyldigt, enten vi flød eller sank. Til Slutning kastede jeg en halv Pot Blod op og blev derved saa mat, at det var mig høist velkomment, at de Lodser, som vi ved Skud havde kaldt ud til os, førte os ind i Homborgsund paa Kysterne af Christiansands Stift. Da vi havde kastet Anker paa 24 Favne Vand, faldt jeg i en sød Søvn og vaagnede den næste Dag saa karsk og sund, at jeg maatte synge i høien Sky imod de norske Fjelde, der reiste sig ligefor mine Ruder.

Den 7de November saae jeg ret, hvorledes vores store Skib, der Dagen tilforn havde teet sig saa uroligt i Nordhavet, stod saa stille som en Muus, indelukket i et Fold af Klipper. Igjennem smaa Aabninger fører man saaledes de største Skibe ind i norske Havne, at Skibene imellem Klippevæggene i Forhold ei have større Plads til Indløb, end en Vogn, der gaaer igjennem et Ledsted. Paa den ene Side havde vi gandske tæt ved os det lidet Land Homborgøen og paa den anden Side Lillesand. Vi gik i Land paa Homborgøen, som man i ringere end en halv Time kan omvandre. Den bestod næsten blot af nøgen Steen, der var løst begroet med Mos og bar paa sin Ryg fire røde norske Træhuse. Men i disse Huse var en Reenlighed og Nethed, som den intet Begreb gjør sig om, der kun har besøgt danske Bønderhuse. De to af Indbyggerne eiede hele Øens Grund, i hvis Midte der laae en liden Dal, hvori der var saaet saameget Vinter-

korn, at en heldig Høst kunde love to à tre Tønder Rug. Indbyggerne holde skifteviis een Hest, hvortil de leie endnu een fra Nabolandene, naar de skulle have deres Jord pløiet. De ernære sig meest af at lodse fremmede Skibe og af at fiske paa deres Kyster, hvor der fanges Østers, Torsk, Koljer (et Slags Villinger) og i Særdeleshed Hummer. En af Mændene fortalte os, at der var i forrige Aar, 1818, hentet 70000 Hummer fra Homborghavn til Engelland. Disse Dyr fanges hele Vinteren og afleveres til Oldermanden, som gjemmer dem i Hyttefade, hvor de kunne leve to à tre Maaneder uden Føde. Ja de paastaae endogsaa, at de blive bedst, naar de en Maaned have levet i Kassen. Der skydes ogsaa paa dette lille Land nogle Ryper og Tiurer, eller, som de kalde dem, Riber og Terer. Nogle Hasselhækker saae vi ogsaa hist og her, der skal bære en stor Mængde Nødder. Forresten vare Enebærbuske de eneste Træer, vi saae. Klæde gjøre de sig af deres egne Faars Uld og sende Tøiet til Christiania for at tilberedes, naar de ret ville lægge sig en pyntelig Dragt til. Man saae paa Eilandet en Mølle, der ikke var synderligt større end et Skilderhuus. Hvis den ei havde staaet paa de golde Stene, skulde man snarere have troet, den var bygget for at skræmme Fugle fra Korn, end til at male Korn paa. Da vi atter kom ombord paa »Christianshavn« og bleve spurgte, hvordan vi fandt Landet, svarede Bentley: »Det er et Hundehul, hvor man hverken kan faae Vaadt eller Tørt.« En af Indbyggerne, der som Lods var ombord, blev derover meget lang i Ansigtet, da Nordmænd, som bekjendt, bryste sig meget af deres Fædreneland. Det gjorde mig ondt for ham, og for at gjøre det godt igjen, udbrød jeg i Lovtaler over Folkenes gjæstmilde Sæder. Herover blev Lodsen sjæleglad og greb den nærstaaende Styrmand i Armen med de Ord: »Hører han det, Faer? Præsten siger, der er snilde, høflige Folk paa vort Land.«

CAP

Den 7de Marts (1820) opdagede vi i Horizontens Sky Taffelbjergets uhyre Ryg og kom Landet saa nær, at vi ei alene kunde skjelne den gigantiske Steenløve, der ligger ved dets Fod, men endogsaa med uvæbnet Øie skimte et af de hvide Landsteder. Vistnok vilde kun faa af Landjordens stadige Beboere have været i Stand til med deres Lorgnetter at række saa fjern en Gjenstand; men enhver Sømand bliver, ved idelig at øve sit Øie i en umaadelig Synskreds, til en halv Lynceus. Hvo der levende vil forestille sig, med hvad Fryd et i mere end fire Maaneder fra menneskeligt Samqvem afsondret Selskab griber Udsigten til igjen at tale med tobenede Dyr, han begriber, hvor nedslagne vi maatte blive, da heftige Modvinde tvang vore Navigateurer til at vende Skibet, for i rum Sø at søge en sikkrere Tumleplads. Saaledes gik det os flere Dage i Rad. Om Morgenen styrede vi med en Gnist af Haab mod vort forjættede Land, mod Natten fjernede vi os igjen derfra. Endelig blev Vinden os gunstig; med mild Luftning og i smult Vand styrede vi den 12te Marts for Alvor til den forønskede Havn. Mangfoldige Skibe, som en lignende Skjebne havde flokket om os, sigtede til samme Maal, som vi. Under den hele Reise havde vi tidt talt om Muligheden af, at »Kronprindsessen«, et Compagnieskib, som Capt. Ørgaard havde ført til Bengalen, kunde paa sin Hjemfart møde os paa Cap. Denne Drøm blev nu igjen bragt paa Bane, og alle Kikkerter søgte blandt vore flydende Naboer utrætteligen om vor Landsmand. En og Anden begyndte at opkaste det Spørgsmaal, om ei et tremastet Skib, der seilede os nærmest, skulde være den omtalte Kjøbenhavner. Formodningen blev ved Skibets Kjendemærker meer og meer rimelig. Adskillige af vore Officerer havde tilforn gjort Reiser med Ørgaard og talte med varm Begeistring om

deres behagelige Samliv med ham. Med Jubel saae man snart det røde Flag med sit hvide Kors flyve fra Bagstavnen. Dansk var altsaa Seileren, men endnu vidste vi ei, om det var et Compagnieskib. Capt. Ørgaards trofaste Venner pegede stedse med Mundingen af Seerøret ud over Relingen og sporede smaaligt om »Kronprindsessens« velbekjendte Mærker. Snart hørte man Raabet: »Skibet har Vægtergang. — Det har to Gallerier. — Gallionen er flad. — Hurra! vi see i Flaget de to Løver, Vildmændene, og læse tydeligen: Dansk asiatisk Compagnie.« — Dette behagelige Sammentræf godtgjorde os for en stor Deel den Modgang, den dovne æthiopiske Luft havde forvoldt ved saa usædvanlig seendrægtigen at føre os igjennem de to Passater. Imidlertid havde man da heller ei forsømt at holde flittigen Øie med Landet. Det ene Fjeld steeg op af Havet efter det andet, og vi saae snart fra øverst til nederst den nøgne Fjeldryg, som de Søfarende paa Grund af dens Skikkelse have givet Navn af Løvebjerget. Virkelig kan man ogsaa ved Hjelp af en Smule Phantasie ligne Fjeldet med en liggende Løve, der holder Vagt for Afrikas Paradiis. Hovedet paa denne Naturstatue har endogsaa den behørige Man, som breder sig saare majestætisk over Løvekroppen.

Naar Luften er meget klar, skal man kunne see Taffelbjerget, som er 3400 Fod høit, næsten en Snees Miil ud paa Havet. Det taagede Veir forhindrede os fra at øine det saa tidligt; men i fem à sex Miils Afstand mødte os en behagelig Lugt af Landets Vegetation. Endeel af Officererne vendte tilligemed mig Ansigtet mod Vinden, for ret i lange Drag at indaande den friske Græsluft. Mens vi meget ivrigt arbeidede paa at omvende nogle Vantroe, hvis Næser ikke vilde troe paa Landlugten, gik de Troende i deres Proselytiver saa vidt, at de endogsaa paastode, de grant kunde skjelne forskjellige Blomsters Duft. Jeg selv var een af dem, der var

vis paa at bemærke en aromatisk Nellikelugt. Deri fik Modpartiet rigtignok en slem Triumph over os, da Doctoren med Latter overbeviste os om, at Duften skrev sig fra hans Linned, som han havde besprængt med Nellikeolie. Heraf droge vi dog den Fordeel, at vi kunde frakjende deres grove Organer al Stemmeret, da de ei engang havde kunnet fornemme et Kryderi, der var en Alen fra dem. Saameget er vist, at det blandt Søfarende er almindeligen antaget, at Planternes Uddunstninger kunne med fralands Vind bemærkes i flere Miles Afstand. Ikke at tale om, at man i betydelig Frastand paa Lugten kan kjende Skibe, der drage hjem fra Krydderøerne. Naturligviis maa ogsaa Vegetationsduften gjøre et uvant Indtryk paa Nerverne af Folk, der i flere Maaneder have faret over det øde, frugtløse Hav.

Naar man seiler til Taffelbjerget, burde man lade binde for sine Øine, indtil man var det saa nær, at dets Skikkelse stod heel udviklet for Synet. Jeg befandt, at jeg havde gjort ilde i at stirre uafladeligen paa det ligefra det første Øieblik, jeg blev det vaer, da det endnu stod som halv begravet i Bølgerne. Blot den sidste halve Time viste jeg den Selvfornegtelse, at holde mig indesluttet i mit Kammer, og blev, da jeg atter steeg paa Dækket, usigelig overrasket ved at see, hvor mægtigen Fjeldet havde voxet i min Fraværelse. Det er mig ubegribeligt, hvorledes Folk kunde stemmes til at digte ikariske Oder ved Synet af en himmelstigende Steenmasse. Hvorledes kan man synge, naar et saadant Dødsens Billede ligger med hundrede tusinde Centners Vægt paa Hjertet, — maa da ikke snarere Veiret standse og Tungen lammes?

En saa stor uorganisk Klump maa vel altid slaae en Tilskuer, men sikkert aldrig meer, end naar den er den eneste Gjenstand, man bliver vaer midt paa Havet. Den staaer saa forunderlig stille og alvorlig i Contrast til det ustadige,

evig bevægede Vand, ligesom Poseidon, naar han løftede sit rolige Hoved over de støiende Bølger. Men let kan jeg forklare mig, hvorledes langt, fortroligt Bekjendtskab med Fjeldenes Natur kan avle de sære Eventyr, som gribe En om Hjertet med en steenkold Haand. Jeg kan begribe, hvorledes man i Fjeldets Bug kan drømme sig en Konge, der fra Sekel til Sekel sidder med stive Øine, mosbedækket Ansigt, halv forstenet, med det røde Skjæg voxet igjennem sit Steenbord. Jeg kan begribe, at de homeriske Nymfer i Forkyns Bugt ved Odysseus's Fædreneland sade i deres Grotter under Fjeldstykket med Steenkrukker ved Siden og vævede paa den lange Væverstol af Steen Klæder med Havets Farve.

En sand Forherligelse af en Fjeldegn er i mine Tanker et stort, roligt fremskridende Eventyr, som med stærke kolde Phantasier gjenføder for os den Genius, der huser i Steennaturen. En saadan Digtning er et Fjeld i Kunstens Rige og slaaer os med samme høitidelige Gysen, som den gigantiske Natur.

Den lykkelige Dal, som vi stunde til, ligger saa tæt omhegnet af Løvebjerget, Taffelbjerget og Djævelsbjerget, at Capstaden ikke kan sees, førend man er indenfor det førstnævnte Bjerg. Synet af Byen er ret eget i sit Slags. Hele Anlægget er fuldkommen mathematisk. Gadernes Linier og Vinkler ere saa regelrette, at man seer, de ere gjorte efter Euklides. Alle Bygninger ere hvide som Snee, og ethvert Huus danner ved sit flade østerlandske Tag en regelmæssig Fiirkant. Under den langsomme Indseiling i den stille Aften efter Solens Nedgang kom Seerørene ret i Gang. Naar man har levet meer end fire Maaneder blandt lutter Sømænd og ikke seet Qvinder og Børn, begynder man at føle en stærk Tørst efter at bivaane Scener af det huuslige Liv. Det Store og Stærke faaer man nok af paa Reisen over det umaadelige Hav; men det Skjønne og Milde bliver man saa fremmed for, at man let kunde blive saa kold og haard, som en Viking

i det gamle Thule. Vosses Luise henriver aldrig saameget, som naar man har seilet 1000 Mile. Derfor stod jeg paa Ruffet med en Kikkert i Haanden og fæstede den paa de Familieoptrin, som skrede forbi mig, ligesom Stykkerne i en Perspectivkasse. Først saae jeg da en Moder med fem à sex Børn i deres Søndagsstads langs med Stranden at spadsere hjem ad Byen til. Alle gik i Rad, og Hovederne dannede en skraa Linie fra Moderens til en lille Pogs, der efter Udseende nylig havde opnaaet den Lykke at gaae med Buxer. Døttrene spillede meget tilfredse med deres prangende Solskjerme og søgte at gjøre hinanden Moderens Underholdning stridig. Snart løb En, snart en Anden ud af Rækken foran Moderen og gik baglænds med Ansigtet imod hende. Buxemanden gik bagefter, alvorlig som en gammel Mand, og roede sig frem med sine nøgne, runde Arme. Med eet standsede han ved nogle Muslingskaller, der vandt hans Bifald. Efter noget Overlæg besluttede han sig til den for ham høist vanskelige Operation, at bukke sig til Jorden efter dem. Dette Vovestykke udførte han da ogsaa, dog ei uden at udsætte sig meget for Ligevægtens Fortabelse. Imidlertid vendte Moderen sig for at mønstre sin Flok og fandt, at man havde seilet den Mindste agterud. Strax blev en af hans Jomfru Søstre affærdiget med Fuldmagt til at hente ham. Hun greb ham da ved Armen, og han maatte, skjøndt ugjerne, kaste sine smudsige Skaller, lade Hænderne vaske, og *gressu impari**) ved Søsterens Haand trave hen til Flokken. — Næste Optrin faldt noget meer i det Romantiske. Paa en Altan i Stadens høie og sværtbyggede Batterie traadte nogle af Caps skjønne Døttre frem og toge igjennem Kikkerter vores Skib i Øiesyn. En ung Officeer vimsede meget tjenstfærdigen imellem dem og lod sin Skulder tjene til Anlæg

*) Med ujævne Skridt.

ved Damernes Observationer, hvorpaa de meget forbindtligen neiede for ham. Slige Skuespil synes temmelig ubetydelige og hverdags; men de havde for mig en særdeles tiltrækkende Nyhed.

Dagen efter vor Ankomst paa Caps Rhed gik jeg strax i Land og blev ikke lidet forundret ved at blive tiltalt paa Dansk, saasnart jeg havde sat min Fod paa den afrikanske Jordbund. Jeg mødte nemlig en Kjøbenhavner ved Navn Øst, som er i engelsk Tjeneste her paa Stedet. Endnu mere steeg min Forundring, da ligeledes den næste, der kom mig imøde, talte mig til paa Dansk. Siden opdagede jeg, at flere af vore Landsmænd drive forskjellige Næringsveie her paa Stedet, og ere anseete for meget brave Folk. — Forvalter Øst tilbød mig et Værelse i sit Huus under mit Ophold her i Byen, og jeg tog med Fornøielse mod Tilbudet.

Capstadens Indvaanere vise en Gjæstfrihed mod Fremmede, som overgaaer al Beskrivelse. Det er neppe muligt at finde noget Samfund i Virkeligheden, hvis Tilstand kommer Sagnet om en Guldalder nærmere. Man skulde næsten troe, at Doctor Johnson havde havt Cap for Øie, da han beskrev den lykkelige Dal, hvor de Habyssiniske Prindser levede. Capstadens Indvaanere føre her ligeledes et fuldkommen idyllisk Liv mellem Ranker og Figentræer, omgivne af Fjelde og afsondrede fra den gandske Verden. Den eneste Afvexling i deres Liv er Besøgene af de fremmede Kjøbmænd, som bringe dem Fortællinger om Rædsler og Jammer i andre Verdensdele. Denne sorgfrie og sikkre Levemaade giver Indvaanerne en saa fredelig Sindsforfatning, at man næsten kunde betragte dem som voxne Børn, dersom de ikke havde saa god Forstand paa Penge. Et Beviis paa, hvilken almindelig Velstand her findes, er, at den hollandsk-lutherske Menighed, som jeg især omgikkes med, havde en riig Fattigkasse uden et eneste Almisselem. Dog have Engellænderne

begyndt at raade Bod paa denne Mangel. Allerede under vort Ophold blev dem tilsendt en Ladning af 5 à 6000 halvnøgne Stoddere. De vare rigtignok bestemte til en Colonie i Algoa-Bayen; men endeel af dem blive nok nødsagede til at søge om Naadebrød i Capstaden. Den omtalte lutherske Menighed anvender ellers store Omkostninger paa deres Kirke. Der havde nyligen været et Schisma imellem dem, da Nogle vilde, man skulde bygge et Taarn, og Andre paastode, det var for hovmodigt. Taarnets Forfægtere seirede; men da dette var fuldbragt, befandtes, at det havde den Hovedfeil, at det ikke kunde staae opret. Man maatte da foretage betydelige Forandringer derved, hvilket foraarsagede, at Byggesummen løb saaledes over Forventning i Veiret, at Kirkens Penge ei vilde slaae til. Der var ingen anden Udflugt end at lægge Haand paa Fattigbøssen. Da nu engang efter Sædvane Menighedens Ældste aabnede Fattigblokken, fandt de en liden Seddel, som en Skjelm af Antiturristerne i Stedet for sin Skjerv havde puttet derind. Derpaa stod temmelig træffende skrevet: Dersom Nogen vil bygge et Taarn o. s. v. (Luc.)*).

*(Miscellanea itineraria)***). Herr Ekstein viste os omkring i sin prægtige Have, hvor vi blandt andre Mærkværdigheder saae en lille, lysegrøn Fugl, som man kalder den capske Finke. Den er af Størrelse som en almindelig Canarifugl. En saadans Rede hænger paa den yderste Spids af de tyndeste Grene paa et Træ, og seer næsten ud som en stor Frugt.

---

*) Stedet, Luc. 14, 28—30, lyder saaledes: Thi hvo iblandt Eder, som vil bygge et Taarn, sidder ikke først og beregner Bekostningen, om han haver, hvad der hører til at fuldføre det med? at ikke, naar han faaer lagt Grundvold, og ei kan fudende det, Alle, som see det, skulle begynde at spotte ham og sige: Dette Menneske begyndte at bygge og kunde ikke fuldende det.

**) Blandede Rejseoptegnelser.

Flere Landboere, som utallige Gange i deres Haver havde seet dette Dyrs Huusholdning, fortalte mig følgende mærkelige Beviis paa Qvinderegimente i Dyrenes Rige. Saasnart som to af disse Fugle have parret sig, flyve de tilsammen op paa Taget af et Huus, og stirre med fremrakt Hals rundtomkring efter en beqvem Byggeplads. Derpaa forlader Hannen sin Hun og giver sig til at samle Straa, og knytter deraf en Rede til et nærliggende Træ. Den veed saa trofast at befæste sit hængende Huus til den spæde Green, som uafladelig gynger alene ved Dyrets egen Vægt, at det yderst sjeldent hændes, at den ved Blæst bliver afrevet. I Bunden af Reden reder den en Seng af Bomuld for den tilkommende Moder, og danner til Indgang og Udgang en snever Aabning forneden. Efter fuldendt Værk henter den sin Hun, som ikke har taget mindste Deel i Arbeidet. Hun flyver nu hen for at tage den nye Bolig i Øiesyn, flagrer ud og ind, dreier Hovedet paa Skjøns og beseer Alt med en Kjendermine. Finder da Bygningen ikke hendes Bifald, yttrer hun sin Misfornøielse ved en stærk Skrigen og sønderriver Reden med sit Næb. Manden begynder da gandske taalmodigen forfra igjen. Saaledes seer han undertiden tre à fire Gange sit Værk casseret, inden han har den Lykke at have gjort en Rede til sin Huns Behag.

Naar Hollænderne ville gjækkes med En, der overhænger dem for at fortælle Eventyrer, begynde de saaledes: Der var engang en Papa og en Mama. Bup, sa' Papa til Mama. Væk var Mama. —

St. Niclas Dag (den 16de December) er en Fest for Børn i Holland. Længe førend denne forventede Dag kommer, true Forældrene uartige Børn med at forklage dem for denne deres Skytspatron. Naar Timen slaaer, træder St. Niclas (for det Meste en forklædt Karl af Huset) ind til de bævende Børn med en Stok under den ene Arm og Sukker-

godt i den anden. Han uddeler sine Gaver til Børnene, hører Forældrenes Beretninger, spørger hvert Barn især, hvad Foræring det ønsker sig til næste Morgen, og forsvinder for deres Øine. Naar de Smaa gaae til Sengs, sætte de deres ene Sko foran deres Forældres Seng. Den næste Dag træder Enhver med sin Samvittighed malet i Ansigtet ind i Forældrenes Sovekammer for at hente sin Sko, og finder i den efter sin Fortjeneste enten det forønskede Klenodie eller et Riis. Den hele Dag spadsere Store og Smaa omkring paa Gaderne og fornøie sig paa allehaande Maader. Om Aftenen illumineres enhver Bod, hvor Bagværk og Legetøi sælges, og Børn blive førte derind for at betragte alle deslige Rariteter.

SUNDASTRÆDET

Den 6te Juni (1820) seilede vi med god Vind forbi Javas Vesthuk og saae med Forundring de skjønne Prospecter, som Landets fjerne Klipper frembød. Lysgrønne og mørkegrønne Skove bedækkede Fjeldene, saavidt vort Øie kunde række. Til Afvexling laae hist og her sorte Klipper i Havet, og over dem gik en høi Brænding. En af de foran Landet liggende Klipper havde ved et underligt Naturspil faaet Skabning af en stor Triumphbue. Ovenpaa den groede Træer, og igjennem den saae man det skovbevoxede Høiland i Baggrunden. Et andet kratbedækket Øland var ogsaa af Naturen gjennemboret, men havde et længere Gjennemsnit, saa at det snarere var at ligne ved en stor Buegang af Steen, der stod hvælvet over Havet. Dersom disse hængende Skove havde været dannede ved Kunst, da vilde Semiramis's hængende Haver i Sammenligning med dem have tabt deres Rang blandt den gamle Verdens Underværker. Men de vække dog meer Forundring nu, da man veed, at de skylde deres

Dannelse til den vilde Natur. (Athos-Bjerget, udhugget ved Alexander, kunde maaske her bruges som Indledning)*). Fra Landet kom vegetabilske Dunster os imøde, der var desto friskere, da det Dagen tilforn havde regnet stærkt. Den aromatiske Duft virkede paa vore Nerver, som om vi vandrede igjennem Haver af lutter Jasminer. Jeg hørte ogsaa fortælle, at en vis Plante, der i Lugt har Liighed med Jasminen, skal voxe meget hyppig paa Java. Batavias Damer bruge den til at pynte deres Hovedhaar. Da det lakkede mod Aften, blev Luften meer og meer krydret. Men Landet forsvandt for vore Øine. Luften og Havet var atter rundt om os, og Mørkets Dødsstille blev kun afbrudt ved den hule Dundren af Brændingen, der brød sig mod den fjerne Landbred.

Den 7de Juni. Om Morgenen vaagnede jeg ved Løsningen af en Kanon, hvorved man søgte at hidkalde nogle af de malajiske Kanoer, der fiskede rundt omkring os i Peberbayen, hvor vi nu efter Nattens Seilads befandt os. Ingen af dem gjorde Mine til at ville besøge os. Derfor satte Capitainen en Jolle ud og lod i det nærmeste Fartøi afhente nogle Forfriskninger. Disse bestod i nogle elendige Fisk (Storaal), som stegte lode sig spise, men kogte havde en Smag, som om de alt eengang havde været tyggede, eller, som Matroserne kalde det, som om de havde været i Folk før. For disse maadelige Fisk og nogle faa Frugter, som udgjorde Fiskernes egen Madkurv, forlangte de tre Pjastre. Men da vore Folk paa Skrømt stødte fra dem, raabte de dem til sig igjen og solgte deres Provision for tre Rupier. Disse Folk, som gjorde saa meget af Metal, at de for Sølvpenge opgave deres Fro-

*) Man seer, at Poul Møller har tænkt paa at omarbeide og mulig at udgive disse Optegnelser. — En af Alexander den Stores Bygmestere havde den Kjæmpeplan, at tildanne Bjerget Athos til en Alexanderstatue. Plut. Alex. 72.

kost, vare omtrent tolv i Tallet, der tilsammen vare dragne paa Fiskefangst. De fore med et Fartøi, hvis Planker vare ligesom vores Kurve syede sammen med Grene. Rundtomkring satte de deres Net ud, efter at have befæstet dem til lange flydende Stænger, for at kunne finde dem paa ny. Ved Middagstid ankrede vi formedelst Modvind og brændte nok en Kanon af, for at faae flere vilde Handelsmænd til vort Skib. Det varede heller ikke længe, førend de mylrede omkring os med deres smaa Fartøier. Disse vare alle de egentligen saakaldte Kanoer, nemlig en eneste udhulet Træstamme. Deres Seil bestaae i Bastmaatter og deres Seilstænger i Bambusrør. Fasthængende Roer have de ei; men een af Malajerne styrer med en Aare, der er flad for Enden ligesom en Skovl. Ellers ere deres Aarer enten i Almindelighed ligesom vores, eller bredere over det flade Stykke, som skjærer Vandskorpen (cfr. Homers Odyssee). Til Sæder bruge de Bambusrør, som lægges paa tværs nede i Kanoen. Dette Lag af Rør, som slutte tæt til hinanden, danner ogsaa en Art Dæk, hvorunder adskillige af deres Handelsvarer gjemmes. Deres Varer bestod i Kokos, Pisang, Mangostan o. s. v., Spanskrør, Koraller, Abekatter, Dorin, en stinkende Frugt med Pigge paa, Høns i Buur og en Hane tøiret ovenpaa, Ænder og smaa Modeller af Landets Fartøier, der vare i Størrelse som de Skibe, der tjene europæiske Børn til Legetøi. De spotte sikkert indbyrdes ligesaa meget over, at Europæerne af Liebhaberi afkjøbe dem disse sidste Artikler, som Europæeren leer af den Vilde, der saa dyrt betaler Speile og smaa Knive. Den meest alvorlige Malajer loe af Hjertets Grund, naar han saae sig selv i et Speil; men naar de fik en Kniv i Haanden, befingrede de den rundtomkring og stirrede paa den med samme graadige Øiekast, som Vexeleerjøden paa en Sølvmynt. De kunde ikke overtale sig til at slippe den igjen, men vedblev at byde høiere og høiere, indtil Kniven blev dem af-

staaet. Gamle Klæder vare dem særdeles velkomne. En Kjole forlangte de med det Udraab: Secretair! Lommetørklæder vare de ogsaa særdeles graadige paa. Naar de saae en hvid Flig stikke frem, kom de springende med deres Frugter og raabte: Handkerchief, Handkerchief! I enhver Kanoe sad kun een eller to Mænd, hvis Hud omtrent havde samme Farve, som vores Rødsteen. De vare ranke og velskabte, men deres af Betelfrugten bedærvede Tænder vanheldede dem i høi Grad. Mange af dem vare ogsaa beladte med Hudsygdomme. De Fleste af dem havde ingen anden Bedækning end et kort Skjørt af europæisk Tøi og et broget Tørklæde om Hovedet. Enkelte bare dog desforuden en Skjorte eller Trøie. Naar de kom ombord til os, bukkede de sig og førte Haanden til Hovedklædet, ligesom vore Soldater tage til deres Chacot. De Nærmeste toge de da i Haanden og sagde: Schalam! Schalam! (hebraisk)*). Enhver der var noget velklædt, kaldte de Capitain. Deres Sprog er meget velklingende, men noget blandet med Engelsk og Hollandsk, fordi de have optaget fremmede Navne paa de Ting, de have lært at kjende af Europæerne. De forstode ogsaa at sige ja og nei paa Engelsk, og naar de vilde anbefale en Frugt, pegede de paa den og sagde: gut, bongs. Vi havde blandt os et Par, der forstod deres Sprog og bleve brugte som Tolke; forresten hjalp man sig med Pantomimer, som de med Lethed begreb. En af Mandskabet, Bødkeren, bød dem en Ragekniv for en Hane; men da han ikke kunde gjøre dem begribeligt, hvad han forlangte, hjalp jeg ham ved at raabe: kokkeliky, kokkeliky! Herover blev Malajeren saa fornøiet, at han med Latter gjentog: kokkeliky, kokkeliky! og bød mig et Stykke Betel. Deres Betel er et grønt Blad af bedsk Smag, som er sammenfoldet i flere Læg. Inden i

*) Fred.

det ligger, foruden lidt Tobak, ogsaa et Slags Tyggemad af en Frugt. Jeg bød en Malaj en Kop Kaffe; men han viste den med Modbydelighed fra sig. For at vise ham, at det ei var Gift, smagte jeg selv nogle Draaber deraf; men nu stødte han Drikken med langt større Afsky fra sig, »thi«, sagde han til Tolken, »Capitainen har rørt ved det med sine Læber, hvormed han har spiist Svinekjød.« De vare i den Henseende saa scrupuløse, at de ei engang vilde nyde deres kjære Brændeviin af et Glas, som en Christen nys havde drukket af.

Dagen før vi seilede ind forbi Javas Vesthuk, havde det regnet saa stærkt, at Vandet ikke saa hurtigt kunde strømme ud af Spygatterne, som det kom ned fra Himlen. Matroserne lagde sig da plat ned i Vandet og gnubbede sig imod Dækket, for at nyde den sjeldne Lykke at faae Buxer og Trøie vasket i andet end Saltvand.

Idag drev forbi vores Skib tre Skildpadder, der hang sammen, en ovenpaa Ryggen af den anden. En Jolle blev firet i Vandet, og Dyrene kunde i den ubeqvemme Stilling hverken undflye i Fælledsskab eller skilles ad saa hurtig, at jo en af dem blev taget af Matroserne, som med de blotte Hænder slæbte den op i Baaden. De to parredes formodentlig med hinanden; men Trediemand syntes i saa Tilfælde at afgive en overflødig Person. Capitainen fremkom med den Gisning, at den tredie af Jalousie klyngede sig ovenpaa den foretrukne Rival.

Den 8de Juni lettede vi igjen Anker og seilede med gunstig Vind til Anjer. Paa Veien roede en Deel Prajere efter os og gjorde deres Kanoer fast til vort Skib; men de kom i saa stor Mængde, at vi maatte jage dem bort med det Raab: Pike! Pike! (Pak Jer), for at de ei skulde standse Skibet i dets Fart. Javas Bjerge langs med Kysten gave os en skjøn Udsigt, da de lysegrønne Lunde, beskinnede af Solen, endnu mere fremhævedes ved de mørke Skove, hvoraf de vare om-

givne. Naar man maler Landskaber, betegner man, som bevidst, sædvanligviis Forgrunden ved nogle store Blade eller Urter. Paa Billeder af indiske Landbredder sees gjerne i Forgrunden store Kokospalmer. Dette hidrører ikke, som i de europæiske Malerier, fra nogen Maneer i Kunsten, men er en Copie af Naturen selv. Foran Javas sorte Bjergskove (ved Anjer) løber langs med Stranden en lysere Garnering af Kokospalmer. — Anjer bestaaer af fem à sex lave, teglhængte Huse, som fra Søen see ud som et dansk Kalkbrænderi. Ved høire Side seer man Boliger for de Indfødte, ved venstre et høit Marmorminde for en engelsk Ambassadeur. Lige for sig i Sundastrædet seer man to eenlige Bjerge staae midt i Havet, bedækkede med Skov. De synes at ligne to kjæmpestore Portstolper til at betegne Skibenes Vei. Under den ene aabner sig en viid Grotte. I det Fjerne skimter man fra Anjer nogle mørkeblaae Bjerge paa Sumatra, som tabe sig i hvide Skyer. Da vi laae paa Rheden, blev Skibet flittig besøgt af Vilde, som bragte, foruden de sædvanlige Artikler, adskillige brogede Fugle. Blandt disse udmærkede jeg mig een, paa Størrelse som en Skade. Den var sort med blaaligt Skjær, lidt hvidspættet paa Vingerne, med rødgule Kjødlapper som en Halskrave, rødgule Been og rødgult Næb med lysguul Spids. Hovedet var bedækket med en i Midten adskilt sort Fløielshud.

Paa Anjers Rhed laae et amerikansk Skib, »Prinds Archer«, ført af Capitain Dexter, der var gaaet fra China den 28de April og altsaa havde endt sin Reise i 40 Dage. Skibets Eier, der i fem Aar havde været Resident i Canton, fulgte selv med tilbage til sit Fædreland. At en Mand, der havde saa megen Leilighed til at kjende Handelen paa China, bragte en Ladning Thee fra dette Land i April Maaned, viser noksom, at det er en Fordom, at October (?) er den eneste rigtige Tid. Kjøbmanden hed Emmington. Denne Kjøb-

mand og hans Skipper aflagde et Besøg paa vores Skib, ledsagede af to unge Embedsmænd fra Anjer.

Den 9de Juni kom en Hr. Rose ombord fra Anjers Fort. Denne Mand havde været Postholder paa Anjer, men formedelst sin Sundhed søgt om Forflyttelse. Alt længe før vor Ankomst her havde jeg hørt tale om en lang, smalbenet, udmarvet Skikkelse, som pleiede fra Anjer af under Navn af Postholder at bestige de europæiske Skibe. Denne Postmester er ei nogen bestemt Person, som hedder enten Poul eller Peer, men en staaende Maske, der bestandig spilles af en ny Person med de samme Dødens Attributer. Naar man kommer til Anjer igjen efter nogle Aars Forløb, seer man ikke den samme, hører ikke det samme Navn; men man seer en lignende Dødsens Candidat rave halvdød og halvsøvnig, med Øine saa dunkle som en bedugget Vinduesrude, langsom i Tale og Tanker, paa et Par frygtelig smalle Been. Beviis paa, hvor følesløs en saadan ret batavianiseret Krabat bliver for alle Livets Forhold og menneskelige Anliggender, er Roses Samtale med Hr. Beusche*). Denne gamle Mand, der i sex Aar ei havde seet en kjær Søn, der var reist til Batavia, og nu med Længsel saae den Stund imøde, da han igjen skulde omfavne sit Barn — spurgte Postholderen, om han havde hørt, hvorledes hans Søn levede. Han svarede gandske koldt: »Saavidt jeg husker, er han død, dog skal jeg ikke sige det for vist.« Moderen styrtede i største Fortvivlelse op af sin Stol og løb med vilde Skrig fra eet Sted til et andet, og vi havde Nød med at bringe hende til nogen Rolighed ved gjentagne Gange at erindre hende om, at denne ulykkelige Tidende dog endnu var uvis. Sønnen Beusche og jeg fulgte med Post-

*) Van Beusche, en Hollænder, fulgte Skibet fra Cap som Passageer tilligemed sin Familie. — Anjer (Anyer), paa Java ved Sundastrædet, har en Skibsrhed.

mesteren i Land, for at høre Benegtelse eller Bekræftelse paa Rygtet. Landingen er endogsaa med en liden Baad yderst vanskelig formedelst den stærke Brænding, ledsaget af Ebbe og Flod. Da vi naaede Brændingen, var Vandet lavt, og to Malajer maatte springe i Bølgerne, som snart naaede dem til Halsen, snart til Knæene, for at bære os i Land. De bandt ikke deres korte Skjørt op. Enhver af os maatte lægge venstre Laar paa Skulderen af en Malaj, høire Laar paa Skulderen af en anden, og fatte dem med Armene om deres Hoveder, men bleve desuagtet dyngvaade. Byen Anjer, som det sørgelige Ærinde, hvori vi kom, berøvede mig Tid og Leilighed til at betragte i Mag, bestaaer af lutter malajiske Hytter, som ere tæt forbundne med hinanden. Stræderne mellem disse Boliger ere meget smalle. Husene ere byggede af Bambus, tækkede med Kokospalmens Blade og ligge i Skyggen af Kokostræer og Pisanger. Indbyggernes Antal er 1000. Byen har et Torv, ved hvilket jeg saae chinesiske Kjøbmænd havde opslaaet Kramboder. Fortet var omgivet af Grave og Volde, paa hvilke der laae tre Kanoner, skjøndt der egentlig efter Bestemmelsen skulde ligge femten. Vaaningshusene vare her store, luftige Haller, ligesom vore Kirker, og under Vinduerne løb en græsk Halle, baaret af Søiler. Besætningen var kun 40 Mand, bestaaende af Amboinesere, Malajer og Europæere. Commandanten forsikkrede os, at Amboinesere vare ham ligesaa brugelige som Europæere; ogsaa gik de fuldkomment klædte som Europas Militaire. Malajerne havde bare Been, hvilket contrasterede underligt mod deres Uniform og Geværer med Bajonetter. — Det batavianske Udyr (Rose) søgte med os i Batavias Aviser om Bekjendtgjørelsen af Hr. Beusches Død. Endelig fandt Rose det og raabte sjæleglad til den Afdødes Broder: »Funtus! her har jeg det. Jo Deres Broder er gandske rigtig død for to Maaneder siden.« Den Efterlevende blegnede, og det batavianske Udyr blev ved:

»Naa, seer De engang, hvilken herlig Hukommelse jeg har? Jeg sagde netop, at det var to Maaneder siden. Heidah, Hr. Lieutenant! nu skal De høre, hvor jeg har en fortræffelig Hukommelse. Hr. Beusche skal være mit Vidne.« Siden viste han os, at hans Tænder vare løse i Munden og Kroppen fuld af Knuder, hvilket var foraarsaget ved overflødig Brug af Mercurius. Han sad med Benene paa en Skammel, hvori der vare Huller, og neden under blev sat et Fyrfad for at varme hans Fødder. — Vi bleve inviterede til Commandanten og vare glade ved at kunne forlade denne levende Gjenganger. Jeg forlod ham med Medlidenhed over hans visne Krop og Harme over hans visne Hjerte. Commandanten saae frisk og sund ud og viste ved sit Exempel, at god Constitution og ordentligt Levnet dog trodser Javas Pestluft; thi han havde tilbragt sex Aar paa Øen. Efter en gjæstfri Pebersvendebeværtning og venskabelig Samtale med ham og andre Officerer i Casernen gik vi ud for at besee Monumentet, der neppe stod saa langt fra Casernen, som Frederiksberg Have ligger fra Vesterbro. En Officeer erklærede, at han ikke vilde gjøre Reisen med os, uden vi vilde ride (bataviansk Ladhed og Mathed). Mindet var reist for en Lord — —, død 1788 som pristes for sin *facundia in senatu magnæ Britanniæ* *) og sin Tapperhed i Krigen, skjøndt kun 29 Aar gammel. Det var opsat 1815 (?). Synderlige Billeder vare blandede med hinanden, Kanoner, Ladestokke og Kradsere blandt Hjelme, Landser og Ridderrustninger. Støtten lignede Frihedsstøtten og stod paa en Høi, omkrandset af Træer. Commandanten advarede os paa Veien fra at nærme os med nogen Chaluppe til de to Herkulessøiler, da Sørøvere lurede rundtomkring og havde Aaret tilforn ihjelslaget en engelsk Officeer tilligemed nogle Matroser, som i en Baad vilde omseile de

*) Veltalenhed i Storbritanniens Overhus.

skjønne Øer. Selv havde han ogsaa maattet friste en og anden Dyst med disse fornuftige Rovdyr. De slaae ubevæbnede Sømænd med frygtelig tunge Slagsværd og skyde med Geværer og Krudt, som Engellænderne hemmelig smugle til dem. Vi gik forbi en Hytte, hvori de Vilde holdt et Gilde og dandsede efter Lyden af Træklokker af Bambusrør og Trommer. Børnene holdt meget af Commandanten. Naar han truede med Fingeren ad de smaa Rollinger, kom de og bukkede, og Forældrene loe. En Moder laae med en Abekat af Størrelse som en Rotte bundet til sin store Taa, og en rund Glut med Sølvringe om Armene laae og reves med denne lodne Legekammerat. Sølv og Guld vare de nøgne Vilde tidt prydede med. Fruentimmerne flygtede altid med Skrig, naar de saae Europæere komme, enten det var af et Slags vildt Coketterie, eller fordi Matroserne, encouragerede ved *Venus diu intermissa**), plagede dem med altfor paatrængende Kjærtegn. Paa et Træ stod et Bræt, hvori blev fortalt, at en engelsk Matros døde sydvest for dette Træ, slap sit Anker og gik til Himmels**). Vi drak Thee hos nogle Toldembedsmænd, hvis luftige Huus stod paa Pæle midt i Kokosskoven blandt de Vilde, for at undgaae Slanger og Kryb. Commandanten sendte os ombord efter at have taget det Løfte af os, at vi næste Dag igjen vilde besøge ham og nærmere besee de Vildes Indretninger. Nu var Vandet saa høit, at Baaden kunde flyde ud af Revieret. —

---

*) En længe afbrudt Kjærlighed.

**) Denne Gravskrift har moret Poul Møller, og den findes blandt hans under Reisen henkastede Strøtanker saaledes versificeret af ham:

Sydvest for dette Træ en britisk Mand
Sit Liv forliste paa det salte Vand.
Flink gjorde han i Livets Sø Bestik,
Her slap han Anker og til Himlen gik.

Malajerne gik gjerne paa Bagkjøb i deres Handel. Jeg havde kjøbt nogle Stokke for en Kjole; men den Vilde kom igjen og vilde have, at Handelen skulde gaae ind. Ogsaa til en Matros kom en Malajer igjen med sin Betaling, sigende: *Trata mau* (jeg vil ikke have det); hvorpaa Matrosen svarede: L— min M—, og Malajeren maatte gaae bort igjen med uforrettet Sag.

Den 10de Juni. Der blev Intet af med at besee de Vildes Leilighed. Inden det blev lyst, hørte jeg Folkene gaae i Spillet og vinde Ankeret op. Vi seilede uden Besøg af Kanoer den hele Dag og kastede mod Aften Anker mellem Menneskeæderen og Cæsar*).

Den 11te seilede vi frem mellem de skjønne Øer i Strædet. Det var ligesom et uhyre Teppe med brogede Billeder, der blev rullet op for vore Øine, i det stedse nye Grupper af grønne Skove steeg frem af Havets Skjød. De forreste, der laae nær for vore Øine, vare lyse og beskinnede af Solen; de bageste kulsorte. Vi ankrede om Eftermiddagen ved Onrust**), da vi fik en stor Pæl at see, som advarede os for Grunde. Om Aftenen roede Styrmand Lassen omkring i en Jolle for at lodde. Jeg gik med, for ret at besee Eilænderne. Det var en deilig, kjølig Aften, og ikke en Vind bevægede Havets Flade. Vi hørte hist og her i de smaa Skove Fuglene fløite. Vi nærmede os til Onrust, og en forvirret Fugleskare flygtede ud over Havet fra deres Hjemstavn, af Angst for slige uvante Gjæster. Saavel Onrust som den hosliggende større Ø var tæt begroet med Skov og Krat. Hist og her ved Strandbredden saae man Pæle, som løftede en halv forbrændt Spids op af Havet. Det var Levninger af Skibsbroen, som Engellænderne havde afbrændt. I Krattet

*) Menscheneeder-Eiland er en Ø, Cæsar en Klippe i Sundastrædet.
**) En Ø nær Batavia.

laae Ruiner af store Bygninger, Pakhuse, Krudttaarne, som Engellænderne havde ødelagt. De havde ogsaa reent, til deres egen og andre Søfarendes Skade, ødelagt den gode Dokke, som her tilforn var. Ruinerne saae heel poetiske ud; de halvfortærede Tage vare allerede begroede med Smaakrat. Kort sagt, det Hele vilde have været synderlig romantisk, naar man ei havde vidst, det var Rester af et Pakhuus. Da vi satte vor Fod paa Onrust, fløi der en skrigende Pappegøie op fra de nærmeste Træer. Disse Fugle vare det eneste Liv, vi saae paa denne forladte Ø. Hist og her laae nedfaldne Mure af de tre Bastioner, som Hollænderne tilforn havde her. Det tæt flettede Krat tillod os ei at gaae synderlig fremad, og det vilde formodentlig ikke have været raadeligt, da Slanger sikkert havde slaaet Bo op paa dette menneskeøde Sted. Her er det, Batavias Død, Fatter Jas eller Capitain Jas, har sin Bolig. Det skal have været en Søcapitain, som havde indgaaet en Pagt med Fanden. Den onde Aand havde givet ham et Skib, hvormed han i 24 Timer kunde seile fra Amsterdam til Batavia, men havde paa sin Side betinget sig, at han i Fortrøstning til hans Førelse aldrig maatte lade Loddet kaste ud. Dette Skib havde Master af Jern og Seil af Kobber og gik den nærmeste Vei ligesaa let over Land som Vand. Fatter Jas gik med en Slup i Land paa Onrust for at hyre Folk, og forbød sin Overstyrmand at lodde. Satan gjøglede dog saamange Skjær frem for Styrmandens Øine, at han blev fristet til i sin Beængstelse at kaste Blyet ud for at maale Grunden. Fatter Jas fik netop Tid til at opløfte sin Stok og true; men i samme Øieblik forsvandt Skib og Mandskab. Mange have fortalt mig, at de i deres Ungdom mindes at have seet et Træbillede med trekantet Hat og Stok i Haanden paa Øen. Denne Fatter Jas er Aarsag i den store Dødelighed paa Batavia; thi de, som døe af

den batavianske Feber, have ladet sig hyre til at fare med hans Skib.

MANILA

Den 16de Juli (1820) i Dagbrækningen kunde vi fra Dækket see de philippinske Høilande gandske nær ved os. Da vi nærmede os til Eilandet Corregidor, kom en Chaluppe til vort Skib. Under et malet Lærredstelt laae bag i Fartøiet Commandanten i den lille By paa ovennævnte Eiland. Han var fast afklædt, men klædte sig mere og mere paa, alt eftersom han nærmede sig til os. Det var en ældgammel Mand med en lurvet blaa Uniform paa, Ankerknapper og et Par skidne Nankins Buxer. Da han var kommet ombord, gjorde han os gjennem en engelsk Tolk de sædvanlige Spørgsmaale angaaende vor Reiseroute. Han spurgte os, om vi vidste Nyt fra Europa. Vi fortalte ham, at vi i Batavias Tidender havde læst, at der i deres Moderland var Uroligheder. Dette lod han sig sige en to à tre Gange for at indprente det ret i sin Hukommelse. Det afficerede ham ellers ikke stort, og endelig, da han mistvivlede om at kunne memorere det, fik han det skrevet med Blyant paa en Strimmel Papir. Han skulde telegraphere det til andre Pladser. Corregidoreilandet var det skjønneste Land, vi endnu havde seet; thi det var ikke som de vidtberømte Kyster i Sundastrædet reent begroet med Skov, men havde store grønne Sletter paa Bjergene og græsrige Dale imellem Fjeldene. Udenfor laae i Havet sorte takkede Steenknolde. Ved denne Kyst saae vi et Naturspil, liigt det ved Sundastrædet omtalte, en Klippe med et grønt Tag, hvorunder gik en Vei. I samme Klippe gik en mørk Grotte ind uden at aabne Passage. Hist og her saae vi smaae Byer; men een Bolig laae især saa skjønt, at en Mand, der vilde slaae sig reent fra Verden, aldrig kunde finde skjønnere Eremitbolig. Midt ind i Landet gik nemlig en Viig, som be-

skyllede en stor Dal. Denne Dal, med steile Fjelde paa begge Sider, aabnede en Udsigt mellem Bjergene tværs igjennem Landet til de fjerne Bjerge paa Landet bagved. Midt i Dalen laae en lille Banke, hvorpaa Huset stod under et Træ med en Flagstang ved Siden.

Vi seilede fort og ankrede ved Cavite, Manilas Havn. Vi saluterede med ni Skud og fik dem efter en god Times Betænkning betalte lige for lige. En tyk Mand kom da ud til os. Han knappede sine Beenklæder under sit malede Lærredstelt, inden han besteeg vort Skib. Personen var lovlig tyk, bar sort Bombasins Kjole, røde Opslag og et sort Flor som et Ridderbaand over Brystet. Lurvet var Eqvipagen; spansk stolt saae Karlen ud. Han qvæstionerede os og kaldte sig anden Gouverneur paa Stedet. Jeg forundrede mig over, at en Herre, der førte saa stor Titel, vilde nedlade sig til en Posekigers Lignelse.

Den 17de. Den ene Toldbetjent*), der saae ud som en mæsket Munk, kunde en Smule Latin; men det var derefter. Jeg spurgte, om han var født i Europa; men han svarede: *Non; nata est ego in Manilla. — Dolet venter propter frigide. — Todum librum medicinum est latine***).

---

*) Efter Skibsprotokollen kom der den 17de to Toldbetjente ombord for at blive paa Skibet under dets Ophold ved Manila.

**) At det ikke stod bedre til med Munkenes Lærdom, sees af følgende Optegnelse, som Forfatteren et andet Sted har gjort: „En ung Munk af St. Petri Orden var ombord hos os. Han bar en liden Tonsur og gik med sort Silkekjole, en hvid broderet Rand om Halsen, og sorte Silkestrømper. Han svarede paa mit Spørgsmaal, om han forstod Latin, da han endelig og endelig forstod det: *Aha! multo, multo, Signor! latine loquere possum. — Butellia vinum in mustram.* — Han kjendte ikke Græsk fra Hebraisk, og da vi ikke kunde enes om Latinen, sagde han: *Ego secundum grammalicam pronuncio.*

Vi raabte efter Sædvane Hurra, da Capitainen gik i Land. Et Postbud, der havde bragt et Brev paa Skibet, troede formodentlig, det var dansk Skik, at sige Farvel saaledes, og lod sine Roerknægte raabe tre Gange Hurra, da han gik fra Borde, hvilken Hilsen Matroserne med megen Latter besvarede med lignende Udraab. En af de vilde Koner, der solgte Frugter ombord, blev saa rørt over min Drengs friske Udseende, at hun forærede ham en Mangosfrugt og klappede ham. Mig vilde hun derimod snyde ved Vexel af en Pjaster, og da en af hendes Chevalierer gjorde mig opmærksom derpaa, slog hun ham i Ansigtet.

Den 18de om Morgenen tidlig gik vi til Cavite. Det var en ussel, sort Stad, hvis forfaldne Bygninger hist og her saae ud som Rester fra en Ildebrand. Ingen Gade var saa ziirlig som vores Ulkegade. De fleste vare smalle, ureenlige og stinkende. Somme Steder laae døde Dyr, andre Steder fandtes Grønninger midt i Staden. Ikke eet offentligt Sted gaves, hvor jeg kunde faae Brændeviin til vore Folk, der havde roet mig i Land. Jeg tog et af de meest gentile Huse for et Herberg, gik derind, lagde min Hat fra mig og lod som jeg var hjemme. Huuseieren, som kunde tale lidt fransk, kom da hen og oplyste mig om min Vildfarelse, men var tillige saa høflig at tilbyde mig at tjene mig i Alt, hvad hans Huus formaaede. Brændeviin formaaede hans eget Huus ikke; men han skikkede en Karl med mig, som skulde vise mig en Slags Spiritusgrosserer Jeronimo. Jeronimo var ikke oppe. Efter lang Venten saae vi ham tyk og fortrædelig at rokke imod os. Jeg fik en Flaske spansk Brændeviin til Trøst for Matrosernes fastende Maver. Han stod i den Formening, at det var blot en Mundsmag, der skulde drage en stor Handel efter sig. Derfor spurgte han, hvormeget vi vilde have. Vi takkede ham og sagde, vi havde ikke videre at befale. I hele Byen var ei en Gentleman at see. Lutter

usle Kønner mødte os, hvoraf lurvede Skikkelser*) krøb frem. Dersom der ikke var en stor Mængde af de driftige Chinesere i Staden, vilde Indbyggerne visselig omkomme af Skidenfærdighed. Vores Biersmat førte os ind i sin Stadsestue, der lignede omtrent et Hønsehuus og heller ikke ved nogen Væg var separeret fra Hønsegaarden, hvori jeg saae en Høne spadsere paa eet Been; det andet var sat af tæt ved Kroppen. Jeg tog en Karl, for at vise os Kirkerne; thi den lille By saae næsten ud som bare Kirker. I nogen Afstand kunde man Intet see bag den sorte, røgede Ringmuur uden de fire store Kirker. De vare alle brede og rummelige, men havde smaa Taarne. Alle Altrene vare lueforgyldte og prydede deels med Billeder af den bibelske Historie, deels var Æmnet taget af Legenderne. Malerier hang der ogsaa paa Væggene, som forestillede Skjærsild, Helvede og Helgenhistorier. Djævlenes Fjæs vare ret frygtelige; nogle Typer vare laante af det nærliggende Havs Uhyrer, Krokodillerne. Jeg beklagede meget, at jeg Ingen havde, der kunde udtyde mig de til Grund for disse Phantasier liggende Fabler. Satan med lange Kløer slog En lige i — —. En tog ved sin Fod og stødte Kulbøtter ned i Svovlpølen. Især beklagede jeg ikke at vide Sujettet for et skjønt Billede, paa hvilket nogle særdeles deilige Jomfruer med Kurve i Hænderne knælede for en syg Munks Seng. Det favreste af Alt havde vi nær glemt at see; men det havde vores Karl til Lykke bemærket. Da jeg vilde gaae ud, trak han mig tilbage i Kirken og pegede til Hvælvingen over Choret. Nikkende med Hovedet i Triumph blev han

*) Landet vrimlede af sære Vanskabninger. En Mand havde elleve Fingre. Hans Tommelfinger deeltes i to Grene, hver forsynet med to Led og istand til at bøies, uden at den anden bøiedes med. En gled paa Bagen. En havde Benet saa tykt, at hele Foden tabte sig i Svulsten. Huden var saa klar som Glas.
(Forf.)

vores Overraskelse vaer. Thi vanskeligt kan Noget saaledes glimre i Øinene ved første Blik. Med de meest blendende friske Farver stod der i Ungdommens Fylde, malet paa Loftet selv, en rankvoxet Jomfrue, *mater amata, intemerata**). Hun stod i Himmelen paa klare hvide Skyer, og Jordkloden gik forbi hendes Fodsaaler. En ildsprudende Løve forfulgte den. Hun havde en rosenfarvet Kjortel paa, men oven paa den en viid blaa Kaabe, baldyret med Blomster. Denne Kaabe spreder hun vidt ud med begge Armene, og Engle løfte de yderste Flige for at udbrede den endnu mere**). Af den udspændte blaae Kaabe dannes en Himmel, hvorunder de Troende tæt klyngede til hinanden søge Tilflugt. De sade med Hænderne fulde af Roser, Lilier, Crucifixer og Monstrantser. Hovedfiguren selv stod med Hovedet lidt bøiet til Siden, og de lange, brune Haar rullede til begge Sider ned over Kaaben. Hendes Miner bare det reneste Udtryk af den skjønne Resignation, den fuldkomne Opoffrelse for Andre, som dog endnu paa Jorden mangen Jomfrues Ansigt lover, og mangen Moders Liv har holdt. Skade, at et saa yndigt Billed paa Himlens Kjærlighed til den faldne Jord blot er grundet paa et phantastisk Blendværk. Man fristes i visse Øieblikke til at misunde den ene saliggjørende Kirke saa skjøn en Indbildning. Dersom den historiske Tro paa Himlens Dronning var meer end en Drøm, da kunde den første Ungdomskjærlighed, der enten aabenbarede sig i synlig Skikkelse og svandt igjen, eller levede og døde blot i de Phantasier, som Hjertets Trang nødvendig avlede, saa

---

*) Elskede, ubesmittede Moder.

**) Omkring i Luften fløj smaa Englebørn Arm i Arm, med Roser under Armene, som de tabte ned paa Jorden; og paa den hvide Sky underneden stod med store Bogstaver skrevet: *credo*.

(Forf.)

let gaae over til den evige Kjærlighed, hvorom den var en Varselsrøst.

Paa alle Kirkegulve laae bedende Qvinder, men ikke een Mandsperson. De fleste vare temmelig til Aars og havde deres smaa halvnøgne Børn med sig, som løb omkring i de Bedendes Kjæde og overlod sig til gandske utvungne og lydelige Yttringer af deres Sorg og Glæde. Snart loe de og snart græd de, alt eftersom Hovedet stod paa dem. De bodfærdige Qvinder lode sig ved ingen Lyd forstyrre, men bevægede deres Læber uafladeligen ligesom Samuels Moder. Dog vare Mange af dem just ikke saa henrykte. En gammel Moder, hvem formodentlig hendes Skriftefader havde givet et altfor stort Pensum, yttrede paa mange Maader sin Utaalmodighed. Hun gabede (uden at derfor Læberne ophørte at gaae), hun vreed sig, og talte hvert Øieblik de Perler paa Rosenkrandsen, som endnu stod til Rest. Dog laae een Synderinde paa sine Knæe i en Krog, som syntes meget sønderknuust; thi hun sukkede og gav sig gandske høit og lydelig. De Bønfaldende havde et stort Stykke bruunt Tøi over Hovedet, og saae dermed ud omtrent som vore Landsbypiger, naar de i Regnveir drage Skjørterne over Hovedet. Jeg gik hen til Skriftestolen, hvor just en Synderinde nedlagde sine aandelige Sorger i en Paters Skjød. Samtalen var til min Forundring saa lydelig, at Enhver, der færdig forstod Sproget, maatte kunne høre, hvad der afhandledes. Registret var meget langt, thi i den halve Time, jeg var i Kirken, vedvarede bestandig dette ene Skriftemaal. Vi hørte en Messe, hvor den høitidelige Melodie gjorde stor Virkning paa os, naar Choret lod sin Stemme høre, ledsaget af een Bas og een Fløite; men naar de tre Patres tog til Gjenmæle, var det vederstyggeligt at høre. Det var dog umuligt at blive henrykt ved den virkelig høihellige Musik, naar man saae paa de tre Munke, thi de lignede mere Marekatte end Guds ypperste Skabninger. Deres Klæde-

dragt var yderst prægtig. Den rigt broderede hvide Talar var ombundet med et Guldbelte, og derover hang en aabenstaaende sort Kaabe med hvide Kanter og et hvidt Kors paa Ryggen. Foran stod et Crucifix i Glandsen af 50 Lys, og nedenunder paa de forskjellige Stokværk af Pyramiden alle Dødens Attributer. Vores Karl teede sig meget andægtigen i Kirkerne; men aldrig saasnart havde vi forladt den femte og sidste, førend han spurgte os, om han skulde bringe os en Pige, en meget god En *(a very good one. Good* skulde da formodentlig her ikke være eenstydigt med dydig). Dette var det Eneste, han kunde sige paa Engelsk, saa det formodentlig maatte være ham meget vigtige og indbringende Ord. Vi gik ud af Porten til den tæt ved Cavite liggende Ø, som ved en gjennem Bugten opført Dæmning er forbundet dermed. Paa Veien mødte vi Damer, som røg paa store Ziruter af Tykkelse som et godt Kosteskaft og af tre Qvarteers Længde. De toge sig en liden Morgenpromenade med denne vældige Tobakstrompet for Munden, og talte os til paa alfare Veie som En, der møder en Duuskammerat paa et Ølhuus. Da vi ikke forstod dem, sloge de en Latter op og gik. Vi saae en Moder spule en lille spedalsk Unge. Vi saae sorte Sviin, der slæbte Maven paa Gulvet og vare heel unaturlig sveiryggede. De samme vare lang- og spidssnudede og havde en Dusk paa Enden af Halen. Alleryderst i den Landsby eller Forsamling af Bambushuse, vi gik igjennem paa Øen, saae vi og hørte vi en Landsbyskole (den meldte sig paa eengang for vore Øren og Øine), hvor Børn af Manilas Aboriginer*) bleve underviste af en Munk. Der vare omtrent et halvt Hundrede, og de raabte alle i Munden paa hinanden: *ba, be, bi, bo, bu — o-re-gi-na-coe-li-o-sanc-tis-si-ma-o-pi-is-si-ma***). De havde kun to Slags Bøger, en Fibel og en *Ave*

*) Indfødte.

**) O, Himlens Dronning, du hellige, fromme.

Maria. Den sidste bestod af baade spanske og latinske Bønner. Da jeg saae, at disse smaa Peblinge læste saa færdig Latin, spurgte jeg Skolemesteren, om han forstod dette Sprog; men han betydede mig, at han blot kjendte Bogstaverne, men ei forstod at oversætte det. Som en Følge heraf lærte han rimeligviis heller ikke Børnene at forstaae det. Han saae ellers meget godmodig ud og behandlede Børnene, der brugte Bjelker for Bænke, med megen Mildhed. De vare da heller ikke bange for i hans Overværelse at bombardere hinanden med Bøger og Penne. Huset havde i gamle Dage været tækket med Kokosblade; men Taget var næsten reent borte. Der var god Lysning gjennem ingen Vægge og lidet Tag; dog var Taget den eneste Bedækning over deres Huus, thi det manglede reent Loft. Som en Følge heraf maa nok Skolen hæve sig selv i Regnveir. Paa Gaderne gik smaa, nøgne Børn. paa to à tre Aar, som allerede vare kronragede og prædestinerede til en eller anden Munkeorden. De bare allerede Navn af *patres.* Jeg saae en saadan uskyldig lille Pater splitternøgen at sætte sig ned paa Gaden for at følge Naturens Krav. Da vi atter gik ind af Cavites Port, sad der en Kjærling med en Kurv fuld af Sæbekugler, tætte Kamme og Helgenbilleder. Jeg kjøbte to Billeder af hende, og hun skammede sig ikke ved at ville forfordele mig, vexlende en Mynt*); men da jeg gik, gjorde en hosstaaende Spaniol mig opmærksom paa, at jeg havde glemt et forsølvet Baand, som hørte til. Hun paastod, jeg skulde betale det ovenikjøbet, hvorover der mellem hende og hendes Landsmænd opstod en varm Trætte. For at gjøre Ende herpaa, kastede jeg

*) Naar Manilanerne i Handel og Vandel modtage en Pjaster, gnide de den i Haaret og lugte til den, for at erfare, om den er falsk eller ægte. Saaledes maa alle Sandsers forenede Vidnesbyrd komme sammen til Dom over Penge, maaske Smagen undtaget. (Af Forf.s Optegnelser.)

Baandet efter hende og gik. Men hun fik nu ogsaa et Anstød af Ædelmodighed og lod en Dreng indhente mig igjen med et Baand til mine Helgene. Vi gik ombord med en af de Indfødtes Kanoer, som var tækket med Bambus. Ogsaa her vare Støtterne, der bare Taget, prydede med hellige Billeder.

UDTOG AF „STRØTANKER“*)

I.

1819—1821.

Strøtanker, som Frugter af Øieblikkets klarere Anskuelse, ere poetiske ved deres aphoristiske Form, ikke videnskabelige. De ere Tænkningens Culminationspuncter — et Slags Hermaphroditer, halv Poesie, halv Prosa.

Man kan vænne sig til Omgang med visse Mennesker, som man i Grunden ikke kan lide, saa at man ikke kan være

*) Strøtankerne ere i forskjellige Udgaver af Poul Møllers efterladte Skrifter inddelte i tre Tidsafsnit: Tiden fra 1819—21, der omfatter Chinarejsen, derefter fra 1822—26, altsaa efter Hjemkomsten fra Rejsen, og fra 1826—37, hvoraf de første fem Aar, 1826—31, omfatter Poul Møllers Ophold i Norge som Lektor i Filosofi ved Christianias Universitet, medens endelig den sidste Del af Strøtankerne skriver sig fra hans sidste Leveaar i Kjøbenhavn. I nærværende Udgave er kun optagen et Udtog af disse Strøtanker for at give en Forestilling ogsaa om denne betydningsfulde Del af Poul Møllers Forfatterskab, og Udvalget er foretaget særlig mellem de Aforismer, der have et mere alment Indhold, idet de knytte sig til Digterens Betragtning af Liv og Mennesker, Religion, Kunst o. s. fr., hvorimod de egentlige filosofiske Aforismer ere udeladte. Gyld. Bibl.

dem foruden, ligesom man formedelst Vanen ikke kan lade af at bruge Tobak, skjøndt den smager vederstyggeligt.

Støtankers Læsning er intet Arbeide, men et Surrogat for Samtale.

Naar vi arbeide paa en forceret Maade, da følge for os Livets ydre Forandringer saa hurtigt paa hinanden, som Træer og Huse forbi den, der rider i Fiirspring. De consolidere sig til en Colos, der klemmer os; man føler sig ængstet og maa standse, for ligesom at lade Skikkelserne faae Tid til at vige fra hinanden, at orientere sig, at skille sit Jeg fra de øvrige Phænomener.

De Forfattere, som Verden anseer for stolte, ere ofte de ydmygste. Thi deres Bodfærdighed for Herren, i Lønkammeret, forsmaae de at lade Verden vide. Jo mere de blive fortrolige med Gud, desto mere trodse de Verden. De vide, at de intet Menneske skylde Regnskab, og Stolthedens Skin bliver en Slagbom, der hindrer dem fra at amalgamere dem med Tiden. Just fordi de i deres stille Sind erkjende, de have Alt af Gud, derfor erklære de frit for Verden, at deres Gjerninger ere store.

To mærkelige Feil i Ciceros Taler ere, at han idelig forekaster Folk deres Ansigt, og at han altid lader Vægge og Mure tale.

Skriftens Ord, der skulde give en Præken Aand, nedværdiges tidt til blot at give den Krop.

Naar man hører en sand mandig Natur i Kreds af Mænd lade sin djærve Vittighed skride over Grændsen af Tidens

indbildte Decorum og i raske Kraftudtryk med kjæk Ironie spøge over Menneskets dyriske Forhold, da hører man strax deels hyklerske Hældører, deels marvløse Sentimentalister, deels superfine Smaaherrer at udbryde i Straffeprækener over disses Ryggesløshed, eller yttre Foragt for deres Mangel paa Levemaade. Hvoraf kommer det? Af en vrang Moraltheorie, ved hvis Senatsdecreter man troer, i stive Begreber at kunne fængsle Sædelighedens evige Idee, da dog dennes vexlende Billede aldrig af nogen Forstand vil kunne manes ind i de Hexekredse, hvori Moralisterne med deres Rubriker ville besværge den. Her gjelder det meer end noget andet Sted: Bogstavet ihjelslaaer, men Aanden levendegjør. Den sunde Naturs *plebiscita* vil stedse overdøve hine fornemme Decreter. En vellystig Marekats Tale er væmmelig, fordi man strax mærker, at al hans Digten og Tragten dreier sig om een og samme Pøl. Det er opirrende, at høre et dorskt Hoved halv gabende at ville maskere sin Søvnighed og give sig Skin af Opvakthed ved nogle priapiske Termini. Men hvo kan forarges ved, at en dygtig Karl, med aaben Interesse for alle kraftige Yttringer saavel af Alvor som af comisk Lune, heller ikke forsmaaer at gjøre Streiftog ind paa det Gebeet, som ved den stærke Contrast mellem Menneskets to Naturer yder saa rigt Stof til Latterligheder? Er Shakspeare en vellystig Digter, eller rettere, ere hans Helte vellystige, naar de med pathetisk Ironie rive Dækket af den jordiske Aphrodites Løibænk? Nei, den altfor store Peenhed er saare tidt mistænkelig. Tidt er den en ond Samvittigheds Maske. Mange holde sig for slig udvortes Tvang skadesløse ved en afskyelig indvortes Tvangløshed. Medens tæt tilhyllede Gratier sidde paa deres Læber, sidder Asmodæus i deres Hjertes Lønkammer og suger Kraften ud af deres spinkle Lemmer. Naiv Frihed i Ord var stedse størst hos Folk, der havde indvortes Irrita-

bilitet i Aanden. Da Romerne begyndte at synde imod den Scatiniske Lov, blev Poesien jomfruelig.

Visse indskrænkede Hoveder føre bestandig Gudsfrygt i Munden, uden enten at være Hyklere eller religieuse. Det er egentlig en stærk Kjærlighed til Jordens Goder, der bringer dem til stedse med Angest at føle, at den Evige kan berøve dem disse Klenodier. Derfor seer man, at mange vripne, orthodoxe Oldinge bestaae slet i Fristelsen, naar deres Pligt er i Strid med deres Vindesyge. Shakspeares Henrik den Sjette er i denne Henseende mesterlig skildret. Uagtet sin ængstelige Religieusitet kan han dog ikke beqvemme sig til at slippe den Krone, om hvis Retmæssighed han tvivler stærkt. Han er langt fra en Helgen, som Schlegel gjør ham til.

De raadvilde Personer tumles om, fordi de ikke have fast Tro paa Aabenbaring, og ikke have Dybsindighed til at danne dem en Philosophie.

En Præstes Lærermyndighed er let at hævde paa Talerstolen, men svær at gjennemføre i daglig Tale.

De Flestes Frimodighed i Dødsfare kommer af, at de troe, det har ingen Fare.

En Tankeflugt mod det Evige bliver tidt begrændset ved at nedskrives paa Papiret.

Ved megen Stillesidden blive Folk let tilbøielige til Opfarenhed, fordi det stillestaaende Blod føler Trang til at circulere raskere, at faae den nødvendige Motion.

Der er ingen større Modsætning tænkelig end mellem Homer og Jean Paul. Den Ene pakker hele Verden ind

i en Nød, og den Anden lader den sprede sig ud i det Uendelige.

Vittighedsimprovisatoren og andre mundtlige Digtere have meer Genialitet end de skrivende Poeter, men mindre Bevidsthed derom. De ere rige Mænd, som more sig med at kaste Guld ud iblandt Pøbelen, uden selv at kjende dettes Værd. De poetiske Skribenter ere ei saa tidt fyldte med inspirerede Tanker, som de ere Kjendere af disses Ægthed. Hver heldig Idee, der falder dem ind, bemærkes og anvendes paa en hensigtsmæssig Maade. Men selv hos de meest voluminøse comiske Forfattere findes ei saa megen Vittighed, som en fortræffelig Hofnar har nødig i eet Aar.

Det Ideal, et dygtigt Mandfolk danner sig efter, er af stort, men løst Omrids. Derimod søger den ydmyge Qvinde at uddanne sit Hjerte med ængstelig Correcthed i det Smaae. Manden frembyder et dristigt Maleri, som i Afstand stiller Skikkelser for Øiet, men nærved kun viser grove, uordentligen henkastede Farvepletter. Men Qvindens Livsbestræbelse er et indtil de mindste Træk fiint og trolig udarbeidet Emailleværk.

Dette Udsagn om Qvinden har jeg seet stadfæstet i et levende Exempel. I tre Maaneder omgikkes jeg daglig med en ung Enke paa henved 30 Aar, uden at jeg hørte hende synderlig blande sig i nogen Samtale. Jeg troede, at denne Taushed kom af Aandens Fattigdom, da Fruentimmer ellers saa sjelden lægge Dølgsmaal paa deres Viisdom. Samme Dame overrumplede jeg saa ofte ved Skrivepulten, at denne Omstændighed tilsidst vakte min Nysgjerrighed. Jeg spurgte hende, hvad hun kunde saa idelig have at skrive. Efter nogle Udflugter fortalte hun mig endelig, at hun efter hver for-

løben Dag nedskrev Betragtninger over sit Levnet, hvilke hun gav Titel af: »Mit Hjertes Regnskabsbog«.

Til denne Bog betroede hun enhver Følelse og Tanke, som hun ei billigede hos sig selv; hvorledes hun havde opført sig i ethvert Tilfælde, og hvorledes hun ved rolig Eftertanke bagefter fandt at hun burde have opført sig. Jeg vandt i den Grad hendes Fortrolighed, at hun lod mig see Prøver af Bogens Indhold, som jeg ei kunde ane, da hendes Liv forekom mig saa usædvanlig reent. Her saae jeg nu en Ømhed i Samvittighed, en Fiinhed i Følelse, som jeg aldrig har fundet hos et Mandfolk. At gjøre dette anskueligt ved et Forsøg paa at gjentage Noget af Bogens Indhold, vogter jeg mig vel for; thi det vilde i mine grovere og bestemtere Udtryk tabe sit ætheriske Væsen.

Menneskelivets tre Perioder, Sentimentalitet, Spot og sund Følelse, ere et Miniaturbillede af Menneskeslægtens Udvikling fra Overtro til Vantro, og fra Vantro til den fornuftige Tro.

Endeel Poeter, som have begyndt paa et Kunstværk og ikke have Raad til at give det den fornødne Fylde, bøde paa Fattigdommen med nogle Livsbetragtninger. Et saadant Værk er at ligne med en Fugl i et Naturaliecabinet, der er stoppet med Hø. Somme gaae aabenlyst tilværks og lade slige Lapper gjelde for hvad de ere, nemlig philosophiske Excurser. Andre have en ond Samvittighed og søge at give denne mechaniske Sammensætning Skin af organisk Nødvendighed, ved at give en af Heltene Skyld for deres Tanker; men Bedrageriet falder dog let i Øinene.

Naar Skuespilleren (efter den almindelige Theorie) lettest opfatter de ydre Phænomener ved en Daarlighed, der er

ham fremmed, kan tvertimod Moralisten lettest blotte de Feil, som han selv har Hang til.

Qvinders Gunst vindes af snedige Folk ikke derved, at de antage deres Charakteer, men derved, at de paa Skrømt vise sig i en gandske modsat Skikkelse og anstille sig, som om de efterhaanden antage den Tilbedtes Grundsætninger. Hun elsker da en Saadan som sit eget Værk. Har hun en stærk Tro, da maa Beileren være en erklæret Fritænker og lade sig omvende ved hendes vægtige Grunde.

Ethvert Menneske faaer i Livet tildeelt saa megen Sorg og Glæde, som udfordres til hans Kræfters Opvækkelse. Held den, der faaer sin Lod af Sorger tildeelt i store Masser, at de ligesom en høi Tragedie kunne løfte hans Aand over det Smaalige. Den, der faaer sin Lod tilmaalt i Smaaportioner, er bestemt til at være liden; thi kun i stor Kamp dannes Helten. Et Liv, hvis største Lidelser bestaaer i brukne Naale, passer sig for Qvinder, og tildeles meest Qvinder.

Hvo der opvoxer i en aandelig Revolutionstid, foragter de gamle Udtryk for Livets Maal og de høieste Ideer. Ingen Anskuelse vækkes derved hos ham, og han anseer de Former for betydningsløse, som dog ere Gjenlyd af et forhen kraftigt Ord. Men den Graahærdede, der saae det skjønne Tempel i sin fulde Glands, tilbeder endnu dets Ruiner. Oldingen beleer og ynker det Nye, Ynglingen hader og ødelægger det Gamle.

Det gaaer mig som Flesket her ombord, at det af og til har en liden Tanke. Flesket kommer af med Tanken ved Kabysrøg, og jeg ved Kahytsrøg.

Store Mænd og store Lidelser staae i et Vexelvirkningsforhold. Lidelserne gjøre Manden stor, og hans Storhed skaber ham Lidelser, som den Mindre ikke kan føle.

Der gives et Tilfælde i det daglige Liv, hvor det er høist tilladeligt, om ikke Pligt, at betjene sig af en lille Eed. Denne Adfærd er høilig at anbefale for Folk, som ved Høflighed saaledes blødgjøres, at de bringes, hvorhen de egentligen ikke vilde bringes. Disse tage naturligviis høilig feil, dersom de ansee den Slags Eftergivenhed for Godmodighed. De frygte egentlig for, at den Hyldest, man yder dem, skal restringeres; og den Krands, man sætter paa deres Hoved, bliver en Grime, hvori man efter Behag kan trække dem omkring. Skjønne Damers venlige Overtalelse (der i Følge sin Natur alene er Nedladelse og Virak) gjør, at en Saadan allermindst kan yttre sig som Mand. Da er det et probat Middel, at anvende ovenomtalte Trumf; thi dette drøie Mundsveir adsplitter paa Stedet det ømme Spindelvævsnet, hvormed han er omspundet; Forholdet taber sin Fiinhed, og han er igjen Mand for sin Hat. Da det var en ond Aand, der havde ham i sit Baand, er det jo høist tilladeligt med Besværgelse at drive den paa Flugt.

Store Mænd kjende sjelden deres egen Storhed, da Bevidstheden vilde standse Naturens uendelige Virksomhed i dem. Derfor er det, A meget rigtig bemærker: Jeg maa sikkert være en stor Mand, da jeg selv ingen Bevidsthed har om det overordentlige Genie, jeg unegtelig besidder.

Det er en stor Ubehagelighed, der er forbunden med den store Mands Liv, at han Intet kan foretage sig, intet Ord lade falde, uden at Alt bliver ført vidt omkring af Rygtet og underkastet offentlig Critik. Da nu Genier lidet

veie deres Ord, men tidt ledes af Øieblikkets Lune til Udbrud, som ikke komme fra deres Hjerte, burde man være meget vaersom ved at slutte sig til den store Mands Charakteer af Anecdoter.

Af al Slags Anmasselse er den utaaleligste den, der gjør Fordring paa Menneskekundskab. En Tosse, som har læst lidt i Knigge, bilder sig tidt ind, at han ligesom en alvidende Gud kan gjennemskue alle Menneskers Indre. De, der føle det Træffende i almindelige psychologiske Bemærkninger, eller vel endog kunne selv gjøre en og anden Observation paa Sjælens Mark, ere netop de, der allermindst have Skjønsomhed til at forstaae Individet. Hvad der om Mennesket er universaliter sandt, yttrer sig under uendelige Modificationer i de enkelte Handlinger. Theoretikeren bliver som en nødvendig Følge af hans contemplative Natur meget lettere bedraget, end den driftige Practicus, som ikke har noget Forraad af Regler at gaae frem efter.

Vittigheden er et Product af hurtig Forstand og Lediggang. De faa Tanker tumles da idelig om og forbindes, ligesom Krystalstykkerne i et Kaleidoskop, bestandig paa en ny og overraskende Maade.

Mange Forfatteres Stiil ligner et Bed af Sand, hvori et Legebarn har nedstukket endeel Blomster, som det rev af en fremmed Have. Man seer strax, at slige Blomster ingen Rod have der, hvor de staae.

En altfor udsvævende Phantasie maa behandles ligesom en løbsk Kanehest: man dreier det balstyrige Dyr ind i en Sneedrive, hvori den efter en kort Sparken bliver fuldkommen spag. Saaledes maa man ogsaa lade det sværmende

Hoved arbeide sig ind i en strengvidenskabelig Bog. Derved vil det snart lære Stadighed.

Poesiens Gudinde er en stor Coquette: naar man ønsker hendes Omgang, kommer hun ei; men naar man allermindst er beredt paa hendes Besøg, føler man tidt hendes Kjærligheds hele Varme.

Tomme Hoveder kunne ved mange Aars Øvelse erhverve dem et stort Forraad af Phraser, som uden at beskjæftige Forstand eller Hjerte altid staae dem til Tjeneste. Det er i Særdeleshed ubehageligt at høre dette Skrald af Ord i Slutningen af deres Tale. Ved betydningsløse Ramser, som i Klangen efterligne Aandens Fylde, give de Talen et Slags velproportioneret Udvortes.

Gives der ubevidste Følelser, gives der sikkert en dunkel Kjærlighed til Naturen. Et Barn kan leve i en ubevidst Fortrolighed med Naturen, uden at have den Forestilling: Naturen er skjøn. Det føler da et uforstaaet Velbefindende i en smuk Egn, hvor Luften er behagelig og Fuglene synge; det ligger i Naturens kjærlige Arme som før ved Moderens Bryst. Dette sees deraf, at man ved at tilbagekalde sig Scener af sit Barndomsliv tænker sig strax tillige smukke Naturdecorationer med en Henrykkelse, som man sjelden føler ved de nærværende Phænomener. Det gaaer hermed som med det Venskab, der gjør, at vi befinde os vel ved andre Børns Omgang, uden at erkjende, det var Venskab, der bandt os til dem, førend vi ere skilte fra dem og føle Tabet af dem. Et saadant Instinct knytter alle raae Mennesker til Naturen. Deres Nydelse er den samme som den, det udannede Øre føler i Kirken ved Chorets fiirstemmige Choral, uden at Tilhøreren engang bemærker, at han hører meer end een Stemme.

Er han vant til at høre dette Chor og da føres til et andet, som foresynger ham et *unisono*, vil han føle et Savn og sige, at man her synger slettere; men hvori hiint Fortrin bestod, veed han ei.

II.

1822—1826.

Geniet er ei blot et Resultat af Naturanlæg; det avles ogsaa af Skjebnen. Hadet giver Genieblik, ligesom Kjærlighed. Derfor seer den af Skjebnen Forurettede med et klart Blik og en dybtskuende Bitterhed ind i Livets Natur og Væsen. Shakspeares bittre Dybhed kan kuns have været frembragt ved Forurettelse og Uretfærdighed.

At Præster ei lide den dybe Livsspot, kommer af, at deres Foragt for det Jordiske ei er grundig.

Folk dølge deres Disharmonie med det Hele af Lyst til Fred og gode Dage.

At man ei maa træde frem med en bestemt Personlighed, naar man vil gjøre Lykke i Verden, kan man see af det Værd, der tillægges Beskedenhed.

Hvoraf kommer det, at man anseer det for Uredelighed at sælge afkogte Theeblade eller tyggede Skraaer, men ei at informere tolv Timer i Døgnet? Hvorfor give Folk Intet for

en tygget Skraa, men ligesaa meget for den fjortende Time som for den fjerde eller femte?

Man kan gjerne komme til at staae sig godt hos et Fruentimmer, fordi hun har anseet En for et Afskum. Et Øiebliks Elskværdighed udsletter ti Aars Slethed.

Digterne maae, for at opholde deres Kunstnerliv, æde hinanden under den almindelige Hungersnød.

Beundring er nødvendig for gamle Poeter, gamle Skjøger og gamle Dandsere.

Ældre, især naar de ere af cholerisk Temperament, sige altid imod.

Republicanisme er tidt skjult Herskesyge. Man hader naturligviis sine Foresatte, og Frihedssygen er oftest Herskesyge. Man bryder sig ikke om, at Andre tyranniseres; den begeistrede Frihedsfølelse er yderst sjelden hos dem, der selv ere aldeles *in salvo*. Gandske reen findes den næsten aldrig uden hos Drenge. Ynglinger have allerede ofte hørt den rose som en Fortjeneste, og bruge den altsaa tildeels som Pynt.

Lærde Folk bukke sig undertiden for dybt, ei af Ydmyghed, men af Mangel paa Færdighed i at beregne Inclinationsvinkelen. De gjøre den da af Forsigtighed og Lyst til Fred heller for spids end for stump.

Brændeviin bringer tidt Folk i overspændt Følelse, ligesom den misforstaaede Enthusiasmus. Saaledes græd en fuld Mand, en stor rødmusset Forpagter, af alle Kræfter, fordi hans Moder var død for syv Aar siden.

En gammel Poet vil immer, at de, der have drukket hans Viin, skulle drikke hans Bærme med.

Gamle Folk ville ei gjøre Testamenter. Syge ville ei tilstaae deres Sygdom.

Det faae Folk aldrig af Hovedet, at, hvad der tilvindes ved Slid og Slæb, er bedre, end hvad der frit forlenes af Himmelen.

Skjeldsord vise undertiden ligesaa fuldt som Eeder den Trang, at oppuste sig ved et Skin af Kraft. (Min Onkel, det Asen.)

I Skrift er man nødt til at give Læseren en Pragtudgave af sin Personlighed.

Nogle finde i Særdeleshed Behag i et System, naar de derved faae den rette Plads anviist for mange af deres gangbare Begreber, og deri have de Ret.

Som Tingene nu staae, skal Poesien ei løse Livets Problemer, men stille dem for Øie.

Ordenes Tyrannie viser sig især i Moral. At leve efter moralske Forskrifter, lærte af et Moralsystem, er at seile til Indien efter en gammel Skibsjournal (som visse Skibsførere gjøre). Den moralske Selvstændighed antager ligesaa mange forskjellige Skikkelser, som det Skjønne.

Hos tørre Troende er Christendommen det Samme som Gjerrighed.

Den, der har en overspændt Moral, er ung eller slet; thi hans Moral er forskjellig fra dens Udøvelse.

Ved Examina faaer man Folk til at slide, ligesom de siberiske Hunde til at trække ved at holde en Fisk foran dem. Saaledes bringes de fleste Nordboere til at studere.

At skjule Mangel paa Liv og Bevægelse ved et fingeret Liv, er meget almindeligt. Herhid maa henføres den Bestræbelse, at synes umoralsk, at yttre slette Grundsætninger, af Forfængelighed. Man vil sige Noget, for at skjule sin temporære Død.

Winkelmann sagde for Kortheds Skyld om Enhver, hos hvem han misbilligede Et eller Andet, at han var en Æsel. Sligt er en Hvile i Tanken, i Stedet for at indlade sig i synonymiske Distinctioner, at anstrenge sin Skarpsindighed. Man besparer den Skarpsindighed, der hører til at vælge et passende Udtryk.

Plag ikke Børn med Lærdom. De, der selv lære sig til paa Børn, ere de, som (skjøndt de paa anden Viis ei kunde komme til Erkjendelsen) ere meest skikkede til at være Lærere, de, der trænge til øieblikkelig Meddelelse, de N y d e n d e, som dog idelig maae kjæmpe med deres Lyst til Nyden. — Den Glæde, man føler over at lære Noget selv, maa overvindes, og Lærerens Glæde sættes i noget Andet. — Lærerens Personlighed er noget Vigtigere, end hans Lærdom. — Det er ei tungt at være Lærer, men at være det for mange Timer.

Fruentimmervenskab finder næsten aldrig Sted. Det varer kort Tid. Det er blot Nyhedens Indtryk; men kom til dem nogen Tid efter, da rive de hinanden ned, eller, hvis

de ere saa kloge at dølge det, tage de dog med Taknemmelighed imod, at Andre rive deres Veninder ned. Thi Fruentimmer have aldrig den fulde Erkjendelse af menneskelig Usselhed — kun af Andres. Men det have naturligviis de Færreste, ogsaa af Hankjønnet; men Qvinderne have i deres Lediggang og Concurrence om Mandfolk en Leilighed til Observation.

III.

1826—1837.

Det er just ikke Løgn, at fælde mange forskjellige Domme over een og samme Person. De blive let vrede, som ei indsee, at man med al sin Kjærlighed til en Person kan udhæve Beskaffenheder hos ham, som de efter almindelige traditionelle Betragtninger ei kunne lide.

En Følelse, som Eiermanden selv har Nydelse af, er en forjasket, befingret Blomst.

En egen Misforstand er det, at vente Naturens Indvirkninger som Noget uden fra, hvilket tilbedede Qvinder gjøre, der vente, de skulle blive forelskede, og Kunstnere, der vente en Tilskyndelse.

Disputatser ere af Nytte, fordi Folk derved lære at indsee, at man ei i een Samtale kan forandre Folks Grundforestillinger. De lære Egoismen at taale Drillerier, ei at være for ømfindtlig.

Følelsen befinder sig meget generet, naar Ens Hjerte skal undersøges som et Thermometer, hvad Varmegrad det angiver.

En kraftig Mand kan ved sin Personlighed, sit bestemte Væsen og sine faste, bydende Miner paatvinge en Anden sin Mening, ligesom en Klapperslange ved sit Blik kan trylle Smaadyr, mane dem ind i en Kreds. Begge Dele ere et Slags animalsk Magnetisme.

Der hører megen Kraft til passende at tage mod en Afbigt.

Den, der har læst endeel Romaner, overfører al den megen lærte Kjærlighed paa den første den bedste Gjenstand. Goethe siger kun, hvad han nødes til, derfor er hans Kjærlighedssprog ei brændende. — I Nordens Kjæmpeviser haves ei noget Ord paa Kjærlighed. Den er der en Villie, en Tro. De voxe langsomt til den Elskede, men uadskilleligt; de døe, naar de skulle adskilles. De elske en Mand, fordi han er deres Mand, som Moderen elsker sit Barn useet.

Menneskehad hører til den affecterede Immoralitet, som en Tid var Moden, copieret efter franske Gudsfornegtere.

Visse Folk troe, at Sandheden bør tilsløres, for at man ei skal tabe sin Tro paa Mennesker. De paastaae, man bør søge at lægge Dølgsmaal paa den Sandhed, at store Mænd have havt store Svagheder. Daarer! vide I, hvilke Opdagelser i Videnskabernes Rige der kunne knytte sig til sande psychologiske Observationer? Cicero vilde maaskee ei have været saa veltalende, havde han ei været vægelsindet og bøielig i Gemyttet, store Skuespillerinder været mindre, hvis de

ei havde været løsagtige. Skulde man dølge Sligt? Man skal ikke frygte for Sandhedens Oplysning; det er nok, at man afholder sig fra Vivisection.

Man lader Børn arbeide legende. Tvertimod maae gamle Folk bilde sig ind, de arbeide, naar de skulle lege.

En Hypochondrist forstyrres ei saa meget i sit Arbeide ved Støi, som ved den ham plagende Tanke, at man understaaer sig at forstyrre ham. Dette er Tilfældet, naar den Hypochondriske tiltroer sig selv stor Vigtighed.

Naar et Menneske veed af, at han i sine Følelser og Yttringer er oprigtig, er han det ei fuldt.

Somme Kunstnere ere dovne, fordi de have overtroiske Forestillinger om Indskydelse, hvilken de da i magelig Passivitet vente paa.

Hvorfor skammer en Aristokrat sig ved at lee ad det Samme som en Plebeier? Er det, fordi han ikke vil lægge noget Slags Sympathie med denne for Dagen, der kunde minde om, at de begge egentlig havde een og samme Natur? Er det, fordi han ikke vil sees i en passiv Tilstand, i en Tilstand, hvor han er henrevet af en Indflydelse? Det sidste er det nok; thi han skammer sig ogsaa ved, at Tjeneren skal see ham lee, om end denne har Conduite nok til at bare sig selv for Latter. — Han vil ikke være Phænomen for en Plebeier. Derfor vil han heller ikke gjerne, de skulle see ham falde, beklage ham eller vise Opmærksomhed ved hans Fald. Han taler slet ikke derom, men synger fortsat, for at det ei skal blive Gjenstand for Opmærksomhed, men udslettes som Factum. Han falder paa en Trappe — og gaaer fløitende videre.

Ofte ligger Udsigelsen af en Sandhed saa nær, at den, der udsiger den først, endogsaa mindre end mange Andre er den egentlige Ophavsmand. Efter den modsatte, almindelige Synsmaade skulde ikke Columbus, men den Dreng, der først fra Merset raabte Land, være Opdager af den nye Verden.

Visse Mennesker, der have Anlæg til at blive Kunstnere, kunne kuns ved ydre tvingende Omstændigheder bringes til at producere; men det forstaaer sig, de kunne da drives over Evne. De ere som Citroner, fulde af Saft, der maa presses ud af dem, dog — med Maade.

Forlovede Mænd ville gjerne give Andre at forstaae, at de ere varmt elskede. Grunden hertil ligger ikke blot i almindelig Forfængelighed; thi naar nogle Aar ere gangne, er det dem som gifte Mænd temmelig ligegyldigt, hvad Folk i den Henseende troe. Grunden til hiint Ønske maa søges i deres Lyst til selv at troe sig elskede og at bestyrkes i denne Tro ved Andres Deeltagelse deri.

Et Slags Afguderi er det at fastholde Ideen om Gud ved et Billede af Steen eller Træ, et andet at binde Ideen til et Ord i et eller andet Sprog. Hiint Afguderi forbød allerede Moses. Det andet Slags staaer sig endnu nogle tusinde Aar efter.

Behagelighed og Ubehagelighed i Eet føler den Forfængelige, naar han føler Medlidenhed (f. Ex. med et piint Dyr), og i det Samme føler Glæde over sin Blødhjertighed.

Det er comisk at høre Elskende i alvorlig Tale bruge en Terminologie, som de først have uddannet for Spøg, f. Ex. et Minutkys.

Fordi en Digter i en Charakteerskildring har en virkelig Person for Øje, er det ingenlunde sagt, at den poetiske Charakteer er en Copie af den virkelige. Digteren faaer ved dennes Betragtning kuns Anledning til en Opfindelse, ligesom en vis berømt Maler fik Stof til sine Landskabsmalerier ved at betragte de Figurer, Mosset dannede paa Stene.

Nationalstolthed og Nationalforfængelighed ere gjerne forbundne med Egoisme. Det er ei Kjærlighed til Fædrelandet, der i disse Sindsstemninger bringer Personer til at staae paa dets Ære, men antipathisk Stemning mod andre Nationer. Det er altsaa blot en videre udstrakt Egoisme. De samme, der ville offre deres Fædrelands Interesse for deres egne Personer, ville gandske conseqvent tilsidesætte kosmopolitiske Hensyn for Fædrelandets Fordeel. Saaledes bestaaer Iver for Fædrelandets Sag meget vel med raa Egoisme, ja denne maa conseqvent føre til hiin; thi Egoisten er for sig selv Centret i Verden, og den mindre Kreds, der nærmest omgiver ham, hævder han fjendtlig imod de større.

En Philosoph, der er meget nymodens, bliver snart meget gammeldags.

Det er langtfra altid den tænksomste og indsigtsfuldeste Mand, der mindst kommer i Forlegenhed i en Disputats. Maaskee finder endogsaa oftere det Modsatte Sted, fordi den Tænksomste ved sin Beredvillighed til at flytte sig hen paa Andres Standpunct, lettest kommer til at svimle og miste sit eget Fodfæste. Den Forfængelige derimod udvikler blot sin egen Tankekreds og hører blot sig selv, uden at den Andens Indvendinger indvirke paa hans Forestillingers Gang. Han holder en uforstyrret Monolog, som blot afbrydes ved Pauser,

medens Modstanderen taler, og i hvilke han selv forbereder sig til Fortsættelse af sine Betragtninger.

Et godt Exempel paa, at Publicum og Kunstnerne staae i Vexelvirkning med hinanden, er den Kjendsgjerning, at gode Skuespillere henfalde til smagløse Bouffonnerier, naar de derved vinde Tilskuernes lydelige Bifald.

Det er en forunderlig Tanke for Mænd, hvis Virksomhed i Livet berettiger dem til en Plads i Historien, at en Digter maaskee kan falde paa at stille dem frem som slette Personer, uden at de kunne faae nogen Fyldestgjørelse, uden at Poeten bliver Tremarksmand derfor.

Den, der skal være god Systematiker, maa have et langsomt Hoved; thi de hurtigere Genier kunne ei i deres hele Levetid arbeide paa eet Kunstværk. Det hurtige Hoved kan i et enkelt Værk have været Systematiker for sig selv, men ei for Andre. Bygningen, der i en kort Tid stod for hans Bevidsthed, forsvinder igjen, uden at være bleven fastholdt i en Tegning.

Den dygtige Karl maa ikke ræddes for ret tydeligen at indsee, hvor lidet man i dette korte Liv kan udrette.

Det gaaer med det Gode, som med det Skjønne — det maa umiddelbart erkjendes, kan ei skildres ved farveløse Begreber.

Den, der for at fremme et Gode vilde tillade sig et umoralsk Middel, var i Modsigelse med sig selv, da han middelbart tilintetgjorde det, han vilde fremme. Man kan ikke fremme det Gode ved det Onde. (Røvercapitainer,

som stjæle fra En og give til en Anden.) Det Gode er noget Positivt; det udbredes ved enhver ædel Bestræbelse, der smitter Andre med samme Sindelag. Man kan raabe til den, der ved Hensigten anseer det slette Middel helliget: Vilde Du i den Tingenes Orden, som Du ønsker fremmet, see en saadan Lumskhed, en saadan Intrigue etc?' — Nei. — Da hindrer Du jo for Din Deel, at Dit Maal bliver fremmet.

Forskjellen paa Omgang med Bøger og Omgang med Mennesker stikker egentlig deri, at man ikke kan bringe Bøger til at tale om, hvad man vil. Bogens Forfatter gjør sin Personlighed gjeldende, og Læseren gjør sin gjeldende; men Foreningen kan ei gaae for sig. Forfatteren maatte modificere sine Ord lidt, og Læseren sine Fordringer lidt, for at de kunde komme til at harmonere. Da man ei er vis paa, om Forfatteren i Samtale vilde modificere sine Tanker saameget, at man kunde optage dem i sin Bevidsthedskreds, bliver man altid noget uenig med ham.

Eed bruges af Folk til at gjøre Effect med; den har samme Betydning i deres Tale, som Trommen i Janitscharmusik. Den rhetoriske Fynd, der ligger i Eeder, vilde ved deres idelige Brug forsvinde, dersom deres Brug ikke ansaaes for Synd; men netop fordi denne Forestilling altid ligger i Baggrunden, forekommer enhver Eed Sværgeren som en liden Heltegjerning, et Slags Himmelstorm, der smigrer Selvfølelsen. Hos Fritænkeren kan den Trods mod Velanstændighed, som ligger deri, tjene til Incitament.

Naar selv en Roman taber Noget af sin Interesse derved, at Udfaldet (Fabelen i sine Hovedtræk) er bekjendt, maatte da ikke meget mere Livet tabe sin Interesse, hvis

dets Endemaal bestemt kunde udgrandskes. Saaledes som det nu staaer, styrer den Fornuftige efter Samvittigheden, ligesom Columbus efter sit Compas, men veed ikke, hvilket Atlantica der vil blive Maalet for hans Reise.

Som Prophet, Læge og Kudsk er Mennesket ei agtet i sin Familie; men som Poet er han der mere agtet end andetsteds.

Somme, hos hvem de moralske Begreber ei have noget Liv, bruge dem dog som Fugleskræmsler under Disputer med Andre.

Ligesom man enten af Rigdom eller Armod kan klæde sig i Silke, saaledes kan man af disse tvende modsatte Grunde betjene sig af et billedligt Foredrag.

Først er man lykkelig, fordi man harmonerer med Alle, eller, rettere sagt, man bilder sig ind, at man gjør det. Derpaa er man ulykkelig, fordi man vil tvinge Andre til at harmonere med sig. Omsider er man igjen lykkelig, fordi man erkjender de Mangfoldiges Ret til at vandre paa deres egen Viis, ligesom man selv vandrer paa sin Viis.

At man kjender en lyrisk Digter eller en burlesk Skuespiller personlig, formindsker Nydelsen af deres Kunstværker. En anden Sag er det med mere objective Kunstarter, som i Følge deres Væsen ei umiddelbart minde os om Kunstnerens Individualitet.

I Christendommens Sætninger om Forholdet mellem Verden og Guddommen kan ei læres Andet, end hvad en fuldendt Speculation lærer, men vel Andet, end hvad den over-

fladiske Reflexion, som giver sig Navn af Oplysning, frembringer i Modsætning til Christendommens Mysterier, der staae høit over den almindelige Menneskeforstand.

Unge Mennesker have Hang til at forgude, men kun til Monotheismus, Utilbøielighed til Fleerguderi. Nu hyldes blot Heiberg af Russer, før blot Oehlenschläger.

I Lande, hvor Meningsyttringen er nogenlunde fri, gives der et Slags politiske Poeter, som Regjeringen kan betragte som et Slags Veirhaner. De tilkjendegive Retningen af den offentlige Menings Vind.

Den, der skal reformere Verden, skal ei ved Sæd bringe en aldeles ny Plante frem, men ved Podning forbedre de gamle.

De bedste og de sletteste Menneskers Handlinger kunne beregnes, thi de følge bestemte Love.

Det ligger i Sagens Natur, at man i Breve noget mere end i mundtlig Samtale maa tage sine Søndagsklæder paa.

Sønderrevet Sind maa egentligt tillægges den, der hader sig selv og overlader sig til Følelsen af sin egen Uværdighed, saaledes at den virker nedbrydende paa hans Livskraft. I Stedet for at bestræbe sig for at forbedre det Jeg, som man fordømmer, plager og destruerer man det, tilintetgjør det. Nydelsen, der ligger i dette Selvplageri, dette Selvmord, bestaaer i Bevidsthed om, at det høiere Jeg udøver en straffende Retfærdighed.

En Djævel er utænkelig; thi det strider mod Fornuften, at antage en Djævel, som rigtig veed, hvad Ondt er, og dog vil det Onde.

Man burde gjøre Forskjel mellem en Bogmager, som samler og transponerer Andres Tanker, og en Skribent eller Forfatter.

Det er besynderligt, at forresten forstandige Mennesker kunne være saa tankeløse at paastaae, en eller anden Skribent ved en eller anden Yttring har lagt et ædelt Hjerte for Dagen. At yttre et ædelt Forsæt er jo ingen Sag.

Bagvaskelsen grunder sig paa en eensidig Abstraction. Den, der vil give Andre et concret Begreb om en Person, maa ei skildre blot hans Slethed.

GYLDENDALS BIBLIOTHEKS :: UDGAVER ::

75 Øre pr. heftet Bog

ET ENESTAAENDE BILLIGT BIBLIOTHEK AF SMUKT UDSTYREDE BØGER

1. H. C. ANDERSEN, De to Baronesser.
2. — Improvisatoren.
3. — Kun en Spillemand.
4-5. — Mit Livs Eventyr. I—II.
7. JENS BAGGESEN, Udv. Digtninger.
13. BOGANIS, Jagtbrevе.
14. GEORG BRANDES, Fem danske Digtere.
15. CAMILLA COLLETT, Amtmandens Døtre.
16. HOLGER DRACHMANN, Fortæll. Ny Saml.
17-18. KRISTIAN ELSTER, Saml. Værker. I-II.
20. CARIT ETLAR, Udv. Fortællinger.
21. CARL EWALD, Makra.
23. H. F. EWALD, Udvalgte Fortællinger.
24. JOHS. EWALD, Udvalgte Skrifter.
25. FORTÆLLINGER FRA OPLYSNINGSTIDEN af Kahbek, Pram og Tode.
26. GUST. AF GEIJERSTAM, Bogen om Lillebror.
27. KARL GJELLERUP, Germanernes Læring.
29. FRU GYLLEMBOURG, Fortællinger. I.
30. — — II.
31. J. L. HEIBERG, Udv. Digtninger.
32. — Vaudeviller. Ny Samling.
33. V. v. HEIDENSTAM, Karolinerne. I.
34. — — II.
36. HENRIK HERTZ, Tre Lystspil.
37. — Lystspil. Ny Samling.
39. H. P. HOLST, Den lille Hornblæser. Illustr.
42. B. S. INGEMANN, To Fortællinger.
44. ALEX. L. KIELLAND, Skipper Worse.
45-46. THOMAS LANGE, Udv. Skrifter. I-II.
47. LEONORA CHRISTINA ULFELDT, Jammersminde.
49. JONAS LIE, Livsslaven.
50. POUL M. MØLLER, Udvalgte Digtninger.
52. A. OEHLENSCHLÄGER, Udv. Digtninger.
56. FR. PALUDAN-MÜLLER, Fire Digte og Danserinden.
57. JOHN PAULSEN, Sjødronningen.
58. HENRIK PONTOPPIDAN, Skyer.
62. VIKTOR RYDBERG, Vaabensmeden.
63. SOPH. SCHANDORPH, Et Aar i Embede.
64. — Det gamle Apothek.
65. — Skovfogedbarnene.
66. — Smaafolk.
68. AMALIE SKRAM, Udvalgte Fortællinger.
69. VIGGO STUCKENBERG, „Sol" og „Valravn".
70. KARL AF TAVASTSTJERNA, Strænge Tider.
71. MAGDALENE THORESEN, Udv. Fortæll.
72. CHR. WIFFHER, Fortællinger i Prosa. II.
74. — Fortællinger paa Vers og Trænit.
75. — Romancer og Ballader & Udv. Digte.
77. YNGRE DANSKE DIGTERE. I.
78. — — — II.
80. VILH. ØSTERGAARD, Tyge Brahe.
81. JOHS. BELMS, Soldaterliv i Krig og Fred.
83. ALEX. L. KIELLAND, Sne og Sankt Hans Fest.
87. K. AARESTRUP, Digte i Udvalg.
88. CARL EWALD, Historier.
89. KRISTOFER JANSON, Han og Hun.
90-91. HENRIK IBSEN, Kejser og Galilæer. I-II.
92. ALEX. L. KIELLAND, Garman & Worse.
93. PETER NANSEN, Fra Kusaaret.
94. H. PONTOPPIDAN, Isbjørnen og Lille Redhætte.
96. HERMAN BANG, Tine.
96. ALEX. L. KIELLAND, Samlede Novelletter.
97. HOLGER DRACHMANN, En Overkomplet.
98. JONAS LIE, Dyre Rein.
99. CLARA TSCHUDI, Eugenie.
100. A. OEHLENSCHLÄGER, Sanct Hansaftens-Spil og Aladdin.
101. — Hakon Jarl hin Ilge, Baldur hin Gode og Palnatoke.
102. — Axel og Valborg og Corroggio.
103. — Stærkodder og Hagbarth og Signe.
104. JOHAN BOJER, Et Folketog.
105. SONJA KOVALEVSKY, Liv i Rusland og Vera Vorontzoff.
106. CARL BERNHARD, Lykkens Yndling.
107. HENRIK IBSEN, Et Dukkehjem.
108. CARL BERNHARD, Et Aar i Kjøbenhavn.
109. L. BUDDE, Julefortællinger.
110. J. P. JACOBSEN, Mogens og andre Noveller
111. ZACHARIAS TOPELIUS, Gustav Adolf og Trediveaarskrigen.
112. JAKOB KNUDSEN, Den gamle Præst.
113. HOLGER DRACHMANN, Melodramer.
114. MATHILDA MALLING, Guvernørens Frue.
115. ZAKARIAS NIELSEN, Den store Magt.
116. THOMAS KRAG, Gunvor Kjeld.
117. JEPPE AAKJÆR, Frederik Tapbjergs Pigtglide. Udv. Fortællinger.
118. HERMAN BANG, En dejlig Dag o. a. Fortæll.
119. H. P. EWALD, Kristian d. Anden.
120. JOHS. V. JENSEN, Bræen.
121. SELMA LAGERLÖF, Legender og Fortæll
122. JONAS LIE, Gaa paa!
123. EINAR CHRISTIANSEN, Joppe.
124. KNUT HAMSUN, Victoria.
125. KRISTOFER JANSON, Hjørdis.
126. HARALD MOLANDER, En Lykkeridder.
127. C. HAUCH, Vilhelm Zaberu.
128. LAURIDS BRUUN, Kronen.
129. VILH. ØSTERGAARD, Danmarks Vorehale.
130. JOHS. JØRGENSEN, Den yderste Dag og Grøn.
131. JOHAN BOJER, Troens Magt.
132. BERNT LIE, I Eventyrland.
133. L. MYLIUS-ERICHSEN, Fra Kilt og Hur.
134. DANIEL FALLSTRÖM, Sorte og røde Hjerter.
135. SOPHUS BAUDITZ, En Aften i Skovridergaarden o. a. Fortællinger.
136. HENRIK PONTOPPIDAN, Nattevagt.
137. P. FR. RIST, Lasse Månsson fra Skaane.
138. JONAS LIE, Lodsen og hans Hustru.
139. CLARA TSCHUDI, Kejserinde Augusta.
140. ZACHARIAS TOPELIUS, Fra Karl den Tiendes Gustavs og Karl den Ellevtes Tid.
141. HARALD MELTZER, Politimotiver.

1.00 indb. i Bibliotheksbind (undtagen Nr. 29, 30, 39, 47 og 56)

Nr. 29, 30, 39, 47 og 56 er i stort Format og koster indb.

1 Krone 50 Øre

1.35 indb. i komp. Kunstnerbd. (undtagen Nr. 29, 30, 39, 47 og 56)

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

DUE MAR 17 47

DUE MAR 31 47